

לקראת שבחת מלכתא

לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 425

פנינים לפרשת שמיני תשפ"ד

"ברגע שניתקתי את הטלפון, אחרי שהודעתי לרב פירר בכזה רוחב לב שהרבי יכול לבוא בעוד שעה, תפסתי מה עשיתי. אוי לי ואבוי לי, הרי בעוד שעה זה אומר שהשעה היא 5:30 אחה"צ. זה זמן שבו הרב אלישיב שקוע בלימוד, ואין אף אחד מהגבאים ואנשי הבית למעט בתו"

הגאון רבי משה פריד שליט"א, בעל שו"ת 'וישמע משה', על הביקור ההיסטורי של כ"ק מרן אדמו"ר מבעלזא שיבלט"א בבית מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל, ועל מה שמרן לא הצליח לזכור...

יעקב א. לוסיגמן

בשבועות האחרונים הבאנו כאן ב'לקראת שבת', את העובדות הנפלאות שזכה הגאון רבי משה פריד שליט"א בעל שו"ת 'וישמע משה', לראות ולשמוע בביתו נאוה קודש של מרן פוסק הדור רבינו הגרי"ש אלישיב זצ"ל, אשר קירב אותו וחיבב אותו באופן מיוחד במינו. הגר"מ פריד תיאר באוזניו בתיאור חי כיצד היה נראה סדר יומו של מרן הגרי"ש זצוק"ל, ואת גודל השקיעות שלו בתורה, עד כדי כך שהיו צריכים למצוא עצות ותחבולות מיוחדות, כדי 'להעיר' אותו מהלימוד כשהגיע הזמן להתפלל או לקבל קהל וכדו'. השבוע ממשיך הרב פריד לספק על השקדנות המופלאה של מרן שהיה צולל בים התלמוד ולא שת לבו לכל סביבותיו:

"אחד מרגעי השיא מבחינתי בכל התקופה שבה זכיתי להסתופף בצילו של רבינו זצ"ל, היה כשזכיתי לארגן את הפגישה ההיסטורית של מורי ורבי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבעלזא, עם מורי ורבי מרן פוסק הדור רבינו הגרי"ש אלישיב זצ"ל. פעמים רבות הייתי מוליך ומביא ביניהם מסרים ואמירות שנגעו לענייני הציבור, והיה ביניהם קשר מאוד חזק של כבוד והערכה עצומה.

"בשלהי שנת תש"ע, בב' אלול, הגיע מרן הרב אלישיב זצ"ל, לסנדקאות אצל נכדו של להבחל"ח הרבי מבעלזא שליט"א, ולאחר מכן, בין כסה לעשור, השיב לו הרבי מבעלזא ביקור גומלין, אותו כיוון לימים אלו כדי להתברך מפיו של גדול הדור לקראת יום הכיפורים, כפי שנהגו ישראל קדושים מן קדמת דנא.

"העניין הוא שהביקור הזה התנהל ממש מהרגע להרגע, ולא על פי הזמנת תור מבעוד מועד. היה זה בשעה חמש וחצי אחה"צ בערך, כשהטלפון שלי צלצל ועל הקו היה הגבאי הראשי של הרבי מבעלזא הרה"ח ר' מיכל פירר שליט"א, שאמר לי שהרבי שואל מתי הוא יכול לבוא לביקור אצל הרב אלישיב. אני כחסיד בעלזא נאמן לא היססתי לפני שהשבתי שהרבי יכול לבוא ממש עכשיו, בעוד שעה, הנחתי שבוודאי ייקח לו קצת זמן להתארגן ולצאת, ובכל מקרה צריכים להכין את הרב אלישיב מראש.

תפסתי מה עשיתי. אוי לי ואבוי לי

"ברגע שניתקתי את הטלפון, אחרי שהודעתי לרב פירר בכזה רוחב לב שהרבי יכול לבוא בעוד שעה, תפסתי מה עשיתי. אוי לי ואבוי לי, הרי בעוד שעה זה אומר שהשעה היא 5:30 אחה"צ. זה זמן שבו הרב אלישיב שקוע בלימוד, ואין אף אחד מהגבאים ואנשי הבית, למעט בתו שבאותה עת שהתה שם.

"כמובן שמיד התקשרתי לנכדו רבי אריה, והודעתי לו שבעוד שעה מגיע הרבי מבעלזא לבית הרב אלישיב, ואין שם מישהו שיבוא לפתוח לו את הדלת ולהכניס אותו פנימה... רבי אריה אמר לי, שאם כך הם פני הדברים, אני צריך להזדרז ולהגיע לשם מבעוד מועד, כדי להכין את מרן לפני כן, לפחות רבע שעה קודם, כי אי אפשר להנחית עליו אורח נכבד כזה בלי הודעה מראש.

"התחלתי לרוץ כל עוד נשמתי בי, והגעתי לביתו של מרן. נכנסתי פנימה וראיתי שהוא שקוע בלימוד. אני זוכר אפילו איזו סוגיא הוא למד אז. היתה מונחת לפניו גמרא היתה זו מסכת 'שבת' והיא היתה פתוחה בדף נ'. על הגמרא היה פתוח רשב"א, עליו היה פתוח ריטב"א, ובראש ערימה הספרים היה 'מאירי'. מרן זצ"ל הצביע עם האצבע בתוך המאירי וקרא בשקיקה את המילים הקדושות. זו היתה דרכו, הוא תמיד היה מצביע בתוך הספר שלמד בו. האמת שבבעלזא נוהגים להשתדל מאוד בעניין זה להצביע בתוך הספר, ויש בזה עניינים גדולים, ואני הייתי אומר למרן בדרך צחות שהוא נוהג כמנהגי בית בעלזא.

"בצד היתה מונחת גמרא של שוטנשטיין, הוא עצמו לא נזקק כמובן לביאור של הפשט של הגמרא בשוטנשטיין, אבל כשהיה מכין את השיעור היומי שלו, הוא כן היה פותח 'שוטנשטיין' ומציין בהוספות וההערות שיש בחלק התחתון של הדף, כדי להוציא משם חידושים נפלאים ורעיונות יפים להוסיף בשיעור כדי לתת יותר טעם וגישמאק בלימוד.

"בעניין זה אציין שפעם באו לפני מרן, ואמרו לו שיש רבנים באמריקה שתוהים איך הוא התיר את השוטנשטיין, הרי זה פוגע בעמל התורה שמעכשיו יוכלו להבין את הגמרא בלי שום מאמץ. השיב מרן זצ"ל שאחרי שמסתכלים בפשט של הגמרא למעלה, נשאר עוד הרבה עודף לעמל ויגיעת התורה, כי הפשט הפשוט הוא רק חלק אחד, וצריכים ללמוד ביסודיות ולהעמיק וזה מצריך עמל ויגיעה אפילו כשנעזרים עם שוטנשטיין.

ניגשתי למרן. רעדתי מפחד! אני מעולם

לא העזתי להפריע לו מלימודו

"לאחר שהסדרתי את נשימתי ונרגעתי מעט, ניגשתי למרן. רעדתי מפחד! אני מעולם לא העזתי להפריע לו מלימודו, וכעת אני נאלץ לעשות זאת בפעם הראשונה. אני זוכר שהסתכלתי עליו, התבוננתי לרגע וראיתי איך שהוא לומד בכזאת שקיקה, זה היה ממש רחמנות לנתק אותו מהגמרא. הוא למד עם כזאת הנאה, ממש מצץ בהנאה כל מילה ומילה ממילותיה הקדושות של הגמרא.

"התכופתי, התקרבותי אליו וקראתי לו "רבי, רבי", אבל הוא לא שמע. הזזתי את הכסא בקול חריקה, אולי זה ימשוך את תשומת לבו, אבל לא. הוא המשיך ללמוד ולא שת לבו לכל זאת, עד שלא נותרה לי ברירה, לקחתי את המשקפיים שלו שהיו מונחים בצד, ובעדינות, כשהלב דופק בפראות מרוב אימה וחרדה, דחפתי את המשקפיים קמעא קמעא מעל ה'מאירי', עד שהוא שם לב שיש כאן מישהו, והרים את ראשו בתמיהה כדי לשאול למה אני רוצה. "אמרתי לו "רבי, אני מתנצל כל כך שאני מפריע לרבי ללמוד. אבל זה ממש עניין של פיקוח נפש, כי הרבי מבעלזא מגיע לפה בעוד רבע שעה".

"כששמע זאת מרן, הוא קם ממקומו, ובתו הביאה לו את החליפה וסייעה לו ללבוש אותה, בעודו ממשיך ללמוד תוך כדי כך. כשלמד היה לומד בלי חליפה, הוא היה לובש ציצית מעל החולצה, ומעל הציצית היה לובש ווסט, וכך היה לומד, ולכבוד האורח החשוב לבש את החליפה.

"אגב אורחא אציין, שבספרי 'וישמע משה' חלק א' כתבתי בארוכה בנושא הזה של לבישת הציצית, האם בגד ה'טלית קטן', צריך להיות גלוי או מכוסה, והבאתי שם שעל פי סוד מובא שצריכים ללכת כשהציצית מכוסה, ואף ציינתי שמרן הגרי"ש אלישיב נוהג כך, ככל הנראה מחמת סיבה זו, שעל פי חכמת הנסתר כך צריכים ללכת. "לאחר מכן אחד ממתפללי בית הכנסת של מרן, סיפר לו שאני כתבתי שהוא לובש את הווסט מעל הציצית מטעם זה, שהרי הוא היה נכדו של בעל ה'לשם' שהיה ידוע ומפורסם בכל העולם כמקובל גדול. מרן ביטל זאת ואמר לו שיש לו טעם אחר שבגינו הוא לובש ווסט מעל הציצית... כדי שהציצית לא תתלכך!

"הגיע הרגע, הרבי מבעלזא הגיע לבית מרן, כשהוא מלווה בפמליה של גבאים ומשמשים, ועמו גם בנו הרה"צ רבי אהרן מרדכי שליט"א. רבי אריה אלישיב כבר הספיק להגיע מהכולל והמתין לרבי בכניסה למעלית, בנו הרה"צ שליט"א והגבאי רבי מיכל פירר הקדימו קצת את הרבי ועלו במדרגות אל הבית, ושאר הגבאים והמלווים המשיכו ללוות את מרן למעלית, הם חשבו להמתין שהוא יעלה במעלית ולאחר מכן הם יעלו במדרגות, אבל כשנכנס למעלית ביקש הרבי שכולם יישארו בחוץ, והוא נכנס רק עם רבי אריה אלישיב, ואני שקיבלתי את פניהם וכבר הייתי קודם לכן בתוך הבית.

"הרב אלישיב כבר עמד על רגליו עוד לפני שהרבי נכנס לביתו, וכשנכנס ביקש מהרבי שישב, אבל הרבי מבעלזא סירב לשבת מפני כבודו, ומאחר והוא לא התיישב גם מרן הגרי"ש לא התיישב, כך נשארו שניהם לעמוד.

"הרבי מבעלזא ביקש ממרן זצ"ל שיברך אותו שיזכה ל'תשובה שלמה', ומרן אמר "דער רבי איז בוודאי בתשובה שלמה", כלומר זו 'ברכה שאינה צריכה' שהרי הרבי ממילא עושה תשובה כל הזמן... הוסיף הרבי לבקש ממנו שיתקבלו תפילותיו לרצון ביום הכיפורים הבעל"ט, ומרן זצ"ל השיב לו שמאחר וכלל ישראל תלוי בתפילות של הרבי, אם כן בוודאי יתקבלו התפילות ואין בזה שום ספק. "לאחר מכן בירכו זה את זה בברכת 'שנה טובה', והרבי מבעלזא

הורה לבנו הרה"צ שליט"א שיבקש גם הוא ברכה ממרן הגרי"ש זצ"ל, וכך עשה.
"כשיצא הרבי מבעלזא, ליווה אותו מרן זצ"ל עד המעלית שמחוץ לביתו, וכבוד גדול עשה לו באופן מיוחד.

בשביל זה הטרחת את הרבי עד לכאן?

"לאחר שהרבי יצא, פנה אלי מרן במעין נזיפה ואמר לי "בשביל זה הטרחת את הרבי עד לכאן? בשביל לבקש ממני ברכה? הוא יכול היה לשלוח את הבקשה הזאת איתך ולא היה צריך לטרוח כל כך".
על כך השבתי למרן בדרך צחות ש"מצווה בו יותר מבשלוחו", וראיתי שנחה דעתו בזה.
זכרו של אותו מעמד נותר חקוק בליבי כל כך חזק, אשרי עין ראתה אלה.

אספר כאן מעשה נפלא ששמעתי מפיו של הגאון רבי אהרן דוד דונר שליט"א

"שנים רבות קודם לכן, לפני כ-50 שנה ויותר, נוהג היה מרן זצ"ל ללמוד בישיבת 'אוהל שרה', שם היה לו מקום לימוד, הוא היה עומד ליד הסטנדר במשך שעות רבות ברציפות, ולומד לבדו.
"דרכו היתה שהיה לומד לבדו, אבל היה מסביר את הגמרא ממש מילה במילה, כאילו הוא לומד עם חברותא. שמעתי פעם מהגה"ח רבי שמעון יצחק רכניצר זצ"ל, שאמר בלשון מליצה שאצל הרב אלישיב התקיים הכתוב "אחת דיבר אלוקים, שתיים זו שמעתי", כי מי שחלף מבחוץ סמוך לחלון של 'אוהל שרה', היה טועה לחשוב שיש בפנים שני אנשים שלומדים יחד, כי זה היה נשמע ממש כמו חברותא, אבל מי שנכנס פנימה יכול היה לראות שזה רק אדם אחד הלומד עם עצמו..."

"בכל אופן, אספר כאן מעשה נפלא ששמעתי מפיו של הגאון רבי אהרן דוד דונר שליט"א, אב"ד לונדון, שהיה מתלמידיו המובהקים של מרן זצ"ל, והיה דבוק בו בלב ונפש. בתקופה בה זכיתי להסתופף בצל מרן, הייתי מקבל מהרב דונר טלפון על בסיס יומיומי! כל יום הוא היה מתקשר כדי לשמוע מה התחדש אצל מרן, איזה חידוש נשמע מפיו, האם הוא פסק הלכה בנושא מעניין כלשהו וכדו'. ממש כל יום. עד היום אנחנו משוחחים בטלפון מדי שבוע, שיחה ממושכת הכוללת עיונים והערות בדברי מרן זצ"ל בנושאים שונים.

"הגרא"ד דונר שליט"א למד בישיבה בארץ לפני כ-60 שנה, והכיר אז את מרן זצ"ל, שבאותם ימים לא היה מפורסם באופן מיוחד. הוא היה ידוע כתלמיד חכם גדול שכל רז לא אניס ליה, אבל לא היו לו גבאים ומשמשים ואף אחד לא רץ אחריו ברחוב כדי לשאול אותו שאלות.
"אבל הוא, רוח אחרת היתה עמו. הוא החליט שהוא רוצה להידבק ברב אלישיב ולהפוך לתלמידו. הוא גילה מה הן השעות שבהן רבינו זצ"ל לומד ב'אוהל שרה' ומתי הוא מסיים ושב לביתו, והיה אורב לו שם, וכשרבינו היה צועד משם לכיוון הבית, התלווה אליו הרב דונר והחל לשאול אותו שאלות ולשוחח עמו בסוגיות שונות.

"הרב אלישיב לא אהב את זה, ובהתחלה ניסה קצת להתחמק, אבל הגר"א דונר לא נכנע והמשיך עוד ועוד, עד שהצליח ונוצר חיבור חזק בינו ובין רבינו זצ"ל, חיבור של רב ותלמיד.

"אחרי תקופה היה הגרא"ד דונר צריך לחזור ללונדון, והוא הצטער צער רב על כך שמעתה לא יוכל לשוחח עם מרן על בסיס יומיומי. לפני שנפרד הוא שאל את רבינו מה יהא עליו, הוא הרי נוסע ללונדון ומתנתק ממקור החיים, מהרבי שלו.

"השיב לו הרב אלישיב, שזה לא כל כך נורא, כי הוא יכול לכתוב לו מכתבים והוא מבטיח להשיב לו עליהם.
"אבל התלמיד לא הסתפק בכך, וביקש מהרב אלישיב שירשה לו להתקשר אליו בטלפון כדי לשוחח עמו.

ואמר לו 6... 2... 6.... וזהו...

"מרן זצ"ל ניסה להתחמק ואמר לו שהטלפון לוקח זמן ואין לו כל כך חשק לזה, אבל לאחר שהפציר בו מאוד, הסכים מרן שיתקשר אליו רק כשיש לו שאלות דחופות.

לימים סיפר לי הרב דונר שהוא מתחרט מאוד על כך שלא קיבל את עצתו של מרן לנהל עמו חלופת מכתבים, כי אומנם שיחות הטלפון היו יותר טובות לו לאותה שעה, אבל אם הוא היה מנהל עם מרן חלופת מכתבים, הוא יכול היה להחזיק היום באוצר בלום של מכתבים שקיבל מהרבי, ולהשתעשע הוא ניסה להיזכר, ואמר לו 6.... 2.... 6.... וזהו... בהם בכל עת כשגוברים אצלו הגעגועים אל הרבי זצ"ל.

"על כל פנים, כשקיבל את אישורו של מרן זצ"ל להתקשר אליו כדי לשוחח עמו בטלפון, הגיע השלב שבו ביקש הגרא"ד דונר ממרן שיאמר לו את מספר הטלפון, ואז יצא המרצע מהשק... רבינו זצ"ל לא ידע מה המספר. הוא ניסה להיזכר, ואמר לו 6... 2.... 6.... וזהו... כאן הוא נתקע ולא זכר את ההמשך, עד שנאלץ לקרוא לרבנית ע"ה ולשאול את פיה מה הוא מספר הטלפון בביתם.

"הסיפור הזה נותן לנו אפס קצה הבנה במה שדרש רבי עקיבא "את ה' אלוקיך תירא - לרבות תלמידי חכמים".

"ראו נא ראו... האיש הזה, אם אפשר בכלל לננותו בתואר כזה גשמי, הוא ידע את כל התורה כולה. כל רז לא אניס ליה. הוא זכר מצוין באיזה דף מופיעה כל מימרא בגמרא, ובאיזה מספר עמוד בריטב"א אפשר למצוא את היסוד ההלכתי ההוא וההוא, הכל הוא ידע ולא שכח כלום! אבל את מספר הטלפון שלו הוא לא ידע, ואז המספרים היו קצרים, והכילו רק חמש ספרות... את זה הוא לא הצליח לזכור... פחד פחדים! "והדברים מקבלים משמעות עמוקה ומבהילה עוד יותר, כשעושים את החשבון שלכאורה הוא לא זכר את מספר הטלפון כי לא רצה לזכור, וזאת משום שהיה לו חבל לבזבו מקום בזיכרון שלו על מספר טלפון, אם המקום הזה יכול לשמש לעוד כמה מילים של תורה... ודברים נוקבים חדרי בטן, גאון הגאונים שידע את כל התורה כולה, לא יכול היה לשחרר מקום בזיכרון שלו לכלום! אפילו לא לכמה ספרות בודדות, ולמה? כי חבל על המקום, הוא יכול לשמש לעוד שתיים או שלוש מילים של תורה..."

"ומה נענה אנן אבתריה?? ועל דא ודאי קא בכינא."

ובדיוק מראש חודש ניסן, הוא מתיישב ללמוד... ולא רואים אותו בכלל בבית. אומרים לו, צריכים עזרה בבית - הרי צריכים להכניס את הפסח... והיא 'רובצת תחת משאה...' צריכים לעזור משהו. אבל הוא צריך עכשיו להעמיד ממלא מקום לגדולי הדור... בדיוק מראש חודש ניסן

הגאון רבי משה מרדכי הלוי שולזינגר זצ"ל
על להיות אדם טוב - "זיין אגוטער מענטש..."

"זיין אגוטער מענטש..." פעם ראיתי באיזה מקום, ראש כולל שניגש אל אחד בבית מדרש, הוא מצא אותו בה', ו' או ז' בחודש ואמר לו, 'תראה, יש לי כאן את המעטפה של המשכורת שלך, כבר ארבעה - חמשה ימים, מראש חודש שאני מחפש אותך בכולל...
- אני מחפש אותך ולא מצאתי אותך.
טוב שמצאתי אותך עכשיו, פה ב'איצקוביץ', ואני יכול לתת לך את המעטפה. אני לא רואה אותך בכולל...
התנהגות כזו, איך הבריאות, בסדר?
זה ממש "דוגמא" של - "אגוטער מענטש"... באירוניה אני מתכוין. מה אתה הולך "לעקוץ" אותנו? ואתה הולך להגיד לו "לא היית" ו"איפה היית"? וכו' אולי יש לו טירדות קשות?? תחשוב, במצב הזה, איך אתה. היית מתנהג?
לא צריך ככה לדבר אליו...
אני רק מדבר לעצמי, אבל זה ממש כל ה"שפיץ" של תורה, וכל ה"שפיץ" של מוסר...

-- במה זכית להיות אדון על כל בני דורך?...

- כך כתוב ב"חובת הלבבות" בשער הכניעה פרק י'. במה זכית להיות אדון על כל בני דורך?...
ועיין שם, מה שהשיב" החכם אחד שכתוב שם, על השאלה הזו, במה זכית להיות אדון על כל בני דורך? וזו העבודה הכי קשה.
זה יותר קשה מ"גלגולי שלג" ומתעניות ומסיגופים, וכמו שכותב הגר"א, שלא בדברים האלה צריך להתייסר אלא בשמירת הלשון".
וזה יותר קשה מכל העבודות שבעולם, העבודה הזו של, "לעולם יהיה אדם מן הטובים..."
אז מען דארף זיין אגוטער. וצריך להיות בן אדם...]- צריך להיות טוב].
בכל דבר צריך להיות בן אדם, לא משנה אם אשתו מדברת אליו או שהוא מדבר עם הילדים...
איך הוא מדבר?
איך הוא מדבר עם הילדים?? - איך הוא מדבר?
הם לא שומעים מלה טובה ממנו, תמיד... תמיד הוא עם טענות,

תמיד טענות... אנחנו זכינו, לפחות, לראות אנשים... זכינו לראות את ר' וולוויל צ'צ'יק, איך שהוא היה מדבר עם כל ילד ועם כל מי שיהיה, איזה מלה טובה.
הוא היה תופס ילד ואומר לו.
דו ביסט דאך אגעוואלדיגער גוטער "בעל מסביר"
אתה לא מבין אידיש? איז זייט מיר מסביר דער פשט...
הוא היה לומד עם תלמידים שואל איזו שהיא שאלה, והתלמיד אשר לא יודע מימינו לשמאלו שום דבר, היה רועד ורוטט... אז יש כל מיני נוסחאות של דיבור.
יש נוסחאות "שליליים" שאני מנוע, מלמסור כאן דוגמאות על זה, מפני כבודם של בני התורה היושבים כאן. אבל כעת נדבר כאן נוסח חיוביים...- איך מדברים!?
ר' וולוויל היה מלטף אותו ואומר לו, 'דו ביסט דאך אגוטער "בעל מסביר"...
'אתה הרי כזה 'בעל מסביר' טוב, אז בא... בא ותסביר לי...
וכמובן שהוא, ר' וולוויל, מסביר...
הוא יודע שאין לילד מה להגיד והוא בעצמו מסביר, אבל עדיין זה

נקרא שהילד, הוא "א גוטער בעל מסביר..." וכו' וכו', וכל זה הוא רק כדי לרומם אותו כמו שכתוב ב"אגרת הגר"א", ויש בזה שתי גרסאות.

'ובזה רוב התורה לשמח בני אדם'.

זה יסוד הדברים מה שיש להגיד בזה, ואפשר לדבר מזה הרבה דוגמאות.

- תסלחו לי מאוד. אבל אני אומר את זה לעצמי.

יש כאלה, שבתוך ה'זמן' אינם מופלגים בשקידת התורה. אבל כשמגיע "בין הזמנים" שצריך לעזור בבית - אז הוא נהיה מתמיד... נהיה "מתמיד"... כשמגיעים כמה שבועות שבאמת זה הזמן להתנהג באופן של 'לעולם יהא אדם...' 'אז מען דארף זיין אמענטש אויך' - [שגם צריך להיות בן אדם], פתאום... תוקף אותו כזאת "שקידת התורה". והוא "מחליט"... - 'הנה כעת הסתלק ר' משה פיינשטיין, ר' יעקב קמינצקי הסתלק, ור' יעקב קנייבסקי - הסטייפלער הסתלק... אני מוכרח להיות ה'ממלא מקום שלהם'...

ובדיוק מראש חודש ניסן, הוא מתיישב ללמוד... ולא רואים אותו בכלל בבית.

ובדיוק מראש חודש ניסן, הוא מתיישב ללמוד... ולא רואים אותו בכלל בבית.

אומרים לו, 'צריכים עזרה בבית!'

- הרי צריכים להכניס את הפסח... והיא 'רובצת תחת משאה!'

צריכים לעזור משהו.

לא! הוא צריך עכשיו להעמיד ממלא מקום לגדולי הדור...

- ...בדיוק מראש חודש ניסן, והוא יחזור הביתה בערב פסח אחר הצהריים אחרי שהוא יגמור להגיד סדר אמירת קרבן פסח... יש לו הרי זמן גם להגיד 'קרבן פסח!'

אין בכל זאת הוא הרי לא כזה שקדן?!... הרי כבר שנים שהשקידה שלו מאוד רופפת... ועם החלטה לבד לא נהיים שקדנים, ואפילו בשבועיים האלה שהוא יושב כל הזמן בבית מדרש, הוא הרי לא ממש ילמד בשקידה - כמו שצריך. הוא ילך מארון לארון, יוציא ספר פה - ספר שם, ידליק סיגריה, וישוחח עם חבר וכו', בגדר של 'הלך ולא עשה שכר הליכה בידו...' והוא מתהלך עם הרגשה שהוא עשה דבר גדול... הוא "מעמיד ממלא מקום", בזמן קשה כזה, שמתקיים הכתוב ואכחיד את שלושת הרועים בירח אחד... ה'קהילות יעקב', ר' יעקב קמינצקי, ה'אגרות משה'...

- זה חסר דעת...

זה לא נותן סייעתא דשמיא!!

אין מזה לא סייעתא דשמיא ולא משיגים עם זה לא "מדרגות, לא קדושה, לא ידיעת התורה ולא איזה שהוא סייעתא דשמיא לדעת תורה ולגדול בתורה, ככה, עם כזו התנהגות, לא משיגים גדלות, לא על חשבון השני!

לא על חשבון השני!

כמו שאמר ההוא מטורונטו:

- ר' משה פיינשטיין יותר מתמיד ממך, אבל כשאני בא אליו הוא שם את העט על השולחן, ודי, אין עכשיו 'עגונה' ואין עכשיו 'חליצה', אין עכשיו שאלה של 'קידושין' ולא שאלה של 'גרופה וקטומה' בשבת ואין עכשיו שום שאלה של סתימה בשיניים ואין עכשיו שאלה של ניתוח, אין עכשיו שום דבר... עכשיו יש רק את זה מטורונטו שצריכים לדבר אתו יפה, ולשאול אותו מה נשמע אצלו, מה אפשר לעזור לו, ובמה אפשר לסייע לו...

כל דבר צריך לעשות בדעת!!

וזו ההתבוננות הגדולה, להתבונן בסילוקן של חכמי ישראל... הגפנים האלה, החכמי ישראל, שהם ההיפך של 'מלומדה', אלה שהליבם קרוב אלי, ה'לב-טוב' שזה ה'מעין המתגבר, כמו שהיה הרבי אומר ש'הלב טוב' הוא המעיין המתגבר, לב אבן לא יכול להיות 'מעין המתגבר', לא יכול להיות...

כי זה לא עם אמת...

- לא...

וממילא, זה לא 'אמת'... וזה לא ענוה' ולא 'צדק'... וזה לא 'תורך נוראות ימינך'... ולא 'שמן ששון מחברך'... ואצל אחד שנוהג כך נראה 'דבר פלא'.

הוא כבר הולך ל'פארק'... הולך ל'גן חיות'... הולך פה הולך שם וכו'.

אחר כך, כשמגיע 'חול המועד' אז כל ה"התמדה" שלו חולפת, הוא כבר הולך ל'פארק'... הולך ל'גן חיות'... הולך פה הולך שם וכו'.

ה"התמדה חלפה" - הלכה לה... זה ברור, שגדולים בתורה לא יצאו מזה... לא יצאו 'גדולים בתורה!'

ותדעו לכם כלל מי שהוא 'שקדן' ומי שהוא 'מתמיד' מוצא זמן להכל...

ככה זה, מי שמתמיד מוצא זמן לכל. וזה תספר לכם כל אמא... כל אמא תספר לכם שככה הוא המצב בבית, אלו הילדים שהם בטלנים, הם לא לומדים ולא עוזרים. אבל המתמידים, בדרך כלל, הם גם לומדים בשקידה וגם מוצאים את הזמן לעזור, רק צריך שיהיה עם קצת שכל ותכנון. כשהוא מתכנן את הדברים הוא עושה מה שצריך לעשות, ומה שאחר שמסתובב עושה ביום שלם, הוא עושה בזריזות, גומר את הענין וחוזר לתלמודו, וכך הכל בסדר. כל דבר צריכים לעשות בדעת, זה מה שראו אצל הגדולים.

ברוך ה', דרך הישר והטוב לבן תורה בהנהגת ביתו

יש כאלה שממש, בלי עין הרע, אפשר לומר עליהם מה שאומר הרמב"ן, 'אשרי מדבר מלים על אוזן שומעת', כמו שאני רואה כאן, שיש שמיישמים את מה שמרן הרב שך אמר לר' שמואל צ'צ'יק מה הרב שך אמר לו?

הרב שך אמר לו, לבוא הביתה עם חיוך ולצאת מהבית עם חיוך...

יש שלש שורות בו הוא
כותב, שמאד חשוב, לא לספר צרות לאשתו... לא לספר צרות
לאשתו!

הוא הפסיד בתקופת מלחמת העולם הראשונה את כל ממונו, הוא לא סיפר לאשתו

הוא מספר על ר' נחום זאב, שהיה בן של ר' שמחה זיסל, הסבא
מקלם, שכאשר הוא הפסיד בתקופת מלחמת העולם הראשונה את
כל ממונו, הוא לא סיפר לאשתו. - לא סיפר לאשתו!! גם חתנו, אביו
של הרב דסלר, הפסיד את כל ממונו, כאשר החליפו את המטבעות
במדינה והרבה הפסידו מליונים, וכו', הוא לא סיפר לאשתו. וזה
משני טעמים... - אומר המשגיח. ואמנם זה כתוב שם מאד בקיצור,
אבל כשתתבונן ותאריך בזה, אתה תראה שזה כך. טעם אחד הוא,
מכיון שהיא לא בנויה לקבל דברים כאלה... זו "סיסמא" של הרב
שך. - הרי סוף סוף הרב שך אמר,
אתה לומד תורה והיא לא לומדת תורה...
ההוא אומר לו שיש לו איזה ויכוח או סכסוך עם אשתו, היא כך וכך
והיא כזאת וכזאת...

אומר לו הרב שך, 'אמנם היא כזאת, אבל ודאי שהיא צודקת...'
- בגלל שאתה לומד תורה והיא לא לומדת תורה...
שבגלל שהיא לא לומדת תורה, לכן היא לא יודעת את כל הדברים
שאתה יודע וממילא היא בכלל לא בנויה לזה, לכל מה שאתה בנוי.
- אתה הרי בנוי עם "השגחה פרטית" ועם "כל מה דעביד רחמנא
לטב עביד" , [ברכות ס' ב'], עם דברי חז"ל שאומרים "אית מאן
דפרע בגופיה" ואית דפרע בממוניה" וכדומה, כל ההתחזקות וכל
הדברים האלה וכו' וכו' שהם כולם דברים אמיתיים...
תדע לך. הכל דברים נכונים... ובכל זאת, הרי בקושי שהוא בנוי
לזה... אבל היא, - בקושי אתה בנוי לזה... בודאי שלא בנויה לזה. זה
דבר אחד, ש"היא, לא בנויה לזה".
ושנית,

שזה דברים ללא תועלת... - לא יהיה לך מזה שום תועלת...אלא
רק מטרד תמידי יהיה לך מזה. אתה חושב שאם תספר זה יעזור
לך וכו', - לא יהיה לך מזה שום תועלת. כלום לא, יהיה לך מזה מטרד
תמידי. וכל ערום יעשה בדעת.

(משיבת נפש, שער ב', פרק י' - י"ב)

זה נפלא כשעושים כך וזה מאד טוב. - כי זה עושה טוב על הלב.
ואמנם הרב שך אמר לו את זה, אבל, זה הוראה בשביל כולנו. לבוא
הביתה עם חיוך, ולצאת מהבית עם חיוך...
אפילו אם יש לך אלף דאגות ואלף טרדות... ויש לך גם אלף "טענות"
על הבית וכו'...

- כדרך בן אדם שאפילו לא התחיל לעבוד על מדותיו, ולכן הוא
תמיד רואה שהשני לא בסדר.
כי הוא פשוט, לא מבין!!...אבל. - אומר הרב שך, את היסוד הזה.
'אתה נכנס הביתה עם חיוך, תמיד... ואתה יוצא מהבית עם חיוך... -
כך אומר הרב שך, ואני אומר, שבאמת זה לא תמיד כל כך קל ולא
תמיד כל כך פשוט, לחייך... אבל, זהו, 'ויצר ה' אלקים את האדם...'
- זה מה שרוצים מבן אדם.
שידע איך להתנהג, ולא לבוא הביתה כמו "חסר דעה". בעצבות
וברוגז, ולא לספר צרות... - ולא לספר קשיים...אלא, לדבר, רק
דברים שמחים... לעשות שמחה. תמיד צריך לעשות שמחה בבית...
זה התפקיד שלנו! נכון. בטח שזו "עבודה"...
אבל בן אדם הרי רוצה לעשות משהו, ולא סתם לשמוע שיחות
מעניינות
וסיפורים מעניינים... - ממילא הוא צריך לעבוד על עצמו. להשרות
תמיד אוירה שמחה ונעימה.
אנשים הרי עוברים כל מיני עניינים בחיים, כל מיני קשיים, לא משנה
מה שיהיה. בבית לא צריך לספר מזה.

אומר לו הרב שך, 'אמנם היא כזאת, אבל ודאי שהיא צודקת...'

בספר הקדוש "אור יחזקאל", בו יש מכתבים של מרן המשגיח, ר'
יחזקאל, שהוא ממש ספר כביר...
- הוא הספר שבו אספו את המכתבים של המשגיח, ספר כביר
ממש, והוא ממש ספר לימוד [ולא ספר קריאה בעלמא, צריך ממש
ללמוד את הספר הזה שהוא ממש משיב את הנפש...
- אצלי הספר מלא קווים... קווים... קווים...
מה שכל פעם אני מסמן לעצמי.
את זה אני אומר, מכיון שכל דבר צריך לדעת, וצריך לדעת גם איך
"לתמרן" את הדברים.
- אתה מבין? ושם בספר בסימן ר"ט, בתוך כל הנושא שם, באמצע,

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

היתה תקופה שנאלצתי לטוס פעמים רבות לארצות הברית. אני, כמוזן הייתי במחלקה הרגילה של "האנשים הפשוטים"... נכנסתי ל"מחלקה הראשונה", לראות מה קורה שם... אין מה לומר, היה שם נוח ונעים. כשהזרתי למקומי פניתי לאחד הנוסעים, יהודי אמיד ובעל אמצעים ושאלתי אותו: מדוע לא תשלם קצת יותר ותסע בתנאים נוחים יותר?"

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על ההשקעה לטווח ארוך

וְלְהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (י"א)

אדם שלמד עם רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד בישיבה התגורר בורשא, הוא פנה למסחר, הצליח בעסקיו והתעשר. לימים הגיע לבקר את רבי אלחנן בביתו שלידי הישיבה. ר' אלחנן לא רצה להנות מקופת הישיבה אלא רק את ההכרח שבהכרח. ראה אותו גביר את הדלות בביתו של רבי אלחנן, פנה אליו ואמר לו: "רבי אלחנן, קשה לי לראות את הדלות בביתך. הרי אני מכיר את כשרונותיך הגדולים, בטוחני שאם היית נכנס למסחר היית מתעשר יותר ממני".

רבי אלחנן לא השיב לו על דבריו ופנה לשוחח עמו על עניינים אחרים. הוא ארח אותו בביתו, האכילו והשקהו. כשסיים את ביקורו, ליווהו רבי אלחנן לתחנת הרכבת. היו שם שתי רכבות, אחת נסעה לורשא והשניה נסעה ליעד אחר. הרכבת שנסעה לורשא היתה עמוסה נוסעים ובשניה היו נוסעים ספורים. הגביר רכש כרטיס לורשא, עיר מגוריו.

פנה אליו רבי אלחנן ואמר: "עיניך הרואות, הרכבת לורשא צפופה ואילו הרכבת השניה ריקה כמעט לגמרי. למה לך לעלות על הרכבת שעושה דרכה לורשא, תעלה על הרכבת השניה, תוכל להתרווח במושבך, בנחת ולהנות מנסיעה נעימה".

- "אבל היעד שלי הוא ורשא".

- "כן, אבל למה לך לנסוע בצפיפות, לא כדאי לנסוע ברכבת מרווחת?".

הגביר החל להרים את קולו בנימה של כעס: "ר' אלחנן, אינך מבין? אין לי מה לנסוע ברכבת השניה. אני צריך להגיע לביתי בורשא..."

ור' אלחנן בשלו: "ובכל זאת, למה לך לנסוע בצפיפות, לא כדאי לך לעלות על רכבת נוחה ומרווחת?".

הגביר כבר לא שלט בעצביו: "אינך מבין. למה אינך שומע מה שאני אומר? אמרתי לך: זה לא הכיוון שלי!"...

ואז פנה רבי אלחנן אל הגביר ואמר לו: "ואתה אמרת שיכולתי להכנס למסחר ולהצליח? זה לא הכיוון שלי!! מדוע את זה אינך מסוגל להבין?!"...

בימים ההם לא היו מטוסים, נסעו באוניות. יהודי היה צריך לנסוע ממזרח אירופה לאמריקה, למצוא את פרנסתו שם. ההפלגה באניה

היתה אורכת כמה חדשים. בדרך היו עושים חניית ביניים בצרפת, שם שהו במשך שבועיים, ולאחר מכן המשיכו לאמריקה.

יהודי אחד תכנן לנסוע לאמריקה. כשנודע לו שהאניה תעגון למשך שבועיים בצרפת, הוא אמר לעצמו: צרפתית היא שפה קשה, איך אוכל להיות בצרפת במשך שבועיים בלי שאבין את שפת המקום.

אלך ואלמד צרפתית, ואז אוכל להנות מתקופת שהותי שם.

הלך לחנות ספרים וחיפש מילון בצרפתית. שאל אותו המוכר לשם מה, והשיב לו. שאלו המוכר: "ואנגלית אתה יודע?". אמר לו: "לא".

אמר לו המוכר: "שוטה שבעולם, בצרפת תהיה רק שבועיים, אחר כך אתה ממשיך לאמריקה, שם תצטרך לחיות שנים רבות, ואתה רוצה ללמוד צרפתית?! לך תלמד אנגלית!".

אבל ההוא, כנראה לא התברך בבינה יתרה, והתעקש ללמוד צרפתית במשך כמה חדשים שינן לעצמו איך אומרים בצרפתית

"מה נשמע?" ו"מה השעה?" ו"לחם" ו"עגבניה"... לאנגלית, כמוזן, לא נשאר לו זמן...

כשהגיע מועד ההפלגה עלה על האניה שמח וטוב לב - ברוך ה' הוא יוכל להסתדר בצרפת...

ואכן במשך שני השבועות שבהם שהה בצרפת הוא ידע לשאול מה

המשך בעמוד 9

ההכנות נכנסו להילוך גבוה. מודעות ענק וכרזות זעקו בכל חוצות המושבה, והזמינו את כל התושבים, אנשים ונשים, להשתתף בעצרת בהשתתפות הרב הצדיק רבי ברוך טולדנו, ולאחריו 'אורח הכבוד' המגיד המפורסם רבי יעקב גלינסקי. ברם, בהגיע היום המיוחל, נדהם הרב לראות אדם אחד בלבד! שהגיע עם אשתו לעצרת הענקית...

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על הדרשה הגורלית...

וְאֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תְּדַבֵּר לְאָמֹר (ט' ג')

חשב הרב, מן הראוי להזמין גם דרשן אשכנזי

להצלחת העצרת, חשב הרב, מן הראוי להזמין גם דרשן אשכנזי, הואיל וישנם באותו ישוב גם תושבים רבים אשכנזים, הדבר יביא להשתתפות רחבה של הציבור מכל העדות, שכן הוא עצמו מעדות המזרח יתאים את נאומו עבור התושבים הספרדים, ועבור הציבור האשכנזי חיפש מגיד מישרים עם מוניטין, שישיכיל לעורר את הציבור כראוי וכהוגן. הוא בא בדברים עם הגאון רבי יענקלה גלינסקי, שבאותם זמנים כשהיה כוחו במוותניו, היה נוסע ממקום למקום לעורר את ישראל בדרשותיו המלהיבות, שכבר יצא שמן לתהילה.

ההכנות נכנסו אכן להילוך גבוה. מודעות ענק וכרזות זעקו בכל חוצות המושבה, והזמינו את כל התושבים, אנשים ונשים ללא יוצא מן הכלל, להשתתף בעצרת רבתי עם לטהרתם של ישראל, וליסוד מקווה טהרה חדיש ומהודר במושב, בהשתתפות הרב הצדיק רבי ברוך טולדנו, רבה הראשי של באר שבע, שיסביר ויבאר בפני העם בפיו מפי המרגליות את גודל ערך הטהרה! ולאחריו 'אורח הכבוד' מהעדה האשכנזית, המגיד המפורסם רבי יענקלה גלינסקי.

ברם, בהגיע היום המיוחל, נדהם הרב לראות בבית הכנסת הגדול של המושב, אדם אחד בלבד! שהגיע עם אשתו לעצרת הענקית...

סיפר מגיד המישרים הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, על דרשה אחת שדרש בשביל אדם אחד בלבד... אבל תוצאת אותה דרשה היתה שווה פי כמה מבית כנסת מלא מפה לפה!

וכה דבר המעשה: בעיר הגדולה באר שבע, מרכז הדרום, שימש ברבנות עשרות בשנים הגאון הצדיק המפורסם רבי ברוך טולדאנו זצ"ל. לאחר ששימש בקודש ברבנות בארץ מרוקו והעמיד שם דת על תילה, ארי עלה מבבל לארץ הקודש, וכאן הוכתר בנזר רבנות העיר באר שבע. בהיותה עיר גדולה לאלוקים ומרכז הדרום כולו [כפי שהיא נקראת "בירת הדרום"], היתה מצודתו פרוסה גם על כל העיירות סביב.

בלהב אש קודשו היה מכתת רגליו ממקום למקום, בהרבצת תורה לעם, להרבות כבוד שמים, ולתקן בכל מקום את הצריך תיקון, להגדיל תורה ולהאדירה.

באחד ממסעותיו הגיע למושב לא הרחק מבאר שבע, שרוב תושביה לא היו דתיים. נודע לו שחסר שם 'מקווה טהרה'. כדרכו ניגש מיד לפעולה, והחל לדבר על כך עם ועד הישוב ופרנסיו, שמין ההכרח להקים מקווה כשר בתוככי הישוב! כאשר באותם זמנים - שלא כבימינו - לרוב תושבי הקיבוצים והמושבים לא היה רכב צמוד, וכל טבילת מקווה היתה כרוכה בנסיעה קשה ובטלטול באוטובוסים לבאר שבע.

ועד המושב ומנהיגיו הסכימו עקרונית עם הרעיון שיוקם מקווה טהרה במושב. אולם הבעיה העיקרית שניצבה בפני הרב היתה המימון הרב הנצרך לבניית מקווה, שעלותו מגיעה לכמה עשרות אלפים טבין ותקילין. לא היו בידו שום מקורות להוצאת ענק כזו.

רוב התושבים במושב לא היו חרדים לדבר ה', ולא הבינו כלל את גודל נחיצות העניין. לפיכך החליט הרב לערוך עצרת רבתי בבית הכנסת הגדול של המושבה, בה יוסבר ויובהר בפרוטרוט גודל חשיבות ענין הטהרה, והמצוה הגדולה שבהקמת מקווה ביישוב; ובתום העצרת לערוך 'מגבית ענק', כדי שכל תושב יקח חלק נכבד בהוצאות בנין המקווה.

שאר התושבים כולם נשארו אדישים בקרירות מופגנת. הם כבר הבינו מבין השיטין שלאחר העצרת תערך מגבית רבתי, ותרמו ברגליהם... באותן שנים היתה שנאת הדת משתוללת במלוא עוזה. רוב הציבור בעם נהה אחר התקשורת השמאלנית, ומכל דבר שריח יהדות נודף ממנו היו מתרחקים, וענינו של 'מקוה טהרה' עם דרשות של רבנים לא ענין אותם במיוחד...

אילו היו צריכים כאן חלילה להזמין 'אמבולנס' באמצע השבת

האכזבה הייתה מרה וקשה. הרב טולדנו ניצב על מקומו במזרח בית הכנסת ביחד עם הרב גלינסקי בהמתנה ובציפייה דרוכה, אולי בכל זאת יכנסו כמה אנשים נוספים... אך תוחלתם נכזבה, הם הבינו שאין כאן מה להמתין יותר. רבי יעקב טען בפני הרב, שעצם ההמתנה הארוכה כל כך, כאן בבית המדרש, יש בה זלזול בכבודה של תורה, ומן הראוי להסתלק מן המקום כמה שיותר מהר, ולמנוע את כל הביזיון הזה! אבל הרב הצדיק רוח אחרת היתה עמו. הוא מעולם לא נסוג בעבודת קודשו, לא חת מפני איש, ועשה עבודת משמרתו בחירוף נפש תמיד. הוא טען בתוקף שאין לבטל את המעמד, "הרי אף בשביל איש ישראל אחד מחללים את השבת! אילו היו צריכים כאן חלילה להזמין 'אמבולנס' באמצע השבת בשביל יהודי אחד, בוודאי היינו מזמינים אותו מיד בדחיפות שיבוא על אתר מבאר שבע! מדוע, אם כן, לא נקיים את העצרת בשביל יהודי אחד? לעולם לא נוכל לדעת ולשער את כוחותיו הפנימים וערכו של איש ישראל אחד!" טען הרב בלהט.

רבי יעקב נענה לפסקו של הרב. הוא נשאר אפוא במקום, עלה אל

דוכן הנואמים כפקודת הרב, והחל בדרשה חוצבת להבות! אמיתות בדברי הרב ועקשנותו הציטו בקרבו אש קודש, והוא נשא דרשה מופלאה מלאה ומתובלת בדברי התעוררות רבים ברשפי רגשי קודש, כאילו היה עומד ומדבר בפני חמשת אלפים איש! בתום נאומו הנפלא, כבר לא היה צורך בדרשה נוספת של הרב טולדנו, מאחר ולא היה נוכח אף אדם מאחינו הספרדים; האיש היחיד שנוכח באולם היה אשכנזי, והוא כבר קיבל את הדרשה שלו... בטרם פנו לדרכם, ניגש האיש אל הרבנים בברכת יישר כח, וביקש אם אפשר להמתין מעט, כי אשתו נמצאת כאן בעזרת הנשים, והוא רוצה שאף היא תקבל את ברכת הרבנים.

הוא הלך לקרוא לה. בדרך הם התעכבו מעט בשיחה ביניהם, ולאחר זמן מה נגשו אל הרב טולדנו, והציגו את עצמם: "אנו זוג ניצולי שואה, ומתוגמלים מדי חודש בסכום גבוה ונאה מכספי השילומים". כידוע באותן שנים שילמה ממשלת גרמניה הון תועפות לניצולי המחנות. "ברוך השם מצאנו כאן במושב את מנוחתנו, ואנו מתפרנסים יפה, ויכולים להסתדר אף ללא אותם שילומים. למיטב הבנתנו בניית המקוה כאן מתעכבת מחוסר אמצעים. רוצים אנו, אם כן לתרום עבור בניית מקוה זה את כל כספי השילומים הללו, ובזה תהיה נקמה חזקה לאותו צורר מרושע, שרצה להשמיד את עם ישראל ותורתו!"

עמדו הרבנים וערכו חשבון של הוצאות הבנין, ונמצאה תרומתם של אותו זוג מכסה שני שלישי מסך כל ההוצאות, עד מהרה נרתמו לגיוס השלישי השלישי כמה נדיבים ידועים בעם, ובתוך תקופה קצרה הוקם באותו מושב מקוה מפואר ומהודר, אשר משמש עד היום את תושבי המושב לטהרתם של ישראל!

(מתוך הספר 'טיב המעשיות' בראשית)

המשך מעמוד 8 | הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

השעה ולרמוז שהוא רוצה לחם, ועוד כמה מילים ושברי משפטים. אבל כעבור שבועיים הכל נגמר. בעוד כמה שבועות האניה תגיע לייעדה, הוא יתגורר באמריקה, יחפש עבודה - אבל פיו ישאר סתום וחתום. הוא לא ידע אנגלית. מהיכן ידע? הרי הוא לא למד... אדם בר דעת אינו משקיע בדירת ארעי. חבל על הזמן, חבל על הכוחות, חבל על הכסף. את כל זמנו ומרצו צריך האדם להשקיע בדירת הקבע שלו. אמנם, כפי שכותב ה"מסילת ישרים" בראש ספרו: "מקום העידון הזה באמת הוא העולם הבא, אך הדרך כדי להגיע אל מחוז חפצנו זה, הוא זה העולם". הבית האמיתי הוא שם, דירת הקבע היא בעולם הבא, אך את כל ההשקעה בו עושים כאן בעולם הזה.

רבי חיים וולוז'ינער אומר: טעות בידם של אלה החושבים כי "כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, יהיה מה שיהיה. לא זו הכוונה אמנם לכל אחד יש 'חלק', אבל צריך לעבד אותו, לבנות אותו. "אל תקרי בניך אלא בוניך". צריך לבנות את העולם הבא - כאן בעולם הזה. ומי שלא טרח בערב שבת - מה יאכל בשבת? אדם שמקבל לרשותו דונם אדמה, צריך לעבד אותו. אם לא יחרוש

ויזרע - מה יקצור? לא עבדת - אין לך! זה לא עונש, זו פשוט המציאות. היתה תקופה שנאלצתי לטוס פעמים רבות לארצות הברית. זו טיסה ממושכת ולא קלה. במטוס היו שתי קומות. אני, כמובן הייתי בקומה הראשונה, במחלקה הרגילה של "האנשים הפשוטים"... עליתי לקומה השנייה, ל"מחלקה הראשונה", לראות מה קורה שם... אין מה לומר, היה שם נוח ונעים יותר כשחזרתי למקומי פניתי לאחד הנוסעים שישב לידי, יהודי אמיד ובעל אמצעים ושאלתי אותו: "מילא אני לא יכול לאפשר לעצמי, אבל אתה? מה אתה עושה כאן? מדוע לא תשלם קצת יותר ותסע בתנאים נוחים יותר?". השיב אותו יהודי: "אילו היו נותנים לי שבועיים בחוף מיאמי, זה היה 'שוה'. אבל לשלם עוד כמה מאות דולר בשביל טיסה של כמה שעות? חבל להשקיע בזה!".

אמרתי לו: "דע לך שגם נופש של שבועיים במיאמי ביץ' זה כלום; כל השבעים שנה הן כחלום יעוף - 'כי גז חיש ונעופה' (תהילים צ, י) צריך להתכונן ולהשקיע בדבר 'האמיתי', הנצחי; כל השאר הוא כמו טיסה לאמריקה".

(מתוך יחי ראובן - הגדה של פסח)

סיפר לי מורי ורבי, הגר"ח גריינמן זצ"ל, שיהודי חילוני פנה אליו: "אם היו לנו היום ניסים כמו אלו שהיו במצרים, הייתי חוזר בתשובה"... השיב לו הגר"ח: "לך וראה יהודים שיש להם עשרה ילדים, והם לא מצליחים לגמור את החודש. אך בכל זאת עולה בידם לחתן את כל צאצאיהם, האם אין זה כמו הנסים שאירעו במצרים!?"

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על האמונה התמימה

וְהִפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות י"ב י"ב. קריאה לפרשת החודש)

שעבוד מצרים, עם עשר המכות שהיו בו, ולאחר מכן היציאה עם קריעת ים סוף שהיתה בסיומה, לימדו את עם ישראל פרק מאלף באמונה. הכל מאת ה', וכל מה שהוא עושה - לטובה. בטחון בה' אינו לומר תמיד "יהיה טוב". החזון איש כותב בספרו "אמונה ובטחון" (תחילת פ"ב) כי זהו "בטחון מזויף". מהיכן הבטחון הזה שתמיד יהיה טוב? הבטחון האמיתי הוא זה האומר "כל מה שהקב"ה עושה - לטובה הוא עושה". הביטחון הולך ביחד עם אמונה. צריך להאמין שאף אם נראים הדברים כדברים רעים, כאסון - באמת הכל לטובה. טבעו של האדם, שכשטוב לו - הוא לא נושא את עינו למרום. הוא נוטה לחשוב "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה". ולא עלינו, רק בשעת צרה, כשמתחיל לכאוב - אז נזכרים להסתכל למעלה... מספרים על עשיר גדול שגר בקומה גבוהה של בנין רב קומות. פעם אחת נסעה משפחתו לחופש, ושכחו שהוא נמצא בבית. הם נעלו את הדלת מבחון, ולו - לא היו מפתחות נוספים. הטלפון, משום מה, שבת.

אבל כשזורקים עליו אבן - אוהו! מי הוא מרים את העיניים למעלה ונזעק: "מי זרק עלי?"...

לך וראה יהודים שיש להם עשרה ילדים,

סיפר לי מורי ורבי, הגר"ח גריינמן זצ"ל, שיהודי חילוני פנה אליו בהצטדקות הבאה: "אם היו לנו היום ניסים כמו אלו שהיו במצרים, הייתי חוזר בתשובה"... השיב לו הגר"ח: "לך וראה יהודים שיש להם עשרה או שנים עשר ילדים, והם לא מצליחים לגמור את החודש. אך בכל זאת עולה בידם לחתן את כל צאצאיהם, ולרכוש עבורם דירות. האם אין זה כמו הנסים שארעו במצרים!?" חז"ל אומרים (פסחים ק"ח ע"א): 'קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף', והנה אנו רואים כיצד יהודים חיים ומתפרנסים, ומשיאים את בניהם ובנותיהם, הרי לנו בדורנו נסים בדיוק כביציאת מצרים!'. זאת ועוד, הנה בבני ברק לבד יש לפחות שלושים אולמות. והאולמות האלו לא עומדים ריקים. בכל הזמנים שמותר לערוך חתונות הם בתפוסה מלאה. זה, כאמור, בבני ברק בלבד. בכל יום אתה רואה בעיתון כמה וכמה משפחות קמות ונבנות, ומתוספות

ניסה העשיר לדפוק על הדלת, לצעוק לעזרה מן החלונות - כלום! אין קול ואין עונה! אף אחד לא שומע, והוא נמצא בבית לבד, בלי יכולת לצאת... לפתע הגה רעיון: ברשותו היתה קופה גדושה מטבעות זהב. הוא ניגש לחלון והחל לצלוף מטבעות, אחד ועוד אחד, על ראשי העוברים והשבים, מתוך תקווה שאחד האנשים שהמטבע ינחת על ראשו, ירים את עינו למעלה לראות מי הזורק, וכך יעלה בידו להזעיק עזרה. דא עקא, שכל אחד שנפל עליו מטבע, הרים אותו והמשיך הלאה בדרכו. אף לא אחד הרים את עינו למעלה לברר מאין נחת המטבע... מה עשה? לקח אבן והשליך אותה על ראש אחד העוברים... או אז, האיש שנחבט ברקתו, הרים מיד את עינו למעלה, כדי לראות מי זרק עליו את האבן... איי! איי! איי! כשאדם מקבל מטבעות זהב, הוא לא שואל "מי נתן לי אותם?", הוא לא מרים את העיניים למעלה לראות מהיכן הם הגיעו.

לבנין עם ישראל.

כל אלו צריכים בתים. כל אלו צריכים פרנסה. ואתה לא שומע על מי מהם שגר ברחוב, או שמת, חלילה, ברעב.

מי מפרנס את כולם? מי דואג לכל אלו?

התשובה: "קשים מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף". מי שדאג לעם ישראל בים סוף, אף שהמצב היה נראה בכי רע, הוא גם זה שדואג למזונותיו ולמחייתו של כל אדם. משום כך אנו אומרים ב'ברכת המזון': "הוא נותן לחם לכל בשר", כיון שמזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה.

תשאל בן אדם: איך הצלחת לחתן את הילדים? הוא אפילו לא ידע את התשובה! זוהי מציאות בשטח! הוא בעצמו אינו יודע מהיכן השיג את הכסף, מהיכן פרע את ההתחייבויות הקודמות, אבל העובדה קיימת: הילדים נשואים, והוא לא מת מרעב...

כמו שבקריעת ים סוף ראינו את "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון", כן גם בכל מהלך החיים עלינו לדעת, להבין ולהתחזק באמונה ובבטחון כי הכל מאת ה' וכל מה שעושה הוא לטובה.

יש קריעת ים סוף גם בימינו, בכל יום ויום מחדש!

למחרת עמד מיניבוס בשערי הכולל. ארבעים אברכים נסעו לכותל

"קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת". אדם שמתפלל לה' בכל לבו: 'אבא, אין עוד מלבדך! הכל בכל מכל כל - מומך. אני לא פועל כלום' - זוכה לישועה!

אבל צריך שהתפילה תהיה אכן אמיתית, מכל הלב.

מעשה באברך שהתחייב סכום מסוים לחתונת בתו. מועד החתונה מממש ובא, והוא אינו מצליח להשיג את הסכום שעליו התחייב. השידוך עמד בפני פירוק.

בצר לו הלך לכותל המערבי ופרץ בבכיות נוראות: "אבא! תרחם עלי, תושיע אותי!". בוכה, בוכה, מתחנן, בלי הפסק.

כשסוף סוף סיים, והחל לפסוע לאחוריו, פנה אליו מישהו שעמד מאחוריו, והיה עד לבכיותיו, דפק על גבו ושאל אותו: "אולי תוכל לספר לי במה העניין?"

האברך סיפר לו על החתונה שעומדת להתבטל. על הבית היהודי שעומד להחרב. על כך שאין לו את הכסף שאותו התחייב לתת...

"על איזה סכום מדובר?" שאל הלה, והאברך נקב בסכום גדול. ללא אומר ודברים הוציא האיש פנקס שיקים, רשם עליו את הסכום, והושיט אותו לאברך. "מזל טוב! כל טוב שיהיה לך", והלך...

בבואו ל'כולל', סיפר לכל האברכים את הסיפור המסעיר שארע לו זה עתה בכותל.

למחרת עמד מיניבוס בשערי הכולל. ארבעים אברכים נסעו לכותל, התחילו לומר תהלים, וחיכו שמישהו מאחור ידפוק להם על הגב...

זה בודאי לא הולך ככה! כאמור, התפילה צריכה להיות אמיתית וכנה, מתוך אמונה שלמה, בטחון שלם ש"אין עוד מלבדו".

אם אומרים תהלים וגם מחכים שמישהו ידפוק על הגב, זו לא אמונה

שלמה, וממילא זה לא עובד!

שמעתי לאחרונה סיפור מדהים על אברך חשוב, תלמיד חכם גדול שארס את בתו, ולא הצליח להשיג את סכום הכסף שהתחייב לנדונייתה.

הוא פנה להגאון רבי חיים ברים זצ"ל ואמר לו: "אני צריך ממך טובה גדולה. יש לי שאלה שאני צריך להתייעץ עליה עם ה'חזון איש'. היות ואתה מקורב אליו, תלמיד מובהק שלו, אבקשך שתיסע עמי, כי אני חושש שלא יכניסו אותי".

רבי חיים, שהכיר אישית את האברך, נעתר לבקשתו. אלא שבדיוק באותו היום שנסעו, הודיעו להם שה'חזון איש' מרגיש טוב והוא אינו מקבל אנשים.

אחד מבאי הבית, רבי דוד פרנקל זצ"ל, גילה באוזניהם כי ה'חזון איש' יוצא מחדרו לתפילת מנחה. בין חדרו לבין בית המדרש יש הול קטן, בו יש ברז, וה'חזון איש' היה נוהג ליטול שם את ידיו לפני התפילה. "אם זו שאלה קצרה - תוכלו לשאול אותו שם", אמר. "אחר כך יהיה קשה מאד להכנס. אני מציע לכם לעמוד ליד הברז ואולי, בסיעתא דשמיא, תצליחו".

וכך הוה. שניהם נצבו במקום. ה'חזון איש' יצא מחדרו וניגש לברז ליטול ידיו. משראה את רבי חיים פנה אליו ואמר: "הו, רבי חיים, ליד ירושלים. מה אתה עושה כאן?". הוא אמר לו שלאברך הנלוה אליו יש שאלה.

משנתקבלה הרשות, שאל האברך: "יש לי בת שהגיעה לפרקה. אין לי כסף לחתן אותה. האם לנסוע לאמריקה לאסוף כסף?"

"אמריקה? לעשות כסף? של מי הרעיון הזה?" שאל ה'חזון איש'.

"הרעיון שלי", השיב.

"רעיון שלך? סע והצלח!"

אחרי שהיתה לו "הסכמה" מה'חזון איש', סר האברך למעונו של מורו ורבו, הרב מטשעביץ זצ"ל, כדי להפרד ממנו, וסיפר לו שהחזון איש אישר את הנסיעה.

"תשמע היטב!" אמר לו הרב מטשעביץ, "ה'חזון איש' אמר לך לנסוע - אז אתה נוסע! אבל החזון איש הרי לא אמר לך לאסוף שם כסף... תסע, כמו שהורה לך ה'חזון איש', אבל שם אתה לא עושה כלום חוץ מאשר לשבת וללמוד, בדיוק כמו שאתה יושב ולומד כאן, והישועה בוא תבוא!".

הוא החל בהכנותיו לנסיעה באניה. ביום הנסיעה, כשהגיע לנמל חיפה, הוא פגש שם את הרב מנחם פרוש, שהכיר אותו, והתעניין לסיבת שהותו במקום.

"אני נוסע לאמריקה לאסוף כסף כדי לחתן את הבת שלי", השיב.

"שמע היטב לעצתי!" אמר לו הרב פרוש. "אני נותן לך עצה טובה! סע בחזרה לירושלים, אל תסע לאמריקה! אתה לא תכסה אפילו את הכסף שעולה כרטיס הנסיעה! ליהודי שכמוך אין מה לחפש שם!".

"אבל החזון איש אמר לי 'סע ותצליח' ואתה אומר לי שלא לנסוע?".

"לא סיפרת לי שהחזון איש אמר לך זאת. אני רק אומר לך את המציאות: אפילו את הוצאות הנסיעה באניה לא תצליח לאסוף.

חבל על הזמן, על המאמץ והטרחה, ועל הכסף שלך!"

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע דרש בפני קהל חסידיו, וסיפר להם את שאירע ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם. שאלו הרופא הבוחן...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א אב"ד סאנטוב ליקווד
על האדם להמשיך על עצמו חסדים טובים

פי אַנִי ד' אַלְקִיכֶם (י"א מד)

וברש"י: כַּסֵּם שְׁאֵנִי קְדוֹשׁ שְׁאֵנִי ד' אֱלֹהֵיכֶם, כִּי הִתְקַדַּשְׁתָּם קְדָשׁ עַלְמַכְס לְמַטָּה

הנה כשהאדם מדבק עצמו במידותיו של הקב"ה וגומל חסד עם רעהו, הרי בכח מעשי החסד, הוא ממשיך על עצמו ג"כ חסדים גדולים ומרובים, שכן גדול כח גמילות חסדים להפך מידת דין למידת רחמים, ובספה"ק איתא רמז לזה שאומרים בזמירות שב"ק "משוך חסדך ליודעיך קל קנא וקונם", שעל ידי שהאדם גומל חסד, הוא ממשיך על עצמו חסדים אף במצב של "קל קנא וקונם" חלילה. את המעשה שלפנינו סיפר אחד על הגאון רבי אברהם דוב אויערבאך זצ"ל (אחיו של הגרש"ז זצ"ל), ממנו ניתן ללמוד איך אפשר להוכיח ולהעיר לזולת בצורה מכובדת באופן שישמר כבודו של הזולת, וכך מספר:

בהיותי בחור, ניגשתי להיות חזן, ואחר התפילה כיביתי את הנרות שבעמוד החזן, ברוח פי, ולא ידעתי שבספר חסידים כתוב לא לכבות את הנרות ברוח הפה. לאחר קצת זמן, ניגש אלי רבי אברהם דוב, ושאלני בתמימות כמי ששואל דבר הלכה, האם יודע אני למה בערב שבת כשמטיבין את הנרות ומדליקים אותם, מכבים ברוח הפה, אף שבספר חסידים כתוב לא לכבות ברוח הפה?...

אמרתי לו שאינני יודע. ואז השיב לי "כיון שכל הטעם משום סכנה, ובערב שבת שהוא מצוה, הרי שומר מצוה לא ידע דבר רע"...

ממשיך היהודי ואומר: מלבד הידע החשוב שקיבלתי, למדתי מזה כיצד ניתן להעיר לאדם בדרך כבוד ובשיא הרגישות, ושאפשר ליידע אדם על הלכה שנתעלמה ממנו, גם בצורה מכובדת ועקיפה, שאבין מעצמי שביום חול לא מכבים כך, ולא מוכרחים לעשות זאת על ידי מחאה ישירה, מתנשאת ופוגעת...

הרה"ק רבי ישכר דב מבעלזא זי"ע דרש בפני קהל חסידיו עד היכן צריכה להיות הדאגה וההתמסרות לזולת, וסיפר להם את שאירע ברופא שלמד שנים את מקצוע הרפואה ועשה חיל בלימודיו, ולאחר שסיים את שנות לימודיו היה צריך לקבל תעודת הסמכה מאת רופא גדול ומפורסם.

מה היא התרופה לאדם שנפצע

שאלו הרופא הבוחן "מה היא התרופה לאדם שנפצע וקולח דמו?", השיב הנבחן "לוקחים תרופה פלוגנית והיא עוצרת את הדם". שאלו הבוחן "וכשאינן תרופה זו בנמצא מה יש לעשות?", השיב הנבחן "אפשר לקחת תרופה אלמונית והיא תעצור את הדם". שאלו שוב הבוחן "ובאם גם תרופה זו אינה בנמצא?" השיב הנבחן "אזי לוקחים חתיכת בד מבגד ושורפים אותה ומניחים את האפר על הפצע וכך נעצר הדם". שוב שאלו הבוחן "ובאם אין גם חתיכת בד בנמצא מה לעשות?" נשאר הנבחן ללא תשובה ומענה. מיד פסל הרופא את

הנבחן ולא נתן לו את התעודה המיוחלת!

הנבחן לא ידע מה לעשות מרוב צער - היתכן שעם כל מה שלמד שנים על גבי שנים והתמחה במקצוע הרפואה, הכל ירד לטמיון בגלל שלא ידע להשיב על מקרה כזה. אכן השיב לו הרופא הבוחן "בשעה שקולח דם, ואין בגד לשרוף בכדי לעצור את הדם, אזי החובה היא עליך לקרוע בד מבגדיך אתה ולחסום את קילוח הדם! - אם אין מצב החולה נוגע ללבך עד כדי שתקרע בד מבגדיך אינך ראוי לשמש בתפקיד רופא..."

והתחזוקה של האור הוא דבר שעולה הון רב - ותיכף ומיד נכנס לבית המדרש,

כשראה שאין שם איש, התחיל להתרגז במאוד מאו

וכשראה שאין שם איש, התחיל להתרגז במאוד מאוד, אך באמצע שמע קולות עולים מהמקוה, והדבר היה לו לפלא, מי הולך למקוה בשעת לילה מאוחרת, והחליט לרדת להמקוה. כשירד הראש הקהל להמקוה, ראה מחזה נורא הוד, ומרוב פלא עמד על עמדו ולא היה יכול להוציא הגה מפיו - הוא ראה את דומ"ץ העיר - הרה"ק מטאהש - בכבודו ובעצמו, עומד כששרווליו מורמים על ידיו, והוא אוחז בידו דלי מים, ומנקה את המקוה במרץ רב...

כתיב בקרא (בראשית כ"ח, י"א): ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשותיו וישכב במקום ההוא, ופירש רש"י (שם), וישם מראשותיו, עשן כמין מרזב סביב לראשו שהיה ירא מפני חיות רעות, התחילו מריבות זו עם זו זאת אומרת עלי ניח צדיק את ראשו וזאת אומרת עלי ניח, מיד עשן הקב"ה אבן אחת וזהו שנאמר (שם כ"ח, י"ח): ויקח את האבן אשר שם מראשותיו עכ"ל.

וצריך להבין, והלא גם לאחר שעשן הקב"ה לאבן אחת לא הניח יעקב את ראשו על כל צדדי האבן, ומדוע הפסיקו לריב. אלא מקובל בפי העולם לומר, שלאחר שנעשו לאבן אחת וכולם היו מאוחדים, כבר אין סיבה למחלוקת, וכל יצירת המחלוקת נובעת רק מתי שיש פירוד.

הנה אמרו חז"ל (מס' סנהדרין דף כ' ע"א): יראת ה' היא תתהלל, זה דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, אמרו עליו על רבי יהודה ברבי אילעאי שהיו ששה תלמידים מתכסין בטלית אחת ועוסקין בתורה. והנה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל התקשה בדברי הגמרא האלו, שלכאורה יש לתמוה בזה, היתכן כדבר הזה שטלית אחת תספיק באמת לששה תלמידים? וכן יש לתמוה מה ענין מיוחד יש בדבר זה על דורו של רבי יהודה ברבי אילעאי, וכי עניות מעלה היא?

ברם - מבאר רבי חיים - ביאור דברי הגמרא הוא כך, שחז"ל באו לומר לנו באיזו דרגה עצומה של מדות טובות והנהגה של ותרנות נפלאה היו תלמידיו של רבי יהודה, שמפאת עניותם לא היתה טלית לכולם, ובשעה שהיו מתכסים בטלית כל אחד היה נותן לחברו להתכסות, כי כל אחד חשב רק מהשני ולא מעצמו, הוא רצה שלשני יהיה, וכשיש ויתור כזה אזי טלית אחת יכולה לספק אפילו לששה תלמידים, אבל אילו לא היו וותרנים, וכל אחד היה מושך לעצמו, אזי באמת לא היתה טלית זו מספקת אפילו לשנים...

(מתוך 'נעם שיח' - וארא תש"פ - מכון אפרין לשלמה)

שמעתי סיפור נפלא מידידי ש"ב הרה"ח ר' שלום מיכל ארגעל שליט"א, יד ימינו של הרה"ק מטאהש זי"ע, וכך סיפר:

הרה"ק מטאהש זי"ע כיהן כמה שנים כדומ"ץ בעיר נירעדהאז בהונגריה. באותה עיירה, כיהן אדם אחד בתפקיד ה"שמש", שתפקידו היה לנקות ולסדר את הבית המדרש והמקוה. והנה הגיע יום אחד, והחליטו ראשי הקהל ופרנסיה לפטר את השמש מתפקידו - וכך הוה! ביום מן הימים זימנו הללו את השמש, ואמרו לו שבהיות והוא מתרשל במלאכתו - הבית המדרש מלוכלך, המקוה מלוכלכת, אין שום זכר מנקיון, ולא לכך מינו אותו בתפקידו כשמש - על כן מודיעים לו בזה שילך לו לחיים ולשלום...

הבשורה הלא טובה נפלה על השמש כרעם ביום בהיר, ובצערו כי רב, רץ אל עבר מעונו של הדיין, ה"ה הרה"ק מטאהש זי"ע, ופרץ בבכי מר, וסיפר להרבי שפיטרו אותו מתפקידו, ובביתו ילדים רכים, ואין לו פרוטה לפרטה.

הרבי ריחם עליו מאוד, ותיכף ומיד ציוה לקרוא לפניו את ראשי הקהילה

הרבי ריחם עליו מאוד, ותיכף ומיד ציוה לקרוא לפניו את ראשי הקהילה, וכשנכנסו אצלו, שאל אותם מפני מה פיטרו את השמש, וכמובן שראשי הקהל התחילו לפרט בפני הרב את העוולות של השמש, שהוא מתרשל במלאכתו ולא שייך להמשיך כך, ולכן פיטרו אותו.

כששמע הרבי את דבריהם, ביקש מהם בגודל מידת הרחמנות שבערה בקרבן, שהוא נוטל על עצמו לדבר עם השמש, להסביר לו את גודל האחריות שיש לו, והוא מבקש מהם שיסכימו לנסות את השמש לעוד שלשים יום, לראות אם יוכל למלא את תפקידו נאמנה. ראשי הקהילה שמעו את דברי הרבי, ומפני כבודו לא יכלו לסרב, והוחלט שאכן הרבי ידבר עם השמש אודות מלאכתו מה בדיוק הוא צריך לעשות, ובאם מעתה ימלא את תפקידו כדבעי, הם מוכנים להשאירו בתפקידו, אבל - אמרו ראשי הקהילה - אם לא יהיה שום התקדמות, הרי הוא מפוטר ללא שום טענות ומענות.

והנה עברו כמה ימים, ולפליאת כל אנשי העיר וראשי הקהילה לא היתה כל גבול - הם ראו בעיניהם, שמאז אותו היום שהרבי אמר שידבר עם השמש, הוא החל לסדר ולנקות את הבית המדרש והמקוה בצורה נפלאה ביותר, והמה ראו כן תמהו, שאם הוא יכול לנקות כל כך טוב, אז היכן הוא היה עד היום!... והחליטו, שבאם הדבר יתמשך כך, הרי שבשמחה רבה הם משאירים את השמש להמשיך בתפקידו.

ביום מן הימים, הוצרך אחד מראשי הקהל לנסוע לשמחה בעיירה מישקאלץ, וכשחזר הראש הקהל, היה זה בשעת לילה מאוחרת מאד, וכשעבר על יד בנין הבית המדרש והמקוה, הופתע לגלות שהאורות בבית המדרש והמקוה דולקות, והדלתות פתוחות, והדבר הרגיז אותו מאוד - איזה הפקירות! - למה השאיר השמש את האורות דולקות?! והלא בלאו הכי ההוצאות גדולות מאוד,

השאלה השלישית ששאל רבי חיים עוזר זצ"ל: "אפשר לראות את נעליך?" התביישתי, אבל לא היתה ברירה. הרמתי את המכנס המטולא, ונעלי נראו במלוא הדרן. מיד נתן לי כסף לקנות זוג נעלים, ואמר: "כאן ביתך, הוא פתוח עבורך עשרים וארבע שעות ביממה!"

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על קמחא דפסחא, גבירים, עניים ותירוצים.

שנינו בשולחן ערוך, בפתיחת הלכות הפסח: "שואלין בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום", והוסיף הרמ"א: "ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח". ושאלו שלכאורה אין קשר בין שני הדינים, ומדוע כתב הרמ"א דינו בוא"ו החיבור.

את התשובה הבנתי במעשה שהיה ובי היה מעשה.

כשהגרמנים כבשו את פולין מצד זה והרוסים מצד זה, נתבצר מקום בגיהנום בליטא החופשית שהוקמה בתווך, והמוני בני הישיבות מצאו מקלט בעיר וילנא. רציתי להיכנס אל הגאון רבי חיים עוזר זצ"ל, ומקורבו הגאון רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי זצ"ל קבע לי תור למחרת היום באחת עשרה בבוקר. כל הלילה לא ישנתי מרוב התרגשות, ושיננתי את סוגיות מסכת יבמות שיהיו שגורים על פי, שאם ישאלני לא אגמגם אלא אומר לו מיד: "חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וצרות צרותיהן מן החליצה ומן היבום". וכולי וכולי. הגעתי במועד, ומצאתי כשלושים איש ממתנינים לתורם, כל אחד וסאת צרותיו. לפתע נפתחה הדלת והרב מישקובסקי קרא לי להיכנס. התרגשותי גאתה. עמדתי לפני רבם של ישראל. הייתי בטוח שהשאלה הראשונה תהיה: מה אתה לומד. השאלה השניה: מה חידשת, והשאלה השלישית: ומה עוד חידשת.

במקום זה, שאל שלוש שאלות אחרות. הראשונה: "מתי קיבלת לאחרונה מכתב מההורים". ענית: "כבר חצי שנה שנותק הקשר". הם נשאלו בצד הרוסי, ואנחנו ברחנו לליטא מהצד הגרמני. השאלה השניה: "האם יש לך שמיכה". על מקום שינה לא שאל. לרבים לא היה, ישנו על ספסלי בית המדרש. אבל בלי שמיכה, עלולים היו לקפוא למוות. ענית שיש לי, ונחה דעתו.

בנובהרדוק היו אומרים על נעלי הבחורים: כולם אהובים כולם ברורים, ו'כולם פותחים את פיהם'

השאלה השלישית: "אפשר לראות את נעליך?"

התביישתי, אבל לא היתה ברירה. הרמתי את המכנס המטולא, ונעלי נראו במלוא הדרן. בנובהרדוק היו אומרים על נעלי הבחורים:

כולם אהובים כולם ברורים, ו'כולם פותחים את פיהם'

מיד נתן לי כסף לקנות זוג נעלים, ואמר: "כאן ביתך, הוא פתוח עבורך עשרים וארבע שעות ביממה!"

ואני, כששמעתי, במקום לשמוח, התחלתי לבכות. מהתרגשות. הרגשתי שלמישהו איכפת ממני - לא חקר אותי על צרותיהן וצרות צרותיהן של היבמות, אלא עניינו אותן צרותי וצרות צרותי שלי... כאלו היו גדולי ישראל!

וזה שרומז הרמ"א זצ"ל: שואלים בהלכות הפסח קודם לפסח שלושים יום, טוב ויפה, אבל קודם תראו שיהיה לעניים מה לאכול!... ובענין זה: "שואלין ודורשין", בפה. "ומנהג לקנות חטים", בפועל. כי שמעתי אומרים, שפעם היו מנשקים את ספר התורה בפה, וצדקה נתנו ביד. כיום מנשקים את הספר התורה בהושטת יד, וצדקה נותנים בפה: מבטיחים, ודים -

הנודבים נהיים שבעים מההבטחות, אבל העניים לבטח אינם שבעים מהן!

דעו נא רבותי, כי יש כאלו גבירים בנינו!...

"ומנהג לקנות חטים לחלקן לעניים לצורך פסח" (רמ"א, תכט א). מדוע דוקא חטים, ומדוע דוקא לצורך פסח. ויתכן, משום שבפסח נידונים על התבואה (ראש השנה טז ע"א), תקנו שלפני הדין נראה ונוכיח שאנו מודעים לכך, שגם תבואתם של העניים מופקדת בידינו! ומעשה שהיה -

נכנסתי לגביר אחד באנטוורפן, שקידם פני באמרו: "רבי יעקב, כמה אני חייב לך?"

הבנתי למה התכוון, ועניתי: "זה לא חוב, זה פקדון. שכך פירש ה"אור החיים" בפסוק "אם כסף תלוה את עמי את העני עמך" (שמות כב, כד): דע שהחלק של העני מופקד בידך, ושלו אתה נותן לו. באתי אפוא לתבוע את הפקדון..."

ענה לי: "אמת שזה פקדון, אבל מאז שהופקד בידי סחרתי בו והניב רווחים. והם, כבר חוב..."

דעו נא רבותי, כי יש כאלו גבירים בינינו!...

ויש גם גבירים אחרים.

פניתי להתרים גביר נודע, והתנצל: "העסקים לא הולכים כל כך טוב..."

אמרתי לו: "אשריך!" וכשתמה, הסברתי: "אדם אמר לרבי מסאטמר זצ"ל שהעסקים לא הולכים כל כך טוב, והרבי ענה: העיקר שהם הולכים! כי באים לפני אנשים שמספרים שעסקיהם עומדים ואף קורסים..." נבהל ואמר: "חלילה אל תפתח פה! אבל, הלא תבין שאיני יכול לתת כשתקד..."

אמרתי לו: "הרשני לומר לך ווארט, אימרה, ואז תחליט האם תתן, וכמה -

בסוף מסכת גיטין אוסרים בית שמאי לגרש אשה, אלא אם מצא בה ע"ד. בית הלל אומרים אפילו הקדיחה תבשילו. ותמוה: קרה מקרה, דעתה הוסחה, התבשיל נשרף, וכבר תגורש?! תמה: אכן, שאלה!

"אענה לך", השבתי. אשה בישלה, התבשיל נשרף. אם עצלה היא, יאכלו אוכל שאינו מבושל, פת קיבר ובצל. אם אשת חיל היא, תמהר ותנקה ותבשל מחדש. אם אשה אוהבת היא וחסה על ממון בעלה, תבשל עבורו מנה אישית והיא תאכל פת במלח. אבל אם אשה רעה וקטנונית היא, תבשל עבורה מנה אישית ותאמר לו: מצטערת מנתך נשרפה.

ואין זה דרוש בעלמא, מדויק הוא בלשון המשנה. שלא אמרו: אפילו הוקדח תבשילה, אלא: אפילו הקדיחה תבשילו..." נהנה.

אמרתי: "כלפי מה הדברים אמורים? כשהעסקים הלכו יפה הפרשת סכום נאה לצדקה, ועל כך תבורך. והנה, הוקדח התבשיל, העסקים צולעים. האם צמצמת בהוצאות הבית, האם לא יצאת לנופש כהרגלך, האם קצצת בדמי הכיס לילדים? -

רק את תבשיל העניים ולומדי התורה הקדחת?!..."

עליתי לביתו של עשיר מופלג. בית!?

טירה! ברוך השם, אין עיני צרה

פעם התרמתי לדבר מצוה נחוץ. עליתי לביתו של עשיר מופלג. בית!?! טירה! ברוך השם, אין עיני צרה: "הזהיר במצות ציצית, זוכה ומשרתים לו אלפים ושמונה מאות עבדים", צריך מקום לשכן אותם. אבל אם זכה, יזכה גם אחרים -

"הזמנים קשים", אמר לי. "אולי בפעם אחרת". שהעניים יחזיקו מעמד, בבקשה!...

אמרתי לו: "לא זכיתי לזכותך במצות צדקה, אולי תרשני לזכותך בדבר תורה". נענה ברצון. זה חיים.

הזכרתי את מאמר הגמרא, שחכמי ישראל באו אל דוד המלך ואמרו: "עמך ישראל צריכים פרנסה". ענה: "לכו ופשטו ידיכם בגדוד". צאו למלחמה. ותמוה: איזה פתרון זה. מלחמה כרוכה בסכנת נפשות, ומי יבטיח את הנצחון, ומי ערב לכך שהשלל יהיה רב ויפתור בעית העוני -

הא? מה אומר כבודו?! הם... שאלה!

אענה למעלתו מה תירץ על כך הרב מטשיבין זצ"ל.

חכמי ישראל התאווננו שהעם קובל שאין פרנסה, וממילא אין באפשרותו לתמוך בלומדי התורה ובענייני צדקה.

אמר להם בחכמתו, אתן לכם עצה. ערכו גיוס כללי, ואז יעמוד הכהן ויכריז: מי אשר בנה בית ישוב לביתו, ותראו כמה ינהרו. מי שנטע כרם ישוב לביתו, ותראו כמה ישובו - אז מה אתם מדברים על זמנים קשים, על חוסר כסף ופרנסה...

וכך ברוך השם, זיכיתי אותו גם בדבר תורה וגם בצדקה.

תכונה זו נבראה עבור עזרה לזולת, צדקה וחסד!

מעבר לדין הצדקה התדיר, יש דין מיוחד של "קמחא דפסחא" (אורח חיים תכט, א). ונראה, שיש בו משמעות עמוקה ומחייבת -

חג הפסח הוא חג האמונה. פרעה כפר בה', סמך על כוחו ועוצם ידו, וה' חילץ את עם ישראל, "כי פדה ה' את יעקב, וגאלו מיד חזק ממנו". ונשאל הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל: הלא דרשו על הפסוק "ויתרון ארץ בכל הוא, (קהלת ה, ח), שאין בעולם דברים מיותרים, הכל נברא לתועלת. בסיום הבריאה נאמה: "וירא אלקים את כל אשר עשה, והנה טוב מאד" (בראשית א לא). אין דבר, אין כח ותכונה, רגש ומידה, שאין להם שימוש לטובה -

תכונה זו של "כוחי ועוצם ידי" והתעלמות מהבורא, לשם מה נבראה. הן רעה היא בתכלית! הלא צריך כל אדם לבטוח בה' ולדעת שהוא עשה עושה ויעשה לכל המעשים!

וענה: תכונה זו נבראה עבור עזרה לזולת, צדקה וחסד!

כשבא אליך עני ומבקש עזרה, אל תענה לו: ה' יעזור לך, התאזר בבטחון, דע שהכל לטובה, קבל יסורים באהבה -

כשבא אליך עני, התעלם כעת מהבורא, ואמור: כוחי ועוצם ידי", אם ביכולתי לעזור אני נחלץ לעזרה!

ולפיכך, לפני חג הפסח, חג האמונה וחובת ההסתמכות הבלעדית על הקדוש ברוך הוא, פותחים במגבית "קמחא דפסחא" להורות כי בענין העזרה לזולת יש לפעול בכל היכולת, ולא להשמיע מאמרי בחון!

מה לנו תלוי יותר בהשגה העליונה מאשר ענין השידוכים. הן ידועים דברי ה"חזון איש" זצ"ל שבהסתר הפנים הנורא של דורנו, גלויה ההשגחה הפרטית רק בענין השידוכים! ועם זאת, סיפר לי הרב שך זצ"ל, שכשבאים אליו לבקש ברכתו בענין שידוכים מיד שוקל הוא בדעתו אלו הצעות באות כאן בחשבון, ואת מי אפשר לערב בענין...

(מתוך הגדה של פסח - והגדת)

"הנה ימים באים... כי אם לשמע את דברי ה'..."

עמוד היומי תלמוד בבלי

הרב **מנחם דריימן** שליט"א
עברית
שלוחה 3<1<5

רבי **אריה זילברשטיין** שליט"א
עברית
שלוחה 1<1<5

הרב **עמרם בינעט** שליט"א
אידיש
שלוחה 2<5

רבי **דוד הופשטער** שליט"א
אנגלית
שלוחה 1<3<5

הרב **ירמיהו לעסין** שליט"א
אנגלית
שלוחה 2<3<5

רבי **מאיר ערערא** שליט"א
צרפתית
שלוחה 5<5

הרב **שלמה סטרו** שליט"א
ספרדית
שלוחה 4<5

הרב **דוד בוק** שליט"א
עברית עם "ביאורי תוספות"
שיעורי גמ' רש"י שלוחה 2<1<5
ביאורי תוספות שלוחה 3<2<1<5

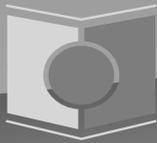
הרב **עובדיה טלגם** שליט"א
ספרדית
שלוחה

הרב **אליהו שור** שליט"א
נושאים מיוחדים בעמוד היומי
עברית שלוחה 4<1<5
אידיש שלוחה 2<2<5

חדש!

Dirshu

דרשני ד' ועוזו
קרו עולמית להיוק
ועידה לימוד התורה

קו השיעורים של 'דרשו'

*4992

077-2222666

הדף היומי תלמוד בבלי

הרב מאיר שפרכר שליט"א
עברית - שיעור מורחב

שלוחה 2<2

הרב אברהם פוקס שליט"א
דקה מתוקה על הדף היומי

שלוחה 5<2

הרב אפרים סגל שליט"א
עברית + אידיש

שלוחה 3/4<2

הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
עברית - שיעור מקוצר

שלוחה 1<2

הדף היומי בהלכה

רבי מרדכי שלמה פרוינד שליט"א
אידיש

שלוחה 3<1

הרב עדיאל אלון שליט"א
שאלות אקטואליות בדף היומי בהלכה

שלוחה 9<1

רבי אריה זילברשטיין שליט"א
עברית - שיעור מקוצר+מורחב

שלוחה 1/2<1

רבי אפרים סגל שליט"א
עברית+אידיש

שלוחה 1/2<2

הרב שמואל בקר שליט"א
עברית

שלוחה 3<1<8

הרב עמרם בינעט שליט"א
אידיש

שלוחה 2<2<8

תלמוד ירושלמי

הרב אליהו אורנשטיין שליט"א
עברית

שלוחה 4<1<8

וסיפר לי אחד משרידי תלמידי ה"חפץ חיים" זצ"ל. כידוע, בחוץ לארץ נשאו כפיים רק במוספי רגלים. ה"חפץ חיים" היה הכהן הגדול מאחיו, וכשעלה לדוכן התקשה להיפרד ממנו. הציבור כבר בפיטום הקטורת וב"עלינו לשבח", וה"חפץ חיים" ליד הדוכן - נשאל על כך, וענה:

הגה"צ רבי אהרן טויסיג שלט"א על מצוות וכוונות

וַיִּשָׂא אֶהָרֶן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם (ט כב)

אחד היה ה"חפץ חיים" זכר צדיק לברכה, שהיה מחשב בכל מעשה ומעשה כמה מצוות עשה ולא תעשה מקויימים על ידו. פעם שב עם חתנו, הגאון רבי מנחם מענדיל זאקס זצ"ל, מנסיעה בשליחות מצוה. העגלה עצרה ליד ביתו, פרקו את המזוודות, וה"חפץ חיים" פשפש בכיסו אחר מעות. אמר לו חתנו: "כבר שילמתי עבור שנינו". הבעה של מורת רוח עלתה על פני קדשו של ה"חפץ חיים". כשנכנסו לבית, שאל החתן לפשר הבעת מורת הרוח. במה פעל שלא כשורה כששילם. "פעלת כשורה", הרגיעו ה"חפץ חיים". "ודאי, צריך לשלם. אבל, אמור לי, מה חשבת כששילמת?" משך בכתפיו. מה חשב, לשלם על הנסיעה! אמר ה"חפץ חיים": "הפתגם העממי אומר, שהחכם יכול להפוך גם סחבות לזהב, והטיפש יהפוך גם זהב לסחבות. הלא הלכה פסוקה, שמצוות צריכות כוונה. והרי נתגלגל לידך צרור מצוות. מצות עשה של "ביומו תתן שכרו" (דברים כד, טו). ומצות לא תעשה של "לא תבוא עליו השמש" (שם), ומצות לא תעשה של "לא תעשוק את רעך" (ויקרא יט, יג) זה הכובש שכר שכיר, ו"לא תגזול" (שגם הוא מדבר בכובש שכר שכיר. בבא מציעא סא ע"א), "לא תלין פעלת שכיר איתך עד בוקר" (שם). ומצות "והחזקת בו" (ויקרא כה, לה), לאפשר ליהודי להתפרנס בכבוד, שהיא הצדקה שאין למעלה ממנה (רמב"ם הלכות מתנות עניים פ"י ה"ז). חשבת על כל אלו, כמה שכר הרווחת. לא חשבת, כמה הפסדת בידיים!"

מתקשה אני להיפרד מהדוכן, ממקום הברכה...

וסיפר לי אחד משרידי תלמידי ה"חפץ חיים" זצ"ל. כידוע, בחוץ לארץ נשאו כפיים רק במוספי רגלים. ה"חפץ חיים" היה הכהן הגדול מאחיו, וכשעלה לדוכן התקשה להיפרד ממנו. ודאי המתין עד אחר הקדיש (כמו שכתב ב"משנה ברורה" קכח, ס), אבל הציבור כבר בפיטום הקטורת וב"עלינו לשבח", וה"חפץ חיים" ליד הדוכן - נשאל על כך, וענה: כהן העולה לדוכן מקיים שלש מצוות עשה, "כה תברכו, אמור להם, ושמו את שמי" (במדבר ו, כג. סוטה לח ע"ב),

ומקיים מצות לא תעשה, שאמרו בגמרא (ראש השנה כח ע"א): מניין לכהן העולה לדוכן שלא יאמר: הואיל ונתנה לי התורה רשות לברך את ישראל אוסיף ברכה מקולי, כגון: ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים (דברים א, יא). תלמוד לומר: "לא תוסיפו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם" (שם ד, ב).

והנה כהן המקיים מצוותו ויורד מן הדוכן, ולא עולה בדעתו להוסיף ברכה משלו, אין רצון זה יוקד בו, אינו מקיים מצות לא תעשה זו. אם הגמרא נקטה דוגמה זו, הרי זה משום שצריכה להיות תשוקה יוקדת בכהן, הלואי ויכול היה להוסיף ברכה. כמה חבל שאינו יכול להמשיך ולברך. מה אעשה ואבי שבשמים גזר עלי! וככל שתשוקתו גדולה ובווערת, כך יגדל שכרו - לפיכך מתקשה אני להיפרד מהדוכן, ממקום הברכה...

שלוש מאות שישים וחמישה סקים מלאים וגדושים בשנה

ונספר: רבים הכירו את איש מסירות הנפש - רבי מענדל פוטערפאס עליו השלום המשפיע הנודע של ישיבת "תומכי תמימים". וסיפר,

על איזה רה"ח מברכים ?

בימים אלה מתחילים בלימוד
הלכות בשמים ב'משנה ברורה'

הצטרף עכשיו גם אתה, לעשרות
אלפי לומדי ה'דף היומי בהלכה',
ותזכה להיות מהזוכים ל'מובטח לו
שהוא בן עולם' — זבא

להצטרפות ללימוד ולתוכניות
המבחנים והמילגות, היכנסו
לעמדות 'נדרים פלוס'
ובמוקד 'דרשו' 02-5609000

בהיותו בחור צעיר פגש באחד מזקני העובדים התמימים, והוא
מוטרד וקודר. ילדות היתה בו, וסנט: "מה פשר עצבות זו!"
נענה הלה בסבלנות: "שמח בחור בילדותך, לך נאה לשמות. החיים
לפניך, ראוי שתשמח. אבל אני, זקני הלבין. עוד מעט אדרוש למסור
דין וחשבון. ואני מוטרד..."

**כאן פקעה סבלנותו של הישיש. אמר בהקפדה:
"אהה?! מה אתה יודע איזה דין וחשבון אמסור!"**

תמה: "אהה מוטרד?! הלואי על כל עם ישראל שיוכלו למסור דין
וחשבון כמוך!"
כאן פקעה סבלנותו של הישיש. אמר בהקפדה: "אהה?! מה אתה
יודע איזה דין וחשבון אמסור! אני אומר לך עם מה אבוא! ובכן
הסכת ושמע -
בכל יום פותח אני שק חדש.
פוקח עיניים ואומר 'מודה אני', לתוך השק.
נטילת ידים, לשק.
ברכות התורה, לשק.
ברכות השחר, לשק.
פותח בשיעורי תורה, הלכה וחסידות, לשק. עטיפת טלית והנחת
תפילין, לשק. תפלת שחרית, לשק.
נטילת ידיים והמוציא, פת שחרית וברכת המזון, לשק.
לימוד בחברותא, ולשק. מוסר שיעור, ולשק. מזכה יהודים במצוות,
עושה מעשי חסד ברוחניות ובגשמיות, ולשק.
תפלת מנחה וערבית, לשק. עוד שיעורי תורה, לשק. חשבון נפש
ותשובה וקריאת שמע שעל המטה, ולשק. ואז אני צורר את השק
הגדוש ומעלהו עמי, מחר אפתח שק חדש.
וכך, שלוש מאות שישים וחמישה שקים מלאים וגדושים בשנה,
במשך שמונים שנות חיים -
ואתה תספר לי עם מה יש לי לבוא למרום?!"

איזו חוצפה!...

איזו חוצפה!...
הבחור נדהם. לא התכוון לכזה גילוי לב. אבל עכשיו, אדרבה: "אז
מה אתה מוטרד, אם ברשותך אוצר כה רב!"
הלה נתן בו עיניים יוקדות: "משום כך אני כה מוטרד! למה לתוך
השק -
למה לא לתוכי?!"... כמה נפלא, כמה מרעיש!
מאה ברכות ליום, ונניח שהיו בכוונה ראויה, אבל האם נכנסו לתוכנו,
חילחלו בנו, או עברו לידנו, נזקפו לזכותינו ותו לא! האם המצוות אכן
מקדשות אותנו, והתורה מגדלתנו ומרוכמתנו, והצדקה מרוכמת
אותנו?!

(מתוך ומקרבן לתורה - הגדה של פסח)

פנה הרב שטיינמן אל אבי ושאלו: "רבי משה וואס זאגט איר? [מה אתם אומרים?] לאחרונה יש לי יסורים גדולים, השאלה אם כדאי לי לבקש ברכות מאנשים שהקדוש ברוך הוא יסיר ממני את היסורים הללו, כדי שלא יפריעו לי בעבודת השם, או שמא עדיף לסבול אותם כדי שכך אוכל להרויח יותר עולם הבא?"

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

וְלִהְיוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (י"א)

בספר 'אש תמיד', מביא הגאון רבי ישראל מאיר דרוק שליט"א, אימרה נפלאה בשם מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, להסביר על דרך הדרוש את דברי הפסוק: "ברך יראי השם הקטנים עם הגדולים" (תהילים קטו, יג). כך:

מתי הקדוש ברוך הוא יברך את יראי השם? כאשר הקטנים עם הגדולים! כאשר הקטנים עושים את כל מעשיהם על פי הגדולים! אם פועלים על פי דעת הזקנים שבדור וכפופים להם, רק אז זוכים לבחינה של "ברך יראי השם הקטנים עם הגדולים", מתברכים בשפע ברכה והצלחה בכל מעשה ידיהם. סוד ההצלחה הוא נטילת עצה מן הזקנים, וכפיפות מוחלטת לדעתם.

מרן ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל, היה רגיל לומר כי עודנו זוכר משנות ילדותו ברוסיה, כי גם הנשים הפשוטות היתה להם הבנה כי החכמה מצויה דוקא אצל גדולי התורה, שהם בחינת 'חכימי דיהודאי' הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא, והם ברוחב בינתם יכולים להכריע בכל דבר וענין. כאשר היו באות אל הרב לבקש את הכרעתו אמרו פתגם באידיש: "ווי ס'איז די תורה דארטן איז דא די חכמה". ["היכן שיש תורה יש חכמה"].

שמעתי מאחד הרופאים שטיפלו בהגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל

הרמב"ן כותב (דברים יז, יא): "אפילו תחשוב בלבך שהם טועים והדבר פשוט בעיניך כאשר אתה יודע בין ימינך לשמאלך תעשה כמצוותם". זה נכלל בכלל הלאו הנזכר בתורה: "על פי התורה אשר יורוהו ועל המשפט אשר יאמרו להם תעשה לא תסור מן הדבר אשר יגידו להם ימין ושמאל".

הסבר נפלא על ענין ציווי תורה זה, אמר פעם הגאון רבי חיים יעקב לוי זצ"ל, בעל 'חיל המלך', בכור בניו של הגאון הצדיק רבי אריה לוי זצ"ל.

אמנם אין כאן המקום להאריך אודות אישיותו הפלאית של רבי

חיים יעקב; על עוצם גאונותו ובקיאותו המופלגת בכל מכמני התורה, על צדקת מעשיו וטוב ליבו. אולם רק נציין כי היה תלמיד מובהק של רבותינו: מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל', ומרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל, בעל 'הברכת שמואל', ושניהם שמו עיניהם עליו לגדלו ולחכמו, והיה חביב ונערץ אצלם באופן נדיר. רוב ימיו שימש כאחד מגדולי הרבנים והפוסקים בארצות הברית והשפיע רבות על חיי התורה והדת וצביון היהדות במקום מושבו. בערוב ימיו עלה לארץ ישראל ושימש כרבה של העיר 'פרדס חנה'.

רבי חיים יעקב הסביר, מה פשר הציווי לשמוע בקול דברי חכמים, כאשר האדם יודע בוודאות כי ההוראה שהורו לו הוא ההיפך הגמור מן האמת? או יותר נכון, כיצד מסוגלת התורה לחייב אדם להאמין בדבר שהוא משוכנע במאת האחוזים שאינו כן? הוא הסביר זאת בדרך משל:

שני אנשים נשאלו ביחד איזה צד מרוחות השמים נמצא לימינם, צד דרום או צד צפון? השיב האחד צד דרום לימיני, נענה השני ואמר דוקא צד צפון לימיני. האם בהכרח שאחד מהם משקר? בודאי שלא! הלא בהחלט יתכן כי כל אחד מהם עומד בכיוון שונה, הראשון

שלא יועיל אלא אף עלול להזיק, ולזה צריך שיקול דעת והבנה של רופא מומחה".

חשבתי להשתמש עם דוגמא זו גם בנוגע לעניין אמונת חכמים: אוי לו לחולה הפשוט, שאין לו הבנה בסיסית באופי המחלות השונות ורפואתן, אם יסתמך על הבנתו, ובניגוד לדעת הרופא ישלוף מן הארון תרופה כלשהי שנראית לו כתואמת עבורו, וכמי שתביא לו מזור למחלתו. הרי הוא עלול להחמיר את חוליו ולחרוץ את דינו למוות חלילה.

כל בר דעת מבין, כי דוקא רופא שהתמחה שנים ארוכות בתחום הרפואה, שלמד לעומק את מהות המחלות, טבען של התרופות והשלכותיהן, ובנוסף מכיר היטב את מכלול מצבו של החולה, יכול ומסוגל להכריע איזו תרופה תועיל לכל מחלה ובאיזה מינון מדוייק זקוק לה כל חולה וחולה.

כך גם צריכה להיות הגישה כלפי חכמי התורה וזקני הדור: חז"ל אומרים: "אסתכל בה באורייתא וברא עלמא" (זוהר הקדוש, פרשת תרומה). כל הבריאה נבראה כמתכונת תואמת לתורה הקדושה וקיום מצוותיה, וכל ההתנהלות בה אמורה להיגזר ממנה, והיא זו שמדריכה ומנווטת כיצד להסתכל על כל דבר בבריאה בצורה נכונה, תכליתית ואמיתית. לכן רק חכמי ישראל וגדולי התורה שהתמחו בתורה מסוגלים בעיניהם, עיני הבדולח, להכריע על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל.

רק הם השואבים את כל השקפת עולמם מהתורה, מסוגלים להבחין בין קלא אילן לתכלת, בין מעשה אשר יעשה למעשה אשר לא יעשה. כי באמצעות חכמת התורה כל מכלול הבריאה בוחקת למול עיניהם בצורה מפוקחת ובהירה. התורה פתחה בפניהם צוהר להבין הבנה חודרת ומעמיקה, נקיה וטהורה, על כל דבר שמביטים בה. אדם שלא זכה להגיע לדרגתם של גדולי התורה וזקני הדור, ועומד ומערער על החלטה או הוראה שהורו, דומה לאותו חולה נבער מדעת, גס רוח, שמעולם לא רכש זיק הבנה ברפואה, ומתיימר לחרוץ את גורלו בידו, ליטול תרופה פלונית, או להימנע מלקיחת תרופה אלמונית...

נוראים הדברים שכתב מרן ה'סטייפלער' זצ"ל, בהקדמת ספרו "חיי עולם" (חלק א): "ופוק חזי מלפני כמאה וחמישים שנה, בכל מקום שפרקו ויצאו לתרבות רעה לחרפות ולדראון עולם, תחילת קלקולם היה לבזות תלמידי חכמים וגדולי ישראל, ואחר כך הלכו מדחי אל דחי באין מעצור, רחמנא ליצלן".

נקודה זו, היא מהדברים הצריכים חיזוק תמיד, ובפרט בדורות האחרונים דור 'עקבתא דמשיחא', לחלוק כבוד לתלמידי חכמים, ולהתבטל ביטול מוחלט כלפם וכלפי דעתם. זוהי אמונת חכמים!

כשה'חזון איש' קבע שיהיו ילדים

בספר השיחות של הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר, מביא בשם ראש הישיבה מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, שהיה רגיל לומר, כי הטעם שמוצאים אנו מנהיגי קהילות ואדמו"רים חסידיים שיש בכוחם לחולל מופתים גלויים, הוא משום

פניו למזרח ונמצא ימינו פונה לצפון, ואילו השני פניו למערב ומשום כך ימינו בדרום. אך כאשר יעמדו בכיוון אחד אז יסכימו בודאי על תשובה אחידה.

הנמשל, הטעים רבי חיים יעקב, הם חכמי ישראל וזקני הדור. פעמים נראה לאדם כי הוראותיהם אינם מובנות וכי היו צריכים לומר אחרת. אין זה משום שדעתו היא הנכונה, עליו להבין כי הוא פשוט אינו עומד בכיוון הנכון, וכי זה מה שגורם לו להיות משוכנע במאת האחוזים כי החכמים טעו בדבריהם.

אילו היה עומד גם הוא בכיוון הנכון, לצד חכמי התורה וזקני הדור, ומביט כמותם על הדברים, בצורה נכונה, מהמיקום הגבוה בו הם עומדים, ומבעד למשקפי התורה הבהירים שלהם, גם הוא היה רואה את הדברים בצורה שונה ומפוקחת, ומסכים על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל, וידע להצביע בבירור שקולעים הם אל האמת, וכיצד דעתם נגזרת אך ורק מדעת התורה הקדושה, ודרכם מנווטת ומנוטת על פי רצונו יתברך בלבד.

ברוח הדברים, סיפר הגאון רבי ישראל זיכרמן שליט"א, רבה של אחוזת ברכפלד במודיעין עילית:

שמעתי מאחד הרופאים שטיפלו בהגאון הצדיק רבי דוב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', בערוב ימיו בבית החולים, כי כאשר ניגש יום אחד לתת לו תרופה מסויימת, הוא בירר אצלו קודם כנהוג אם יש לו רגישות לתרופות אחרות, ובאיזה תרופות הוא מטופל כעת.

שאל המשגיח את הרופא בחיך: "למאי נפקא מינה? הרי אתה רוצה להעניק לי תרופה זו ומה משנה איזו רגישות יש לי לתרופות אחרות, או מה אני לוקח מלבד תרופה זו?"

הסביר הרופא למשגיח בהרחבה: "תראה, לפני שמעניקים לחולה תרופה מוכרחים לדעת את כל מכלול מצבו של החולה; לפעמים שילוב תרופה ממשפחת תרופות מסויימת עלולה לבטל השפעת תרופה אחרת. לפעמים תרופה אחת מועילה ללב אך מזיקה במצבים מסויימים לכליות, או לחילופין תרופה שמועילה לתפקוד הכבד מזיקה במצבים מסויימים למעינים. כך כל תרופה ותרופה ושיקוליה ופרטיה, ולכן אסור בשום פנים לתת תרופה לחולה לפני שמוודאים את מצבו המדוייק".

כשיצא הרופא מחדרו, פנה המשגיח למקורבו ששהה סמוך למיטתו, ואמר: "שמעת איך נותנים תרופה? כשהולכים לתת תרופה לחולה מוכרחים לדעת את כל המכלול שלו! ניתן ללמוד מזה הרבה לעבודת השם!"

"לדוגמא", אמר המשגיח, "בענין תוכחה. כשיש צורך על פי הלכה להוכיח מישהו. יש כאלה הנוהגים להוכיח בפראות, בהתפרצות, ללא מחשבה מדוקדקת על כל מכלול הבעיות שעלולה התוכחה לגרום לזה שהוכיחוהו, או מה מצבו הרוחני הכללי, ולא משקללים רווח למול הפסד".

"מדברי הרופא למדנו היום", אמר המשגיח, "כי דבר ראשון לפני שמוכיחים מישהו יש לברר ולוודא היטב מה הן רגישויותיו? מה מצבו הכללי? בכלל לא בטוח שניתן להוכיח אותו, לפעמים לא רק

נכנס לפניו בכזו אימה ופחד, חיזור כסיד, ועמד לפניו כעבדא קמיה מרא.

גיסי הגאון רבי יצחק זאב זמורה שליט"א, התלווה אל אבי לפני שנים אחדות בעת שביקר את ביקורו החודשי בבית הרב שטיינמן. הוא סיפר לי, כי כאשר עברו הציבור לאחר התפילה לפני הרב שטיינמן, הוא פנה אל אבי ושאלו: "רבי משה וואס זאגט איר? [מה אתם אומרים?]
ברצוני לשמוע את דעתכם. לאחרונה יש לי יסורים גדולים, השאלה אם כדאי לי לבקש ברכות מאנשים שהקדוש ברוך הוא יסיר ממני את היסורים הללו, כדי שלא יפריעו לי בעבודת השם, או שמא עדיף לסבול אותם כדי שכך אוכל להרויח יותר עולם הבא בגין היסורים?".

מנוסח השאלה היה נשמע כי גם הרב שטיינמן היה סבור שראוי וצריך להתפלל על כך, אלא רק הסתפק אם ראוי אף לבקש ברכות מאנשים, אולי חשש שאין זה מחובת ההשתדלות שנדרש לעשות.

כמובן שאבי שתק ולא ענה מאומה. כאמור, יראת הכבוד שרוחש כלפי גדולי ישראל זה נורא, הוא לא פוצה פה בפני גדול בתורה, וכיצד יורה לגדול הדור איך לנהוג. אך הרב שטיינמן לא ויתר, ודחק באבי זצ"ל שוב ושוב להשיב על השאלה: "נו! רבי משה וואס זאגט איר? וואס זאגט איר?".

אז השיב אבי תשובה חכמה ושנונה: "הרי מה שראש הישיבה מורה זהו 'דעת תורה' מוחלט שכך קובעים בשמים, ומה שיחליט כאן מקובל שם. אם כן, ממה נפשך, אם יחליט כי עדיפים הם היסורים כדי לקבל יותר עולם הזה כך יקבע בשמים, ואם יחליט שעדיף רפואתו כדי שיוכל לעבוד טוב יותר את השם יתברך, הלוא כך יקבע בשמים. ממילא הדבר תלוי ברצונו ובדעתו".
הרב שטיינמן חיך למשמע הדברים...

נסיים בדברי המדרש (ילקוט שמעוני שיר השירים יג): "דרש רבא למה נמשלו דברי תורה לאגוז? האגוז כל זמן שעצו דבוק לפריז הוא משומר, פרש ממנו משליכין אותו לאשפה. כך ישראל כל זמן שדבוקים לחכמים ושומעים דבריהם הם זוכים לקנות שני עולמים, פרשו מהם אבדו מן העולם".

עלינו לדעת, כי הערובה היחידה לזכות הן לחיי העולם הזה בחיי אושר ושלוה ולקנין כתר של תורה, והן לחיי העולם הבא - לזכות בשכר נצחי, היא על ידי התבטלות לחכמים, כפיפות ראש בפניהם והציות בכל לב לדעתם. ולזכור כי הפורש מהם מאבד עולמו, ואילו הדבוק בהם והשומע לדבריהם זוכה לנחלת שני עולמות.

(מתוך הספר אוצרותיהם אמלא)

שאלו הסרים למרותם מאמינים בהם בלב שלם ומתבטלים כלפיהם ללא כל שמץ של פקפוק וערעור, והתבטלות זו מעניקה להם כח לחולל מופתים וישועות מעל דרך הטבע.

כעין זה התבטא פעם גם מרן ה'חזון איש' זצ"ל באוזני מקורביו, כששמע אותם מתלחשים בהתפעלות אודות 'מופת' שנעשה לפלוני על ידו. הגיב ואמר להם ה'חזון איש' אודותיו: "עָהָר פְּאָלְגֵט חכמים מוז עָהָר מצליח זיין!", ["יהודי שמציית לחכמים מוכרח הוא שיצליח"].

זהו כוחה הגדול של התבטלות לחכמים! כשקיימת התבטלות אמיתית לגדולי תורה, מלבד הזכיה הגדולה כשלעצמה לזכות להיות מונהגים על ידם בחכמה ותבונה, הרי המאמין אף מעניק להם כח על טבעי.

כמובן שאבי שתק ולא ענה מאומה

אבי מורי זצוק"ל, שנולד בעיירת פרשבורג הכבודה בהוגריה, עיר מלאה חכמים וסופרים, ינק שם בילדותו רוח דומה של רחישת כבוד והתבטלות לתלמידי חכמים. היראים והחרדים שם חלקו כבוד מופלא לתלמידי חכמים והיתה להם יראה עצומה כלפיהם, ועובדה זו השפיעה עליו מאוד.

כאשר נפרד אבא מאביו הקדוש רבי דוב זצ"ל הי"ד, טרום פרוץ השואה, בפעם האחרונה שראה אותו, ציווהו כי ירבה להסתופף בצילם של גדולי וצדיקי הדור, ושלא תעבור עליו תקופה מבלי שיכנס לגדול בתורה. אביו ידע היטב כי זאת תהיה הערובה היחידה להישאר ירא וחרד ומדקדק במצוות כראוי גם כשהוא רחוק ממנו, בעת שטטוש הדעות דאו, ימי קום המדינה.

ואכן, בכל עשרות השנים האחרונות, לא עבר על אבא חודש מבלי שעלה להסתופף בצילו של אחד מגדולי הדור. עד השנים האחרונות, בגילו המופלג לאורך ימים טובים, למרות הקושי הגדול הכרוך אצלו בעליית מדרגות, היה סר מידי ראש חודש למעונו של מרן ראש הישיבה הגרא"ל שטיינמן זצ"ל, התפלל מנחה בביתו, עבר לפניו והזכיר את שמו לברכה, ומידי פעם אף התייעץ עימו על ענייני האישיים.

אבי זצ"ל עוד זכה להסתופף בצילם של רבותינו ה'חזון איש', הרב מברסק, הרב דסלר, רבי אייזיק שר ועוד, והכיר גדולי תורה מהדורות שלפניו, ותמיד ציין כי אצל הרב שטיינמן הרגישו כמו במחיצת ענקי הרוח שיירי כנסת הגדולה בדורות עברו. כבר לפני שישים שנה ראו בו כי אינו איש מן השורה... ראו עליו רוממות מיוחדת במינה, דביקות בתורה, קדושה ופרישות עילאית, אמת מזוקקת, חכמה נדירה ויראת שמים צרופה. לכן יראת הכבוד שרחש כלפי הרב שטיינמן, למרות היותו כמעט בן גילו, היתה בהתאם. הוא

רוצים לקבל את 'לקראת שבת'
מדי שבוע ישירות למייל?

חדש!!! ניתן להרשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ

"אני משפשף עיני בתימהון. מה זה? ייתכן שאח שלי החליט לערוך מבצע ארצי ולא חשב לעדכן אותי מראש? זה מאוד מפתיע. החלטתי להתקשר למספר הטלפון שהופיע במודעה.."

הרב שלום יכנס, מספר על אביו בעל המנגן הנודע 'רבי אלתר' זצ"ל, ועל ההשפעה העצומה שלו על ילדי ישראל לאורך שנים

"אגב, בעקבות המאמר שהתפרסם כאן לפני פורים, בו סיפרתי על האופן שאבא היה משמח בבתי אלמנות ויתומים בימי הפורים, פנה אלי הרב שמואל הולס שליט"א מארגון 'זה לזה', ואמר לי שלא היטבתי להגדיר את מה שהוא עשה... "אבא שלך לא רק שימח אותם בפורים, אלא הוא עשה להם את הפורים! כשהוא היה נוקש על הדלת בשעה 11 בבוקר ואפילו ב-12 בצהריים, לא פעם הילדים היו עדיין עם פיג'מה, לא היתה להם סיבה לקום מוקדם כי אין לימודים, וגם לא היתה להם סיבה להתחפש כי אין פורים בלי אבא... כשהוא נכנס לבתים שלהם, הוא הביא להם פורים הביתה!!!".

סיפר לי הרב הולס שהוא זוכר סיפור מדהים: "פעם אבא שלך נכנס לבית של אלמנה ממשפחה מאוד מכובדת ואפילו עשירה. לא משפחה ענייה ומרוסקת. הוא נכנס לשם ועשה שם שמח, כשיצא החוצה היא ניגשה אליו עם דמעות בעיניים ואמרה לו "הבאת לנו את הפורים הביתה. עד שנכנסתם לכאן, לא העלינו חיוך על השפתיים".

"על אחת כמה וכמה בבתי שבהם יש גם מחסור כלכלי, ושהם פחות מסודרים בקהילה ובחברה, הכניסה שלו לבתים האלו הרימה אותם, נתנה להם להרגיש ולחות את יום הפורים בצורה נפלאה."

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

"ביום שישי של פרשת פקודי, חיכתה לי הפתעה מאוד מעניינת", מספר הרב יכנס בשיחה עם 'לקראת שבת'. "אני פותח את ה'יתד' שהגיע באותו יום לתיבת הדואר שלי, ואני רואה מודעה מעניינת במדור 'רשות הרבים' - מכתבים למערכת.

"מתברר שמישהו החליט לפתוח ביוזמה ארצית, מחפשים נציגים בכל רחבי הארץ, לחלוקת כרטיסים ופרסים לילדים שילמדו ביום הפורים 20 דקות לעילוי נשמתו של רבי אלתר צבי בן חיים יכנס זצ"ל..."

"אני משפשף עיני בתימהון. מה זה? ייתכן שאח שלי החליט לערוך מבצע ארצי לא חשב לעדכן אותי מראש? זה מאוד מפתיע..."

"החלטתי להתקשר למספר הטלפון שהופיע במודעה, וענתה לי גברת שאיני מכיר. "זה בקשר למודעה ביתד נאמן", אמרתי לה, והיא מיד שאלה אותי "איפה תרצו לפתוח סניף?"

"אמרתי רגע רגע, מי אתם? איך אתם קשורים? אני הבן של רבי אלתר, אתם קרובי משפחה שלנו?"

"התשובה הממה אותי. מסתבר שמדובר במורה בכיתות נמוכות בבית ספר נודע, במשך שנים רבות היא היתה משמיעה לילדות בכיתה שלה את השירים של רבי אלתר, ועם השנים התפתחה אצלה התובנה שהמוזיקה שלו והשירים שלו השפיעו השפעה עצומה על נפש הילדות, ועזרו לה מאוד בעבודה.

"הרגשתי שאני חייבת להחזיר לו טובה, אני וכל ילדי ישראל חייבים להכיר לו טובה על ההשפעה החיובית והחינוכית הנפלאה שהוא העניק לנו כל כך הרבה שנים."

"זה סיפור מדהים!... ואתם יודעים מה, אני בטוח במיליון אחוז שאם מישהו היה מספר את זה לאבא שלי לפני שהוא נפל למשכב, הוא היה מתפרץ בצחוק וחושב שנסתרה בינתו של האיש הדובר עמו. מה פתאום מישהו חייב לו הכרת הטוב, הוא בסך הכל שר כמה שירים שימח קצת יהודים, כל הזמן הוא הרגיש שהוא לא עשה מספיק, שהוא לא ניצל מספיק את הכשרונות שלו והיכולות שלו, ושהוא צריך לעשות עוד ועוד דברים כדי לשמח יהודים ולהשפיע על הילדים. לרגע לא ראה בעצמו איזה משפיע גדול או דמות חינוכית באופן מיוחד.

"אני מקבל כל כך הרבה תגובות נפלאות, כל כך הרבה חום ואהבה מכל קצווי תבל, אנשים פשוט הושפעו ממנו ונשאו את זה בלב במשך שנים, עכשיו הכל צף ועולה מחדש.

בניו של המחנך הגאון רבי ישראל רוזנבלט זצ"ל סיפרו, כי אצלם בבית אבא, ימי הבין הזמנים של ניסן היו האהובים עליהם הרבה יותר מימי בין הזמנים של אב. לרבים זה נשמע פלא, אך התחקות אחר אורחותיו של הרב רוזנבלט מלמדת אותנו...

על חירות אמיתית כך שהחודש הזה, שאנו בפתחו יהיה באמת 'לכם'

מאת: הרב צבי גטקר

הרכב ואת... וצריך.. עול כפשוטו.

ואז להגיד לילדים בואו ונעשה 'מצב' נשפוך הרבה מים נגרוף ונשמח

אבל אפשר אחרת, כי ברוחניות העיקר הוא העכשיו, הרגע הזה שבו אני ממלא את ייעודי, לקום ליום חדש בשמחה, ולהכריז היום בעזרת ה' נקקה את הסלון לכבוד פסח, נקיים מצוות אב ואם, ובחיוך: ואלי גם מצוות והייתם נקיים.. והעיקר להכין את הבית לבדיקת חמץ.

ואז להגיד לילדים בואו ונעשה 'מצב' נשפוך הרבה מים נגרוף ונשמח, וכך כל הילדים מנקים בשמחה ובצהלה, ואחרי זה מקבלים קצת מיני מתיקה, ואז הרב רוזנבלט היה נעמד ואומר איזה נוחח נעים יש לבית, איזה שמחה יש לנו מהמצוה לנקות את הבית.

וביום אחר לקום בשמחה ולהכריז כי היום בעזר"ה נזכה לאפות את המצות, ולאחר מכן נלך יחד עם אמא לקנות בגדי יו"ט. וכך כשראש המשפחה בשמחה, כולם בשמחה, ונהנים מקיום רצון ה'.

נכנס פסח והיו ילדים שהתקשו עם השינוי, הרב רוזנבלט היה אומר ע"י השולחן, תראו את האומות שאין להם פסח, אין להם גיוון, הם מריחים משהו הם מיד רצים לאכול, אבל אנחנו אוכלים מה שה' רוצה, והאכילה שלנו היא מצווה, כמה נחמד שבוע בשנה לשנות את הסגנון, להתרענן בתבשילים שלא אוכלים אף פעם אלא רק בפסח! ועוד הכל מצוה, כל טעימה מתבשיל שנוהרו בו שלא יהיה בו סרך של משהו שלא נוהגים לאכול בפסח, זה מצווה, איזה שמחה. פלא שהילדים שלו חיכו לערב פסח ופסח יותר מלטיול לצפון?!

זוהי חירות, חירות אמיתית, חירות הנשמה.

ר' ירוחם הציע לעשיר בחור בינוני, ואילו לרב הוא הציע את אחד מהאריות שבישיבה

מרת רבי יחיאל מיכל פיינשטיין זצ"ל סיפר מעשה נפלא: לישיבת מיר הגיעו שני אנשים, האחד היה גביר גדול ששמו הלך לפניו כיהודי עתיר נכסים וירא שמים, ואילו השני היה רב ת"ח שכיהן כרבה של עירייה בינונית.

שניהם הגיעו לישיבה וביקשו ממרת רבי ירוחם ליוואויץ המשגיח,

החודש הזה לכם ראש חדשים

הגמ' במסכת שבת מספרת כי היה מקום הבראה שנקרא מיא דדיומסת, שם בדיומסת היו נהרות מרפא, בהם היו בני המקום מתרחצים להבראה והנאה, וכן נהגו בני המקום לשתות יין מצוין מפרוגייתא, הנאות הגוף הללו אומרת הגמרא, גרמו לירידה רוחנית גדולה של יהודים רבים.

רבי אלעזר בן ערך הגיע לאותו מקום, ונהנה ג"כ ממה שהמקום הציע, כשחזר משם נעמד לקרוא בתורה את הפסוק 'החודש הזה לכם' והוא מצא שהוא קורא 'החרש היה לבם', רבי אלעזר בן ערך היה גדול הגדולים כמבואר במשנה במסכת אבות, ובכ"ז הנאות העולם הפריעו לתלמודו, ולכן ביקשו חכמים רחמים שיחזור ללמוד אותם את תורתו כבתחילה, ואכן בזכות תפילתם חזר תלמודו כבראשונה.

במעשה זה מלמדים אותנו חז"ל, כי הנאות העוה"ז מזיקות לרוחניות, וכדבריו הידועים של ה'חובת הלבבות' - שאהבת עולם הזה והעולם הבא הם כמו אש ומים לא יכולים לדור ביחד. ואת הלימוד הזה למדו חז"ל דווקא בקריאת הפסוק החדש הזה לכם.

מדוע דווקא בפרשה זו, משום שהחודש הזה לכם, הוא לימוד להתחדשות, וההתחדשות היא החירות האמיתית.

ב"א שרודף אחרי תאוות וכל כולו מסור ושבו ביצרו, הרי הוא שבו ואסור במאסר, אין לו אפשרות להתחדש ולצאת לחרות, בימים הללו יש את ההזדמנות לכל אחד להתחדש לשנה חדשה, לזמן חדש, להיות לאיש חדש, איש בן חורין. נקי מכל תאוותיו, שיצרו מסור בידו, ולא להיפך.

בניו של המחנך הגאון רבי ישראל רוזנבלט זצ"ל כותבים עליו, כי אצלם בבית אבא, ימי הבין הזמנים של ניסן היו האהובים עליהם הרבה יותר מימי בין הזמנים של אב.

לרבים זה נשמע פלא, אך התחקות אחר אורחותיו של הרב רוזנבלט מלמדת אותנו טפח בהחודש הזה לכם. כך שהחודש הזה, שאנו בפתחו יהיה באמת 'לכם'.

במקום לקחת את פסח כמטרה, כמו שרגילים בענייני העולם הזה, ואז הכל נהיה עול, כי - צריך למלאות את הצורך בקניות של: ביגוד מצות מצרכים ואין סוף דברים נוספים, וצריך לנקות את החדר ואת

תיאורו המרגש של תלמיד הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל על השיעור הראשון שלו בתחילת זמן קיץ תשכ"ח, תלמד אותנו מעט על צורת היציאה לבין הזמנים ועל ימי בין הזמנים עצמם...

כיצד נצא לבין הזמנים? ומה נעשה בימים שנותרו?

הרב ישראל ליוש

וּמִפְתַּח אֱהָל מוֹעֵד לֹא תִצָּאוּ פֶּן תִּמְתּוּ... (יז)

העבודה ולצאת בכבוד, ברוגע ובשלווה, אף אנו באמצע עבודת הקודש בבית המקדש מעט של ימינו, אל ליציאתנו להיות מבוהלת וחפוזה, נכבד את הימים הנותרים, ננצלם כראוי, ותהיה זו תעודת כבוד לזמן חורף כולו.

תיאורו המרגש של תלמיד הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל על השיעור הראשון שלו בתחילת זמן קיץ תשכ"ח, תלמד אותנו מעט על צורת היציאה לבין הזמנים ועל ימי בין הזמנים עצמם...

בסוף זמן חורף עסקו השיעורים בסוגיא חמורה 'זקני דרום', היא עמוסה בדיני טומאה וטהרה. בתחילת זמן קיץ שמחו האברכים לקראת הסוגיא הבאה, וכבר בסדר הראשון הכינו את הגמרא "יושב מנלן שפסול לעבודה..." רבי מיכל נכנס לשיעור והתעניין: "היכן אווזים...?"

הציבור השיב באחת: "יושב מנלן..."

רבי מיכל התכופף לגמרא, הביט ועיין, ואמר: "נראה לי שלא סיימנו את כל התוספתים האחרונים של 'זקני דרום...' הביט שוב בעמוד לאורכו ולרוחבו, ושוב הכריז: "הנה אנחנו אווזים כאן, באמצע התוס' הזה..."

האברכים הביטו זה על זה בפליאה, כמה הם שמחו שהסוגיא הסבוכה היא נגמרה ופניהם כבר אל הסוגיא החדשה הבהירה, אבל רבם הגדול מרגיש שהוא מחמיץ משהו, איך אפשר לעזוב באמצע תוס' כך לסוגיא הבאה...?

"ואם תאמר נותר ופיגול היכן הותר מכללו..." הקריא רבי מיכל את התוס' בהתרגשות ובהתלהבות, הרי הוא בליבו של עסק גדול, לעסוק בדברי תורה, לא עוזבים עסק באמצע...

כעבור שעתים וחצי הסתיים השיעור ובידיהם עוד תוס' וחצי, לא כל האברכים הצליחו להישאר ערניים כל השיעור, חלקם נרדמו בחלקו ולא נשארו מרוכזים משך כל השיעור שעסק בסוגיא שהם כבר הספיקו לשכוח, אבל הם מתארים שה'ואם תאמר' שפתח את השיעור היה עבורם שיעור מוחשי ביותר ל'אהבת תורה'. היה זה פרק חשוב ומהדהד ב'לעסוק בדברי תורה'. הניגון המתוק והחם של התוס' שהוקרא מפי רבי מיכל בהתרגשות של 'כמוצא שלל רב', לא ימוש מזיכרונם, הוא ילווה אותם לעד ומתיק להם את לימוד התורה.

מספרים שפעם פגש יהודי את אחד מגאוני ירושלים זצ"ל בלילי ערב יום הכיפורים ושאל אותו על הכנותיו הנוראות לקראת היום הקודש שיחול מחר, ענה לו הגאון זי"ע: "מה אתה מדבר איתי על יום הכיפורים?! יש לי עוד קודם לכן תפילת מעריב של הערב ושחרית של מחר, יש עוד הרבה מה לפעול לפני שיחול היום הקדוש...!"

בין הזמנים בפתח, ונדרשת הכנה מיוחדת לקראתה, שנעבור את הימים הללו בשלמות, עם כל האתגרים שהם כוללים, אך יש עוד כמה ימים, אמנם בודדים ממש, עד שיחולו ימי בין הזמנים, וגם בהם יש עוד מה לפעול, ומפרשת השבוע נוכל ללמוד כיצד יש לנהוג בהם, ומהי צורת היציאה הראויה...!

אהרן ובניו אוננים על פטירת אחיהם, והקב"ה מצוה אותם שלא לצאת מפתח אוהל מועד, הרמב"ם (פ"ב מה' ביאת מקדש ה"ה) למד מפסוק זה הלכה לדורות, וז"ל: "פֶּהֶן שִׁיֻצָּא מִן הַמִּקְדָּשׁ בְּשַׁעַת הָעֵבֹדָה בְּלִבְד תִּיב מִיָּתָה בֵּין כְּהֵן גְּדוֹל בֵּין כְּהֵן הַדְּיוֹט, שְׁנַאֲמַר 'מִפְתַּח אֱהָל מוֹעֵד לֹא תִצָּאוּ פֶּן תִּמְתּוּ', כְּלוּמַר לֹא תִנְיָחוּ עֲבֹדָה וְתִצָּאוּ מִבְּהָלִים וְדַחוּפִים מִפְּנֵי גְזָרָה זֹאת".

למרות שנגזרה גזירה ואהרן ובניו אוננים על פטירת אחיהם, הצרה היא גדולה ויש להם את כל הסיבות לעזוב את בית המקדש, אך יש צורה כיצד לעשות זאת, לא עוזבים את העבודה בצורה מבוהלת ודחופה, כי יציאה כזו מראה זלזול במה שעשו עד עתה, על אף שישנה סיבה טובה ליציאה.

הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל למד מכאן על אדם שנקבעה לו פגישה חשובה בשעות הבוקר המוקדמות, הוא ודאי יפנה לפני כן זמן לתפילה, ומכל מקום יש כאן אזהרה שהתפילה צריכה להיות בצורה מכובדת כראוי לה ולכל עבודת ה', אל לחשיבות הפגישה ודחיפותה לזלזל בתפילת שחרית, החיפזון הזה עלול להיות, חלילה, תעודת זלזול לכל נושא התפילה...

ומכאן חיזוק גדול גם לימים הנותרים עד בין הזמנים, דמדומי המנוע המאפיינים בדרך כלל את ימי 'סוף הזמן', מלבד השפעתם השלילית על 'בין הזמנים' וממילא על הזמן הבא, יש ברפיון הזה זלזול בכל העבודה הנפלאה של זמן חורף כולו, הבה נלמד מההוראה שניתנה לאהרן ובניו, כשם שעל אף שהיה להם היתר לצאת מבית המקדש, מכל מקום הורו להם לעשות זאת בצורה מכובדת, להישאר עד גמר

לתגובות, הארות, והצעות
כתבו לעורך 'לקראת שבת' במייל: 10dirshu@gmail.com

הפתיחה החגיגית החלה בקול רעש גדול. המוני לקוחות צבאו על האולם הגדול ואנשי המכירות והקופאים עבדו ללא לאות לספק את צרכי כולם. ביום השלישי להפנינג הענק הופיע המנכ"ל בעצמו עם כל צמרת ההנהלה להתרשמות מהפקת הענק שעלתה כל כך הרבה כסף ונתלו בה תקוות רבות

כל אחד הוא שגריר שממלא תפקיד במערכת שתכליתה למלא את 'חשבון הבנק' של כבוד שמים

מאת: הרב ישראל היימן

החלטתי שכעת לא נורא אם אניח לחשבונות המשמימים

מנהלי החשבונות דיווחו שדמותו של רואה החשבון המבוגר לא נראתה בעמדה מאז אתמול. אחד מהמלווים נשלח בזריזות לחפש את רואה החשבון לאחר שהוא לא ענה לטלפון. הוא חזר אחרי רבע שעה ארוכה מלווה ברואה החשבון כשזה האחרון זורח מאושר. לשאלתם היכן הוא מסתובב בשעות קריטיות אלו, ענה רואה החשבון שהוא לא יכול היה לעמוד מנגד... "ראיתי כאן מהחלון הגדול את האולם למטה, את אנשי המכירות שעובדים ומכניסים עוד ועוד כסף לחברה שהיא ממש חלק ממני ואני כל כך קשור אליה וממצים את הימים הנדירים הללו. החלטתי שכעת לא נורא אם אניח לחשבונות המשמימים ואצטרף להטות שכם לדבר האמיתי. הנה אתם יכולים לראות ברישומים הממוחשבים לכמה אנשים גרמתי בעצמי לקנות בסכומים ניכרים ממוצרי החברה". עשרים דקות לאחר מכן רואה החשבון היה מפוטר לצמיתות מהעבודה הרווחית בה הוא עבד בעשרות השנים האחרונות. על השאלה מדוע הוא פוטר ענה לו המנכ"ל שכאשר יתבררו ממדי הנזק והקנסות שבכסילותו הוא גרם לחברה רק אז הוא יוכל לענות

מעשה שהיה בחברה גדולה שמייצרת כלי בית מכל הסוגים. מותג גדול שמאגד תחתיו כמה וכמה ענפי ייצור של כל מה ששייך לבית ומוצריו.

ביום מן הימים החליט מנכ"ל החברה למתג מחדש את כל המוצרים ובכך להעלות את רף המכירות ולפרוץ לעוד ועוד קהלים. הוא החל בתהליך ארוך שכלל ייעוץ ואסטרטגיה מאנשי מקצוע שעלו הון עתק, גרפיקה מחודשת של המוצרים עצמם ואח"כ של הפירסום, יועצי תקשורת לכל מגזר בפני עצמו ושריון מקומות בעיתונות ובמדיה.

אחרי חצי שנה ארוכה ומפרכת הגיעה השעה לצאת לציבור ולהתחיל להניע את המהלך. אולם התצוגה הראשי שינה את פניו ונערך לקליטת המוונים שיבואו להפנינג מכירות מורחב, כל מגזר בימים שייעמדו לו.

כמובן שבחברה נערכו מראש לעומס של קניות ולהמוני קונים שיבואו בהמוניהם אחרי שסוקרים מיוחדים שעבדו בימים האחרונים לדגום את השפעת הפרסום על הציבור דיווחו על הצלחה מסחררת ורמת התעניינות גבוהה.

כחלק מההערכות נשכרו אנשי שיווק ומכירות שיסתובבו באולם התצוגה וישכנעו את האנשים לקנות עוד ועוד מהמוצרים החדשים וגם מאלו שרק מותגו מחדש... גם קופאים, רואי חשבון ושאר אנשי מקצוע סביבתיים נשכרו במיוחד לימי המכירות הגדולים.

הפתיחה החגיגית החלה בקול רעש גדול. המוני לקוחות צבאו על האולם הגדול ואנשי המכירות והקופאים עבדו ללא לאות לספק את צרכי כולם.

ביום השלישי והכמעט אחרון להפנינג הענק הופיע המנכ"ל בעצמו עם כל צמרת ההנהלה להתרשמות בלתי אמצעית מהפקת הענק שעלתה כל כך הרבה כסף ונתלו בה תקוות רבות כל כך. הם הסתובבו בין האנשים זמן ארוך ואחר כך עלו לחדר העליון שם ישבו מנהלי החשבונות והאחראיים על כל המערך בשביל לפקח בשעת אמת על כל המערכת. הם ניסו להתרשם מהדבר שהכי עניין אותם שהוא כמובן היקף המכירות עד כה. כל הפמליה פנתה אל עמדתו של רואה החשבון הראשי והוותיק של החברה. הם רצו לקבל סקירה מקיפה על המתחולל במקום האמיתי - בחשבון הבנק.

העמדה הייתה ריקה.

לו כמה הפסדים הוא גרם וכנראה שאז גם הוא עצמו יבין ויהיה משוכנע שפיטוריו מוצדקים...
בפרשתנו מבוארים דיני שבעת ימי המילואים. ציווי ארוך של דינים ופרטים שונים שעיקרם חינוך אהרן הכהן לעבודת המשכן. בחז"ל מבואר שהיה צורך בכל אלו בשביל לקרב את דעתו של אהרן שבענוותנותו לא חשב שהוא ראוי לתפקיד המרום. עד שמשא רבנו אומר לו בשם ה' "קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך".

משה מבחיר לאהרון שאל לו להצטנע. זהו תפקידו המיועד לו מאת ה' ועליו לעשותו בצורה המושלמת ביותר.

לימוד מוסר גדול לומדים אנו מדבר זה. לפעמים אדם נמנע מלקיים את התפקיד אותו הועיד לו יוצר האדם. לפעמים זה אפילו מתוך שיקולים של רוחניות. אבל התורה הק' מלמדת אותנו שכאשר יש לאדם תפקיד עליו לבצע אותו בשלמות. אין לאדם את הזכות

המשך מעמוד 24 | הרב צבי גטקר

שיתאים להם חתן כראוי להם, בהיות ויש להם בבית בת שהגיעה ב"ה לפירקה.

ר' ירוחם הציע לעשיר בחור בינוני, ואילו לרב הוא הציע את אחד מהאריות שבישיבה. ו- השידוכים קמו ונהיו. ותרעש הישיבה.

ר' מיכל פיינשטיין תיאר כי הייתה בישיבה סערה של ממש, הבחורים לא הבינו מה זה ועל מה זה, הלא העשיר יש ביכולתו להחזיק את חתנו על שולחנו למשך שנים וא"כ היה לכאן' ראוי לשדך לביתו את אחד האריות שבחבורה, והוא יתמוך בו כדי שיוכל ללמוד ולעסוק בתורה באין מפריע, ואילו הרב של העיירה אמנם גדול הוא בתורה אך אין לו כ"כ אפשרויות כלכליות, ולכאן' הוא אינו יכול לקחת ארי מהחבורה, שהרי ממה יתקיים אותו ת"ח, בהיותו סמוך על שולחן רב שהעניות מנת חלקו? וא"כ מדוע הפך המשגיח את היוצרות.

המשגיח שהיה ער לסערת הרוחות שבישיבה החליט לחרוג ממנהגו, ולהסביר את סיבת הצעותיו.

הוא ציין בראשית דבריו כי אין ראוי שמשגיח יבאר את הנהגותיו לפני הבחורים אבל משום שקמה סערה ופלא על הנהגותיו ואין מי שמצליח לרדת לעומק דעתו, הוא רואה לנכון לבאר את סיבת מעשיו.

וכה אמר המשגיח: תראו בחורים, העשיר שבא לכאן אמנם הוא ירא

המשך מעמוד 11 | הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל

אך האברך, כמוכן, יצא לדרך... אם "החזון איש" אמר לנסוע - נוסעים! אם הוא אמר שתהיה הצלחה - תהיה הצלחה!

עם האמונה בה' והאמונה בצדיקים, הוא הגיע לאמריקה. נו, מה עושה יהודי מתמיד כמוהו? נכנס לבית המדרש וישב ללמוד יומם ולילה... וכך בדיוק עשה עוד יום ועוד יום. עמל בתורה בלי הפסק. כפי שהורה לו מורו ורבו הרב מטשעבין.

כעבור שבועיים החלו אנשים להתעניין ביהודי המתמיד, שכמעט ולא זז מבית המדרש יומם ולילה, והוא סיפר להם את מטרת הנסיעה.

להשתמש מהתפקיד המוטל עליו.

אנו, כל בני התורה ושומרי המצוות, הנתונים בימים אלו למרמס בפי עמי הארצות. מרימים ראש בגאווה יחידה ומכריזים קבל עם ועולם: את תפקידנו אנו מבצעים בשלימות! אין כח שיכול למנוע אותנו מכך! אם לא נקיים את תפקידנו בשלימות איש על מחנהו ואיש על דגלו הרי שזו מעילה נוראה באימון שנתן בנו הבורא. הוא שתל כל אחד ואחד מאיתנו במקומו. בישיבה או בכלל, בקהילה פלוגית או בשכונה אלמונית. כל אחד הוא שגריר שממלא תפקיד במערכת שתכליתה למלא את 'חשבון הבנק' של כבוד שמים. זהו מארג ענק של אלפי אלפים של עובדי ה' שכל אחד תורם את חלקו. אסור לנו להרפות. כל אחד על התחום עליו הוא מופקד, צריך למלא את שליחותו וייעודו.

זהו כבוד שמים. אנו את שלנו עושים ואת השאר ישלים הוא יתברך עד שיגיע העולם לתיקונו השלם.

שמים, וגם יכולותיו הכלכליות מצוינות, אבל, בחור שיגיע לביתו ויהיה איש ספר סטנדרטי שלומד מעט ומשתעשע הרבה, יתקבל אצלו בברכה ובכבוד, וממילא יש להציע לו בחור שזו דרגתו, כי אין אצלו מחויבות לעמול בתורה כראוי, מאידך רב העיירה אמנם אין הפרוטה מצויה תדיר בכיסו, אבל בביתו מי שלא יודע שו"ע עם פוסקים בעיון, ל'עם הארץ' יחשב, א"כ איליו צריך לשלוח בחור שרצונו לשקוד ולהיות מחוייב לעלות עוד ועוד במעלות התורה. אילו הייתי שולח להיפך סיים ר' ירוחם, הרי שהמתמיד של הישיבה היה יורד מדרגתו, והבחור הבינוני לא היה מוצא את מקומו.

מכאן למדנו היה מסיים ר' מיכל את סיפור המעשה, כי בימינו על עובד ה' לא לחפש את החופש והנינוחות, אלא דווקא את המקום שבו יהיה עליו מחויבות, חופש והנאות מרובות עד למאוד, הוא בעוכריו של העוסק בתורה.

כי המחויבות היא החירות, ואילו החופש והדרור הם תופסים את האדם ולא מרפים ממנו.

נתפוס כולנו את החודש הזה לכם, להידבק ברוחניות, ולהתחייב על עוד מסלול של לימוד, ועוד התחייבות של מצוה, מתוך שמחה והנאת אמת.

(לתגובות והארות 08974974aa@gmail.com)

מה נאמר ומה נדבר, האברך המתמיד נשא חן בעיניהם, ובסיעו של האדמו"ר מסאטמאר זצוק"ל, אספו עבורו סכום כסף נכבד ביותר, שהספיק לכל הוצאות החתונה, ועוד נשאר ממנו לחתונה הבאה... עד כאן סיפור הדברים.

רבתי! אנחנו קולטים איזה נס קריעת ים סוף התרחש כאן? ממש כמו שהיה בקריעת ים סוף: ה' ילחם לכם ואתם תחרישון! בן אדם נוסע לאמריקה. יושב כל היום וכל הלילה בבית המדרש ולומד... והישועה הגיעה!

(מתוך 'אריה שאג', פורים/פסח)

על בדיקת תולעים וחפצי מצוה ע"י זכוכית מגדלת, על האוויר שמלא ברואים דקים מהדקים וכשהאדם פותח פיו בולע כמה מהם, ועל תולעים שרואים אותם במיקרוסקופ

הרב חנניה צ'ולק שליט"א בפנינים והארות לפרשת השבוע

"זאת החיה אשר תאכלו" (י"א ב)

בדיקת תולעים וחפצי מצוה ע"י זכוכית מגדלת - מצינו בכמה מקומות בש"ס (ברכות כ"ה, יומא ל' וקידושין נ"ד) את הכלל 'לא ניתנה התורה למלאכי השרת', עפ"י כלל זה המשמש כיסוד מוצק בכל דיני התורה סומכין על ראות העין בלבד, וכל שאינו ניכר לעיני האדם בלי זכוכית מגדלת או מיקרוסקופ נחשב כלא נמצא בעולם, אלא הכל נחשב כפי שהוא רואה. והנה ישנם תולעים שאינם נראים בעין בלתי מזוינת, כלומר אם נתייחס לצורתם ודרך חייהם הרי הם בכלל שרץ הנזכר בתורה, אך מפאת קטנם אין עין אדם יכולה לגלותם אלא בעזרת מיקרוסקופ וזכוכית מגדלת ואז הם נראים כשרץ, הם אינם בכלל שרץ האסור באכילה.

אמנם שמעתי מאחד שראה דרך זכוכית מגדלת במים כל מיני ברואים

בדיקת תולעים - ה'ערוך השולחן' כתב (ביו"ד סי' פ"ד אות ל"ו) 'יש מי שכתב בשם חכמי הטבע דהמסתכל בזכוכית מגדלת יראה בחומץ מלא תולעים. אמנם שמעתי מאחד שראה דרך זכוכית מגדלת במים כל מיני ברואים, ולפי"ז איך אנו שותים מים, אמנם האמת הוא דלא אסרה תורה כמה שאין העין שולטת בו דלא ניתנה תורה למלאכים, דאל"כ הרי כמה מהחוקרים כתבו שגם כל האוויר הוא מלא ברואים דקים מהדקים וכשהאדם פותח פיו בולע כמה מהם, אלא ודאי דהבל יפצה פיהם, ואף א"כ הוא כיון שאין העין שולט בהם לאו כלום הוא, אמנם כמה שהעין יכול לראות אפילו נגד השמש ואפילו דק מן הדק הווה שרץ גמור'. וכן מתבאר ב'חכמת אדם' (בבינת אדם כלל ל"ח סי' מ"ט) וב'מאורי אור' (חלק קן טהור חולין נ"ח): וב'טוב טעם ודעת' (תנינא בקונטרס אחרון סי' נ"ג) שבדיקה בזכוכית מגדלת לא מעלה ולא מוריד מצד ההלכה.

וב'תפארת ישראל' (ע"ז פ"ב ו' בבעז סק"ג) מביא שגדול אחד חשב להתיר דגים שהקשקשים שלהם נראה ע"י מיקרוסקופ, אולם רובם פסקו לאיסור, והטעם לכך שכל שאינו נראה לעין בלי אמצעות כלי הבטה לא נחשבת קשקשת, וכ"כ ה'שואל ונשאל' (ח"ה יו"ד סי' מ"ד) שאין להתיר הדגים אם רואים קשקשת אלא ע"י מיקרוסקופ, ה'אגרות משה' (ח"ב יו"ד סי' מ"ו) כתב, מותר לאכול כל דבר שנתחמץ ע"י תולעים שרואים אותם במיקרוסקופ, מפני שהתורה לא אסרה אלא תולעים שקצים ורמשים שנראים לעינינו, וצ"ע שכך אמר הגר"ח מברסק זצ"ל, וכ"כ ה'אגרות משה' (אהע"ז ח"ג סי' ל"ג): כתבו האחרונים מקור לכך מהגמ' (חולין מ"ב) עה"פ 'זאת החיה אשר תאכלו', מלמד שתפס הקב"ה מכל מין ומין והראה למשה זאת אכול וזאת לא תאכל, משמע דמשה אחז בידיו והראה לישראל את כל המינים שנאסרו, ורק מה שהראה להם לאיסור נאסר, וע"כ דלא הראה להם רק מה שניתן לבני אדם לראות בימיהם שלא היו עדיין מכשירי עזר.

מובא בהנהגות 'חתם סופר' שתלמידיו בדקו החזרת בכלי ראייה.

מובא בהנהגות 'חתם סופר' שתלמידיו בדקו החזרת בכלי ראייה וכתב הגר"מ שטרנבוך שליט"א (במועדים וזמנים ח"ח סי' קכ"ד) שלחומרא בעלמא עשו כן, ואולי מפני שחששו שהראות שלנו לקויה, וכמו שהוכיח רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל מגמ' (בכורות נ"ד): שראיית רועה ט"ז מיל אינה שייכת בזמנינו, והיות והראיה שלנו נתקלקלה א"כ למרות שהכל תלוי בראיית עין, מ"מ לא לפי הראיה של היום, ולכן החמיר החת"ס על עצמו לבדוק בזכוכית מגדלת. ה'שבט הלוי' (ח"ז סי' קכ"ב) דן בנקודה קטנה עד מאוד במראה שחור על הפרי שהוא ממש אלא שאם רואים בזכוכית מגדלת יתכן שנראה תולעת קטנה, ומסיק דאין לחשוש לזה, דכבר כתבו האחרונים דכל שאין רואים בעין רק ע"י זכוכית מגדלת אין מתחשבין בו, ואעפ"י שאינו דומה לגמרי, דכאן נראה כנקודת משהו אין זה גורם להחמיר דנקודות כאלה נראים לאלפים על פרי וירק, וא"כ מראית העין לא גורם בו חומרא כלל רק הזכוכית וזה אינו בכלל איסור שרצים.

בדיקת סכין שחיטה - דנו הפוסקים האם צריך לבדוק סכין שחיטה בזכוכית מגדלת, ב'טוב טעם ודעת' (תניינא בהשמטות סי' נ"ג) כתב דוודאי אין צריך לבדוק הסכין של שחיטה שאין לו פגימות בראיה ע"י כלי זכוכית המגדיל חוש הראיה, דלא שייך בדיקה אלא במה דאפשר לכל אדם, אבל במה דלא אפשר רק בדרך רחוק ע"כ לא נחשב בדיקה זו לא להתיר ולא לאסור (דרכי תשובה סי' י"ח). וכן כתב בשו"ת מור ואהלות (באהל ברכות והודאות סי' ל' בד"ה ואציג) דשו"ב שבדק הסכין ע"י כלי הבטה הנקראת מיקרוסקופ המגדיל הראות והוא דבר זר, ואף אם בודק אין לנו לחדש דבר יותר משגבלו הראשונים. ואף אם יש פגימה הנראה ע"י כלי המגדיל הראיות, כל שאין נראה לעין בלא הכלי ואינו נרגש בציפורן, אין מי שחש, וטובה ציפורן של ראשונים.

על בדיקת אתרוג ותפילין מרובעות בעין האדם

מובא בדרשות הר"ן (בהקדמה לס' קצות החושן) שכתב להסביר, זה שאמרו 'לא ניתנה תורה למלאכי השרת', למשל אם יש פגימות בסכין, והמלאכים מבינים שיש כאן פגימה, והמלאך אומר לאדם אל תשחט שיש פגימה בסכין, אעפ"כ רשאי הישראל לאכול מזה השחיטה, דלא ניתנה תורה למלאכי השרת אף שיש פגימה, כיוון דבן אדם בשכלו לא מרגיש, התיירה התורה. וזה שאמרו 'תורה לא בשמים היא', כלומר התורה כבר ניתנה. והוא כעין מש"כ המהרש"ק (חכמת שלמה יו"ד סי' פ"ד) דהתורה לא ניתנה למלאכי השרת, ולא אסרה התורה רק כמה שביד האדם להפריש, אבל מה שבידו ואינו נראה לעיניו לא אסרה התורה לאכול ולשתות, וזה המעלה במה שניתן התורה לנו. אולם האחרונים אומרים דבסכין של שחיטה אין הפגימה אוסרת בשחיטה, אלא העיקר מה שנתבלה הבהמה ע"י הפגימה שנקרעו הסימנים אוסר, וממילא גם אם רצון התורה שנשתמש בכל מיני אמצעים לברר אם יש פגימות בסכין לרבות גם את המיקרוסקופ, ושלא נסמוך על ראיית העין גרידא, מ"מ פגימה שהיא קטנה כ"כ עד שלא נראית בעין בנ"א, אינה אוסרת, דבוודאי דלא נקרא סימן ע"י פגימות שאינן נרגשות ע"י בדיקה בציפורן, ופגימה בסכין בלי שנקרע הסימנים ע"כ אינה פוסלת השחיטה.

בדיקת אתרוג - דנו האחרונים לגבי פסול חסר באתרוג, כאשר ההבחנה אינה בחושי ראות הטבעיים רק בשימוש באמצעי ראייה מלאכותיים, ומהאי טעמא כתב המבי"ט (ח"ג סי' מ"ט) שאם אין החזית באתרוג נראית לעין אלא ע"י הסתכלות אין לפסול בחוטמו במשהו, על אחת כמה וכמה באינה נראית לעין כלל אלא ע"י זכוכית מגדלת אין לפסול.

תפילין מרובעות - במעדני יו"ט (הל' קטנות הל' תפילין סי' ט') דריבוע התפילין לא צריך שיהיה מרובע בתכלית הצמצום, אלא אם הוא מרובע לפי ראות העין כשר למצוותו וכלשון הרמב"ם שייראה מרובע (נתיבי הפרשה).

מדוע החסידה היא עוף טמא, הרי הוא עושה חסד ואין לה מידת אכזריות?

"ואת אלה תשקצו מן העוף" (י"א י"ב)

מדוע החסידה היא עוף טמא, הרי הוא עושה חסד ואין לה מידת אכזריות? כתב הרמב"ן רבותינו למדו סימנים בעופות (חולין נ"ט). והן להכיר בהן שאין בעל אותן הסימנים מן המינין האלה האסורים, והסימן הגדול בעופות היא הדריסה, שכל עוף הדורס לעולם טמא, כי התורה הרחקתו מפני שדמו מחומם לאכזריותו וגם ומוליד המרירה השרופה השחרחרת, ונותן אכזריות בלב, ואין בכל העולם עוף שידרוס מלבד הנזכרים בפרשה, וכן כתב הרמב"ם (במו"נ). תמה ה'חידושי הרי"ם' לשיטת הרמב"ן דעוף טמא הוא משום האכזריות, א"כ מדוע אסרה התורה את החסידה, הרי איתא בגמ' (חולין ס"ג). אמר רב יהודה למה נקרא שמה חסידה, שעושה חסידות עם חברותיה, א"כ אין לה אכזריות? **איכא כמה תירוצים:** כיון שעושה חסד רק עם חברותיה זה לא חסד, דמתכוונת לטובתה שהרי אינו עושה רק עם מי שחבר שלה, לכן הוא עוף טמא כך תי' ב'חידושי הרי"ם', וכ"כ ב'דרש והעיון' (פר' חוקת). עוד תירצו מפני שסבורה היא שמעשה חסד היא עושה לפני משורת הדין, בעוד אין זו אלא התנהגות מינימלית. ובפרדס יוסף (אות פ"ה) כתב בשם הרה"ק מאיזביצא דרצון ה' שיהא האדם בעל על מידותיו כמאמר חז"ל (קה"ר ז' ט"ז) כמו שאסור להתאכזר על רחמני, כן אסור לרחם על האכזר, ומי שמתעקש במידותיו הוא היפך רצון ה'. וכל מה שהוא היפך רצונו ית' הוא בחינת טומאה היפך בחינת קדושה, וחסידה זו מתעקשת במידת החסד לעשות עם חברותיה אפילו כשהם אכזרים ולכן טמאה (מעדני אשר).

(מתוך עלונו של הרב צ'ולק-תשפ"ג)

האם צריך לברך על ריח נעים הנודף מ'חנות טבע'? מדוע לא מברכים את ברכת הריח על 'מטהר אויר', 'דאודורנט' ו'שמפו'?

שני סוגי ריחות, אין הנאתם חשובה דיה בכדי לברך עליה את ברכת הריח: 'ריח שאין לו עיקר', וריח שאינו חשוב. 'ריח שאין לו עיקר', פירושו, ריח שנותר באריזה של בשמים, או שנותר באויר חדר שפתחו בו בשמים, וכדומה. וריח שאינו חשוב - פירושו, שאינו חשוב מצד עצמו, או שאינו מיועד כלל להרחחה, ולא רגילים להריחו במטרה להנות ממנו.

וחנות לממכר בשמים, אשר עצים ועשבים של בשמים, ומיני בשמים אחרים, מונחים בה בגלוי וריחם נודף - הנכנס לחנות מברך את ברכת הריח. והגם שהבשמים מונחים שם למטרת מסחר, הרי הם מונחים שם גם כדי שיריחו אותם, שהרי בעל החנות מעונין שהנכנסים יריחו את ריח הבשמים ויחפצו לקנותם.

אולם, 'בית מרקחת' או 'חנות טבע', שנמכרות בהם תרופות המיוצרות מצמחים שריחם הטוב נודף - אף שיש הסוברים שדינם כדין חנות בשמים הנ"ל, שכל הנכנס צריך לברך, הביאור הלכה פוסק שאין לברך על ריח זה, משום שבמקומות אלו אין כוונה שהנכנסים יריחו את הריח כמו בחנות בשמים, שהרי הנכנסים לחנויות אלו נזקקים לתרופות בלאו הכי, ואם כן הן אינן מיועדות להרחחה. וגם כאשר ישנה מטרה בנדיפת הריח להסב את תשומת לב העוברים ושבים לקיומו של בית המרקחת, או בית הטבע - אין לברך עליו, משום שבדרך כלל התרופות מונחות בצנצנות סגורות, ובאופן זה אין מברכים על הריח; ומסיבות נוספות.

ועוד בענין זה: כאמור, אין מברכים ברכת הריח אלא על ריח המיועד להרחחה, דהיינו להנאת הריח. ולכן, ריח טוב שנועד רק להעברת ריח רע, וכגון 'מטהר אויר' שבבית הכסא - אף אם ריחו נעים במיוחד, ונוטלו בידו כדי להנות מריחו, אין לברך עליו.

ואם רכש מטהר אויר על מנת להשתמש בו בחדרי מגורים, כלומר, כדי להפיץ בהם ריח טוב ולא כדי להעביר ריח רע - לדעת הגר"י פ"ש זצ"ל, הולכים אחר כוונת היצרן, שהיא להעברת ריח רע, ואין מברכים עליו; אולם, לדעת הגר"ח פ"ש זצ"ל והאור לציון, הולכים אחר כוונת הקונה, שהיא לשם הנאת הריח. [ובנוסף, כפי שלמדנו בשבוע שעבר, נחלקו פוסקי זמננו, אם מברכים את ברכת הריח על בושם העשוי מחומרים סינטטיים ולא טבעיים].

ומהסיבה האמורה, שאין מברכים על ריח אלא כשהוא מיועד להנאת הריח, ולא כשהוא מיועד להעברת ריח רע, אין לברך על בושם שנועד להעברת ריח רע מהגוף, וכן על ריח של 'דאודורנט' מבושם, המיועד למניעת ריח רע מהגוף, ואף אם מדובר בבושם יוקרת.

וכן 'סבון', 'שמפו' ותכשירי רחצה אחרים - דעת הערוך השולחן, שאין לברך עליהם אף אם הם ריחניים במיוחד, משום שהם מיועדים לנקיון, או לטיפוח הגוף והשיער, ולא להנאת הריח. ואף במקרה שהתכשירים נועדו גם להנאת הריח, אין לברך עליהם, משום שאין מברכים את ברכת הריח אלא כאשר נותרת ממשות מהריח, ובדרך כלל לא נותרת ממשות מתכשירים אלו על הגוף; [וכן תלוי הדבר במחלוקת פוסקי זמננו לענין בושם סינטטי, כמובא לעיל].

ונדון נוסף בהקשר זה: נחלקו הפוסקים בנוגע לחם חם שריחו נודף - יש אומרים, שאם נוטל את הלחם בידו על מנת להנות מריחו, מברך עליו: "הנותן ריח טוב בפת". אך יש אומרים, שאין מברכים עליו, משום שאין זה ריח חשוב, ועוד, שאינו קיים אלא במשך הזמן המועט שבו הלחם עדיין חם. ולמעשה, כתב המשנה ברורה שמספק אין לברך. אך לכתחילה, אין להריח לחם חם במטרה להנות מהריח, כדי שלא להיכנס לספק חיוב ברכה.

האם מברכים 'שעשה ניסים' בשערי ירושלים העתיקה? הרואה מחלון המטוס את כל נהר הירדן, מים המלח ועד לצפון יריחו - האם מברך 'שעשה ניסים'?

הרואה מקום שנעשה בו נס של הצלת נפשות לכל ישראל, או לרובם, כגון שרואה את מקום המעבר בים סוף בשעת קריעת הים, או שרואה את מקום המעבר בנהר הירדן בימי יהושע, או שרואה במורד בית חורון את האבנים שהומטרו מהשמים על מלכי האמורי בבואם להילחם ביהושע - מברך

"שעשה ניסים לאבותינו במקום הזה".

יש אומרים, שאין מברכים על ראיית מקום הנס אלא כשיש קשר בין עצם המקום לנס, וכגון שרואה את הים, שהוא עצמו נבקע; או שהנס ניכר במקום, וכגון שרואה את האבנים שנפלו מהשמים במורד בית חורון; אבל מקום שלא ניכר בו הנס, ואין קשר בין עצם המקום לנס - וכגון שעומד בשערי ירושלים, שבה נעשה נס מפלת סנחריב בימי חזקיהו המלך - אינו מברך.

אולם, יש אומרים, שמברך אף באופן שאין קשר בין המקום לנס, והנס אינו ניכר בו. והמשנה ברורה מסיים ב'צריך עיון למעשה'; ולדבריו, העומד בשערי ירושלים העתיקה, נכנס לספק חיוב ברכה, על הנס שנעשה בימי סנחריב.

וברכת 'שעשה ניסים' זו - לדעת החיי אדם ופוסקים נוספים, אין לאומרה אלא בתוך ארבע אמות [2.31 מ', לשיעור הגדול, ו-1.92 מ', לשיעור הקטן] למקום הנס, שהרי לשון הברכה היא "במקום הזה", שמשמעותה, שהמברך עומד במקום בו אירע הנס. אולם, הקצות השולחן כתב, שמדברי הכפתור ופרח ומדברי פוסקים נוספים, נראה שמברך אף כאשר רואה את המקום מרחוק.

והביאור הלכה הוכיח מדברי הראשונים, שאין לברך 'שעשה ניסים' אלא על ראיית המקום המדויק שבו נעשה הנס, דהיינו, שאין לברך בעת ראיית ים סוף או נהר הירדן, וכדומה, ללא זיהוי המקום המדויק שבו נעשה הנס.

ובזמננו, שבדרך כלל לא ידוע לנו המיקום המדויק של הניסים שאירעו לאבותינו - דעת האור לציון, שכאשר רואה את המקומות המשוערים שבהם אירעו הניסים, יברך 'שעשה ניסים' ללא 'שם ומלכות'. והרואה את כל השטח האפשרי שבו אירע הנס, וכגון שרואה מחלון של מטוס את כל ים סוף, מסואץ ועד לקצה מדבר סיני, או שרואה את כל נהר הירדן, מים המלח ועד לצפון יריחו - לדעת האור לציון, יברך בשם ומלכות, משום שבודאי רואה את המקום המדויק שבו אירע הנס; אך לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"ח קניבסקי זצ"ל, אף באופן זה יברך ללא שם ומלכות, משום שאינו יודע בבירור היכן מקום הנס. ולדעת החיי אדם המובאת לעיל - שצריך לעמוד בתוך ארבע אמות למקום הנס - בודאי אין לברך באופן זה שרואה את המקום מרחוק.

והביאור הלכה כותב בשם הכפתור ופרח, שאף כאשר אינו רואה את המקום המדויק של הנס, אם רואה חלק מהמקום הקשור לנס - וכגון שרואה חלק מים סוף, או מנהר הירדן - צריך לשבח ולהודות לה' על הנס, ללא ברכה.

מי שחלף ברכב על פני מקום שאירע בו נס לישראל ולא בירך - עד מתי רשאי לברך? מדוע מברכים חלק מברכות הראייה רק פעם בשלושים יום? מדוע מְכוּנָה תקופה ממוצעת של שלושים יום בשם 'חודש'?

מי שראה מקום שנעשה בו נס לישראל, וברך 'שעשה ניסים', לא ישוב ויברך פעם נוספת אלא לאחר חלוף שלושים יום שלמים, בנוסף על היום שראה בפעם הראשונה והיום שרואה בפעם השנייה. ובתוך זמן זה, אסור לברך פעם נוספת. ושונה הדבר מברכות הנהנין וכיוצא בהן, שבהן יש הנאה מחודשת ודבר מחודש שמברך עליו בכל פעם שאוכל, שותה או קריח בשמים, וכדומה; אבל בראיית מקום הנס לא מתחדש מאומה, ולכן יש להמתין שלושים יום, שאז נחשבת הראייה כראייה חדשה. ומוסיף הערוך השולחן, ששלושים יום הם תקופה של חידוש, כהתחדשות הלבנה מדי חודש; ומסיבה זו מְכוּנָה קבוצה של שלושים יום בממוצע - 'חודש'.

וכמו כן, אין לברך 'שעשה ניסים' אלא בעודו רואה את המקום. ולדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל והבצל החכמה, ניתן לברך גם 'בתוך כדי דיבור' לראייתו; ולכן, לדוגמה, אם חלף ברכב על פני מקום הנס, וכבר אינו רואהו, רשאי לברך בתוך כדי דיבור לראייתו. ואם ראה את מקום הנס ולא בירך 'שעשה ניסים', ושב ורואה את המקום בתוך שלושים יום, יתכן שאין לברך, שהרי כבר ראהו קודם לכן.

הנסיון גדול ביותר בערב שבת, כשמחמת לחץ ההכנות עלולים להגיע לקפידות, לכעסים ולעלבונות. דוקא אז, יש להתאמץ בכל הכח

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על אש המחלוקת שכוחה עלול להתחזק בשבת

'רבי שבתאי הסבלן' היה יהודי תמים שכונה בפי הבריות בשם זה על שם הסבלנות שהייתה בו. כגודל יראת השמים שלו כך היו מידותיו הטובות, ומעולם לא נתן להן לבוא זו על חשבון זו.

כשהתקרב ליל פסח שררה בביתו התרגשות רבה. כבכל שנה הקפיד רבי שבתאי על הידורי כשרות מרובים, ורכש מצות מהודרות במחיר מלא. שולחן הסדר בביתו נערך מבעוד מועד בכלים מפוארים, כלי כסף וגביעים נוצצים - "תערוך לפני שלחן" שולחן של בני מלכים, כפשוטו ממש.

כשהלך להתפלל ערבית נכנסה הרבנית לסלון. ברגע אחד של חוסר שימת לב נתקלה רגלה במפה הארוכה. השולחן התנדנד מעט בחוסר יציבות ובן־רגע נפלו כל הכלים שהיו עליו והתנפצו בקול רעש גדול, בקבוקי היין היקרים נשברו ותוכנם נשפך על המצות היקרות והמהודרות שהתפזרו בשלוליות ונרטבו כליל.

לא חלף זמן רב ורבי שבתאי שב לביתו. המחזה שנגלה לנגד עיניו לא היה מרנין, בלשון המעטה, והוא פרץ בבכי. אך במקום שיוציא מפיו האשמות כלפי אשתו הוא התאונן על עצמו שעוונותיו גרמו לכך, ולא באה לו עוגמת הנפש הזו אלא משום שלא עשה את כל מעשיו לשם שמים.

הוא לא נח ולא שקט עד שסיים: "הוי, כמה ציערתי את אשתי הצדקת, בכך שגרמתי לה את עוגמת הנפש הזאת", ובכך הצליח לעודד ולהרגיע את הרבנית.

במקום להפוך את האירוע לזירת התגוששות, שבה הכל יוצאים פצועים ושותתים דם, הוא נטל את כל האשמה על עצמו וזקף את קומתה של אשתו. השטן, אשר כבר כמעט חכך ידיו בהנאה על הצלחתו, נאלם דום והסתלק לו בבושת פנים.

זהירות מכעס וממחלוקת ותיקון עצמי עד רכישת מידות נעלות ומופלאות, הם השאיפה שאותה עלינו להציב לעצמנו בעבודת ה'.

(מתוך הספר - משכני אחרוך)

איסור הבערת אש הוא אחת מל"ט המלאכות האסורות בשבת. אך השל"ה הק' מוסיף, כי התורה הזהירה כאן לא רק על אש פיזית כי אם גם על הבערת אש רוחנית, שהיא אש המחלוקת וחימום הכעס. הטעם לכך שהזהרנו על אש המחלוקת דווקא בשבת הוא, מפני שאז מתפנים כולם מעבודתם, מתראים ונפגשים זה עם זה, ואם לא עוסקים בדברי תורה ובשמיעת דברי אלוקים חיים אשר מעלים ומרוממים את האדם - מגיעים לדיבורי חול ודברים בטלים, הגוררים בעקבותיהם קטטות וויכוחים. בלהט הוויכוח אנשים אינם שמים לב למעשיהם, ועלולים להגיע למציאות נוראה ואימה.

כך אירע באחד מבתי הכנסת, שתוך כדי דרשת הרב נדמה היה לאחד המתפללים כי כוונת הרב בדבריו היא להקניט ולגנות אותו באפן אישי. הוא לא שלט ברוחו, קם ממקומו וגער ברב נמרצות. הקהל לא נותר אדיש לחילול כבוד הרב, ומיד קמו אנשים שקינאו את קנאת רבם והחזירו לאותו אדם מנה אחת אפיים.

חילופי הדברים נגררו לחילופי מהלומות, ובמקום פרצה קטטה איזומה ונוראה, עד שהוזמנו למקום ארבעה אמבולנסים וניידות משטרה. נגרם מכך חילול שבת מזעזע, מלבד חילול ה' ושאר עבירות חמורות שנעשו שם!

כל זאת משום שעברו על "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" והציתו את אש המחלוקת, אשר כדרכה של כל אש פורצת בלי שליטה ומכלה את כל הנקרה בדרכה.

"רבי שבתאי הסבלן"

מאחר שעניין אש המחלוקת בשבת הינו כה חמור, מרכז השטן כוחות רבים על מנת לגרום לאדם ליפול ולהיכשל. הניסיון גדול ביותר בערב שבת, כשמחמת לחץ ההכנות עלולים להגיע לקפידות, לכעסים ולעלבונות. דווקא אז יש להתאמץ בכל הכוח בשמירה על המידות הטובות ובהתגברות ובשליטה על המילים היוצאות מפינו.

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

גליון 620
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה בחסיד אחד שקיבל על עצמו שלא יקבל שום מתנה מכל אדם, והיה לו בגד אחד וסדין אחד, וכל הלילה היה צועק ובוכה, ומתחנן לבורא עולם שיעזור לו. פעם אחת נגלה אליו אליהו הנביא וכוור לטוב בדמות ערביף ועמד מולו ואמר לוף רצונך שאלווה לך שני מטבעות כסף? ובהם תהיה נושא ונותן בסחורה, וממנה תחיה? הסבים וקיבל ממנו, וקנה בהם חפצים והרוויה בהם, וכן ליום שני וליום שלישי, ולא יצאה השנה עד נהיה לעשיר גדול, ושכח ומן חסידותו ותפילותיו. אמר הקב"ה לאליהו, חסיד אחד היה לי בעולמי והרחקת אותו ממני. הלך אליהו ומצא את החסיד עסוק בעסקיו, אמר לו אני הוא שנתתי לך שני מטבעות כסף, הגיעה העת שאני צריך אותם. חיפש אחריהם ונתנם לו, אחרי זה ירד החסיד מנכסיו, וכל ממונו ירד לטמיון. ישב ובכה כבתחילה, חור אליו אליהו וכוור לטוב ואמר לו, מה אתה עושה? אמר אוי לו לאותו האיש שנהפך עליו הגלגל וירד מנכסיו. שאל אותו אליהו, נשבע אתה אם מחזירים אותם אליך שתשמור ומן חסידותיך ותפילתך? קיבל החסיד על עצמו את דברי אליהו, ונתן לו שני המטבעות ועשה בהם מסחר והעשיר שוב.

(ילקוט שמעוני רות תר"א)

פרשת השבוע

ממנו הרבי מקוצק, שיאמר לפניו איזה דבר, תורה. אמר לו אותו חסיד, חותני הצדיק אמר, באהרן כתוב ו"ידום אהרן", זוהי מדרגה גדולה, אבל דוד המלך עליו השלום, הרחיק לכת למדרגה גבוהה עוד יותר, והוא אמר "למען יזמרך כבוד ולא ידום", שבעת צרה עוד היה מנגן ומזמר. כששמע הרבי מקוצק דבר זה, הפליג אותו מאד ואמר כי היטיב אשר דיבר.

ובין החיה אשר לא תאכל (י"א מ"ז)
פעם הובא לפני הרה"ק רבי יהושעיליה מקוטנא ויע"א, ערער על מהימנותו של שוחט מסויים. בדק הרב את הענין ומצא, שהשוחט ת"ח וירא שמים הוא, ואפשר לסמוך עליו. פנה הצדיק אל המערערים ואמר, עתה הבנתי מאמר חז"ל שהתקשיתי בו, חז"ל אומרים, שלעתיד לבוא, יעשה הקב"ה לצדיקים סעודה משור הבר והלוויתן, ויש לתמוה, לשם מה יש צורך בשני מיני בעלי חיים, וכי שור הבר לבד אינו מספיק? אלא התשובה היא, שהקב"ה יודע שבוודאי יימצאו צדיקים שלא יסמכו על השוחט, ולא ירצו לאכול משחיטתו, ולפיכך הכין עבורם לפחות מנת דגים.

וישמע משה וייטב בעיניו (י' - כ')
מסופר על היהודי הקדוש מפרשיסחא ויע"א, שהיה בימי נעוריו מלמד בכפר אצל בעל הבית אחד. במשך הומן כשכבר נתפרסם היהודי הקדוש, חלה בנו של אותו בעל הבית בעיניו, ודרש ברופאים ולא הועיל מאומה. והנה שמע בעל הבית, שאותו אדם שהיה לשעבר מלמד שלו משמש כרבי ומנהיג בישראל, ונסע אליו עם בנו החולה, ושמו של החולה היה משה. כשבאו לשם, התחיל היהודי הקדוש לדבר עם החולה בדברי תורה, ושאל אותו, משה אתה שומע? השיב כן, אמר היהודי הקדוש, כתוב "וישמע משה וייטב בעיניו" ומיד התחיל לראות בעיניו ונתרפא.

וידום אהרן (י' - ג')
מסופר: פעם אחת בא הרב החסיד ר' ליפמאן מראדומסק, חתנו של הרה"ק רבי שלמה מראדומסק בעל "תפארת שלמה" זיע"א, (יומא דהילולא כ"ז אדר) לבית הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוצק זיע"א. שאל אותו הרבי מקוצק, אם יודע הוא איזה דברי תורה מחמיו זצ"ל? והשיב שהוא יודע. ביקש

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 7:40 ת"א: 7:42 ר"ת: 8:17

זמני כניסת השבת

פרשת שמיני-החודש

ירושלים: 6:26 ת"א: 6:41

הנה הרב המגיד הולך ובא

מסופר: יהודי אחד היה חוכר את בית משרפות היי"ש והזיו לו פועלים רבים מאנשי הכפר, ועליהם היה מנהל מומחה גדול במלאכת היי"ש. פעם אחת בא אליו המנהל ואמר: אני מתכוון לעזוב את העבודה אצלך, ועליך לחפש לך אומן אחר במקומי. ויבקש ממנו בעל הבית להישאר בביתו, אך דבריו לא נשאו פרי והמנהל עזב את העבודה. בעל הבית ואשתו הצטערו על כך מאוד, כי קשה היה להם להשיג איש אמונה ובקי באומנתו כמוהו, וחששו מאוד פן יבואו לידי הפסד מרובה.

פעם כשישבו ושיחו את דאגתם זה לזה, שמעו לפתע נקישות על דלת ביתם, כשפתחו את הדלת נכנס אורח הביתה, וישמחו לקראתו ויקבלוהו בסבר פנים יפות, ויזמינוהו לאכול ולשתות עימם יחד, ובשבתם יחד בסעודה, הבין האורח מתוך שיחת בעל הבית ואשתו שהם שרויים עתה בדאגה גדולה, ויבקש מהם לספר לו את דאגתם אולי ימצא בפיו עצה, ויענו ויאמרו דאגתנו היא בדבר האומן המנהל שעזב את בית משרפות היי"ש שלנו, ואין לנו ממלא מקום ראוי, אולי כבודו מכיר אומן כזה? או אולי הוא בעצמו יודע אומנות זו? ויוציאו מן המצר, ויאמר להם האורח אל תדאגו, אני מחפש אחרי משרה כזאת יודע אני אומנות זו, וגם אני מוכן לקבל עלי העבודה. כאשר שמעו את הדברים האלה יוצאים מפיו שמחו מאד ויתנו שבח והודיה להשם יתברך שהזמין להם אומן לביתם. ויוליכו אותו תיכף ומיד אל בית משרפות היי"ש, ויראו לו את כל המפעל על כל כליו, גם הזוהיר בעל הבית את הפועלים הנכריים שישמעו בקולו לעשות כל היוצא מפיו.

למחרת באו העובדים לשאול את פיו איך להתנהג במלאכתם? ויאמר להם: כמו שהייתם רגילים לעבוד עד עכשיו, כך תעשו גם הלאה, ואם לא ייטב בעיני איזה דבר, אתקן אותו על נכון כאשר עם לבבי, ויעשו כן, ויברך אלקים את בית בעל הבית וימצא מאה שערים ביי"ש, האומן החדש מצא חן בעיני בעל הבית ויעזוב בידו את כל עניני הבית, ולא ידע מכל הנעשה שם מאומה. האומן קבע את דירתו בבית משרפות היי"ש ויבא שמה את כל חפציו, רק את הטלית והתפילין השאיר בבית בעל הבית, ודרכו היה ללכת בכל בוקר אל בית אדוניו לקחת בידו את הטלית והתפילין, ולהתפלל במקום עבודתו, ואחרי שהתפלל נשא אותם שוב לבית בעל הבית ויהי הדבר לפלא בעיני כל רואיו, בידעם שכל חפציו מונחים אצלו, ורק את הטלית והתפילין שהוא משתמש בהם בכל יום הוא נושא מדי יום ביומו, הלוך ושוב והולך הליכה לבטלה, ויחשבוהו

לאיש פשוט ועם הארץ, אך החזיקו אותו לאיש תם וישר וירא אלקים עד מאוד, גם היה דרכו לבוא אל בית אדוניו בכל מוצאי שבת קודש לסעוד שם סעודת מלוה מלכה יחד עם בעל הבית.

במוצאי שבת אחד בא המנהל האומן לבית אדונו לסעוד שם סעודת מלוה מלכה כדרכו, אולם בעל הבית היה טרוד מאוד בדברי חשבונות אשר חישב עם האיכרים, שדרכו היתה ליתן להם יי"ש בהקפה, ומחמת הטרדה אי אפשר היה לו לעזוב את האיכרים ולשבת עם האומן לסעודה מלוה מלכה, וימתין האומן עד בוש וירא כי בעל הבית טרוד מאוד בחשבונותיו, ויקם וילך למקומו אשר בבית משרפות היי"ש. כאשר סיים בעל הבית את כל החשבונות ונפנה מכל עסקיו עם האיכרים, רצה לשבת לסעודת מלוה מלכה יחד עם האומן, ויפן כה וכה וירא כי אין הוא בבית, וישאל את אנשי ביתו עליו, ויאמרו אליו היה פה האומן והתמהמה זמן רב, אך בראותו כי אתה טרוד מאד, פנה והלך לו.

ויאמר בעל הבית בלבו הלא איש פשוט הוא בעל מלאכה זה, ובוודאי בא אלי להשביע את נפשו כי ירעב, ואפשר גם כן ששמע מאת אביו שמצווה לאכול סעודת מלוה מלכה, ולשם מצוה הוא מתכוון וטורח בהליכתו בכל מוצאי שבת קודש. על כן אלך אליו ואקראהו. וילך אל בית משרפות היי"ש שעמד מחוץ לכפר הרחוק מאוד מהלך שעה או יותר, כאשר התקרב לבית משרפות היי"ש מקום משכנו של האומן, ראה והנה אור זורח ומבהיק דרך החלונות, ויאמר בלבו בוודאי גונבים הערלים מן היי"ש אשר בבית, כי ידע שאין עוסקים במלאכה בלילה, ויגש אל הבית ויעמוד מאחורי הכותל לראות מה נעשה שם, הלא דבר הוא. בהציצו דרך הסדקים והחורים וירא את האומן כשהוא יושב עם זקן אחד בעל הדרת פנים, תארו כתואר פני מלאך אלוקים, שולחן קטן עומד לפניו ומפה צחה עד מאוד פרושה עליו, ועליה מונח לחם חמודות יפה, דגים ובשר וכל מעדני מלכים, ויהי הדבר לפלא גדול בעיניו, והבין בעל הבית שלא דבר פשוט הוא המראה הזה, ונשאר עומד נבהל ומשתומם ורועד מרוב פחד.

והנה שומע הוא קול, והקול מגיע לאזניו מדבריהם קול דברים ברורים, ויט אזנו לשמוע והנה שומע הוא את קולו של בעל המלאכה, בשאלו איתא במדרש "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו" (תהלים פט) "היכן מצאתיו, בסדום" עד כאן לשון המדרש. והוא סתום וחתום. ויען הזקן ויאמר: כך תניין במתיבתא דרקייעא בסדום נוטריקון הוא בסעודתא דרוד מלכא, בסעודה שתיקן דוד המלך מצאתי אותו מהימן לפני.

משל ונמשל

הבא לטהר מסייעין אותו.

יתבונן האדם תמיד בימי היותו בעולם הזה לדרוש את ה', כי בעולם הזה יכול למצוא אותו ולדבר איתו בתורה, וכן לקיים מצוותיו ולתת הודאה לשמו בברכה עליהם בלשון נוכח כאשר ידבר איש אל רעהו, כמו שאנו אומרים "ברוך אתה ה'".

משל לאיש אחד בעל אכסניא שהיתה עליו מלשינות גדולה, ועמל מאד להוציא משפטו לאורו, ולשוא היתה עמלו, ועל ידי זה היה בסכנה גדולה. אמרו לו אוהביו, שאין לו שום עצה כי אם שיבוא לפני המלך בעצמו וישתטח לפניו, כי הוא איש חסד ורחמן מאד, ובוודאי ירחם עליו ויטה דינו לזכות, ויציל אותו מהצרה. ובימים ההם היה מנהג, שהמלכים היו מלבישים עצמם במלבושים פשוטים כשאר העם שלא יכירו אותם, והיו נוסעים במדינותיהם להתבונן על הנהגותיהם וענייניהם. ויהי היום והמלך נסע דרך העיר ההיא והתאכסן בבית האיש הזה ולא הכירו אותו. וכאשר נסע משם כעבור מספר ימים, נודע שהמלך עבר דרך העיר ההיא ונתאכסן בבית האיש הנ"ל. כאשר שמע האיש את הדבר הזה, נפל על פניו ארצה ויבך בכי גדול, ויאמר: אוי לי על מזלי החשוך, הלא המלך הטוב רב החסד היה בביתי, אילו הייתי יודע הייתי משתטח לפניו ובוודאי היה מוחל לי על הכל. אבל כעת מה אוכל לעשות, לנסוע לעיר מלכותו אין בכוחי, וגם כמה אלפי אנשי צבא חונים סביב היכלו לכבודו ובוודאי לא יניחו לי לבוא אצלו. והנמשל המלך זהו מלך מלכי המלכים הקב"ה, בעת שהאדם הוא בעולם הזה, הוא מצוי לפני ה' תמיד, ואפילו אם עיוות וקילקל, יכול לשוב ולבקש על נפשו להיטיב עמו בכל העניינים, והקב"ה קרוב לו, וכמו שנאמר (תהילים קמ"ה) קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת" וכנ"ל. אבל האדם מתעצל בזה יום יום, עד שנסתלק מעולם וברא לידי חשבון, ושם ימצא הפנקס פתוח וכל ענייניו נכתבים וחתומים, ונפשו ורוחו ונשמתו הן בסכנה גדולה, כי צריך להשיב על הכל תשובה נכונה ואין לו מה להשיב, והוא צועק וי! כשהייתי בעולם התחנן היה הקב"ה מצוי אצלי תמיד, והיה ביכולתי לבוא ולהשתטח לפני ולבכות והיה מוחל לי על הכל, וגם היה מסייעני לידיעת תורתו ולקיים מצוותיו, וכמו שאמרו חז"ל הבא לטהר מסייעין אותו.

(בשם ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א)

כאשר שמע בעל הבית את הדברים האלה עזב את המקום, וילך לביתו בלב מלא פחד והתרגשות, ויבוא הביתה ויעל על משכבו, אך שנתו נדרה מעיניו ולא יכל לעצום עין כל הלילה, וירד ממיטתו ויעמוד על המשמר עד אור הבוקר, ויהי בבוקר ויבוא האומן אל בית בעל הבית לקחת את הטלית והתפילין כדרכו מדי יום ביומו, וירא אותו בעל הבית בפתח הבית, ויעמוד לפניו במלוא קומתו ויאמר אליו: מורי ורבי אין אני רוצה לפגום בכבוד תורתו שישירני ויהיה אומן אצלי, אין אני כדאי אפילו לשרתו, ועל אחת כמה וכמה שישמשני הוא באומנות כזו.

ויפתח האומן את פיו ויאמר: מה לכבודו לדבר כדברים האלה? האם באת לצחק בי? ענה בעל הבית: עכשיו אי אפשר למעלתו להסתתר מפני, אמש ראיתי בכבודו הרם ובישיבת הזקן בביתו, רק את הדבר הזה אני מבקש ממנו שיגלה לי, מי הוא הזקן ההוא שראיתיו מיסב על שולחנו אמש? ויען האיש ויאמר מכיון שזכית לראות את הזקן ההוא סימן טוב הוא לך, ואפשר לגלות לפניך מי הוא הזקן, הוא אליהו הנביא, והוא בא אלי לבשרני שהגיע זמני להגלות על פני חוץ, ונגזר עלי מלמעלה כי אלך לביתי להיות מגיד בפרשבצק.

ואשאל אותו איך אפשר הדבר כי יקבלו אותי לרב ומגיד בעיר מגורי, הלא אנשי העיר ההיא יודעים ומכירים אותי, כי האיש משה מפורסם לבור ועם הארץ, ויאמר אלי הנה לך אות ומופת, כאשר תבוא העירה, תיכף ומיד ירוצו כל הנערים והתינוקות לקראתך, ויאמרו זה לזה "הנה הרב המגיד בא" ודברי הקטנים יכנסו ללב הגדולים, וכל אנשי העיר מן הפחות שבפחותים עד החשוב שבחשובים, ימנו אותך לרב ומנהיג, ויברך האומן את בעל הבית לאמר שבו בשלום לביתכם, ויתן השם שהברכה תהא מצויה במעשה ידיכם, ויפרד מהם בשלום וילך לו.

ויהי כאשר הגיע לעיר מגוריו פרשבצק, ויצעקו כל הנערים אחריו ברחוב העיר: "הנה הרב המגיד הולך ובא" מיד נכנסו הדברים ללב כל אנשי העיר וימנו אותו עליהם למגיד. והוא הרה"ק רבי משה מפרשבצק זיע"א.

צ'ין אדם לחברו

הכעס מוחבא בקופסה

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מלינסק זיע"א אביו של הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ זיע"א, שפעם באו אליו שני בעלי בתים מלינסק, שהיו שותפים בכמה עסקים, ולבסוף פרץ ביניהם סכסוך כספי גדול. כיון שכך ביקשו הבאים שהרב יפסוק במחלוקת שנפלה ביניהם, וקיבלו על עצמם בתקיעת כף לקיים את פסק דינו של הרב בלא עוררין. רבי מנחם מענדל נעתר כדרכו לבקשת שני בעלי הדין, ולאחר ששמע את טענותיהם בפרטי פרטים, הוציא פסק דין שבו חייב אחד מבעלי הדין לפצות את חברו בסכום גדול. נתכרכמו פניו של אותו אדם שיצא חייב בדין, והחל משמיע באזני הרב טענות ומענות, מתוכן השתמע שאין בדעתו לקיים את פסק הדין, כפי שקיבל עליו בתקיעת כף שעה קלה לפני כן. קם הרב ממקומו ואמר לסרבן שלפניו בנימה של תרעומת:

בשעה שהתמנתי לשמש מורה הוראה בעירנו, רכשתי לי קופסה מיוחדת במינה המונחת כל הימים בארון הספרים שבביתי, ומה אני מחזיק בקופסה זו שאיני נפרד ממנה אפילו לשעה קלה? להווי ידוע לך שבקופסה זו מונח הכעס שאני נזקק לו בתפקידי כרב וכדיין, וכשאני חש שעלי להיזקק למידת הכעס לשם שמים, הנני שולף מן הארון אותה קופסה ונוטל מתוכה את מנת הכעס הדרושה לי באותו רגע, אולם עליך

לדעת שאם אזדקק לפתוח בגינך קופסה שמורה זו, תשקע חלילה ביון המצולה, ולעולם לא תמצא מי שיוציאך משם. דבריו הנוקבים של רבי מנחם מענדל, הפילו אימה ופחד על בעל הדין הסרבן שהתנצל על הדברים המיותרים שהשמיע קודם לכן באזני הרב, והבטיח לקיים בלא שהיות את פסק הדין שהוצא נגדו.

היטבת לזולת היטבת לעצמך

מסופר על הרה"ק רבי שלום בער הרש"ב מליובאוויטש זיע"א (יומא דהילולא ב' ניסן) שצויה פעם לבנו הרה"ק רבי יוסף יצחק הרי"צ זיע"א, לנסוע למקום פלוני ולעזור לאחד מחסידיו בעל עסק. כשחזר רבי יוסף יצחק מנסיעתו, נכנס אל אביו ואמר, אבא ביצעתי שליחותך, עשיתי טובה לפלוני. השיבו אביו, טעית בני, עשית טובה לעצמך, לא לפלוני, שהרי אמרו במדרש, (ויקרא רבה ל"ד) "יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית". הקב"ה עשה טובה לפלוני, ואילו אתה אינך אלא שלוחו של מקום.

מצוות צדקה לשמה

מסופר על הרה"ק רבי יעקב מרדזמין זיע"א, שבימי עלומיו הרבה לעסוק בצרכי צדקה, בעוד שהוא עצמו היה עני מרוד ורעב ללחם. שאל אותו עשיר אחד מה לך ולצדקה? עני אתה ופטור ממצוה זו. השיב לו רבי יעקב, אם כן הדבר, הרי ואת היא באמת מצוה לשמה.

הילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ז אדר

הרה"ק רבי ישעי' שור אב"ד יאס ב"ר משה (כליל תפארת - תרל"ט)
הרה"ק רבי יוסף שאול נאטאנוואן ב"ר אריה לייבוש (שואל ומשיב - תרל"ה)

יום שני כ"ט אדר

הרה"ק רבי שלמה הכהן מראדומסק ב"ר דוב צבי (תפארת שלמה - תרכ"ו)

הרה"ק רבי יואל בעער מראצפערט ב"ר יעקב שלמה (תש"ן)

יום שלישי א' ניסן

נדב ואביהוא בני אהרן (ב"א תמ"ט)

הרה"ק רבי אלימלך מגראדויסק ב"ר חיים מאיר יחיאל (אמרי אלימלך - תרנ"ב)

יום רביעי ב' ניסן

הרה"ק רבי שלום דוב בער מליובאוויטש ב"ר שמואל (תר"פ)

הרה"ק רבי יעקב יוסף ב"ר דוד מסקוורא (תשכ"ח)

יום חמישי ג' ניסן

הרה"ק רבי אפרים בן הגאון חכם צבי (תקל"ב)

הרה"ק רבי בנימין זאב מזבאריז ב"ר יחיאל מיכל מזלאטשוב (תקפ"ב)

הרה"ק רבי אליעזר ירוחם מראדישיץ ב"ר ישראל יצחק (חתן הדי"ח מצאנא - תרנ"ב)

יום שישי ד' ניסן

הרה"ק רבי אהרן שמואל ב"ר נפתלי הירץ

הכהן מסטעפין (תלמיד המגיד - תקע"ד)

הרה"ק רבי יחזקאל מראחמיסטריווקע ב"ר מרדכי מטשרנוביל (תרנ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שאלונה הלכות

טאת הרה"ג נטילת הכתן וביטוי שליט"א
מדרש "ב"א אור"ח רפרוש יוסף הדרש" על המערים.

ברכת כהנים (י"ב)

א) הכהנים מתחילים הברכה "אשר קדשנו בקדושתו של אהרן" כשפניהם כלפי הציבור, ואחר כך הופכים פניהם כלפי העם, וגומרים "וצונו לברך את עמו ישראל באהבה". (שערי תשובה אור"ח סימן קכ"ח ס"ק י"ח)

ב) מגביהים ידיהם כנגד כתפותיהם ומגביהים יד ימנית קצת למעלה מהשמאלית, ופורשים ידיהם, וחולקים אצבעותיהם, ומכוונים לעשות חמשה אווירים, בין שתי אצבעות לשתי אצבעות אוויר אחד, ובין אצבע לגודל, ובין גודל לגודל, ופורשים כפיהם, כדי שיהא תוך כפיהם כנגד הארץ, ואחורי ידיהם כנגד השמים. (שור"ע שם סעיף י"ב)

ג) כהן שקולו צרוד, שאינו יכול לדבר בקול בינוני, כי אם בלחש, אינו יכול לישא כפיו, וטוב שיצא קודם "רצה". (משנה ברורה שם ס"ק נ"ג)

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

מברכים חודש ניסן

המוולד אור ליום ג' שעה 10:57 7 ח'

ר"ח ביום שלישי

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת שְׁמִינִי - מִי הָאִשָּׁם

"וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֱהֱל מוֹעֵד"

(ויקרא ט', כ"ג)

האשמה על האחר.

הלל הזקן אומר (סוכה נ"ג ע"א): "אם אני כאן- הכל כאן". אם אני רוצה לשאוף שכל העולם יתקן, עלי לדאוג בראש ובראשונה ש'אני' אהיה כאן.

ביאור הדברים, אם אני אדאג לתיקון עצמי יש סיכוי שגם הכל יתוקן. אבל "אם אין אני כאן"- אם אצפה שאחרים יעשו את המלאכה במקומי, "מי כאן"?

מכאן עלינו ללמוד לימוד גדול. עלינו להתעורר ולדאוג בכל צרה שמא "ידינו לא שפכו את הדם הזה" (דברים כ"א, ז).

עלינו לחשוש שאם לא היינו חוטאים- הצרה על הכלל לא היתה באה. גם אם אנחנו רואים אנשים אחרים שחוטאים, צריך להיזהר לא לתלות את האשמה בהם.

יתכן ש"שלי גדול משלהם". אנחנו לא יודעים מה חומרת העבירה ולכן יתכן כי "בְּשֵׁלִי הַסֵּעַר הַגָּדוֹל הַזֶּה" (יונה א', י"ב).

לכן על האדם לעשות חשבון נפש ולתקן את מעשיו ולא יטיל את האשמה חלילה על האחר. יהי רצון שנזכה תמיד לעשות חשבון נפש ונשוב בתשובה שלימה.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות מברשת ציון

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימין בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסיר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל הענינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.י.ש כדורי שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב נתנאל בן ג'ינה

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה אנאל חביבה בת שולמית לאה בת תמר מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי סיון רבקה בת אלן אסתר

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימין בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית שירה בת שושנה אושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה מיטל בת שושנה לימור בת פרידה דרוור בן סופיה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה קסנש בת דגנט רותית בת סבריה יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- ר"ש ובריאות איתנה לימור בת פרידה יניב בן פרידה מאיה בת עדי אורן בן פרידה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

רש"י הקדוש מפרש על הפסוק: "וַיָּבֵא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל אֱהֱל מוֹעֵד" (ויקרא ט', כ"ג)- "כיוון שראה אהרון שקרבו כל הקרבנות ונעשו כל המעשים ולא ירדה שכינה לישראל, היה מצטער ואומר: "יודע אני, שכנס הקדוש ברוך הוא עלי, ובשבילי לא ירדה שכינה לישראל!"

אמר לו למשה: 'משה אחי, כך עשית לי, שנכנסתי והתביישתי?' מיד נכנס משה עימו וביקשו רחמים וירדה שכינה לישראל."

מעשיו של אהרון מנוגדים לטבע האדם. בנוהג שבעולם כאשר צרה באה על האדם, במקום להאשים את עצמו בכך, הוא תולה את סירחוונו באחרים ומוצא את מי להאשים.

אם האדם מתנהג כך בצרתו הפרטית קל וחומר בצרות הכלל שבהם אנשים רבים שותפים לאותה צרה. שם קל יותר להאשים את האחר בכך ולא את עצמו.

אהרון יכל לתלות את העובדה שלא ירדה שכינה לישראל באנשים אחרים. הרי היו שם אנשים שחטאו בחטא העגל! למרות זאת הוא לוקח את האשמה על עצמו.

בגמרא בתענית (ע' פ"ב) מובא כי כאשר יש חלילה צרה על הרבים, גוזרים על הציבור תענית ומוציאים את התיבה לרחובה של עיר כדי שיתביישו מעוונותיהם.

המטרה היא שכל אחד יתלה את הצרה בעצמו. ימשמש ויפשפש במעשיו. יחזור בתשובה ממעשיו הרעים ולא יטיל את

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה

לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

שמיני

ע"ה	כנסת לבת	צאת לבת	בינו חם
י"ט	18:26	19:38	20:25
כ"א	18:44	19:37	20:22
מ"ט	18:46	19:39	20:24
כ"ב	18:45	19:38	20:23

שואל ומשיב בהלכה – ארבע פרשיות- החדש

מה עניינה של פרשת החודש?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

בפרשת החודש (שמות פרק יב פסוקים א-כ) רמזים ענייני קידוש החודש וכן שחודש ניסן הוא ראשון לחודשי השנה. על פי הדרש מופיעים בפרשה גם ענייני קידוש החודש. מפורטים בה דיני קרבן פסח, וכן ציוויים לגבי חג הפסח. הקריאה בנוסף באה להזכיר לנו כי חודש ניסן בפתח או הגיע, ולכן עלינו להתכונן לקראת חג הפסח.

משה רבינו חנך את המשכן בראש חודש ניסן, כמו שכתוב בתורה בפרשת שמות: "וַיְהִי בַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בַּשָּׁנָה הַשְּׁנִיָּה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַיּוֹם הַמֵּשְׁקָן" (שמות מ', י"ז).

קריאה זו נעשית בשבת שסמוכה לראש חודש ניסן או בשבת אם ראש חודש ניסן חל בשבת.

בשבת פרשת החודש מוציאים בד"כ שני ספרי תורה. בספר התורה הראשון קוראים את פרשת השבוע. בספר התורה השני קוראים את פרשת החודש. אם באותה שבת חל ראש חודש ניסן, מוציאים שלושה ספרי תורה. בספר התורה הראשון קוראים את פרשת השבוע, בספר התורה השני קוראים את הקריאה של ראש חודש ובספר התורה השלישי את פרשת החודש.

מפטירים בנבואת יחזקאל. לשיטת הספרדים מתחילים ב-"כֹּה אָמַר ה'... בְּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פֶּרֶךְ בֶּקֶר תָּמִים וְחִטָּאת אֶת הַמִּקְדָּשׁ" (יחזקאל מ"ה, י"ח). ההפטרה עוסקת בדיני חג הפסח ובחנכת בית המקדש העתידי שהנביא מתנבא וכן על הנשיא אשר יקריב קורבנות בבית-המקדש השלישי. לאחר שקראנו בפרשה על תחילת הולדתו של עם ישראל, שהרי עם יציאת העבריים ממצריים הפכנו לעם ישראל. ההפטרה מרחיבה לגבי הגאולה העתידית.

לשיטת האשכנזים, מתחילים שני פסוקים לפני כן. הפסוקים עוסקים בנשיא ישראל, כבודו ותפקידיו.

הצלה מדבר אסור

להלן סיפור המעובד מתוך העלון 'טיב הקהילה'. יש בסיפור זה כדי ללמד אותנו כי כאשר האדם רוצה להציל את האחר מדבר אסור- מלמעלה יזכה לסייעתא דשמיא. להלן הסיפור מפי בעל-המעשה ר' ג.ש.א: נסענו לחופשה כאשר לקבוצה שלנו הצטרף מדריך אישי. התחייבנו שכל הוצאות המדריך יהיו מוטלות עלינו. משמעות הדברים שאם ירצה לאכול- יהיה עלינו לרכוש עבורו וגם את מקום השינה יהיה עלינו לשלם עבורו.

לשמחתנו המדריך שקיבלנו היה יהודי. אבל הוא נולד במקום שבו לא למדו אותו על התורה הקדושה והמצוות עליהם הצטוונו. באחד הימים נשארתי אני לבדי עם המדריך כאשר שאר חברי הקבוצה התפזרו להם. המדריך ביקש שאקנה לו לחמניה עם נקניק מהחנות שלידינו.

לא ידעתי כיצד לנהוג, מדובר במדריך יהודי, אומנם תינוק שנשבה, אבל איך אני יכול להאכיל יהודי בטרופות? אם אומר לו שאסור ואנסה להסביר לו את משמעות הדברים - הוא לא ישמע לי. אם לא אקנה לו- הוא יקנה את הלחמנייה עם הנקניק עבור עצמו ולא יהיה נעים בכלל, כיוון שהתחייבנו שכל ההוצאות יהיו עלינו.

התפללתי תפילה חרישית שבורא עולם יציל אותי מהמבוכה אליה נקלעתי. לבינתיים ניגשתי לחנות כאילו לקנות לו, אבל באמת קיוויתי שבינתיים יופיע אחד מחברי הקבוצה הבוגרים שידעו כיצד לחמוק בצורה מכובדת מהמצב המביך. שאלתי את המוכר: "כמה עולה לחמנייה עם נקניקיה?" הוא השיב כי יש כעת הפסקת חשמל ולכן הם לא יכולים למכור דבר עד שתסודר הבעיה, כי אין להם דרך לגבות את התשלום.

עוד הוסיף כמשיח לפי תומו שבחמש שנות עבודתו באתר מעולם לא הייתה הפסקת חשמל ואם היתה אז תוך פחות מדקה, כי גנרטורים מיוחדים נכנסו לפעולה. בינתיים התחילה סערה להשתולל בחוץ וערפל כבד התקרב לגובה ההר. המדריך הורה לנו למחר לרכבל שמוריד אנשים מההר, כי בעוד כמה דקות כבר לא נוכל לרדת מחמת הערפל הכבד.

שחררתי אנחת רווחה שבקעה ממני לאור נס ההצלה שלי מהניסיון של רכישה, חלילה, דבר טריפה על ידי או מהכסף שהייתי נאלץ לתת לו ביד. זימרתי את המזמור לתודה לבורא, שהציל אותי מעל לדרך הטבע. ברור לי מעל לכל ספק, שכל הפסקת החשמל בליווי הערפל הכבד לא היתה אלא כדי להציל אותי ואת המדריך מדבר הטרפה. למדתי עד כמה ה' משגיח ומאזין אף לתפילה החרישית של יהודי אי שם בהרים שקורא לו לעזרה באמת.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט?"

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הרב שמואל הלוי קלין זצ"ל

הגאון הרב שמואל הלוי קלין (קולין) זצ"ל - נולד בשנת ה'תפ"ד (1724) בקלין (צ'כיה). משפחתו מצד אביו מיוחסת לגאונים הצדיקים ר' נתן נטע שפירא מקרקוב (מח"ס 'מגלה עמוקות') ור' מנחם מנדל קרוכמל ('צמח צדק'). משפחתו מצד אמו מיוחסת לצאצאי המהר"ל מפראג ולגאון רבי גרשון אשכנזי ('עבודת הגרשוני'). כשהיה כבן עשר שנים כבר כתב חידושי תורה. בנערותו נשלח ללמוד בבוסקוביץ (במוראביה).

לאחר נישואיו נותר ללמוד בישיבה זו. בהמשך הקים ישיבה ועמד בראשה. **בתפקיד זה שימש במשך כשישים שנים!** כאשר אשתו עסקה במסחר כדי לפרנס. במשך תקופה זו זכה והעמיד אלפי תלמידים. על אף שקיבל הצעות רבנות מקהילות יהודיות חשובות: רבנות פראג (לפני ה'נודע ביהודה' - ר' יחזקאל לנדא), רבנות אובן (לפני מהר"ם מינץ) ורבנות פרשבורג (לאחר פטירת מהר"ם ברבי) אבל רבינו סירב להצעות.

שקידתו בתורה הייתה מופלאה. כל רגע ניצל ללימוד. סגפנותו נודעה ברבים. הירבה לצום. תחת בגדיו לבש במשך קרוב לחמישים שנה 'שק של שיער'. ידוע בתפילותיו שהיה שופך דמעות וליבו נשבר בקרבו. רבים פנו אליו ונושעו. הירבה במעשה הצדקה וטרח רבות לדאוג לצורכי נישואיהם ומגוריהם של יתומים ויתומות ומשפחות עניות.

הקים קרן מיוחדת לחולים עבור הוצאות הרופאים ותרופות. נהג לבקר בעצמו את החולים פעמיים ביום. הקים קרן לשכר המלמדים וע"י זה שיפר את מערכת החינוך.

נפטר בא' ניסן ה'תקס"ו (1806). ציונו בבוסקוביץ. חי כ-82 שנים.

אביו: ר' נתן נטע. **מרבתי:** ר' אריה יהודה לייב (אב"ד בוסקוביץ מח"ס פרי גינוסר). **מתלמידי:** ר' נתן אדלר מפרנקפורט, ר' משה סופר מפרשבורג (ה'חתם סופר'). שלושת בניו, ר' בנימין וואלף, ר' יעקב ור' יהודה. **אשתו:** מרת לעלקלה (בת ר' משה בהרב בן ר' אריה יהודה לייב - נישא בשנת ה'תצ"ח 1738 לערך). **ילדיו:** שלושה בנים ושתי בנות. הבכור - ר' בנימין זאב וולף בוסקוביץ (אב"ד פרויסטיץ ומח"ס 'סדר משנה' על משנה תורה לרמב"ם), ר' יעקב ור' יהודה. **חתנו:** ר' דוד באסקאוויטץ (מקהילת אובן ישן). **מספריו:** **ימחצית השקל** - על ש"ע הלכות מליחה, נידה. ש"ע אבן העזר, פירוש על ה'מגן אברהם' (ר' אברהם אבלי הלוי גומבינר), על מסכתות עירובין, בבא בתרא, עבודה זרה ונדרים. פירוש על ספר בראשית, דרשות.

על מידת האמת של רבינו מסופר מעשה מופלא: היה זה בתקופה בה הגויים ניסו בכל כוחם להעליל עלילות דם על היהודים כאילו הם צריכים דם עבור הכנת המצות לחג הפסח. הם העלילו כי לשם כך היהודים שוחטים ילד גוי ומוהלים את דמו בבצק המצות. גם בעירו של רבינו שררה אווירת מתח בין היהודים והגויים. באוויר ריחף כל העת החשש מעלילת דם קרבה.

רבינו החליט שהוא מנצל את קשריו עם מושל המחוז. בשיחה איתו הסביר כי כל עלילות הדם הן שקריות וכי עם ישראל מלבד שהוא מזהר על 'לא תרצח' ובנוסף מזהר שלא לאכול דם. לכן אין כל אמת בעלילה המרושעת כי העם היהודי שוחט ילדי גויים לצורך אפיית המצות. המושל השתכנע מכנות דבריו של הגאון זצ"ל והבטיח לו כי על כל צרה שלא תבוא הוא יגן על היהודים מפני עלילה כזו.

סמוך לחג הפסח נמצאה גופת ילד גוי וסכין. העיר נעשתה כמקרה. הגויים תאבי דמם של היהודים עמדו בפתח רחוב היהודים לכלות בהם את זעמם. המושל קיים את הבטחתו ושלח את חייליו כדי להגן עליהם מפני חמת זעמם של הגויים. חקירת הרצח התחילה. התברר כי הסכין שנמצאה ליד גופתו של הילד שכנראה שימשה את הרוצחים היא שייכת לרבינו. שמחת הגויים הייתה שלמה. רבם של היהודים נתפס על חם. רבינו נלקח לבית הכלא. לא הועילו לו כל קשריו עם המושל. המושל בעצמו כעס עליו מאוד על שהערים עליו בהעמדת פני צדיק ותמים ובסופו של דבר הרצח נעשה ע"י הסכין שלו.

תלמידיו שכרו לשירותי ההגנה במשפטו את שירותיו של עו"ד גדול מאוד. העו"ד נפגש עם רבינו לקראת המשפט, בפגישה זו העו"ד הציע לכפור בעובדה שהסכין שייכת לו כי לעת עתה אין לתביעה כל ראיה כי הסכין שייכת לרב. למרבה פליאתו של עורך הדין, רבינו לא הסכים לבקשתו וענה לו: "היו לא תהיה, אני לא אוציא דבר שקר מפי, אני אודה שהסכין שייכת לי, אבל אני לא רצחתי את הילד וגם אני לא יודע מי רצח אותו". עורך הדין ראה שהגאון זצ"ל לא משתף עמו פעולה בהליך ההגנה ולכן לא רצה לייצג את רבינו במשפט.

גם ניסיונות השכנוע של ראשי הקהילה לא הועילו. רבינו נשאר בשלו: "אני לא אוציא דבר שקר מפי". הגיע זמן המשפט. כבר בתחילתו השופט שאל את הרב: "האם אתה מודה שהסכין הזו שלך?" - "כן", הרב ענה. לשמע התשובה השופט פנה אליו ואמר: "אתה יודע כי אין כל עדות שאכן הסכין הייתה שלך ולכן אתה יכול לכפור בעובדה זו, האם בכל אופן אתה מודה שהסכין שלך?". שוב רבינו ענה לו בבטחה: "כן, הסכין אכן שלי, אבל אני לא רצחתי את הילד וגם אין לי מושג מי רצח אותו!".

דברי הרב הרשימו את השופט. הוא פנה לתביעה בטענה כי הוא רואה לנכון להאמין לנאשם ולזכות אותו, כי אם היה שקרן והוא אכן ביצע את הרצח, מדוע לא שיקר שהסכין לא שלו: "הרי הוא יכל להיפטר מכל התביעה, מדובר באיש אמת, אני מאמין לו כי הוא לא רצח את הילד. התובע עמד וטען כי יש לו עד שמוכן להעיד שהסכין שייכת לרב ולכן הרב לא היה יכול לשקר.

העד עלה לדוכן העדים והשופט שאל: "האם ראית פעם את הסכין הזו?" - "לא", העד ענה, "אבל שימשתי בעבר כמשרת בבית הרב. אני מכיר את כל הסכינים שהיו בביתו. בידי סימן מובהק כי גם סכין זו היא מסכיניו. בכל סכיני הרב יש חריץ דק בראשו". השופט ציווה להביא אליו את הסכין, ואכן כך היה, גם בראש סכין זו יש חריץ דק. "מה בפירך?", השופט שאל את הרב. רבינו ענה בנחרצות "אכן הסכין שלי, אבל אם עד עכשיו לא ידעתי מי הרוצח, עכשיו אני כבר יודע מיהו, הרוצח הוא לא אחר מהעד המעיד לרעתי!". פני העד חפו והוא התמוטט על מקומו והודה במעשה הרצח.

רבינו הסביר לשופט ולכל הנוכחים את ראייתו הברורה: "בואו לביתי וראו כי בכל הסכינים שלי אין כל חריץ. רק בסכין הזו ששימשה את הרוצח יש חריץ, אם כן כיצד העד ידע על כך? הרי הוא אמר כי מעודו לא אתה הסכין, אין זאת אלא כי הוא הרוצח ולכן הכיר את הסכין היטב". רבינו שוחרר מהכלא וליהודים הייתה הרוחה. הכל ראו והבינו כי דווקא דברי האמת הם שהובילו לחשיפת הרוצח.

כְּשָׁרוֹת הַמְּאָכְלִים

כשהגיע לשכונת התקווה מר עייש שאל היכן נמצאת הקצבייה שאותה הוא מחפש.

כל מי שהוא שאל פחד לומר לו לאן לנסוע. לבסוף מצא את האטליז ונכנס פנימה. איש גדול ממדים ורחב מאוד יצא לקראתו ושאל לסיבת בואו.

מר עייש אמר כי אתמול רעייתו ערכה קניות בחנותו וקנתה כמות גדולה מאוד של בשר. המוכר גס הרוח השיב: "כן, אני זוכר. מה הבעיה?"

"אני רק רוצה לראות את תעודת הכשרות של האטליז שברשותך", אמר. המוכר גס הרוח שמע את מבוקשו והתחיל לצעוק בקול, לגדף ולאיים.

מר עייש לא נרתע ואמר: "אני לא רוצה ממך את הכסף בחזרה. את הבשר הטרף שמכרת לאשתי אני אשליך לפח. אבל איך אתה מעז למכור בשר טרף ולהכשיל יהודים רבים באכילת מאכלות אסורים?!"

"הרי במוקדם או במאוחר כמו כל אדם על פני האדמה תיפטר מהעולם. אתה תגיע לשמיים ושם תיתן את הדין על כל מה שעשית. למכור בשר טרף ליהודים זהו חטא גדול מאוד!". מר עייש אמר את דבריו ושב לביתו. למרות ההוצאה הכספית הכפולה רכש בשר משובח וכשר ממקום עם תעודת כשרות מוסמכת.

כעבור שלוש שנים מר מתי עייש הוזמן לשמחת בר-מצווה של חבר קרוב. באמצע המסיבה ניגש אליו יהודי עם זקן לבן וארוך ונתן לו טפיחה קלה על הגב.

מר עייש כמעט עף מעוצמת המכה. הוא הביט ביהודי, בירך אותו לשלום ושאל: "מי אתה?" - "אתה לא זוכר אותי?" - "היהודי שאל. מר עייש השיב בשלילה. היהודי אמר: "אתה הצלת את הנשמה שלי. לפני כשלוש שנים מכרתי לאשתך בשר טרף בכמות גדולה במחיר נמוך".

"אין לי מושג איך ידעת שהבשר טרף. הגעת אלי לאטליז. כולם פוחדים ממני. אבל אתה העזת ואמרת לי מילים שחדרו לליבי. הדברים התפשטו בכל גופי כמו ארס של נחש והמסו לי את כל שכבות הטומאה".

"דברייך עשו עליי רושם רב כי לא ביקשת את הכסף בחזרה, אלא רק להעמיד אותי במקום. בזכותך התחזקתי. היום בזכותך אני יהודי כשר".

מר עייש חיבק אותו, בירך אותו ושאל: "איך העזת בעברך למכור בשר טרף ליהודים?" - "בגלל בצע כסף", היהודי השיב, "אבל הרב שלי תמיד אומר שאין דבר העומד בפני התשובה".

(הסיפור המופלא מעובד מתוך 'משכן שילה')

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל ולד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מלך בן שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן מישא אסתר ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה רחל רפאת בת השמת ע"ה שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל דוד יצחק בן פרתה ז"ל פיבי מלכה בת מזלי ע"ה אלון בן סעדה ז"ל גורג'יה בת נעימה ע"ה נעמי בת כתום ע"ה אילנה (מחרוזה) בת שרה ע"ה אלואור בן פרידה ז"ל משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל שושנה בת נעמי ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרה"ג אילן גוזל סיפר על יהודי יקר וצדיק מהעיר אשדוד בשם מר מתי עייש. הוא ורעייתו הזמינו לחג את משפחתם הרחבה. לשם כך ערכו רשימת קניות. חלק נכבד ממנה הוקדש לבשר מכל הסוגים - עופות, פרגיות וכמובן בשר בקר מכל המספרים שהוא חלק משמעותי מהתפריט לסעודות החג.

למחרת מר מתי עייש הבחין שאשתו מגיעה הביתה ובידיה שקיות רבות. הוא שאל מה היא קנתה? היא ענתה שהיא נסעה לשכונת התקווה בתל אביב, נכנסה לקצבייה וראתה שיש שם מבצעים רבים, לכן היא קנתה בשר מכל הסוגים במחיר זול במיוחד.

מר עייש ראה את תכולת השקיות. כמות הבשר שרעייתו רכשה יכולה להספיק לכמה חגים. "את כל הבשר הזה קנית במחיר מבצע?", שאל בתמיהה.

רעייתו הנהנה בראשה בהסכמה. "מה הכשרות של הבשר?" - "הרעיה ענתה: "המוכר אמר, שהכול בהשגחת הבד"ץ. קניתי את כל מה שהיה במבצע וגם יותר כי זה ממש השתלם".

ליבו של אדון עייש לא בישר לו טובות, למרות שהמוכר אמר שהכל בכשרות מהודרת. הוא התחיל למלוח את הבשר בעצמו ולהכשיר אותו לבישול ולצלייה.

במשך כל הלילה עבד מר עייש במטבח והכשיר את הבשר. בשעה ארבע לפנות בוקר הכין לעצמו כוס קפה בסיפוק. הוא הביט בשעונו והבין שנותרו עוד שעתיים עד תפילת שחרית במניין ותיקין.

הוא החליט לנוח קצת בחדרו. לפני שקם מהכיסא הביט בשתי תמונות הענק התלויות אצלו בסלון. תמונה אחת של הצדיק רבי משה אהרון פינטו זצוק"ל והתמונה השנייה של הצדיק רבי מאיר אביחצירא הבבא מאיר זצוק"ל.

"רבי משה אהרון והבבא מאיר", אדון עייש אמר, "תתפללו בשבילי לפני ריבון העולמים, כדי שלא תבוא תקלה חלילה על ידי. אם הבשר לא מספיק כשר - שבורא עולם ימנע ממני להגיש אותו לאורחים".

כססיים את תפילתו הוא חשש שהוא ירדם ויפסיד את תפילת וותיקין לכן הוא ישב על הכיסא. העייפות היתה עצומה. לאחר דקות ספורות הוא נרדם על הכיסא.

בחלומו הוא רואה שני הצדיקים מביטים בו ואומרים לו בקול: "העוף חנוק, העוף חנוק". מר עייש התעורר בבהלה. הוא הבין שמשמיים מזהירים אותו.

בבוקר שאל את רעייתו: "מאיזה קצבייה קנית את הבשר?" - "הוא התניע את רכבו ונסע לעבר שכונת התקווה בתל אביב.

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאיל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי יזיז בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלתר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל אליהו אליאס בן אלגריה ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל קסאנש בת דגיטו ע"ה סוליקה בת עישה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה חיים חמוטל בן רינה ז"ל שפרה בת פסיה ע"ה

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

שמיני - החודש

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1630 50th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2024

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת שמיני - החודש

- ב בקרובי אקדש - ההתעלות והקירבה והטובה שבמידת הדין .....
- ד את זה תאכלו - השתדלות לפרנסה כדת וכדין .....
- ו החודש הזה לכם - להתחדש מעתה אל אביו שבשמים .....
- ט נראה אליכם - קירבת ה' ל'בעלי תשובה', ומעלת תשובה מאהבה .....
- יא ואחיכם כל בית ישראל - להרבות באהבת ישראל .....
- טז ראשון הוא לכם - ראש חודש ניסן .....
- טז החודש הזה לכם - מעלת חודש ניסן .....

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד:

shwrtz@bezeqint.net

פרשת שמיני - החודש

(קושי) שיתנהג עמם בכבודות ויהיה נראה עליהם ככבד, והבן כי היא מליצה נפלאה ונמרצה מאוד. עב"ל.

ובך אמרו חז"ל (תנחומא כי תצא ב) בזה"ל, אמר הכתוב (תהלים צד יב), 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה ומתורתך תלמדנו', אמר רבי אלעזר בן יעקב, צריך אדם להחזיק טובה להקב"ה בזמן שהיסורין באין עליו, למה, שהיסורין מושבין את האדם להקב"ה, שנאמר (משלי ג יב) 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח וכאב את בן ירצה'. אמר רבי שמעון בן יוחאי, אם מת לאדם בן לא יהא קורא תגר, שהבן מרצה אותו להקב"ה. משל למה הדבר דומה. למלך שכעס על בן בתו, ובא אחר ורצה את המלך לבן בתו, אומר אותו בן בתו, (וכי)

בקרוני אקדש - ההתעלות והקירבה והטובה שבמידת הדין בפרשתן (י א-ג), 'ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו וגו', ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימותו לפני ה', ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמור בקרוני אקדש ועל פני כל העם אכבד וידום אהרן, וביאר הגה"ק רבי יוסף שאול נטענזהון זי"ע בעל ה'שואל ומשיב' (בספרו דברי שאול) וז"ל, הכוונה לדעתי, כי מיודעיו של המקום (קרוני) המה ישכילו כי מיד ה' היתה זאת ויאמינו בלי ספק שרחמים וחסדים גדולים עשה בזה"ל ויתקדש שמו. אבל על פני כל העם שהם ההמון (ר"ל המון העם ה'פשוטים) הם אינם מבינים כל כך, ובעיניהם יכבד הדבר, ויהיה 'אכבד' מלשון 'כבודות'

א. מעשה נורא שמעתי מאחד מבני המשפחה, לפני יותר משמונים שנה נלב"ע איש יהודי צעיר לימים בעיה"ק ירושלים והשאיר אחריו את נוו"ב מטופלת בילדים קטנים, ותקם הבת הגדולה ותאמץ זרועותיה לדאוג לצרכי אחיה ואחיותיה היתומים האומללים, ולהשיג לחם לפי הטף, והנה באותם השנים שררה עניות נוראה בירושלים ולא היה בנקל להביא לחם כפשוטו, ויהי באחד הימים הלכה הנערה אל הרה"ק הרבי ר' שלומ'קה זי"ע מזוועהיל ובכתה מאין הפוגות על רוע גורלה ועל קושי החיים, הקשיב הרה"ק אל דבריה ונתעמק במחשבותיו כשהוא אחוז שרעפים, ואחרי רגע (מינוט) שאל אותה פאר וויפיל פארקויפסטו עס - בעד כמה מעות הינך 'מוכרת' את הייסורים והקשיים... הנערה הבינה היטב את אשר לפניה, עד כמה רב זכותה, ותיכף נשאה רגליה והלכה משם.

עמדו והתבוננו, במי הדברים אמורים, איש האלוקים צדיק יסוד העולם, אותו קדוש וטהור שהיתה רוח הקודש שורה עליו תמיד, וכל דבריו היו כ'אורים ותומים' ממש, אך אף הוא רצה 'לקנות' שכר יסורים אלו... כי לרוחב דעת קדשו הבין ש'שווה' לו לקנותם כי אין ערוך לגודל הטובה והרחמים והחסדים הגדולים הגנוזים בתוככי הצרה והקושי, וככל שהצער והדחק גדל, כך תגדל הטובה שיש בהם, ואין לך ביזנעס טוב ממנו... וממילא אל יבעט אדם ביסורים, אלא יהיה ממיודעיו של הקב"ה ומהמשכילים היודעים כי מיד ה' היתה זאת ובלי ספק רחמים וחסדים גדולים עשה בזה ולא יהיה מהמון העם שלקוצר שכלם נראה עליהם ככבד...

ב. דבר נפלא שמעתי מאחד מצדיקי הדור שליט"א, לרמז במה שאמור בענין (פסוק ד) 'ויקרא משה וכו' ויאמר אליהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש', שהנה על תיבת קרבו ישנם שני 'טעמי המקרא' הלא הם 'תלישא גדולה וגרשיים', וניתן לומר עפ"י הידוע כי דייקא במקום הנראה לאדם כי הוא מרוחק ונדחה ממחיצתו של הקב"ה שם הקב"ה מתקרב אליו ביותר, על כן ישנם שני טעמים א. 'תלישה גדולה', ורומז על מצב בו אדם מרגיש עצמו 'תלוש' (אפגעיסען) במידה גדושה וגדולה. ב. 'טעם' הנקרא גרשיים - גרוש ומרוחק פי שניים אז הוא 'קרוב'. והנה, לא היה די לו לתת טעם 'תלישה קטנה' אלא דייקא גדולה... ולא די באזלא גרש אחד - דייקא 'גרשיים' - מגורש בכפליים שם יתקיים בו 'קרבו'. ומכאן תצא הקריאה לכל שבורי לב 'קרבו שאו את אחיכם...' כי דייקא שם היא ה'קרבו' שלהם ביתר שאת ועוז.

ודייק עוד, כי טעמי המקרא שבתיבת 'קרבו' הם על אות ק' ואות ב', העולים יחד ק"ב כגמטריא של תיבת 'אמונה', לומר, כי ע"י האמונה יעמוד איתן בזמן ריחוק ויהא בידו להתקרב.

אין צריך להחזיק לו טובה לאותו שריצהו. כך אם מת דוד 'אשרי הגבר אשר תיסרנו י-ה', אם באו יסורים בן אדם, יחזיק טובה להקב"ה, שריצה הבן את אביו על האדם יעמוד בתן ויקבלן, למה, שאין סוף למתן לבוראו. למה, כי את אשר יאהב ה' יוכיח. לכך אמר שברויג'. עכ"ל.

ג. הגה"ק ה'חפץ חיים' ז"ע (מחנה ישראל ח"ב פי"ג) מסביר על פי משל, לאיש שהיה שוכר בית משר אחד בעד ג' מאות רובל כסף בכל חודש, ויהי היום, הוצרך השר ליסע למרחקים, ומינה אחד ממקורביו על נכסיו ובתוכם את הבית ששכר היהודי, הממונה' החדש רשע גדול היה והעלה לכל השוכרים את תשלום השכירות לחמש מאות זהובים, בבוא יום הפרעון חסרו ליהודי סך עשרים רובל כסף מהסך החדש, והתחנן אל הממונה שימתין לו כמה ימים עד שישגי את כל הסכום, אך הרשע לא הסכים לכך בשופו"א, והכהו בשוט עשרים מכות נמרצות - כנגד עשרים הרובל שהחסיר מתשלומיו, כך עשה לעוד כמה אנשים, במשך הזמן נעשה הממונה לעשיר גדול וקנה חצר לעצמו, לאחר זמן חזר השר לביתו, נכנס אליו היהודי וסיפר לו על כל מעללי הממונה, וחמת השר בערה בו. אמר לו ליהודי - עתה גוזר אני עליו שיתן לך על כל מכה ומכה - מאה רובל כסף, והמשיך השר לומר הנה אחוזה גדולה קנה לעצמו ששוויה ארבעת אלפים רובלים, ומעתה מחצית ממנה שלך היא, חזר היהודי לביתו ופניו זועפים, שאלוהו בני ביתו, מדוע פניך רעים היום, ויען ויאמר, הרי כבר אינני מרגיש את כאב ההכאות, לכן מצטער אני מדוע לא הכה אותי הרשע עוד עשרים מכות, שאז הייתה כל האחוזה עוברת לרשותי. ומבאר ה'חפץ חיים' את הנמשל, כשסובל אדם ייסורים בעולם הזה הרי בעת ההיא הוא דואג ומצטער עליהם, ואינו רוצה לסבלם כלל, אך כאשר יבוא לעולם הגמול' ויקבל שם שכר עבור כל שעה ושעה של ייסורים שסבל בהאי עלמא ישמח בכל מכה ומכאוב שעבר בהאי עלמא, כדאיתא במדרש (ספרי פר' האזינו אות שיא ועיי"ש) 'זכור ימות עולם (דברים לב ז) - אמר להם הקב"ה כל זמן שאני מביא עליכם ייסורים בעולם הזה תזכרו כמה טובות ונחמות עתיד אני ליתן לכם לעולם הבא'. ועיקר הכל להאמין שכל מה שנזדמן לו בהשגחה פרטית מאתו יתברך לטובתו וכמו שאמרו חז"ל (ברכות ס:) 'כל דעבדין מן שמיא לטב הוא דעבדין (עכ"ל).

ד. כתיב בריש פרשתן (ט א) 'ויהי ביום השמיני, ואמרו חז"ל (מגילה י:) כל מקום שנאמר 'ויהי בימי' אינו אלא לשון צער, וכבר עמדו שם לבאר איזה 'צער' היה ביום השמיני, והרי לא היה יום שמחה כמוהו שבו הוקם המשכן. וביאר רבינו האור החיים' הק' ז"ע בזה"ל, ואולי נראה עוד, כי הצער שיגיד הכתוב הוא של משה המוזכר בכתוב, כי ראה גדולתו וגדולת זרעו ביד אהרן ובניו וכו', ולצד שהפציר בשליחות פרעה חרה אפו בו ביום ההוא ועזבו מהיות כהן לעולם, וכשהגיע יום הפקידה נצטער על אשר פרח ממנו עוז תפארת כהונת עולם, והגם כי עָצַם מאוד בצדקות ובענוה, הלא כל לב חי מרגיש, ובפרט בדבר מצוה יקרת הערך ומופלאה כזאת. עכ"ל. והגם שאין לנו שמץ והשגה ואפילו במשהו רעיא מהימנא אשר לא קם כמוהו, ואין אנחנו יכולים לדרוש בו ובהנהגתו, אך מכל מקום נכתבו דיבורי קודש אלו ללמד לדורות, כי כאשר באה על האדם צרה וצוקה והינו מרגיש צער ויגון בלבבו ידע כי אכן כך הוא טבעו של עולם, ולא ירגיש מחמת 'כאב' זה שהוא ח"ו 'כופר' בהנהגת הבורא, אלא כל לב חי מרגיש, ואין כאן כפירה חלילה... ולא ניתנה תורה למלאכי השרת. ואין אנו במדרגת אהרן כהנא קדישא שהעיד עליו הכתוב 'וידום אהרן', וכמו שפירשו צדיקים שהיה כאבן 'דומם' שאינו מרגיש מאומה... וכבר כתב רבינו הרמב"ן בפרשת ראה בפטירת קרוביו של אדם (דברים יד א-ב) 'ולא יאסור הכתוב הבכי, כי הטבע יתעורר לבכות בפירוד האוהבים ונדודם אף בחיים'.

אכן, מה תפקידו של יהודי בשעה כזו, ראשית לכל יש לדעת שאין חובה להצטער... (וכלשון רש"י סוכה כה. ד"ה טירדא דרשות), ואף אם הוא מצטער אל יתעמק ו'יחפור' בכאב יותר ויותר, אלא ישתדל להסיח דעתו ככל שניתן, זאת ועוד, יתחזק באמונתו וישים אל ליבו כי כל הקורות עמו באו עליו מאת אבינו אב הרחמן שהוא טוב ומיטיב וכל מעשיו הינם רק לטובה, ואף שלעת עתה אינו יכול להבין מה טובה יש בדבר, אך עוד יתברר לו ויראה בעיניו היאך כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד.

ובאמת זה תוכן מצוות ניחום אבלים, וכמו שביאר הגאון רבי משה שפירא זצ"ל לשון 'ניחום' ו'תנחומים' שהוא על דרך שכתב רש"י (בראשית ו ו) 'כל לשון ניחום שבמקרא וכו' כולם לשון מחשבה אחרת הם', וכלומר, שהאדם שקוע באבלו ובצערו עד שבא חברו ו'מנחם' אותו, כלומר, הוא נותן לו 'מחשבה אחרת' וצורת השקפה שונה היאך להתייחס אל המאורע. כגון, האדם מרגיש שהגיעה אליו רעה רח"ל, עד שמכניסים לליבו ולמוחו 'מחשבה אחרת' שכל מעשיו של הקב"ה הינם לטובה.

באר הפרשה - פרשת שמיני - החודש

בי"ב רמזו קמאי (עיי' עבודת ישראל להרה"ק מקאזניץ זי"ע) בכתוב בפרשתן (יא כט) 'זוה לכם הטמא בשרי', שזוהי טומאת ה'שמונה שרצים' הנהוגה עד היום הזה - שרצים בכל העת הנה והנה מבלי מנוחה... אם בענין הפרנסה לחזור יומם ולילה אחר עסק השתדלותם בהשתדלות יתירה, אם בשאר עניינים במרוצה אחר 'עסקן' פלוני, ואחר 'שדכן' אלמוני וכיו"ב רבות, והטעם שהשתדלות מרובה 'טומאה' יש בה, משום שהיא מורה על חסרון באמונה ובטחון בה, שבבהילותו ובהשתדלותו

את זה תאכלו - השתדלות לפרנסה כדת וכדין בפרשתן (יא כז), 'וכל הולך על כפיו וכו' טמאים הם לכם', ביאר הרה"ק הדברי בינה' זי"ע בדרך הרמז, שבא הכתוב להורות 'שהאדם לא יאמר ח"ו שכוחו ועוצם ידו עשה לו את החיל הזה רק יאמין שכל מזונותיו באים לו רק מרחמי השי"ת עליו', כי מחשבה זו שהוא 'הולך על כפיו' - שיגיע כפיו הוא המביא לו את פרנסתו אינה אלא מחשבת טומאה ופיגול וכפירה רח"ל.

וכאותו מעשה שהיה אצל הרה"ק האמרי אמת זי"ע לאחר שבנו הרה"ח רבי יצחק ז"ל נלב"ע בדמי ימיו בערב שבת פר' וירא לפנות ערב, והגם שהסתלקותו הסיבה כאב גדול ומקור דמעה לרבי ולכל הנלווים אליו, אולם, במשך השבת לא היה ניכר שינוי על פניו הק' של הרבי, ואף שח בקדשו בשולה"ט על הפסוק 'קח נא את בנך אשר אהבת את יצחק'. ויהי אך יצאה השב"ק נתיישב הרבי על הארץ 'שבעה' על הבן, ומאד מאד היה קשה להשיב רוחו בקרבו. גם כשהגיעו גדולים וצדיקים מראשי גולת אריאל בפולין לא הצליחו להשקיט את סערת רוחו ולבו הנשבר. עד שהגיע איש פשוט מבני מדינת אונגריה, ואמר לו, רבי קדוש, הרי אמרו חז"ל (מגילה לא:): 'סתירת זקנים בנין ובנין נערים סתירה', ואם בזקן בשר ודם אמרו כן, ק"ו גבי הקב"ה שהוא זקן מלא רחמים, וודאי שסתירתו איננה אלא בנין מפואר... מיד הרים ה'אמרי אמת' את עיניו, ותחי רוחו מאותה שעה, ואמר 'יהודי זה ניחם אותי'. ובאמת גם האבל צריך לקבל תנחומים, ואף כל מי ששרוי בצער ל"ע צריך לנחם את עצמו... להחדיר בקרבו מחשבות אמונה טהורה, עד שיוכל להחזיק מעמד.

כלל הדברים הוא על דרך ששמעתי מהגה"צ מהרי"מ שעכטער שליט"א שכל מגמתו של היצר לייאש את היהודי להפילו מדרך הישר - וכך יפתהו, ראה כמה הינך שקוע בחטא, ה' ירחם אלו מחשבות ורעיונות נופלים ברעיוןך כאחד הפושעים שבקרוב בני ישראל, וכה ימשיך לפתותו עד שהלה ירגיש כי אכן אין חוטא ופושע כמוהו, ומזה עצמו יפול לבסוף וכשל כחוטא ופושע הגרוע בישראל. עצתו, שישאל את עצמו, היכן כתיב בתורה שאיסור יש בדבר - שיהיה לאדם יצר המפתהו לגרוע שבגרוע, אין איסור אלא לשמוע בקולו, אבל עצם היצר אין בו כל איסור, ואדרבה, רק כשישכון בקרבו יצר הרע ויתגבר עליו יתעלה ויגיע לתכלית הנרצה. ועל משקל דבריו נעני ונאמר, אין איסור להרגיש צער, אך זאת תורת העבודה להתגבר על הצער...

וכמו שסיפר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע שפעם ישב הרה"ק רבי שלמה לייב מלענטשנא זי"ע וערך את שולחנו הטהור בשבת חוה"מ סוכות. בתוך דברי קדשו נענה ואמר, 'אין העולם כולו שווה אפילו אנחה אחת. תוך כדי אמירתו נשבר ספסל אחד מפאת הדוחק בין החסידים, ופגע הספסל ברבי שלמה לייב אשר נאנח אנחת כאב. עמד שם חסיד אחד שנתברך במידה יתירה של 'תמים תהיה', ושאל, הרי הרבי אמר זה עתה שאין העולם שווה אפילו אנחה אחת גרידא. ענה רבי שלמה לייב ואמר, אכן כדברך, אך בשעה שכואב נאנחים ונזעקים.

וביאר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, הנה רבי שלמה לייב התכוון לומר לו, כי וודאי מותר לאדם לזעוק כשכואב לו, אלא שעם זעקותיו יזכור שבאמת אין העולם הזה שווה אפילו אנחה אחת. ולא יתפעל מהקורות אותו, באמונתו שהכל ממעל לטובתו.

וכבר כתב הרשב"ם לבאר מה שנאמר 'הוא אשר דיבר ה' לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד' - זהו כבוד שכינה שרואה בניו מתים ומניח אבלו בעבודת בוראו. וכך הדברים אמורים על כל צרה וצרה שלא תבוא שזהו כבוד שכינה שמניח צערו ומתחזק לעשות רצון בוראו.

ה. סיפר הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א שהעידה אמו ע"ה שפעם שאלה את הגה"ק רבי אלחנן וואסערמאן זי"ע עד היכן חובת ההשתדלות, השיב לה, שדבר אחד צריך להיות ברור ומוחלט אצל האדם בתכלית, כי מריבוי ההשתדלות לא ירוויח אפילו פרוטה אחת יותר מאשר נקצב עליו כבר בראש השנה, וממילא מה בצע שיתייגע בזעת אפך בחינם...

יתר על המידה מראה בעצמו שסובר שע"ז יצליח להשיג לעצמו חפצו, ואינו משים אל ליבו כי הקב"ה הוא מנהל את העולם, ולא יגיע לו בכל 'עסקיו המרובים' אפילו משהו שלא נגזר עליו. ומכלל 'השתדלות יתירה ואסורה' היינו באופן שמרבה בהשתדלות עד שמבטל מחמתה קביעות עתיו וזמניו לתורה' או כשנמנע מלהתפלל בציבור, או ש'בורח' מן התפילה באמצע" וכיו"ב.

שמא תאמר, כי עדיין לא השיב רבי אלחנן תשובה 'כהלכה' על מה שנשאל, ועדיין לא ידענו כמה הוא שיעור ההשתדלות הנצרכת ואימתי הוא עובר את 'הגבול'... אך באמת דוק ותשכח כי רבי אלחנן גילה בדבריו יסוד עצום, שכל שאלה זו עומדת רק מתוך המחשבה 'הנסתרת' שבלב שיש ביד האדם להוסיף לעצמו על ידי ההשתדלות, ואף כי יודע הוא במוחו שהפרנסה היא מן השמים ולא מכוחו ועוצם ידו, אך עדיין בלב מרגיש הוא שתלוי הדבר גם במעשיו, וממילא מחפש טצדקי להרבות בהשתדלות עד ששואל האם מותר לו אם לא... אך אם ישריש בעצמו היטב את האמונה עד שגם בלבבו ירגיש שאין שום שייכות בין ההשתדלות לפרנסה, אזי שוב לא יבוא לידי 'שאלה' כלל, כי כל מבטו והתייחסותו לשאלה זו תהיה באופן אחר לגמרי...

1. הנה נמנו בפרשתן העופות הטמאים, ובכללן הוא ה'שלך' (יא יז), ופירש רש"י, 'זה השולה דגים מן הים', ומבאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע בדרך הרמז, כי הנה ה'הים' רומז לתורה שנמשלה לים (שהש"ר ה יז), וכנודע הלשון 'ים התלמוד', ואילו 'דגים' היינו בני ישראל שנמשלו לדגים, וכמו שאמרו חז"ל (בר"ר צ"ג א) על הפסוק 'וידגו לרוב, מה דגים הללו גדלים במים כך הן ישראל גדלין במים בתורה'. מעתה יש לומר כי השלך השולה דגים מן הים רומז ליצר הרע הבא 'לשלות דגים מן הים' - לבטל את בני ישראל מלימוד התורה, ועיקר תחבולותיו הוא בטענת פרנסה מנלן... כשהוא מסיח ומדיח ומרמה את האדם לחשוב שמחמת שהוא עוסק בתורה על כן 'מפסיד' ומונע מעצמו את הפרנסה והמזונות, אך האמת היא כמו שאמר רבי עקיבא לפפוס בן יהודה במשל השועל והדגים 'ומה במקום חיותנו אנו מתיראין במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה' שאנו מתייראין ומתים, וכיו"ב ייאמר לענין הפרנסה, שאם בא היצר לאמר לאדם חסרה פרנסתך כי הנך עוסק מידי הרבה זמן בתורה ואינך מפנה מספיק זמן למלאכתך, אמור לו אם במקום חיותנו כלומר עם התורה המצב אינו טוב, על אחת כמה וכמה יחסר הלחם אם נעזוב את מקור חיותנו... אדרבה אם נוסיף בתורה ותפילה תתרבה ההשפעה יותר ויותר.

2. סיפר הגה"צ רבי משה אהרן שטערן זצ"ל משגיח דישיבת קאמניץ, שפעם נסע למדינת שוויץ לזכות נדיבי עם במצות החזקת הישיבה, והיה בדעתו להתפלל תפילת שחרית ביום מסוים בבית הכנסת פלוני כדי לדבר על ליבם של המתפללים באותו 'מנין', והנה נודע לו בערב שלפני כן כי אין מקפידים שם על 'זמן תפילה' על כן גמר בדעתו שלא להתפלל שם למרות 'הפסד הממון', ואכן הלך להתפלל בביהכ"נ אחר. לאחר מכן פגש במשולח אשר הכירו, והלה אמר לו, כמה הפסדת שלא הגעת היום לאותו ביהכנ"ס, כי הגיע שמה גביר אדיר וחילק לכל אחד שטר בסך מאה פראנק (סכום נכבד ביותר בשנים ההם). לעת ערב הלך רבי משה אהרן לאותו בית הכנסת להתפלל מנחה ומעריב, והנה הוא רואה את הגביר הנ"ל, ניגש אליו וסיפר לו שהוא מאסף מעות לטובת קיום הישיבה, ומאחר שלא היה כאן בבוקר על כן מבקש עתה את נדבתו, הוציא הגביר מכיסו מאה פראנק ונתן לו, לאחר מנחה נשאר רמ"א שם להמתין לצאת הכוכבים להתפלל מעריב, ובינתיים ניגש הגביר אל הגבאי, והראה לו על רמ"א באמרו שהכרת פניו ענתה בו שגברא רבא הוא ומבקש לדעת מה טיבו, וסיפר לו הגבאי על מהותו ועל מעלותיו, וניגש הגביר והוסיף לו עוד שלוש מאות פראנק על נדבתו הראשונה. ובסוף תפילת מעריב חזר אותו עשיר לרמ"א, וסח בפניו שהגיע מארה"ב לשוויץ לזמן מה, והביא עמו סכום כסף גדול לחלק לצדקה, אולם מאחר שלא היו שם נצרכים הרבה אזי נשאר בידו ממון הרבה שכבר הוקדש לצדקה, ומאחר שרואה הוא עליו שהוא 'איש המעלה' על כן נתן לו כל הסכום שנותר בידו, והוציא מכיסו עוד אלף פראנק טבין ותקילין ונתנם לו.

והיה אומר רמ"א, הנה ראו בעיניכם כיצד הקב"ה 'מכין מצעדי גבר', כי אם הייתי מגיע בבוקר לתפילת שחרית הייתי מקבל ממנו מאה פראנק כמו שחילק לשאר המשולחים, ואף לא היה משים ליבו אלי, שהרי היו שם עוד הרבה שבקשו צדקה. ע"כ סיבב הקב"ה שלא אגיע אלא למנחה, ורק אני לבדי נגשתי לדבר אל לבו, וממילא הבחין בי באופן מיוחד, ונתן עיניו ולבו לברר אודותיי, וכך זכיתי לקבל כל אותו הסכום. זאת ועוד, שלעולם אין לו לאדם לעשות 'השתדלות' שלא כדין, שדייקא מפני שנוזהר להתפלל בעיתו ובזמנו על כן זכה לקבל אלף וארבע מאות פראנקים, י"ד פעמים ממה שהיה 'נשכר' אם היה עושה השתדלות אסורה ומגיע לשם לתפילת שחרית.

באר הפרשה - פרשת שמיני - החודש

הנה התורה והתפילה נקראים 'קודש', ואילו עסק הפרנסה נחשב 'חול', ובא הכתוב ללמד שצריך להבדיל בין הקודש לחול, ר"ל שלא יערב מחשבות חול וטרדות הפרנסה בתוך עבודת הקודש, בעסק התורה והתפילה, אלא זמן תורה ותפילה לחוד וזמן השתדלות לפרנסה לחוד.

החודש הזה לכם - להתחדש מעתה אל אביו שבשמים בפרשתן (ט ה), 'ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו', ביארו רבותינו הראשונים, שבשעה שניגש אהרן קדוש ה' להקריב לאלוקיו, בא השטן והראה לו דמות עגל הזהב בתוך האש שע"ג המזבח^ט, ובוה רצה להחליש דעתו לכשיזכר בעגל אשר עשה. ואמר לו משה רבינו ע"ה, אהרן אחי, 'קרב אל המזבח' ואל תיתן לשטן להפיק זממו. ואכן, ויקרב אל המזבח וישחט את עגל החטאת, היינו ששחט את יצרו שנדמה לו כעגל, באמרו אעפ"כ הולך אני לעבוד את בוראי'.

דברים נוקבים בעניין זה כתב הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל (תפארת שמשון בפרשתן עמ' צה) שהנה נאמר בפרשתן (י ז) 'ומפתח אוהל מועד לא תצאו פן תמותו', ומכאן כתב הרמב"ם (הל' ביאת מקדש פ"ב ה"ה) בזה"ל, כהן שיצא מן המקדש בשעת העבודה בלבד חייב מיתה בין כהן גדול ובין כהן הדיוט, שנאמר 'ומפתח אוהל מועד לא תצאו פן תמותו', כלומר לא תניחו עבודה ותצאו מבוהלים ורחופים'. ומבאר ה'כסף משנה', שאפילו אם נעשה הכהן אונן ל"ע כשאחד מקרוביו מת אסור לו לעזוב את העבודה 'מבוהלים ורחופים' במרם שהעמיד כהן אחר להחליפו לסיים את העבודה, כי אם יצא מיד הרי זה זלוזל בעבודת הקודש, וחמור הדבר כל כך עד שהוא חייב מיתה. ומעתה כמה עלינו להתעורר שלא לצאת בבהילות מהתפילה [שהיא במקום קרבנות] קודם הזמן, שלא לזלוזל בעבודה...

וכך ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע בלשון הכתוב בפרשתן (י י) 'ולהבדיל בין הקודש ובין החול', כי

ח. כה הביא ב'שיעורי משמר הלוי' להגרמ"מ שולזינגער זצ"ל (סוטה עמ' קפ) וז"ל, הגאון הצדיק רבי עזרא ברזל זצ"ל היה מוכיח את שומעי לקחו (בירחי כלה) וכה היה אומר במתק שפתיו, בן אדם לפעמים רץ באמצע חזרת הש"ץ ועוזב את בית הכנסת, ומדוע, כי מחכה לו איזה עסק שהוא צריך להרוויח שם הרבה כסף, ומחשב לעצמו שאם ימתין עד לאחר ברכת כהנים הוא יפסיד בעסקיו, ואינו מבין שבכך שהוא עוזב לפני ברכת כהנים הוא מפסיד בכך את הברכה הגדולה של 'ואני אברכם' אשר נצרכת לו כל כך בעסקיו, הא למה הדבר דומה, לאדם שרץ וממהר לבית העסק, וכאשר מגיע אל מקום העסק הוא מגלה ששכח את המפתחות בבית... הוא רץ רץ והמפתחות נשארו בבית... והלא הברכת כהנים זה המפתח, ובכלל, סיום סדר התפילה הוא הגורם ומביא את 'ירידת השפע', ומה לך בורח ומפסיד את ה'מפתח' - ברכת ה' שמבלעדיה לא תרוויח מאומה... (עכ"ל).

וכבר היה מעשה אצל הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע, שראה איש יהודי הממהר לצאת מבית הכנסת בעת תפילת 'אשרי ובא לציון', כשהוא רץ למלאכתו ולפרנסתו, ניגש אליו הרה"ק ואמר לו, בסידור נכתב לפני תפילת 'אשרי ובא לציון' - ירידת השפע, נמצא שכאשר אתה ממהר ויוצא לעבודתך הנך מפסיד את השפע...

עוד מביא ב'משמר הלוי', בעיר חיפה היה איש מופת, קראו לו רבי אנשיל שוויץ זלה"ה, היתה לו חנות גדולה של כלים, ולא היה פותח את החנות עד לשעה שתיים אחר הצהריים, היה בא בשעות הבוקר לבית המדרש בחיפה, והיה מתפלל לאט לאט כמונה מעות, עם התהלים ועם המעמדות ושאר סדריו, שאלתי אותו - רבי אנשיל, מה עם הקונים, והוא השיב, הם לא עומדים בשמש, הם יכולים לבוא גם בשלוש אחר הצהריים, וברוך ד' הוא השיא את כל ילדיו בכבוד...

ט. עיי' רמב"ן ורבינו בחיי שהביאו דברי ה'ספרא' (שמיני מלואים ח) 'היה אהרן רואה את המזבח כתבנית שור והיה מתיירא, נכנס משה אצלו, אמר לו אהרן אחי, לא תירא ממה שאתה מתירא, הגס דעתך ובא קרב אליו, לכך אמר 'קרב אל המזבח ויקרב אל המזבח' - בזריזות'. ויש אומרים (ראה ב'בעל הטורים' שם) שבאותה שעה נראו לו קרנות המזבח כקרני עגל, וכוונתו היתה לשבור את רוחו ע"י שיזכור את מעשה העגל ויבא לידי עצבות, וע"ז אמר לו משה אל תביט על העגל 'קרב אל המזבח' - לכך נבחרת.

י. סיפר הגאון רבי אריה שכטר זצ"ל, שפעם בא למעונו של החזו"א (בסוף ימיו) ומצא שדלת הבית נעולה, והחזו"א שכב על מיטה במרפסת ביתו, כשהבחין בו החזו"א (בעמדו מחוץ לבית) הורה לו לטפס ביתה פנימה דרך המרפסת,

עפ"יז ביאר ה'אמרי חנוך' (לרבי חנוך קרון זצ"ל תלמידו של הרה"ק האבני נור' זי"ע, קונ' אמרי חנוך אות כה), את דברי חז"ל (סוטה ה.), אמר רבי חייא בר אשי אמר רב תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית, כלומר שעליו להתחזק בפסוק זה שהוא הפסוק השמיני שפרשת 'שמיני', מפני שכך היא דרכו של היצר הרע

להרפות את האדם בגשתו לעסוק בתורה תפילה ועבודה, בזה שהוא מעמיד לנגד עיניו את כל חטאיו וכישלונותיו^א, וגורם לו לחשוב שאינו רצוי לפני המקום. אכן יסוד העבודה היא לשחוט את כל 'עגלי החטאת' - איש איש בנגעו ומכאובו, ולא יביט על העבר, אלא^ב יתחדש מעתה ביתר שאת ועוז^ג.

וכן עשה, אלא שבגדיו נתפסו בגדר הקוצים (גדר תיל) והיה חייב לרדת, שוב טיפס ועלה ושב נתפסו בגדיו, ושוב נסתבכו בגדיו בסבך הקוצים, ירד שוב וחזר לטפס מחדש... בכל אותו הזמן הביט בו החזו"א, לסוף נענה ואמר לו, אלו הם חיייו של היהודי בעולם הזה, עליו לנסות לעלות, ולכשיתקע ב'קוצים' אלו המניעות שהיצר מעמיד לנגדו ויפול ח"ו, ירד וישוב יעלה, גם אם יפול יוסיף לעלות, כאומר, אין לו לאדם להתפעל, ולחשוב אויה לי כי נפלת, מה יעלה בגורלי... אבדה תקוותי. לא ולא, אלא כך הוא דרך החיים, אם לא יתייאש וינסה תמיד לעלות סוף דבר יגיע ויגיע (מעשה איש, ח"ב עמו' קמה).

כעין זה שמעתי מבעל המעשה שפעם ראה נער העומד בעריכת השולחן של הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע וניסה לעלות ולהתרומם מעט לזכות ולראות את פני הרבי הקדוש, אלא שבחור שעמד מעליו ב'שורות' דפק לו על ראשו כאומר עמוד על מקומך בשלווה ואל תנסה להתרומם, וכך הווה כמה פעמים, הילד נותר וקפץ ממקומו וזה הורידו... הרבי שראה את הנעשה, לא התייחס כלל לאותו העומד מלמעלה ומנסה להורידו ולהשפילו למטה, רק בשתי ידי הראה לילד כסימני התחזקות - כאומר, אל תשית לבך לנסיגותיו של העומד מעליך, אלא נתר וקפוץ בהתחזקות שוב ושוב לעלות ולראות בקדושה...

יא. עוד נימא בה מילתא, כי הנה מדרך העולם אשר היצר הרע מנסה להפיל את האדם ברשת היאוש רח"ל, כאשר האדם עושה לעצמו 'חשבון הנפש' ורואה כיצד חדשים לבקרים הוא מקבל על עצמו להשתנות, אך לא נשאר 'מאומה' מכל אותם קבלות ומחשבות טובות, ומתוך כך בא לידי 'יאוש' שסבור לעצמו שאינו שווה כלום ומרוחק הוא הרבה מכל מעלות העבודה, אך טעות גדולה הוא בכל הילוך מחשבתו, כי הא גופא שרוצה ומנסה היא ההוכחה על שייכותו לעבודת השי"ת.

שמעו נא למה שאמר הגה"ח רבי מענדל פוטערפאס זצ"ל, כי בהיותו בכלא במדינת רוס' ימים ושנים ראה עכביש ה'מטייל' על הכתלים ובתוך כדי הילוכו הוא טווה קורים עד שנעשה רשת, לא עבר זמן הרבה ונלכד זבוב בתוך הרשת, הזבוב ניסה לקפוץ ולהיחלץ מתוך החוטים שהסתבכו בין רגליו ולא עלתה בידו, שוב ניסה להתרומם ולהשתחרר ושוב נפל, וחוזר חלילה, בינתיים עמד העכביש 'בחיבוק ידיים' ולא עשה מאומה, עד שנחלש הזבוב והפסיק לפרכס, או אז מיהר העכביש לעשות 'סיום' על הזבוב... המשיך רבי מענדל, הנה מכל דבר עלינו ללמוד מוסר השכל לעבודת ה', כי לא לחינם זימנו לו מן השמים לראות אותו מחזה, והתבונן בעצמו כי העכביש מרמז על היצר הרע (כדאיתא בסוכה נב.), וזה דרכו של היצר, לפרוס רשת בכדי ללכוד את האדם בתוכו, אך כל זמן שהאדם מנסה להשתחרר מידי, עומד עדיין היצר מרחוק ואינו ניגש אליו, כי הוא יודע שעדיין אינו 'שלו' ולא יוכל לנצחו, ורק בשעה שהאדם מתייאש ו'מרים ידיים' בהכנעה... ומפסיק להילחם, אז ניגש היצר בבטחון וב'שלוה' וטורף אותו... וזאת למדנו גם ממה שנאמר בתורה בפרשתן לגבי כשרות העופות 'אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף ההולך על ארבע אשר לו כרעים ממעל לרגליו לנתר בהן על הארץ' (יא כז), והרי שאם הוא 'מנתר' וקופץ מעל הארץ סימן מובהק הוא על טהרתו, ואף אם לא נשאר באוויר לתמיד אלא חוזר ונופל על הארץ... הוסיפו 'בעלי הרמז' שעל כן מתרוממים ו'קופצים' בעת אמירת 'קדוש קדוש קדוש' שבקדושה (בחזרת הש"ץ), ללמד על חובת האדם לקפוץ ולחזור ולקפוץ אפילו פעמים הרבה אם רוצה להתקדש...

וכבר אמרו על דברי חז"ל (הובא רש"י בראשית א כ) 'כל דבר שאינו גבוה מן הארץ קרוי שרץ' כי כל עוד שאין האדם מתחזק להתרומם אפילו מעט מעל לארץ אינו קרוי 'אדם' אלא 'שרץ'. כי עיקרו של האדם הוא ההתרוממות מעל גבי הקרקע.

יב. איתא בירושלמי שבין 'פרה' ל'חודש' לא יפסיק, כלומר, שלפי קביעות השנה פעמים שמפסיקים בסדר קריאת 'ארבע פרשיות' בין 'שקלים' ל'זכור', כמו כן לעיתים יש 'שבת הפסקה' גם בין זכור לפרה, אמנם קריאת פרשת

באר הפרשה - פרשת שמיני - החודש

בדרך זו כתב הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (שמיני ד"ה וירא) בשם האלשיך הק' לבאר את הכתוב בפרשת שמיני בענין חנוכת המזבח ביום השמיני (ט כד) 'ותצא אש מלפני ה' ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירוננו ויפלו על פניהם'. כי מתחילה כשעדיין לא ירדה האש מן השמים והיה נראה

לישראל שמעשיהם הרעים גורמים שלא ישכין הקב"ה שכינתו ביניהם, עדיין לא נפלו על פניהם באותה שעה, כי זהירות יתירה יש לנקוט בזמן כזה שלא ליפול בעצבות. ורק אחרי ש'ותצא אש מלפני ה'... וירא כל העם' - שראו עין בעין שהשכין הקב"ה שכינתו בקרבם והוריד להם אש מן השמים, 'או נפלו על פניהם בגודל

פרה צריכה להיות סמוכה לקריאת פר' החודש, ואין להפסיק ביניהם. והרמז בזה, כי כל עניינה של פרה הוא לטהר עצמו מכל טומאותיו, אך 'לא יפסיק' וישאר לעסוק באותם טומאות וחטאים, אלא תיכף יסמך לזה 'פרשת החודש' - ויתחדש מיד כקטן שנולד.

יג. וכך מטו משמיה דהרה"ק ה'ערבי נחל' זי"ע (אמר זאת כשביקר אצל הרה"ק רבי ברוך מעזבוז זי"ע, הובא בקובץ שפתי צדיקים אדר תשנ"ו עמו' ג) בביאור דקרא בפרשתן (יא ז) 'ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא וגו' והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם', שהנה כאשר ירצה אדם לקפוץ ולדלג למרחק ישוב קימעא על עקבותיו, ומשם יקפוץ ויתרומם כראוי, ויצליח להגיע למרחק גדול יותר. כמו כן בדרך העולה בית א-ל לפעמים יפול האדם ממדרגתו, ונפילות וירידות הללו מסוכנות להביאו לידי יאוש, שיחשוב הלא בין כך ובין כך נכשלתי וכך וכך עשיתי, האיך אוכל לבוא בשער המלך בלבוש שק, אבל באמת אין הירידה אלא לצורך עליה - להעלותו עוד יותר במעלות הקדושה, וזאת ע"י שיתגבר על המכשול וימשיך ללכת בדרך טוב, ולא ישים לבו לכל הירידה והנפילה. וזהו הרמז בקרא, ואת החזיר - כאשר נראה לאדם שהוא חוזר על עקבותיו ונופל, ידע שאין זו נפילה אלא כי מפריס פרסה הוא - שבירידה זו חזר לאחוריו כדי שיוכל לזנק כעת בפרסות רגליו בקפיצה גבוה מעל גבוה, אמנם, עליו להזהר שוהוא גרה לא יגר - שלא ימשיך חלילה לגור (מלשון דירה - גור בארץ הזאת, בראשית כו ג) באותה ירידה, ולא יהפוך מצב ירידה זו כמקום של קבע עבדו, כי עי"ז יכול לירד עוד ועוד עד שיגיע רח"ל...

וכבר אמר גדול אחד, שכשירד לטבול במקווה טהרה ראה מודעה המכרזת ואומרת 'כשאתה יורד מדרגה היזהר מהחלקה' (פון זיך אויסגליטשען), ולמד ממודעה זאת, כי אומרים לאדם 'כשאתה יורד מדרגה' - כלומר כשנפלת ונכשלת באיזה חטא ופגם, 'היזהר מהחלקה' - שלא תוסיף ליפול מכל המדרגות.

סיפר לי מחנך גדול אחד, שבתחילת דרכו ב'ישיבה קטנה' שילחו המשגיח חוצה מכותלי הישיבה כמה פעמים על דברים של מה בכך [אף שהיה בחור כהלכה, אך גבר רצון המשגיח להטיל מורא (משמעת) על כל בני הישיבה], באחת הפעמים בהם נשתלח חוצה התחבר אליו בחור מבוגר ממנו - שלא קנה מספיק יראת שמים, והוליכו למקומות מפוקפקים ברצותו 'לחנך' את המשגיח - שישמע מה מעשיו של הבחור הצעיר בעת שהותו בחוץ ושוב לא ישוב על מעשי השילוח... הבחור לא ידע להשית עצות בנפשו, כי מצד אחד היה מלא וגדוש ביר"ש, אך לאידך לא היו לו עוז ותעצומות לסרב 'לגדול'... אך אז הקרה ה' לפניו שיכנסו לגינה בחצר אחד הבתים, ומשמים נשלח אליו 'מלאך' להצילו מרדת שחת ה"י, כאשר ניגש אליהם האיש הממונה על הגינה (גנן) ושאלם למעשיהם כאן, וספרו לו כל הקורות עימם, החל הלה לגולל בפניהם קורות חייו, שלפני ה'מלחמה' היה הוא בעצמו בחור ואברך חסידי - ירא ושלם, אלא שבצוק העיתים בשנות המלחמה הנוראה ירד מהדרך רח"ל, ולמד 'הלכות גנות' על בוריים, והראה להם את כל נפלאות הגינה וסדר עבודתו, כאן הנני גוזם, שם אנכש ובמקום פלוני אעדור... אבל שם - הראה באצבע לא אגע ולא אתקרב, כידוע שאחרי הזריעה נרקבים הגרעינים ורק לאחמ"כ הם מתחילים לצמוח ולאיתעביד לאילנא רברבא, ואלו הגרעינים דשם רקובים המה ובדרכם לצמוח ולגדול, ואסור בתכלית האיסור לנגוע בהם עתה, כי בזו השעה כל נגיעה מסוכנת לקלקלם ולכלותם...

אף אתם כיוצא בזה - שלחו אתכם מבין כותלי הישיבה, הרי בשעה זו ובמצב זה הנכם דומים לאותם גרעינים רקובים - שדייקא מתוך רקבון זה הם עומדים לצמוח, אבל כעת היזהרו והישמרו מכל 'נגיעה' וכל שינוי, כי כל שינוי מסוכן להוריד אתכם לבאר שחת עד שלא תהא לכם תקומה... שמעו לעצתי, חזרו לישיבה. הבחור שב לישיבה עלה ונתעלה עד רום המעלה, וכהיום הנו ת"ח גדול, ירא שמים מרבים ומחנך בחסד עליון... אף לנו ייאמר, כל עת רקבון - נסיון וקושי אינו אלא דרך לצמיחה ועליה, וביתר שאת יזהר ויישמר מכל דבר קטון כגדול המסוכן להפילו אפיים ארצה. שלא לגעת ולא לזוז כמלא נימא מהנהגתו בזמנים טובים.

מאד, נמשך ר"א אחריהם ושכח את כל תלמודו, כאשר חזר לבני הישיבה רצה לקרוא בספר התורה, משבא לקרוא החודש הזה לכם אמר 'החרש היה לכם', התפללו עליו חבריו החכמים, ונזכר בתלמודו. מכאן למד הרה"ק ה'חווה' מלובלין זי"ע, שגם מי ש'החרש היה לכם' ולבו אטום וסתום לכל דבר שבקדושה, כדוגמת החולה שלקה בליבו שהוא עיקר חיותו (הלב עיקר חיותו של האדם), והרי אם יסתם לבו אי אפשר להתקיים ולעמוד לפניך אפילו שעה אחת, מכל מקום בפרשת החודש יש גם בידו לחדש את לבו כבריה חדשה ממש (הובא באמרי הרי"ם בא, משמו).

נראה אליכם - קירבת ה' לבעלי תשובה, ומעלת תשובה מאהבה

בפרשתן (ט א-ד), 'ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל, ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת וגו', ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת וגו', כי היום ה' נראה אליכם', הקשה האלשי"ך הק' שמדקדוק לשון הכתוב 'נראה אליכם', ולא נאמר 'נראה אלינו', משמע שכך אמר משה לאהרן ולבני ישראל, כי ביום זה בו הוקם המשכן עתיד הקב"ה להתגלות ולהיראות רק אליכם - לאהרן ולכל בני ישראל, ולא למשה רבינו, ודבר תימה הוא מפני מה הם עדיפים על משה, כיצד יתכן שמשה רבינו אשר לא קם איש כמוהו לא יזכה לגילוי השכינה ואילו כל בני ישראל יזכו לכך.

ומבאר הרה"ק ה'אך פרי תבואה' מליסקא זי"ע באופן נורא, כי הנה המשכן היה עדות לישראל שמחל להם על חטא העגל, ואכן ביום השמיני יום הקרבת המשכן, הביא אהרן עגל לחטאת, וכדאיתא ברש"י 'להודיע שמכפר לו הקב"ה ע"י עגל זה על מעשה העגל שעשה', ונמצא שאהרן הבהן וכלל ישראל

בושה על עצם הדבר שנתעורר ספק בלבותם אולי השי"ת לא ישכון ביניהם, כי היו צריכין להתחזק באמונה ובטחון שבודאי לא יעזבם.

ובשבת זו - שבת החודש, 'הזמן גרמא' לשוב ולהתחדש בקטן שנולד, וכאשר הגידו צדיקי הדורות במעלת שבת זו אשר סגולתה ותפקידה להתחדש כבריה חדשה לעבודתו ית"ש. ואל יאמר האדם, מה לי ולהתחדשות, היאך אתחדש ובמה אתחדש, ידעתי גם ידעתי את שפל מצבי, אבד סברי ותוחלתי, כיצד אתעלה מעל מצבי. ישמע לדברי הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (שבת החודש ד"ה ויאמר ה') 'החודש הזה לכם' - היא המצווה הראשונה שה' צוה אותם, ואמרה להם (מצווה זו) עוד בהיותם בארץ מצרים, להורות בזה, שאיש יהודי הרוצה להתקרב להשי"ת לא ימתין עד שיצא מבין התאוות והטומאה שהוא משוקע בו, אלא בעוד חיותו תחת 'מצריו' - משוקע במ"ט שערי טומאה ובגילולי ע"ז יתחיל כבר בעבודתו יתברך.

ולכן ההתחדשות היא מצווה הראשונה שנצטוו בה ישראל, כי היא יסוד לכל היסודות והעבודות, לבל יתייאש אף אם מצבו קשה ושפל, כי לעולם יש בידו להתחדש כבריה חדשה.

ואולי לכן נמשלו בני ישראל ללבנה (שוח"ט תהלים כב יב), דהרי הלבנה מתמעטת וחוזרת ומתחדשת מדי חודש בחודשו, וזאת אשר הראה הקב"ה למשה רבינו את הלבנה בהתחדשותה ואמר לו 'בזה ראה וקדש' (רש"י פסוק ב, מ'מכילתא) בהתחדשות הלבנה מתוך מיעוטה וקטנותה, כך על בני ישראל להתחדש תמיד אף מתוך מיעוט וקטנות י".

וזה הביאור בדברי הגמרא (שבת קמז:) 'רבי אלעזר בן ערך איקלע לעיר 'פרוגיתא' שהיין שם היה משובח

יד. אמרו חז"ל (ברכות ד:) 'כל האומר 'תהלה לדוד' בכל יום שלש פעמים, מובטח לו שהוא בן העולם הבא', בדרך צחות היה מפרש הגה"ח רבי זלמן בריזל זצ"ל, כי הרי אנו מסיימים פרק זה בפסוק (קטו יח) 'ואנחנו נברך י-ה מעתה ועד עולם הללויה', ואכן מי שאומר ג' פעמים ביום מעתה - פירוש 'פון יעצט בין איך א נייע זלמן' (העבר אין, ומעתה הנני 'זלמן' חדש, ונקט זלמן כי כך היה שמו ובאמת הוא נוגע לכל אדם איש איש 'בשמו' הטוב יבורך), לכן מובטח לו שהוא בן עולם הבא.

כה אמר הרה"ק ממאכנובא זי"ע בשם אביו לרמז בלשון (שאומרים בהגדה של פסח) 'מתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו ועכשיו קרבנו המקום לעבודתו', המתעסק בעבר ו'מתחילה' אין זה אלא ע"ז, אולם האומר 'מעכשיו' זהו הכניסה וההתקרבות לעבודתו ית".

חוזר הוא בתשובה אוי 'יעלה גם העון לריח ניחוח כמו המצות, דוגמת החלבנה העולה לריח ניחוח ככל שאר סממנים'.

נוראות מצינו בתורתו של הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תורת משה בא) דהנה כתוב ב'פרשת החודש' (שמות יב א-ג) 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמור, החודש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה, דברו אל כל עדת ישראל לאמור בעשור לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שיה לבית', ולכאורה נראה מלשון הכתוב שהמאמר 'החודש הזה לכם' היה רק עבור משה ואהרן, ורק מ'בעשור לחודש הזה' ואילך נאמר גם לכל בני ישראל, והיה צריך לומר 'ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמור, דברו אל כל עדת ישראל לאמור החודש הזה לכם ראש חדשים וגו', בעשור לחודש הזה ויקחו וגו'.

ומבאר ה'חתם סופר', שהנה ידוע שבני ישראל בהיותם בארץ מצרים היו משוקעים בעבודה זרה, גם מצינו ברמב"ן (פסוק א) שהיו המצריים עובדים ל'מזל מלה' שהוא מזלו של חודש ניסן, והיו שוחטים צאן לשם ה'מזל', והנה גם בני ישראל שהתערבו בהם למדו ממעשיהם, ואף הם היו שוחטים צאן בכל שנה בחודש ניסן לשם ע"ז, וזהו עומק דברי המדרש (שמו"ר פז ב) על הא דכתיב (פסוק כא) 'משכו וקחו לכם' - 'משכו ידיכם מעבודת כוכבים וקחו לכם צאן ושחטו אלוהיהם של מצרים ועשו הפסח', שיקחו את הצאן בבבל שנה, אלא שבשנה זו ימשכו ידיהם מלהקריבו לשם ע"ז וישחטו את אלוהיהם של מצרים קרבן לה'. ובוה מבאר סדר המקראות בזה"ל, והנה כיון שישראל עשו תשובה

היו בבחינת 'בעלי תשובה', שחזרו בתשובה על אותו החטא (והגם שאין לנו שמץ השנה בקדושתו של אהרן, אך אעפ"כ ללמד בא). לעומתו, משה רבינו לא היה לו שום שייכות למעשה העגל והרי הוא בגדר 'צדיק גמור', וכבר אמרו חז"ל (ברכות לד:) 'במקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד', על כן אמר להם משה כי היום ה' נראה אליכם דייקא, אתם תזכו לגילוי הנורא ושהקב"ה יקרבת אליו ית' יותר ממני, כי אתם בעלי תשובה, והינכם במעלה גדולה ממני^{טו}.

וכבר הקשו המפרשים באומרו קח לך עגל בן בקר לחטאת - לכפר על מעשה העגל, והרי קי"ל (ר"ה נו.) ש'אין קטיגור נעשה סניגור', ועד כדי כך שאין תוקעים בשופר העשוי מקרן של פרה, ואין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים כדי שלא להזכיר 'זהב', ומעתה קשה כיצד יתכן ש'עגל' הוא יהיה הכפרה על מעשה העגל. וביאר ה'כלי חמדה' בשם הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע, שהלא כבר אמרו חז"ל (יומא פו:) על תשובה מאהבה שזדונות נעשות לו בזכותו^{טז}, ומאחר שאהרן הכהן ובני ישראל חזרו בתשובה מרוב אהבת ה' ממילא ה'זדון' נהפך ל'זכות' והחטא נהפך למצווה ממש, וממילא מעשה העגל אינו קטיגור אלא הוא עצמו הסניגור (ועיי"ש עוד בהרחבת הדברים)^{יז}.

ביו"ב ביאר ה'כלי יקר' בלשון הכתוב (ישעיה מ ב) 'כי נרצה עונה', פירושו, שה'עון' עצמו הוא העולה לריצוני לפני הקב"ה, כי כ"כ גדול כוחה של תשובה עד שאין כאן עון אלא מעשה מצוה, ומשום כך הצריך הכתוב להביא 'חלבנה' בין סממני הקמורת, שכידוע 'חלבנה' ריחה רע ומרמו על פושעי ישראל, אך אם

טו. כדברים הללו אמר גם הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרוש לפר' החודש) לפרש בדברי רש"י (ט ז) על מה שאמר משה אל אהרן 'קרב אל המזבח' - 'שהיה אהרן בוש וירא לגשת, אמר לו משה למה אתה בוש, לכך נבחרת', כי אהרן נתיירא לגשת מאחר שהיתה לו שייכות לאותו החטא, אמר לו משה למה אתה בוש, אדרבה דייקא משום כך נבחרת לכהונה כיון שע"י תשובה מאהבה נהפך הכל ל'זכות', וממילא נתעלית יותר ממני עד שאתה נבחרת להיות כה"ג ולא אני, כי בידך יש זכות מהעגל...

טז. בעניין זה מבאר הרה"ק ה'שפת צדיק' זי"ע (צו ד) מצוות 'תרומת הדשן', וכדכתיב (לעיל ג א) 'והרים את הדשן אשר תאכל האש את העולה על המזבח ושמנו אצל המזבח', שבא הכתוב ללמד, שאחר שחזר בתשובה ומביא קרבן לה' לא נשאר כתם ורושם מאותו חטא, אלא אדרבה החטא עצמו נהפך למעשה מצוה, וכמו שלאחר הקרבת הקרבן נוסף מצוה חדשה של תרומת הדשן, והיינו שה'דשן' עצמו עולה על גבי המזבח...

יז. וראה נא, לשון נפלא שכתב האלשי"ך הק' זי"ע (פרשת צו, ז ב) 'שישוב מאהבה טרם ימות באופן שתהפך לו לזכות ויאכל ויהנה מהזדון בעצמו, כי תחת היות החטא טומאה - קודש קדשים היא כי תהפך לו לזכות ולקדושה'.

איך שכינתא דה' - שיבערו את היצר הרע מלבם ומיד יזכו להשראת השכינה, וכן מבואר בתורת כהנים 'אמר להם משה לישראל, אותו יצר הרע העבירו מלבכם, ותהיו כולכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום'. ועדיין לא נתפרש כנגד איזה יצר הרע דיבר הכתוב, ומהו אותו יצר הרע.

וביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע בשם זקנו הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, שאותו יצר הרע היינו יצר הרע של שנאת חנם, ונימוקו עמו, כי בני ישראל הביאו באותו יום חמש בהמות לקרבן - שעיר עזים לחטאת, עגל וכבש לעולה, ושור ואיל לשלמים, ואילו אהרן עצמו הביא רק עגל לחטאת ואיל לעולה, והטעם מבואר במכילתא (פרשת שמיני אות ג) כי מצד חינוך המזבח היה די גם לישראל בשני קרבנות, אך היה עליהם להוסיף בקרבנות כדי לכפר על מכירת יוסף שנגרמה בעון שנאת חנם, נמצא שעבודתם של ישראל היתה לתקן חטא זה, ומשה שדיבר אל ישראל ואמר 'אותו יצר הרע תבעירו מלבכם' - אותו יצר שנתעסקתם בו השעה לתקן אותו, תעבירו ותבטלו בכל דור ודור, עד הדור האחרון. כי ראה בעינו הפקוחה שעון זה של מחלוקת ושנאת חנם ירקד ביניהם עד ביאת המשיח, ולכן הזהירם להתרחק מהם ולעוקרם מן השורש, כי רק ע"י שיעבירו אותו יצר הרע יזכו להשראת השכינה¹⁰.

אז זדונות נעשה להם כזכויות¹¹, וכל מה שהקריבו בכל שנה ושנה לע"ז נהפוך להם לזכות כאילו הקריבו אותו קרבן לשם ה', עכ"ל [ובמקום אחר כתב החתם סופר (דרשה לש"ש תק"ע) בעניין בעלי תשובה מאהבה 'כל בית נבלה שאכל היו כאילו אכל קרבן פסח בירושלים'], נמצא שבני ישראל לא עמדו להקריב קרבן לה' בפעם הראשונה, שמאחר ששבו בתשובה נחשב להם כאילו כבר הקריבו בכל שנה פסח לה', אמנם אצל משה ואהרן שלא חטאו כלל והיו צדיקים גמורים - זה היה קרבנם הראשון לה'. וזהו שאמר הכתוב ויאמר ה' אל משה ואל אהרן, החודש הזה לכם וכו' ראשון הוא לכם, שרק 'לכם' הוא ראשון, ואילו אצל בני ישראל אינו 'ראשון' כלל, על כן רק לאחר שאמר החודש הזה לכם וגו' אמר עוד דברו אל כל עדת בני ישראל ויקחו להם איש ששה לבית אבות ששה לבית.

ואחיכם כל בית ישראל - להרבות באהבת ישראל

בפרשתן (טו), 'ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו, וירא אליכם כבוד ה'', והנה כל המעיין בפסוקים יראה שלא ביאר להם מה יעשו בכדי שיראה עליהם כבוד ה'. ובעל כרחך מקרא זה אומר דרשני (עיי' ב'אור החיים' ועוד), וב'תרגום יונתן' דרש מקרא זה דקאי על היצר הרע, וכתב 'דין פתגמא דתעבדון, אעברו ית יצרא בישא מן לבבון, ומן יד יתגלי לבון

יח. ובעמדנו בתוך שלושים יום קודם החג, וכבר שואלים ודורשים בהלכות הפסח, הזמן גרמא להביא מליצת צדיקי הדורות, שפעמיים בשנה הולכים אל הנהר - קודם הפסח ובר"ה, בר"ה לשם עריכת סדר 'תשליך' אז זורקים למים את העוונות, ואילו בפסח שואבים משם מים, והיינו משום שעבודת הימים הנוראים היא תשובה מיראה, וזדונות נעשים רק כשגגות, והרי אין רצוננו בעבירות, לא זדונות ולא 'שגגות', על כן משליכים את העוונות למצולות ים, אבל, בפסח העבודה היא תשובה מאהבה, לגודל אהבת ה' הנשפעת בימים הללו כש'קול דודי הנה זה בא', והזדונות נהפכים לזכויות ממש, על כן הולכים לשאוב את המים מן הנהר, משום שאנו רוצים שוב את העבירות שהשלכנו בר"ה בכדי שיהפכו לזכויות...

ובזה ביארו גם ההבדל בין ר"ה לפסח לגבי 'אגוזים', שבראש השנה אין לאכול אגוזים מפני שהם בגימטריא חטא (וכמובא ברמ"א סי' תקפג ס"ב), ואילו בליל הסדר המנהג הוא לחלק לתינוקות אגוזים (שו"ע סי' תעב סט"ז), וצ"ב, וכי בליל הסדר רוצים ב'חטא'... אלא ביאורו, בר"ה אין אנו רוצים להזכיר חטאים כלל, מה שאין כן בחג הפסח שהזדונות נהפכים בו לזכויות א"כ כביכול רוצים אנו בחטאים, כי ע"י התשובה בזמן הזה נחשב כל חטא וחטא כמצוה... יט. מאמר יקר ונפלא אמר פמ"מ הרה"ג רבי משה וויינבאך שליט"א לפרש במה שאמר המן הרשע 'ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים ולמלך אין שווה להניחם' (אסתר ג ח), שהנה אמרו חז"ל (ברכות ו.) שגם הקב"ה מניח תפילין, ומה כתיב בהן בתפילין דמארי עלמא 'מי כעמך ישראל גוי אחד בארץ', אכן אם בני ישראל הינם מפוזר ומפורד - דברי ריבות בשעריהם, אם כן למלך מלכו של עולם אין שווה להניח את התפילין, שאי אפשר לשבח את בני ישראל שהם 'גוי אחד בארץ'. וכנגד אותו פירוד הלבבות שהיה בימי המן אמרה אסתר למרדכי 'לך כנוס את כל היהודים' (ד טז), שישובו להתאחד ביניהם, ואכן לאחר שעשו זאת כתיב (ח טז) 'ליהודים היתה אורה ושמחה

אדרבה, ירבו ב'אהבת חינוס', לאהוב כלכא איש כל הימים, ולסייע לו בכל צרכיו בגוף ובנפש, אם במעש מישראל כגופו², לדרוש בשלומו ובטובתו ואם בדברי חיזוק ועידוד המחיים ומשיבים את הנפש³.

וששון ויקר', ודרשו חז"ל (מגילה טז:) ויקר אלו תפילין שבראש, שמאחר שחזרו בני ישראל למעלתם שהינם גוי אחד בארץ ממילא כבר שווה למלך להניח את התפילין שלו...

כ. שמעתי מהרה"ח המפואר רבי אברהם מרדכי סג"ל שליט"א, הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע היה מהלך מפעם לפעם ב'בתי החיים' השונים בעיה"ק ירושלים, הר המנוחות וכו' - עניינים נעלים ונשגבים היו לו ומי יעמוד בסוד קדושים. באחד הלילות בערך בשעה 3-4 לפנות בוקר, התהלך לו הרה"ק בלווית המשמש הנה והנה בבית החיים סנהדריה (בצומת רח' בר אילן ושמואל הנביא), כשבידם 'פנס' להאיר חשכת ליל.

והנה, בסמיכות לאותו ביה"ח יש בניני מגורים שאפשר לטפס מביה"ח עד לתוככי הבתים, באותו לילה נדדה שנת אחת מהשכנות, ומשראתה פנס מאיר בביה"ח ולא הצליחה לראות כי הנושא אותו הוא הרבי מגור בכבודו ובעצמו... על כן גבר חששה ופחדה שמא גנבים מהלכים להם שמה, ורצונם לטפס מעל גדר ביה"ח בכדי להיכנס לאחד הבתים או כמה מהם. מיד החישה את אנשי המשטרה. תוך כמה מינוט"ן (דקות) הופיעו כמה שוטרים בבית החיים, אבל משראו שהמדובר ברבי מגור, הסבירו לרבי שהיתה כאן קריאה מאחת השכנות מפחד גנבים, בקשו סליחת הרבי ועזבו את המקום.

משהלכו שלח הרבי את המשמש שידלוק אחריהם וישאל אותם מי התקשר אליהם, והם ענו שזה 'חסוי', אסור להם לגלות מי פנה אליהם. אך כידוע להבית ישראל היו 'קשרים' בכל מקום, ותוך יומיים ידע בדיוק מי הזמין את השוטרים, הרבי שלח אברך שהכיר את הבעל וביקש ממנו שיברר אימתי נמצא הבעל בבית כשגם האשה נמצאת שמה, בירר האיש והביא תשובתו. באותה שעה היעודה והנה נשמעו 'דפיקות' בדלת הבית, הבעל פתח את הדלת, ונחרד לראות את הרה"ק הבית ישראל בכבודו ובעצמו, הרבי שאל, נו"ב בבית, אבקשך שהיא תתקרב לצד הדלת, ואמר בקול, איך האב אפגעמאכט א שרעק האב איך געוואלט איבער בעטען... (זרעתי פחד, רציני לפייסה).

ראה עד היכן הדברים מגיעים, אילו היה הרבי שולח שליח לבקש מחילתה הרי גם בזה היה לה כבוד עד לשמים, אבל לא מחשבותי מחשבותיכם, הרבי הקדוש רצה בעצמו לפייס את מי שנפגע ממנו.

כא. הנה כתיב בפרשתן (יא יט) בין העופות הטמאים 'את החסידה', והביא רש"י מדברי חז"ל 'ולמה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה', וידוע להקשות שאם ה'חסידה' מופלגת כ"כ בטוב ליבה וגומלת חסדים, מדוע היא נמנית בין העופות הטמאים, וביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, כי דא עקא שגומלת חסדים היא רק עם חברותיה, ולא זו הדרך, אלא צריך לעשות צדקה וחסד לכולם ולא רק ל'אנשי שלומי'...

כב. נוראות כתב הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (ד"ה והוא) לגנות את המראים כלפי חוץ שהם אוהבים את רעיהם, ובאמת הם שונאים אותו בקרבם ו'שבע תועבות בליבם', שהנה נאמר בפרשת מאכלות אסורות (יא ז) 'ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושוסע שסע פרסה והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם'. וכתב ה'אור החיים' הקדוש, שבא הכתוב לומר שאינו אסור באכילה אלא כל עוד ש'גרה לא יגר', אבל לעתיד לבוא יעלה גרה ויחזור להיות מותר. וכבר אמרו (רבינו בחיי בשם מדרש תנחומא) שנקרא החזיר בשם זה לפי שעתידי הקב"ה להחזירו לנו לעתיד לבוא.

ומבאר הרה"ק בדרך רמז, שיש אנשים הנוהגים כאותו 'דבר אחר' הפושט טלפיו ואומר טהור אני... שבחיצוניותו נראה שיש בו סימן כשרות, אך בפנימיותו טמא הוא שאינו מעלה גרה, כך הם בחלקלקות לשונם מראים כלפי אחרים שהינם אוהבים אותם, וכלפי חוץ הם נראים ככשרים, אך באמת 'גרה לא יגר' - שבתוככי נפשם הרי הם שונאים בכל ליבם, ומסיים ה'בת עין' זי"ע, וזה עיכוב הגאולה, שאין בן דוד בא עד שיטהר החזיר, היינו שיעלה גרה ויהיה פנימיות ליבו כמו שמראה בטלפיו. עכ"ל. וכלומר, שעלינו להתחזק לאהוב כל איש ישראל גם בפנימיות הלב, וכברו כך יהיה תוכו, שאף בתוככי נפשו יחפוץ בטובתו של חברו ויאהבנו כגופו, ועל ידי זה נזכה לקרב הגאולה במהרה בימינו אמן.

כג. סיפר אדמו"ר מליזענסק ב"פ שליט"א, שהנה הוא מכיר אברך מן השורה בעי"ת בארא פארק, ההולך ובא כאחד האדם, גם עובד לפרנסתו, ועם כל זה הינו מצויין עד מאד בשמירת עיניו, הפלא ופלא, ולתמיהת רעהו מהיכן יש לו כוחות כגון דא, ושאלו שמא אין לך יצר, ענהו יש לי יצה"ר ככל אדם... חזר ושאלו שמא אין לך נסיונות, והשיב יש לי נסיונות... שוב תהה הלה אולי יש לך רק נסיונות קטנים - לא כן, אלא נסיונות גדולים... מעתה גברה

פליאתו ביותר, אם יש לך יצה"ר ואף נסיונות גדולים א"כ כיצד הנך עומד בזה, ענה האברך, כאשר נכנסתי לפני שנים רבות לישיבת טשעבין הייתי שומר עיניי באופן חזק, כשבתמימותי לא ראיתי בזה כל 'מעלה' מיוחדת, שהרי זה לאו מפורש מן התורה - לא תתורו, ונשמרת מכל דבר רע, אבל בהגיע פורים מצאני בחור אחד מבני הישיבה כשהוא שיכור כהוגן, נענע אותי כלולב... ודרש ממני 'ברכני', רק ממך הנני רוצה ברכה, אמרתי לו מה רצונך ממני, מדוע נטפלת דייקא אלי, אמר לי השיכור, הרי אתה הצדיק של טשעבין, אין בישיבה שומר עיניים כמותך. כולם פה אחד יעידון ויגידון שאין צדיק כמותך בכל הישיבה. דברים הללו חלחלו בלבי עמוק עמוק, והם נותנים לי כח זה עשרות בשנים, בכל עת אשר היצר מתחיל עם ה'סיפורים' שלו... הנני אומר לו, וכי ירדת מדעתך, אותו 'צדיק' של טשעבין יקלקל את צדקותו בעבור השטות שהנך מזמין לידו... ועל אף ששיכור זה עצמו מיד לאחר שברכתי אותו הפיל אותי על הארץ, וגם לא זכר למחרת היום מאומה ממה שדבר וגלגל עמי, אבל את נפשי הוא בנה בתעצומות ועוז לדורות עולם, כי עד אותו מקרה לא חשבתי לרגע שיש בי איזה 'משהו מיוחד' והוא חידד לי את הדבר כי אכן יש בקרבי איזה ענין וחשיבות מיוחדת שראוי וכדאי לי לשמור על זה גם לאחר עשרות שנים.

עוד נביא מה שסיפר הגאון רבי בנימין רימר משגיח דישיבת טשעבין, שלפני שנים רבות הנהיגו בישיבת טשעבין, שבכל שמחת אירוסין של בחור מתלמידי הישיבה ישתתף לכה"פ אחד מחברי הצוות הרוחני לפאר אותה לכבודו של החתן, ויהי היום ואחד מהבחורים עמד לחגוג את שמחת אירוסיו באחת הערים בצפון ארה"ק, ובאותם הימים היה זמן הנסיעה מירושלים לאותה עיר נמשך כארבע שעות לכל צד, והיה זה מחובתו של רבי בנימין להשתתף שם, כמוכן שלא רצה לנסוע ולבזבז שמונה שעות על הדרכים מלבד השהות במסיבת האירוסין, ומה עוד שהיה בזה הרבה טלטולי דאורחא, וביקש מאביו רבי מרדכי לבקש ממנו 'לוותר' לו על חובה זו... אך הגר"מ לא הסכים אליו, ואמר לו שאי אפשר להפר את 'התקנה', ונאלץ לנסוע. בהגיעו אל מקום השמחה מצא אולם מלא במשתתפים, ואיש לא הכירו חוץ מהחתן אשר שמח מאוד בבואו והראה ל'מחותנו' הנה המשגיח בשערי האולם, מיד העלו את ר"ב לשולחן ה'מזרח' וכבדוהו ב'דרשה', פתח רבי בנימין ודרש כי ה' הטובה עליו, אך כל המסובים המשיכו לעסוק בשלהם, זה בדיבור וזה באכילה ושתייה... והרגיש כי 'קול ה' במדבר'... אחר גמרו עזב את המקום מתוך 'עגמת נפש', על שטרח והתייגע וכפי הנראה היה זה לחינם, ולא 'תרם' מאומה בהשתתפותו וק"ו בדבריו... ושפך ליבו לפני אביו על כל מה שעבר עליו.

לאחר ג' שנים נפגש ר' בנימין עם אותו אברך ברחובה של עיר בבני ברק, ונדהם לראותו אוחז בספרים ומעיין בהם, מאחר שבשנות בחרותו היה 'ליידיגייער' (הולך ריקון)... והיה ברור לו לר' בנימין שתיכף ככלות ימי ה'שבע ברכות' הוא לובש 'בגדי עבודה', והנה חזותו מוכיחה עליו שהוא 'בן תורה', שאלו ר' בנימין למעשיו והשיב שהוא משמש כ'מגיד שיעור' באחת הישיבות... שאלו ברוב תדהמתו אתה... החזיר לו האברך לר"ב, אתם אשמים בכל זה... שאלו ר"ב, ומה עשיתי כי הבאתי עלי זכיה גדולה כזו... סיפר לו האברך, המשגיח זוכר את 'מסיבת האירוסין' שלי, ואת הדרשה שנאמרה אל העצים והאבנים... לא כך היה, כי חותני הוא איש פשוט ותמים עד מאד, והוא התפעל מאוד מכל השבחים שהעריף 'המשגיח', ובבואו לביתו מלא התרגשות סח לבני ביתו (השוויגער שלי) ובתו הכלה כי זכינו בחתן בן תורה, שהוא ממש 'ספר תורה' חי, ותיאר בפניהם את כל מה ששמע במו אוזניו מהמשגיח שגמר עליו את ההלל, וכך היה בכל התקופה עד הנישואין, שהכלה ומשפחתה היו בטוחים שזכו ב'הלום' מן השמיים... והיא נישאת אדעתא דהכי, וכל ציפיותיה היו לראותי עולה ומתעלה במעלות התורה, ולא היה בידי אלא לישיב וללמוד, מתחילה אכן 'שלא לשמה' ולבסוף בא לשמה, עד שזכיתי בחסדי ה' ללמוד וללמד ולהרביץ תורה. באותה שעה זכה רבי בנימין לראות כי יש שכר לעמלו, ואותה נסיעה ונשיאת דברים הצמיחה אילן רב פארות. ללמדנו עד כמה דברי חיזוק ועידוד יכולים לשנות ולבנות דורות עולם.

זה לעומת זה, בא וראה כמה כוחו של דיבור שלא כהוגן להחריב עולמות כפשוטו ממש, וכאותו מעשה נוסף שסיפר אדמו"ר מליזענסק ב"פ שליט"א, לפני כמה זמן פנו אלי אב ואם בבכיות עצומות כי בנם הלומד בישיבה קטנה אינו מסכים ללכת לישיבה... הרבי קירב את הבחור כידיד, ואט אט נפתח הבחור וגילה את לבו, עד שנתבררה 'התמונה', כי הבחור מבורך בכל מיני מעלות טובות, ירא"ש מרבים, מתפלל כהוגן, בעל מידות טובות להפליא וכו' וכו', אבל כשרונותיו חלושים לדאבון לב, ולשבח המגידי שיעורים ייאמר שהם עבדו קשה לטובתו וסדרו לו חברותות - בחורים הטובים ביותר שהתנדבו לתת מעצמם וללמוד עמו, כי לגודל רחמנותם עליו רצו בהצלחתו.

דא עקא, שהיה שם בחור אחר שקינא מאד בבחור זה, והוא זעזע אמות הסיפים, רץ אל המג"ש ואל החברותות, מדוע פלוני מקבל חברותות בחורים הטובים ביותר ואני לא... עד שהמג"ש של סדר 'אחרי צהריים' ביקש ממנו

באר הפרשה - פרשת שמיני - החודש

מצוות הנוהגות ביום אלא מהעת של 'נין החמה', ועל כן לא הוצרכו בני ישראל ל'ענן' שיודיע אימתי הוא יום, כי 'אין חסרון' בדבר אם ימתינו עד שתגן החמה וידעו בבירור שכבר הוא יום בוודאי. אכן אותם זבים ומצורעים נשתלחו מחוץ למחנה, והמה ממתנינים ב'כליון עינים' שיגיע כבר הזמן בו יהיו מותרים לשוב לבתיהם, בעבורם הפליא הקב"ה להביא עמוד ענן ששכן על המשכן ביום, כבר מעלות השחר, בכדי שלא יצטרכו להמתין עוד זמן מחוץ למחנה ולא יצטערו לחינם. והרי ששידר הקב"ה עליונים ותחתונים ועשה גם גלוי מחוץ לדרך הטבע - משום שלא רצה שיצטערו בריותיו¹⁷, ומעתה כמה עלינו לדבוק בדרכיו של הקב"ה ולהיטיב עם אחינו כל בית ישראל.

צא ולמד עד כמה שוקד המקום ב"ה על טובתו של כל יחיד ויחיד מבני ישראל, שהנה נאמר בסוף חומש שמות 'כי ענן ה' על המשכן יומם ואש תהיה לילה בו', ואיתא במדרש (יל"ש רמז תיז) 'ולמה היה משתנה להם (הענן), מפני הזבין והמצורעין כדי שיהיו יודעין אימתי הוא ערב אימתי הוא בוקר'. והביא הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע שרבו הרה"ק בעל ה'הפלאה' זי"ע נתקשה מאוד מדוע הוצרכו לומר מפני הזבין והמצורעין, והלא כל הקרבנות אינם כשרים להביא אלא ביום ולא בלילה, והוצרכו בני ישראל לדעת אימתי הוא יום בכדי להקריב את הקרבנות. ומבאר ה'חתם סופר', שהנה כבר מ'עלות השחר' נחשב ליום, אך מאחר שהטעות מצויה על כן אמרו חכמים (מגילה פ"ב מ"ד) שלא יקיימו

ברחמים, אנא עזוב את המערכה, השתק את הרעש, כי רחמנות גדולה עליו, יש לו ראש סתום ל"ע... לדאבון לב, אותו בחור לא עמד בנסיון ו'סידר' שתגיע ה'שמועה' לאזני הבחור עצמו, כאשר שמע הבחור את הגדרת המג"ש עליו - כי רחמנות עליו, נפגע עד עמקי נשמתו, באמרו, בפניי הוא אומר שאני צדיק ובחור טוב, ולכן הוא עוזר לי, ומאחורי גבי הוא מלחש לומר כי הוא עושה זאת מתוך רחמנות באשר ראשי סתום... ולא אבה להכיר את הישיבה, ותו לא מידי. אחר מאמצים אדירים הצליח הרבי לפעול על הבחור שיחזור לישיבה, והסכים לבוא רק לסדר פארטאגס (לפנות הבוקר), תפילה וסדר א', כל זה עד שהמג"ש הנ"ל מגיע לישיבה, כי אינו מסוגל לשהות עמו בכפיפה אחת. וראה והביטה, כמה גדול כוחו להרע של דיבור שאינו טוב, ואפילו שהדיבורים יצאו מפי מי שבאמת רצה בטובתו והתייגע עבורו אלא שבטעות נפלט מפיו תיבה אחת שהגיעה לאזנים הלא-נכונות, וראה איזה בראך (חורבן) נעשה ע"י כך.

כד. כיו"ב מצינו בגמ' (סוטה לב:) לבאר מה שנאמר בפרשת צו (ו יח) 'במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת' - בכדי שלא לבייש את עוברי עבירה, שאם היו שוחטים את החטאת שלא באותו מקום בו שוחטים את העולה אזי כל מי שחטא והביא קרבן היו הכל יודעים שקרבן זה חטאת הוא והיה בא לידי בוש, על כן ציווה הקב"ה שישחטו את החטאת במקום העולה, וממילא לא יבחינו שהיא חטאת ולא ידעו אם חטאת היא או עולה, והרי שחס המקום ב"ה אפילו על כבוד מי שחטא...

וכך פירש הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע (תשנ"ה) בדרך צחות הטעם ש'חסידה' היא עוף טמא אף שהיא עושה חסד עם חברותיה, כי הנה מצינו ש'חסד' הוא גם מלשון חרפה ובושה (להלן כ יז 'חסד הוא', וברש"י ושאר מפרשים), וזאת החסידה עושה חסד עם חברותיה, ר"ל שמוכיחה אותם 'לשם שמים' ומביישת אותם, על כן טמאה היא לא תאכל, כי גם במקום שצריך להוכיח אך הרבה יש להיזהר בכבוד הזולת, ומקרא מלא דיבר הכתוב (יט יז) 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא', וברש"י 'לא תלבין פניו ברבים'. ועוד, כי הרבה יש להיזהר ולהתרחק מכל אותו 'תוכחה' וצער השני 'לשם שמים'...

מעניין לעניין, מדי דברנו בזהירות שלא לבייש, נביא מעשה שהיה לאחרונה אודות מי שביישו אותו... וכפי שסיפר מרא דעובדא בעצמו, כי הנה עיקר 'משלח ידו' ממה שלומד עם בחור צעיר המתקשה בלימודו, האברך מנסה 'לפתוח את מוחו' ולהכניס את דברי התורה בלבבו ולקדם אותו, ובעהזשי"ת ראה הצלחה בעמלו, ואף הצליח הבחור לעמוד ב'מבחן' בכדי להתקבל לישיבה וב"ה שנתקבל. אך, 'הכנסה' זו אינה מספקת את צרכי משפחתו ברוכת הילדים בליעה"ר, 'ואין הקומץ משביע את הארי'. לפני זמן מה פגש את ידיד נעוריו, ושפך לבו לפניו איך שעובד קשות ועם כל זה כמעט שאינו 'מכסה' את החודש, אמר לו חברו שהוא 'בעל יכולת', דבר עמי במוצש"ק, תתן לי את ה'אדרעס' שלך (כתובת) ואשלח לביתך טשעק (ציק) נכבד, וכן עשה. עברו כמה ימים והטשעק בושש מלבוא... בלית ברירה ובבושת פנים התקשר האברך אל ידידו ושאל אותו אם אכן שלח לו כפי המדובר בין הצדדים, השיב

ראשון הוא לכם - ראש חודש ניסן

מה נכבד ונשגב יום ראש חודש ניסן², וכמו שכתב הרה"ק ה'בת עין' זי"ע (דרוש לפר' החודש) בזה"ל, בכל שנה כשמגיע העת ויום שנברא בו העולם ויום שהוקם בו המשכן, אז הקב"ה מחדש העולם להאיר אור אלוקי על בריותיו - על ישראל עם קדושו, והוא ר"ח ניסן, וכשמגיע בכל שנה ושנה עת ויום שהוקם בו המשכן אז נעשה בפרט כל אחד ואחד מישראל בחי' משכן זכו' זה' משרה שבינתו בתוך כל אחד ואחד מישראל. והארה זו נעשה בכל שנה ושנה כשישראל עושים תשובה ומתחרטים על הרע שעשו מקודם, ומקבלים על עצמם לטהר ולקדש את עצמם וכו', אזי ה' א-ל רחום מאיר עלינו ברוב חסדו את אור ה' אשר היה אז בעת ויום הוקם המשכן, עכ"ל³.

בעין זה איתא ב'שם משמואל' (פר' משפטים תרע"ה), כי בר"ח ניסן הפיח הקב"ה חיים חדשים לכל אחד ואחד, וכך נשאר לדורות - בכל שנה ושנה בר"ח ניסן

עוד מתורתנו של הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות לח"ק ער"ח אדר קב"ו טו"א) בהאי לישנא, דהנה העולם עומד על התורה והעבודה וגמילות חסדים (אבות א ב), והוא כמשל למלך שנתן כלי חמדה שלו לבניו האהובים שהיא התורה הקדושה, וציוה לעשות לו אהל ודירה שהוא המשכן, וכל צרכי העבודה שהם פרוודור לארון הקודש שבקודש קדשים מקום הכרובים, ואמנם יסודות הבנין ורצפת הבית הוא גמילות חסדים שהוא היסוד שהכל תלוי בו אהבת ודביקות ישראל, וכל העוסק בתורה לבד דומה כמי שאין לו אלוק (ע"ז יו:) אלא בתורה עם גמילות חסדים, וזהו הרצפה והיסוד של הבנין. ועל כן על ג' דברים עולם עומד תורה ועבודה וגמילות חסדים, ואם אמנם התורה היא הכלי חמדה החשוב הגורם הכל, מ"מ אם יתעצלו בתורה לחוד ומכל שכן בעבודה לחוד אינו מופסד כל כך כל זמן שיסודי הבנין מיוסדים על אדניהם דהיינו גמילות חסדים, שאז עדיין יש תקוה, משא"כ כשח"ו השתות יהרסון אז יפול הבנין בכללו ח"ו. עכ"ל.

הידיד שכבר שלח מלפני כמה ימים, וכבר היה צריך להגיע, אמנם, מאחר שככל הנראה 'נעלם' בדרך על כן יחזור וישלח לו טשעק אחר, אך גם זה לא הגיע... וכבר התבייש לשוב לבקש בשלישית...

עברו ימים, והנה נקרא האברך לסור אל האפיס (משרד) של אבי הבחור שלמד אתו בחברותא, האברך קיווה לעצמו, מן הנראה שהאב מכיר במאמצי הגדולים ובהשקעתי בבנו, והוא רוצה להעלות לי את שכרי, אבל בהגיעו שם, לרוב תמיהתו החל האב לצעוק עליו, סתם בזבזת זמן עם בני... גנבת ממני... כבר מיום ראשון הרגשתי שאינך מתאים לו... שילמתי לך לריק... וכך נתן לו 'גט פיטורין' באמצע ה'זמן' - אף שמאוד קשה בזמן כזה למצוא תלמיד חדש. והנה באמת היה יכול ה'מלמד' להשיב לו כגמולו, כי מן הנראה המתין האב עד שבנו נתקבל אל הישיבה בה רצה ללמוד בשנה הבאה, וכבר אינו צריך לעזרת... על כן נטפל עלי בעלילות שוא... וכבר עמדו לו המילים סדורות היטב בפיו... אך מיד בלם פיו וקיבל את הבזיונות בשתיקה, ובצאתו התפלל אל הקב"ה שבזכות זה ישלם לו שכרו. ביום שלאחריו הגיע לתיבת הדואר של האברך שתי מעטפות ששלח ידידו הנ"ל, פתח הראשון ומצא בה טשעק על סך חמשת אלפי דולר - כאותו סכום שהיה צריך לקבל עבור הלימוד עם הבחור עד סוף הזמן, וכאותו הסכום היה גם במעטפה השניה... מיד התקשר לרעהו להודיעו שקיבל שני טשעקים... השיב לו כי מה' יצא הדבר, והרי שלך לפניך...

כה. בליל ר"ח ניסן שנת תשמ"ז לפ"ק התקיימה שמחת נישואין בעי"ת בני-ברק, בהיותי בחתונה שאלתי אחד מידידי מי קבע יום חתונה בר"ח ניסן, בזמן שהכל עסוקים בהכנות המרובות לפסח הקרב ובא (בימים ההם עוררה חתונה בזמן כזה תמיהה), נענה אחד מבני המשפחה שהרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע הוא אשר קבע את תאריך החתונה [באותה שעה כבר נשבה ארון האלוקים, ונשמתו הקדושה עלתה בסערה השמימה באותה שנה ביום כ"ד לחודש טבת], כי בימי חנוכה שאלו אותו המחותנים מתי לקבוע את יום החתונה, והוא השיב להם 'ראש חודש ניסן איז די שענסטע טאג פון יאהר'... (ר"ח ניסן הוא היום המיוחד ביותר מכל השנה כולה), וכבר אמרו (שבת פז:) 'אותו יום נטל עשר עטרות'.

כו. ידועים דברי חז"ל (פסיקתא רבתי פ"ו) שבכ"ה בכסלו נגמרה מלאכת המשכן, והיה מקופל עד אחד בניסן, כמו שנאמר (שמות מ ב) 'ביום החדש הראשון באחד לחדש תקים את משכן אהל מועד', ולכאורה צריך ביאור טעם הדבר, מדוע המתינו עד ר"ח ניסן ולא הקימו את המשכן מיד לאחר שסיימו את מלאכת בנייתו. ומבאר הרה"ק

נוסף עליהם החודש הזה שהארתו נותן כח להתעוררות על כל חדשי השנה. וזה ענין 'ראשון הוא לכם' (שמות יב ב) - שראשון הוא הכולל כל כוחותיו של אדם. והנה הכח שיהא ביכולת לאיש להתעורר הוא עצמו עם כל הראשית שלו (היינו עם כל כוחותיו) מושג בכח יציאת מצרים (וכן איתא באמת ליעקב לאדמוה"ו מסאדיגורא, ועוד).

עוד איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם פר' בא) וז"ל. 'החודש הזה לכם' - המדרש באן (שמו"ר טו ב) מפרש הרבה שהכל מסור בידנו עיי"ש. ואם היה אדם יודע מזה, מה שהוא, ומה שיש בידו לעשות, בוודאי לא היה מבטל אף רגע אחד, עכ"ל לא.

וזה לשון מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם ניסן) החודש הזה שמו הוא למעלה מהטבע (ניסן מלשון ניסים) ובודאי פועל שיוכל כל אחד לפעול בעצמו להוציא עצמו מזה שטובע בטבע לב.

וזה"ר שנזכה לרוב שמחה, להתחדש לפני אבינו שבשמים, ובקרוב נזכה לישועות מקיפות מכל צד, מתוך רחמים וחסדים מגולים.

בחודש מנחם, לא כתב אלא עד מנחם, והענין הוא בפרסום, עכ"ל.

בדברים הללו כתב גם הרה"ק ה'דגל מחנה אפרים' זי"ע (בא ד"ה החודש) לבאר המעם שנקרא חודש ניסן בתורה בשם 'חודש האביב' (שמות יג ד) כי 'אביב' הוא אותיות 'אב י"ב', שהוא אב לכל הי"ב חדשים (עיי"ש עוד מה שמאריך בדברים נשגבים), ועוד בזה כי 'אביב' אותיות 'בי אב' - שהוא אב וראשון לכולם.

גם הם ימי הבושר להתחדש בעבודתו ית"ש, וכדאיתא מהרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע (בארות המים פר' החודש ד"ה ראש) 'החודש הזה לכם ראש חדשים' - 'החודש הזה' (חודש ניסן) הוא הראש לכל מיני התחדשות המעוותים לבוא, ויש ביד האדם לזכות אז לעזוז ותעצומות הנפש שיוכל תמיד להתחזק ולהתחיל את עבודתו מחדש, ולא להתפתות מיצרו המרמהו שכבר אין לו תקנה ח"ו.

וכך איתא מהרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם פר' החודש) וז"ל. וענין חודש הוא מה שנותנים כח לכל איש ישראל כשמגיע ראש חודש לעורר עצמו מחדש לעבודת ה'. ואף שכן הוא בכל חודש, אמנם

ל. הנה על זה החודש נאמר (בפייט לשבת החודש) שהוא 'חודש אשר ישועות בו מקיפות', וביאר הרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (פר' החודש ב, וכעיי"ז בילקוט אוהב ישראל) וז"ל, מאמר רבינו הקדוש מווארקי זצלה"ה זי"ע, פי' הפיוט 'החודש אשר ישועות בו מקיפות' - מלשון החנווני מקיף, שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו שואל ומלווה לנו בחודש הזה ישועות על סמך הזכות שיזכו אחר כך [כלומר, שבעתיד יתקנו דרכיהם ויהיו זכאים לקבל את הטובה והברכה], ומראשית כזאת הודיע אז במצרים 'בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על ההר הזה', וכדרשת חז"ל באיזה זכות, בזכות קבלת התורה שיקבלו אח"כ, ודבר זכות הזה מתעורר בכל שנה בחודש ניסן, שהקב"ה פועל ישועות על סמך הזכות שנהיה אח"כ זכאים, עכ"ל. נמצינו למדים כי המתחדש עתה בזמן המוכשר להתחדשות ומקבל על עצמו להיטיב דרכיו - הרי הקב"ה 'מלווה' לו כבר עתה את הישועות הנצרכות לו על סמך הבטחתו... לא. מאד הפליג הרה"ק ה'אבני נזר' זי"ע (בתשובותיו או"ח סי' שלו) את קדושת הימים, וכפי שכתב לאחד משואליו כי ימים אלו יקרי הערך - שעה ליום יחשב.

ב'אביר הרועים' (אות רסד) הובא עוד מה שהעיד עליו בנו הרה"ק בעל ה'שם משמואל' זי"ע, שבימי חודש ניסן היה אביו ה'אבני נזר' מסבב והולך בעולמות העליונים, ושמחמת גודל בהירות קדושת הימים אינו צריך לישון כלל (שם אות רצט).

לב. וכך הוא לשון הפייט (מוסף לשבת החודש) הינם ימים המבורכים, גם הזכרנו לשונו 'החודש אשר ישועות בו מקיפות', וביארו (עיי' 'ארץ צבי' להגה"ק מקוויגלוב, פסח מועדים עמוד סג), מקיפות היינו 'הקפה' סביב הדבר, וכלומר שאף הדרך הסובבת את הישועה הנצרכת תבוא על מקומה בנקל ובניחותא, בשלום ובשלווה, כל הסובבים והמקיפים הנצרכים לדבר הישועה יבואו לו בנקל... כי רבים הם המתייסרים מרה בבואם לזכות בזש"ק, גם פעמים שהאדם נצרך לטרוח טירחא מרובה סביב פרנסתו, או קושי רב עד שהוא זוכה לראות קורטוב נחת דקדושה מיו"ח, ובחודש זה הישועות מקיפות - כל אלו ה'מקיפין' ג"כ יבואו לידי ישועתם וטובתם בתכלית.

באחד השנים בחול המועד פסח כשעברו החסידים לפני הרה"ק ה'לב שמחה' זי"ע להתברך בברכת החג, עבר שם אחד החסידים שמצבו היה קשה עד מאד, בהיותו שקוע בין הררי צרות וקשיים, מכמה וכמה הרפתקאי דעוד

באר הפרשה - פרשת שמיני - החודש

עליה, אבל, לא היה יכול להאריך בפירוט הבקשה עקב ריבוי הקהל הממתינים אף הם לגשת מול פני הקודש, על כן הזכיר עצמו בקצרה, ואמר 'איך דארף אַ ישועה ארום און ארום' (ביטוי השגור בפייהם של חסידי פולין, כשהיו רוצים להזכיר גם את 'סביבות' האדם ובני ביתו, וכלשון הכתוב (שמואל א' יז יח, וכפי שאומרים בסליחות לערב ר"ה) 'ואת אחיך תפקוד לשלום ואת ערובתם'), ענה לו הרבי, הרי על ימים אלו נאמר 'החודש אשר ישועות בו מקיפות'... (מלשון סביב והיקף).
ואילו הרה"ק מפיאסצנא זי"ע הי"ד (אש קודש פר' החודש) דרש בלשון 'מקיפות' שהוא על דרך שאמרו שאין תורמים תרומה ומעשרות אלא 'מן המוקף' והכוונה היא מלשון 'סמוך' ולפנינו, וכך בחודש זה ישועות בו 'מקיפות' - סמוכות וקרובות מאד.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת שמ׳ני תשפ״ד

© כל הזכויות שמורות למו״ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה״ת

בס״ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא״ל: g.agedank@gmail.com

במס׳ נדרים [ל״ח.], ע״כ וישמע משה הפלפול הזה ויטב בעיני דייקא
כי מטובת עינו של משה בא לו הפלפול הזה. (חתם סופר)

להבדיל בין הטמא ובין הטהר ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא
תאכל (יא, מז)

פעם אחת יצא הרב רבי אברהם דנציג (בעל חיי אדם וחכמת אדם), מחותנו של הגר״א. למערב אירופה לרגל מסחרו. כשחזר, נכנס תיכף לבית מדרשו של הגר״א כדי לקבל ממנו ברכת שלום, כדרכו של הגר״א שלא להבטל מלימודו נכנס עם רבי אברהם בשיחה חטופה, ושאל אותו: האם שמע איזה דבר חכמה במערב אירופה? השיב לו הרב דנציג, כי בהיותו במערב אירופה שמע כי כמה מחכמי אומות העולם נתווכחו ביניהם מאיזה זמן יש להתחיל בחינוכו של הילד. נחלקו הדעות ביניהם. אחד מהם אמר כי כשנמלאו לילד שלש שנים צריכים כבר להתחיל ולעסוק בחינוכו, והשני אמר כי החינוך ראוי לו שיתחיל במלאת לילד חמש שנים, ובא השלישי ואמר כי לדעתו צריכים להתחיל לחנך את הילד עשרים שנה קודם שנולד, כלומר: צריכים בראשונה לחנך את ההורים כי הם במעשיהם משפיעים על הילד לטובה או לרעה,

שמע הגר״א ואמר לו: כבר עמדו חכמינו על זה בש״ס (יומא פב ב) וסיפרו לנו על שתי נשים מעוברות שאחז אותן בולמוס ביום הכיפורים, לחשו להן באזניהן כי היום, יום הכיפורים הוא. אחת שמעה לקול הלחש ולא אכלה - וזכתה ויצאה ממנו רבי יוחנן. ואולם השניה לא צייתה למה שלחשו לה - ויצא ממנה שבתאי אוצר פירי, שהיה רשע, הרי רואים אנו כי הילד הושפע ממעשה אמו עוד לפני שנולד.

שאל הרב דנציג את הגר״א אם יש מקור לדבר זה בתנ״ך, והשיב לו הגר״א כי בגמרא שם (פג, א) איתא מקור לזה בספר תהלים (נח, ד) ״זורו רשעים מרחם״, ולדעתי, הוסיף הגר״א חסר שם בגמרא המילה

ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו: (ט, ח)

ברש״י בפסוק הקודם כתב: קרב אל המזבח - שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש לכך נבחרת:

בגמ׳ סוטה (ה, א) איתא שתלמיד חכם צריך שיהיה בו גאווה שמיני שבשמינית, והכוונה על פסוק זה שהוא שמיני בפרשת שמ׳ני ובו מצינו שניגש אהרן אל העבודה בבושה ובשברון לב על העגל. והלך רק מפני שנבחר לזה וזה הכוונה אצל תלמיד חכם שידע שהכל מתנת שמים בבחינת ״לכך נבחרת״ שהוא ציווי משמים.

(טעם הצבי בשם קונטרס דברי חנוך, מובא באוצרותיהם של צדיקים)
וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם (ט, כד)

תרגם אונקלוס: וירונו - וישבחו. ו״ל כי אהרן שימש כל היום ולא אתי שכניה עד שנכנסו הוא עם מרע״ה להתפלל על זה, אך זה הי׳ לכבודו של אהרן כמשחז״ל שמאל הקטן גזר תעניתא ופ״א אתי מיטרא מיד בצפרא ושוב פ״א לא אתי מיטרא עד אחר התענית ואמר שניהם אינם שבח לציבור אלא היכי דמי שבחא דציבורא אמר משיב הרוח ונשב זיקא מוריד הגשם ואתא מיטרא [תענית כ״ה ע״ב], והי׳ להראות שבחו של אהרן דלא שרתה שכניה עד שיצא ואמר יה״ר שתשרה שכניה במעשי ידיכם ועפ״י דבורו וירא כבוד ה׳ אל כל ישראל, ואז וירא כל העם׳ האי וירא רוצה לומר התבוננו כל העם והבינו שזהו כבודו של אהרן וירונו ושבחו שזהו שבח של ציבור ושל אהרן שליח הציבור.

(חתם סופר)

וישמע משה ויטב בעיניו (י, כ)

ע״פ מ״ש רמב״ן דכל דברי אהרן הן היום הקריבו לא הי׳ אלא פלפול ומו״מ של הלכה שהרי מפני הטומאה נשרף וע״ש ברמב״ן וידוע שפלפול התורה משה מסרה לישראל ע״ד טוב עין הוא יבורך כמבואר

שאלות לפי א׳ ב׳ על הפרשה - עם רש״י. (מהרב מ. אלינגר)

- א. אסור לאכול קדשים במצב זה (י, יב). ב. גילו של ״עגל״ (ט, ז). ג. מפרים פרסה אך לא שוסע שסע (יא, כו). ד. מילה שנכפלה- לכפל השאלה והתמיהה (י, מז). ה. תרנגול הבר (יא, יט). ה. מה משמעות ״וימציאו״ (ט, יב). ו. הברכה שבידו משה ואהרן את העם (ט, כג). ז. מילה שמשמעותה- דבר הנראה לעיניים (יא, ב). ח. ד״ה לָכֵּן (יא, יט). ט. סיבה לשריפת שעיר החטאת (י, מז). י. מהי ברכת כהנים (ט, כב). יא. שרץ המים (יא, יא). יב. משמעות ״השמדה״ (י, יב). יג. מותר לו להקריב, אונן (י, יט). לד. יש לכוון ולינישוף- כשל אדם (יא, יז). מ. כינוי לעיר ירושלים- כולה (י, יד). נ. המיוחד בחטאת חיצונה זו (של מילואים) (ט, יא). ס. מרבה רגליים (יא, מב). סא. תרגום של ״מפרסת״ (יא, ג). ע. תנשמת העופות דומה לו (יא, יח). פ. הנהגות האבֵל (שנאסרו על אהרן ובניו בימי המילואים) (י, ו). צ. האוכל אותה לוקה שש (יא, מד). ק. נאכלים בכל ירושלים (י, יד). ר. מצב השחיטה- המתיר הבהמה (יא, מז). ש. משמעות ״וירונו״ (ט, כד). במצב זה, אסור לבוא לאהל מועד (י, ט). ת. צרתם מוטלת על הציבור להתאבל בה (י, ו).

שאלות לפי א׳ ב׳ על הפרשה - בלי רש״י. (מהרב מ. אלינגר)

- א. בני אהרן הנותרים (י, יב). ב. נטמאים עם האדם, במשא נבילה (יא, כה). ג. סימן הטומאה של החזיר (יא, ז). ד. מהעופות הטמאים (יא, יט). ה. חצי התורה בתיבות (י, מז). ה. אהרון עשה עם החזה ושוק (ט, כא). ו. ״וישבחו״ את ד׳, בלשון התורה (ט, כד). ז. מקבל טומאה, אחרי שירטב (יא, לח). ח. חק לכהנים, מתוך הזבח (י, יד). ט. ממיני הארבה (יא, כב). י. הכהנים מכדילים ביניהם (י, י). יא. שפך- רוקן (ט, ט). יב. רחצו אותם לפני ההקטרה (ט, יד). יג. לקפוץ (יא, כא). יד. מכשיר הזרעים לקבל טומאה (יא, לח). טו. מבני אהרון (יא, א). יז. כיצד נקרא בתורה, ״שתי מתנות שהן ארבע״ (ט, יח). יח. ע. מהעופות הטמאים (יא, יט). יט. משם תשא את אחיכם (י, ד). כ. משמונת הרצצים (יא, כט). ק. מסימני טהרת הדג (יא, יב). ר. ״רוחשת״ במים (יא, מו). ש. כהן חייב מיתה בידי שמים, אם ישתה אותו (י, ט). מעלה גרה ולא מפרים פרסה (יא, ה). ת. מהעופות הטמאים (יא, מז).

"וגומר" כי הכוונה שם גם לפסוקים שבאו אחרי הפסוק הזה, שם כתוב "אשר לא ישמע לקול מלחשים..."

ואולם, סיים הגר"א את דבריו, דבר זה נמצא גם בתורה בפרשת שמיי (ויקרא יא, מ) "להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" שכן מילת "חיה" פירושה גם "ולדת", (ראה שמות א, יט) להורות כי אם באים להבדיל בין הטמא ובין הטהור צריכים לדעת כי זה תלוי הרבה באמותיהם בין ה'חיה' (היולדת) הנאכלת (שאכלה ביוכ"פ) ובין ה'חיה' אשר לא תאכל... (ספר הגר"א)

וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר אלהם: דברו אל בני ישראל לאמר

זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ (יא, א-ב)

יש להבין מהו הכפילות של "לאמור אליהם". ואפשר לבאר על פי מאמר חז"ל הידוע "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להן תורה ומצוות וכו'" וכפי פירוש רש"י ששקצים ורמשים בין כה וכה מאוסים אצל בני האדם ועשה מהם הקב"ה איסור תורה בכדי שיקבל עליהם שכר.

והמשמעות העמוקה יותר בעניין זה הוא, על פי משל לאדם שהגישו לפניו כוס מים ובא חבירו וירק פנימה ולא רצה יותר לשתות מהם כיוון שחבירו ירק בפנים, לאחמ"כ בא הנחש והטיל בה ארס, והנה אם נשאל את פיו מדוע אינך שותה מהמים הרי לא יענה שהסיבה היא מחמת הרוק שחבירו ירק פנימה אלא יענה שהרי יש בה ארס, על אף שגם קודם לכן לא רצה לשתות מחמת הרוק הרי סיבה זו אינה נחשבת כלל מחמת הסיבה היותר חזקה מפני הארס. ופשוט. כמו כן בציווי הזה של התורה אומרת התורה שבני ישראל צריכים להיות בדרגא כזאת שהמאכלות האסורות אמנם מאוסות עליהם אבל ציווי ה' הוא כל כך חזק שהסיבה של המאוסות לא נחשבת כלל לעומתה כמו במשל הנ"ל שהסיבה העיקרית היא הארס ולא הרוק.

וזה מה שאמרו חז"ל "אל יאמר אדם אי אפשי באכילת חזיר, אלא אפשי ואפשי אבל הקב"ה ציווה שלא לאכלם. לכן מדגישה התורה כאן "לאמור אליהם" שיאמרו לבני ישראל שכל הפרשה הבאה היא "וידבר ה'" מחמת ציווי הבורא. (טעם הצבי עפ"י שפת אמת)

כל הולך על גחון (יא, מב)

כתב רש"י: "זה נחש, ולשון גחון שהולך ושח על מעיו. דברי רש"י צריכים ביאור שהרי אונקלוס תרגם גחון - מעוהי, והיה לו לרש"י לומר 'כתרגומו', או לפרש בלשון הקודש - 'כריסו' כמו שמצינו במשנה 'הכרס הפנימי שניקבה' ועוד.

פירש מרן המהר"ם שיק זיע"א שרש"י חפץ היה לחזק המסורה שלנו שו' דגחון הוא אמצע התורה, ורצה שגם בספרו רש"י על התורה יהיה כאן אות מ' שהוא אמצע התורה. שהמתבונן יראה שרש"י טרח ודקדק להתחיל את התורה עם אות א' "אמר רבי יצחק לא היה וכו'" ולסיים עם אות ת' "ויישר כחך ששיברת" ובאמצע התורה - כאן בפרשתנו רצה שיהיה אות מ' "מעיו" יחד הם אותיות א'מ'ת' (תורה שלמה)

וימותו לפני ה' (י, ב)

בחז"ל איתא כמה טעמים: שלא נשאו נשים, שנכנסו שתויי יין, או שהורו הלכה בפני רבן.

"ל דאין אדם מרגיש איך להתנהג בדרך ארץ עד שיהי' לו בנים ומרגיש מה שהוא נגד כבודו בהתנהגות בניו ותלמידיו עמו ועל ידי שהוא מקפיד מבין עי"ז מה שהוא צריך לנהוג כבוד בהוריו ומוריו ולהזהר במה שהוא נגד כבודם, אבל אלו עדיין בנים לא הי' להם ולא הבינו והשכילו עוד האיך לנהוג כבוד ברבם ובאביהם ובפרט במורא שמים לכן הקלו והורו הלכה בפני רבן ולא נהגו כבוד שמים ונכנסו דרך קלות למקדש שתויי יין: (תורת משה)

את הגמל כי מעלה גרה הוא. (יא, ד)

הול"ל כי פרסה איננו מפריס שזה עיקר טעם אל הטומאה וכן בשפן וארנבת קשה זה, ובחזיר אמר כי מפריס פרסה הוא הל"ל כי אינו מעלה גרה, ולמה התחיל בכלם בסימן טהרה שלהם.

וביאור ענין זה שסימן טהרה שבכולם מוסיף טומאה על טומאתן כדרך שאמרו בעשו (בר"ר סה א) שנמשל לחזיר שפושט את טלפיו להראות כאילו כשר ותוכו מלא תוך ומרמה וזה מורה על כל מי שאין תוכו כשרו כמדת הצבועים המראים את עצמם כשרים והמה בלי ספק גרועים מן הרשע הגמור שתוכו וברו שוין לרעה, כמו שפירש"י על פסוק ולא יכלו

המשכתי לנגן באזוניו את לשון הגמרא: אי, "תנא דבי רבי ישמעאל" אומרת הגמרא בחולין (דף ס') "וכי משה רבינו קניגי היה או בליסטרי

מאוצרות המגידים

"אך את זה לא תאכלו ממעלי הגרה וממפריסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם ואת השפן כי מעלה גרה וגו' ואת הארנבת כי מעלת גרה הוא" - רבי שבתי יודלביץ

אספר לכם סיפור קטן. ישב על ידי באווירון - זואולוג. אתם יודעים מה זה זואולוג? פרופסור לחיות, גן חיות. פרופסור יהודי מליונר, הידוע ומבין בעניני רוב החיות שעל כדור הארץ.

במהלך הדרך הארוכה שישבתי לידו, הוא הספיק לספר לי על כל שאיפות חייו, ועל תפקידו כיום באוניברסיטה - בה הוא מעמיד תלמידים בזואולוגיה, "כבר זכיתי להעמיד שלושה תלמידים - פרופסורים גדולים". בקיצור, הוא שוחח עמי בידידות, כחבר וותיק. היה מאד מעניין.

באמצע הדרך הגישו במטוס אוכל לא כשר. ויפתח ד' את פי האתון... אמרתי לו בכאב: "איך אתה לועס כזה אוכל? וכי אינך יהודי?!" הוא התרגז קצת שאני מפריע לו לאכול: "שמע נא, מה שמשה רבינו אמר, לא מחייב אותי כי הוא הרי נפטר לפני ארבעת אלפים שנה".

"רשע", אמרתי לו, "הקב"ה אמר זאת, והקב"ה חי וקיים". "רבי, אל תתרגז" ביקש "אם תוכיח שהקב"ה אמר איזה בשר מותר לאכילה ואיזה לא, אם תוכיח לי אני מסכים לדעתך ושב בתשובה". "טוב, אבל תזכור את דברך - שאם אוכיח לך, אתה עוזב את האוכל". "שמע נא, רבי, חבל לך על הזמן והמאמץ, כי לפני כמה שני התווכחתי עם רב אחד במשך ארבע שעות, והוא לא נצח אותי".

"אני, לא צריך ארבע שעות. די לי בארבע רגעים, לא ארבע שעות. תוך ארבע דקות, כביכול תשכב על הארץ ותודה שהצדק איתי". הוא הסתכל עלי, פתח את העיניים כמו עגל. - "אה, ארבעה רגעים?". "כן, לא צריך יותר".

"איך?" "המתן בסבלנות ואני אראה לך": פרופסור, אתה יודע מה הן סימני כשרות של בהמה?" "מה?!"

אסביר לך, סימני כשרות הכתובים בתורה הם - "מפריס פרסה ומעלה גרה" - אלו הם שני הסימנים של בהמה טהורה, כמפורש בתורה, וכפי שכל ילד יהודי בן ארבע יודע.

עתה, אשאל אותך, פרופסור, מה תהי' ההלכה אם יש לבהמה רק סימן אחד? מפריס פרסה או מעלה גרה?"

"חצי כשר חצי טרף" השיב. "מה אתה שח? אין חצי חצי, או כשר או טרף" "טוב, טרף". אמר. "אתה צודק" הסכמתי "בהמה עם סימן אחד היא טמאה לאכילה!"

"עכשיו תשמע היטב, משה רבנו כתב בתורה כי קיימים ארבע חיות: גמל, שפן, ארנבת, חזיר, שיש להם רק סימן אחד, וארבעתם בלבד. רק אלו. כל שאר החיות או שיש להם שני סימנים, או שאין להם כלל. תגיד לי, משה רבינו למד אצלך זואולוגיה? היה לו תואר פרופסור לחיות? לא.

אולי משה רבנו יצא לצייד והכיר ביערות את החיות. לא. הוא גם לא עבד מימיו בגן החיות, הוא גדל בבית המלכות במצרים, לא בג'ונגל באפריקה. וא"כ מהיכן ידע שאין אחרים כיוצא בהם? ומי כמוך ידוע כפרופסור לחיות שממתן תורה עד היום ארבעת אלפי שנה, כאשר חקרו כבר כמעט את כל כדור הארץ, ועדיין לא נמצאה בכל הג'ונגלים בעולם חיה חמישית שיש לה רק סימן אחד... מניין כל זאת למשה רבנו?

המשכתי לנגן באזוניו את לשון הגמרא: אי, "תנא דבי רבי ישמעאל" אומרת הגמרא בחולין (דף ס') "וכי משה רבינו קניגי היה או בליסטרי

נשא הכליף ידו: "לא... זכורני כשהייתי ילד, לא הרשוני לקבל דבר מה, ולקחתי בלי רשות. מי יודע, אולי זה ימנע מהלחש לפעול..."

כרע הגנב האומלל על ברכיו, וקרא: "אתם השליטים והשרים פחדים שדיכום אינו נקיות. מעולם לא חסר לכם מזון, אתם טובעים בעושר, ושלחתם יד. ואותי שחטאתי כדי להביא טרף לביתי, להשביע רעבון בני, אותי דנתם למוות!?"... (והגדת)

שיהיה ברנו כתוכנו!

הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל תמה: הרי הכתוב קובע, ש"כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם" (משלי כז, יט). וביאורו, כשם שהמים משקפים את בבואת המתבונן בהם, כך חש האדם כלפי חברו כפי שחברו חש כלפיו -

וידוע הסיפור: הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל לחם בעוז בחילונים שבקשו להרחיב ולחזק אחיזתם בארץ הקודש בכלל ובעיר הקודש בפרט. פעם פרצה לביתו קבוצת בריונים חילונים, שבקשו לרצחו נפש [כפי שאכן רצחו את נציגו הר' יעקב ישראל די האן ז"ל]. קידם פניהם בשלוחה והסביר להם עקרי שיטתו, ויצאו מביתו בלא לפגוע בו לרעה.

הנוכחים לא יכלו להירגע. איך נהפך לבם כרגע, איך החזירו אקדחיהם השלופים לנדנם!

אמר להם: אספר לכם, ותבינו. שמעתי מרבי נחום משאדיק זצ"ל שכאשר התמנה בעירו רב חדש בקש להכיר את בני הקהילה. שאל את הגבאי: "מיהו זה שיושב לידי ב'מזרח'?"

ענהו: "הוא! הוא ה'מוסר', המשלין של הקהילה. הכל רועדים מפניו ופוחדים ממנו פחד מוות. רבים אבדו בגינו את חרותם ואת רכושם! בחוצפתו דרש שיושיבוהו ב'מזרח', ויעלוהו לתורה ל'שישי'!"

שמע הרב, חקר ודרש, ואמת את השמועה. הורה: "בשבת הקרובה אל תעלוהו לתורה!"

בהגיע הקורא בתורה ל'שישי' קם המלשין כהרגלו, והנה קראו לאדם אחר לעלות.

תמה: "מה זה, זו העליה שלי!"

"העליה שלך?!" ענה הרב, "מה לך ולתורה הקדושה. פה משוקץ, שמלשין על אחיו, מה לו ולברכות התורה?! צא, טמא! אל תבוא לבית הכנסת!"

עמד המום, פניו אדמו וחורו, ואז קרא: "חכו חכו, עוד אלמדכם לקח", ויצא בחרי אף.

חרדו כולם. אמרו לרב שסיכן נפשו, הלה עלול לרצחו נפש. הרגיעם הרב, והחיים שבו למסלולם.

כעבור זמן הוזמן הרב לסנדקאות באחד מכפרי הסביבה. נסע עם שנים מתלמידיו. לפתע הבחינו במלשין הרוכב על סוסו לקראתם. הודיעו לרב בחרדה, והרב נשאר שוה נפש.

המלשין הבחין בהם, והדהיר את סוסו לקראתם. הורה הרב לעגלון שיעצור את העגלה. המתין למלשין. הלה הגיע וירד מסוסו, ניגש אל הרב ובקש סליחתו על התפרצותו כלפיו, עלה על סוסו והתרחק מהמקום.

התלמידים היו המומים, והרב הסביר: "כשראיתו, ידעתי שמסוגל הוא להרגני. חשבתי, מה עושים, איך אנצל. ואז נזכרתי באמרתו של שלמה המלך: "כמים פנים לפנים כן לב האדם לאדם" כשם שאני מתיחס לזולת, מתיחס גם הוא אלי. מיד התחלתי להפך בזכותו של אותו אדם. מי יודע איזה חנוך קבל, מי יודע כמה פגעו בו בעבר ואיך עוררו שנאתו ומשטמתו. כמה גדולה הרחמנות על נשמתו האומללה וחיי הריקנים והמעוותים! ובה בעת, עלו גם בלבו הרהורים מקבילים: הרי הרב קיים חובתו, פעל לשם שמים, גונן על בני הקהילה. ונתרכך לבו, ובקש מחילה!"

כך, סיים רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, נהגתי גם אני. הם באו גדושי משטמה, עם רצח בעיניים. ואני התבוננתי בהם ברחמים רבים. נשמות יהודיות אומללות, טועות ותועות, מלובות אש זרה ומוסתות לשנוא ולניכור, כה גדולה הרחמנות. ואז, "כמים הפנים לפנים", נהפך גם לבם - לא להסכים עמי, כשם שאני איני מסכים אתם - אבל שנאתם שככה ומשטמתם כבתה....

והוסיף, שאין לך רעיון בספר משלי, שאין לו מקור בתורה (תענית ט ע"א). כשראה יעקב את עשו הבא להרגו בראש ארבע מאות איש, השתחוה ארצה שבע פעמים, לכוף עצמו ורגשותיו, "עד גשתו עד אחיו" (בראשית לג, ג), עד שעורר בנפשו את רגש האחוה, ובכך פעל ש"וירץ עשו לקראתו יחבקהו". הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, אלא שנכמרו רחמיו באותה שעה נושקו בכל לבו" (רש"י).

ואם כך, שאל ה"בית הלוי" מבריסק, איך זה שהגוי שונא את היהודי הרבה יותר ממה שהיהודי שונא את הגוי?!

איזו שאלה חזקה!

והתשובה, חזקה עוד יותר -

בלב כל יהודי, שוכן גם חלק גויי [וכמו שאמר (ברכות יז ע"א): גלוי וידע לפניך שרצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב, שאין אנו עושים רצונך, שאור שבעיסה, יצר הרע שבלבנו המחמיצו (רש"י), ושעבוד מלכיות, היינו השפעת האומות וחלחול תרבותם], ומובן שבחלק זה איננו שונאים את הגויים, להפך. אבל בגויים אין אף 'פינטעלע איד', אף נקודה של יהודי, גם לא שמץ ממנו. לכן שונאים הם אותנו בכל לבם!

וכשיודעים זאת, עולה השוועה: "הצילני מיד אחי מיד עשו" (בראשית לב, יב), ופרשו בספרים הקדושים ("דגל מחנה אפרים", "קדושת לוי", ועוד), שבקש הצלה ממהוה של "עשו" שדבק בו חלילה, כי אז תנתן לעשו שליטה עליו!

ומה היא קליפת עשו העלולה לדבוק בנו -

שנפשוט טלפיו לומר טהורים אנו, בעוד הטומאה בחובנו!

שנתחזה לצדיקים יותר מכפי שאנו באמת!

זהו שנינו (בראשית רבה סה, טז). "אמר רבן שמעון בן גמליאל, כל ימי הייתי משמש את אבא" - היש לנו מושג מה כלול במשפט זה! איזה כבוד אב, איזו מסירות. בתלמוד הירושלמי (ריש פאה) מוגדרת מצות כבוד אב ואם: "החמורה שבמצוות". על רבי טרפון שכה הצטיין בה, אמרו חכמים שעדיין לא הגיע לחצי קיומה. ורבן שמעון בן גמליאל מעיד על עצמו שכל ימיו קיימה!

ועם זאת -

"ולא שמשתי אותו אחד ממאה" - אף לא אחוז אחד - "שמש עשו את אביו!"

במה פחת רבן שמעון בן גמליאל, מה החסיר? מאומה, זולת פרט אחד: "אני, בשעה שהייתי משמש את אבא", מבשל וצולה ואופה ומכין ומגיש, "הייתי משמשו בבגדים מלוכלכין, ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי יוצא בבגדים נקיים. אבל עשו, בשעה שהיה משמש את אביו לא היה משמשו [בבגדים מלוכלכים, ואף לא שמשו בבגדים נקיים], אלא בבגדי מלכות. אמר: אין כבודו של אבא להיות משמשו אלא בבגדי מלכות!"

זהו?!

וכי משום כך, בגלל פרט זה, כדאי שיחשוב עצמו פחות כל כך, ירוד כל כך, מפסגתו של עשו? ילבש גם הוא בגדי מלכות, וישתחוה לו!

והתשובה, שאם כן יעשה יהיה זה חיקוי, מעשה חיצוני גרידא. תהיה זו "פשיטת טלפים" ובכך יהיה חלילה לעשו!

מוטב - בכל דבר שאינו שייך להלכה הפסוקה - שיהיה תוכו כבדו, כמדתו של התלמיד חכם (יומא עב ע"ב)!

ועוד בענין זה -

שנינו (חולין קה ע"א): אמר מר עוקבא, אני לענין זה כחומץ בן יין לעומת אבי. שאילו אבא, כשאכל בשר כעת לא אכל גבינה עד למחר בשעה זו. ואילו אני איני ממתין אלא מארוחה לארוחה. וזה המקור להמתנת שש שעות, כשיעור הזמן מארוחה לארוחה.

ויש להבין: הלא לדברי הכל נהג אביו בחומרה יתרה. וכי מי שאינו נוהג בחומרות יתירות כבר חומץ הוא, מקולקל ודחוי? ואם אכן כן, ינהג גם הוא כך. וכי כה להוט הוא אחר גבינה?

אלא מאי, משל לעני שהיה מחזור על הפתחים. רבים היו העניים, והפרוטות שקבצו הספיקו בדוחק ללחם. והעני דנן, ברוך השם, חי בהרוחה יחסית. גם לחם, וגם חמאה ללפת את הפת. רחוק היה מעושר, אבל אין על מה להתלונן. אפילו חסך מעט, לעת חולי שלא יבא.

וכמה התרגש לשמוע את האב מוותר על העזרה, ומודיע שהמשפחה מוכנה לסבול מחסור, ובלבד שהבחור ישאר באהלי תורה!

וגדול היה כוחו של ה"חפץ חיים" צ"ל להסתכל על כל דבר בעיניים של תורה, ולמצוא לכל שאלה פתרון בתורה.

אמר לבחור: שמע נא, התורה אסרה לנו את העופות הטמאים. את הנשר ואת הפרס ואת העזניה, ואת העורב ואת בת היענה. למה לא נאמר: את היענה, מדוע נאסרה רק הבת? התשובה ידועה: היען אוכל אבנים וזכוכיות (שבת קכח ע"א), קיבתו כברזל ובשרו כסוליה, לא ניתן לאכילה ואין צורך לאסרו. אבל אפרוחו, בשרו עדין רך, ואותו אסרה התורה באכילה. כך מפרשים רבותינו (בעלי התוספות וחזקוני ועוד, ויקרא יא, טז).

והנה מצינו שירמיהו הנביא קונן, איך היתה "בת עמי לאכזר, כיענים במדבר" (איכה ד, ג). ויש להבין, במה מתבטאת אכזריות היען לאפרוחיו? והענין, שהאפרוחים באים ומבקשים מזון, והאם נותנת להם מעדן – בעיניה, אין טעים ממנו, שבר זכוכית מחודד ומשונון. ואינה מבינה שעבורה זה אכן מעדן, משום שהוושט שלה כצינור ברזל וקיבתה כדד נחושת, והזכוכית נגרסת בה עד דק. אבל אפרוחה עדין ורך, והזכוכית תנקוב את הוושט ותחורר את הקבה, והאפרוח יתסר וימות בעיניו קשים ומרים. ונמצאת אשמה בהריגת אפרוחה!

מבין אתה, בני, סיים ה"חפץ חיים", אביך מבוגר ומחושל, מחוסן נגד אוירת השוק ומתמודד בהצלחה מול השפעתו. אבל אתה עודך צעיר ורך, אינך יכול להשוות עצמך אליו ולמודד עצמך לנגדו. עליך להמשיך לשהות באהלי תורה ובקרבי בני התורה!

והדברים אמורים להורים, שאומדים עצמם שיכולים לשהות במקום פלוני או לצפות במופע פלוני ולא יושפעו לרעה, וה' יודע האמת. אולי מלאכים הם. אולי יכולים הם לטייל במקום פלוני ולבלות במקומות בילוי ומחוסנים הם דיים, יגרסו זכוכיות כאוות נפשם. אם מעדן הם עבורם, יבוסס להם. אך מה רוצים הם מילדיהם, איך מהמרים הם על זוך נשמותיהם, איך הם לוקחים אותם עמם! (והגדת)

ואת אלה תשקצו מן העוף... ואת החסידה (יא, יג-יט)

זו דיה לבנה... ולמה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה במזונות (רש"י)

מדוע למרות התכונה החיובית של החסידה והיותה מתחסדת עם חברותיה ומתחלקת עמן במזונותיה, אסרה התורה לאכול אותה? ה"חידושי הרי"ם" מתרץ, שהחסידה גומלת חסד רק עם חברותיה, ומזניחה את כל השאר, ולכן נחשבת לעוף שאינו טהור.

מענין לדעת, כי גם העכברים התברכו בתכונה זו, ואף הם נוהגים לקרוא לחבריהם בשעה שהם אוכלים את מזונותיהם, אולם למרות זאת במקרה שלהם חז"ל לא התייחסו לתכונה זו באופן חיובי, ולא זו בלבד, אלא שהעכברים נחשבים לרשעים, כפי שאומרת הגמרא (בבא מציעא מ ע"א): "וכי מה אכפת להן לעכברים", ובתוספות שם: "וטעמיהו דרבנן מפורש בירושלמי הני עכברי רשיעי נינהו".

קושיה זו מתורצת בפי העולם, האומר כי ההבדל בין החסידה לעכבר נעוץ בכך שהחסידה מחלקת לחברותיה מהאוכל שלה, ואילו העכברים מחלקים לחבריהם מאוכל השייך לאחרים...

לא פעם נוהגים אנשים בנדבנות יתרה, ומתירים לאחרים להשתמש בכספים צבור או ברכוש השייך לזולתם ללא קבלת רשות – אולם "נדבנות" זו מחזיקה מעמד רק עד שהדברים נוגעים לרכוש הפרטי, או אז היא נעלמת ומתנדפת לחללו של עולם, ושוב לא ניתן להכיר בהם את היותם נדבנים כה מופלגים...

אצל גדולי ישראל אנו מוצאים את ההפך המוחלט – בכל הנוגע לרכוש הזולת ולכספי צבור הם נזהרו בתכלית הזהירות, אולם משל עצמם היו נותנים ונותנים, מבלי לערוך חשבונות של זמן ושל ממון, כשהם אינם חסים על כבודם ועל כוחותיהם, ואינם נמנעים מלעשות זאת אפילו לאנשים אשר נמצאים מן העבר השני של המתרס.

בספר "האיש על החומה" מספר הרב יהושע לייב שינקר, נכדו של הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד צ"ל, סיפור מופלא אודות סבו, כפי שהעיד באזניו בנו של אחד מייקירי ירושלים ומחשובי תלמידי החכמים שבה, אשר למגינת הלב נטש את דרך אבותיו והצטרף לחוגי הציונות.

הדבר היה בשנת תרפ"ב – סיפר לו האיש – באותן שנים התנהל מאבק חריף בין הקנאים מחוגי אגודת ישראל, שבראשם עמד רבי יוסף חיים, ובין

יום אחד גילה לאשתו סוד הצלחתו: בסך הכל, אין אפשרות לפקוד כל הבתים. חבריו עוברים דירה דירה. נוקשים, מבקשים, מקבלים. פרוטה פה, פרוטה שם. והוא משאיר להם את בתי העניים, אינו פוקד אלא את בתי האמידים והעשירים!

איך תדע מי אמיד ומי עשיר, תמאה.

הסביר: סימן מובהק לי, לעניים, מזוזה מפח חלוד, כיסוי בפרוטה. לאמידים, מנחושת קלל. שם נותנים חצי דינר. אבל כשהמזוזה מכסף טהור, בית עשירים הוא. שם מעניקים אף דינר שלם!

שמעה, והפנימה. למחרת היום יצא לסיבובו והיא רוקנה את קופת החסכון. הלכה אל הצורף והזמינה בתי מזוזה מכסף מגולף לכל חדרי הבית. עתה יפקוד העושר את מעונה ויהיו מן הנותנים ולא מן המקבלים!

בא הקבצן לביתו, הושיט ידו למזוזה לנשקה ונתרה מושטת באויר: נרתיק מזוזה כה נאה, רק אצל גביר העיר!

"מהיכן זה", שאל את אשתו.

ענתה: "אתה אמרת, סגולה לעשירות!"

איי, איזו הבנה! הנרתיק הוא הוכחה לעשירות, לא סיבתה!

כשאדם עשיר ביתו מרווח, רהיטיו מהודרים, מאכלו מגוון, בגדיו נאים, כיסיו מלאים. וגם, גם נרתיק המזוזה מכסף טהור.

להמתין יממה שלמה בין בשר לחלב הידור הוא. כנרתיק מזוזה מזהב טהור. אבל מצביע הוא על עשירות בכל, על הון רב של תורה ומצוות ומעשים טובים בשיא השלמות וההידור. ומר עוקבא ראה עצמו כה רחוק משלמות זו, כחומץ בן יין. מה תאמר, שיהדר רק באותה הרחקה, ימתין יממה בין בשר לחלב. זאת, לא יעשה.

ומדוע, משום שכאשר הדירה היא דירת עניים, הרהיטים דלים והבגדים מהוהים, המאכלים דחוקים והכיסים ריקים, הרי הנרתיק המהודר יהיה כנוז זהב באפו של אותו יצור... ו"חזיר", זה עשו!

(והגדת)

לקח בת היענה - הורים, בניכם אינם מחוסנים דיים!

התורה, לשון הוראה היא (זוהר ח"ג נג, ב). אין לך שאלה שאין תשובתה בתורה, והסיפור הבא יוכיח.

המצב הכלכלי בפולין בין שתי מלחמות העולם היה בכי רע. משפחות הגיעו עד פת לחם. אני זוכר, סבלו חרפת רעב. צריך לדעת להודות על המצב כיום.

כשה"חפץ חיים" צ"ל ביקר בלודז', עיר התעשייה הנודעת, עלו לאכסנייתו אב ובנו. הבן, בחור בר מצוה, לא בא – כמו היום – לקבל ברכה להצלחה בתורה. הוא בא לקבל היתר לעזוב את בית המדרש. שה"חפץ חיים" ירשה לו להפסיק ללמוד, לא פחות!

בחור טוב, ירא שמים, מצליח בלימודו, ירבו כמותו בישראל. לב זהב לו. ולב הזהב מתפלץ כשהוא רואה את אביו עובד מבוקר עד ערב ומשתכר אל צרור נקוב, ואין הקומץ משביע, ואין לחם לאכול ואין בגד ללבוש. איך יכול הוא לעמוד מנגד, לשקוע בלימוד, ולעמוד על דם הוריו, אחיו ואחיותיו, להתעלם ממצוקתם! רוצה הוא לצאת לשוק, למצוא עבודה, איזו שתהיה, ולסייע בפרנסת הבית!

נו?! מי אינו מניח לו?!

אביו מתנגד: בשום פנים ואופן! מקומו של בחור, בבית המדרש! "איש שדה" יוצא עשו, ו"יושב אוהלים" יוצא יעקב אבינו. השוק משחית, שפתו ירודה, היותו גשמית, מכבה כל זיק של קדושה ומחדיר טומאה!

והבן אינו מסכים. אבא, דוקא משום שאתה סבור כך וחדור להט רב כל כך, מוכן אני לצאת לשוק החיים. כי רואה אני שאתה ירא ושלם, ולא הושפעת. זיק הקדושה שלך לא כבה, והטומאה לא חלחה. אחזיק גם אני מעמד.

שמעו צדיק בא לעיר, רבנו ה"חפץ חיים", והחליטו לעלות לאכסניתו, להגיש לפניו תעצומותיהם.

כמה התרגש לשמוע!

לשמוע את הבחור, שכואב הוא כאבו של המחסור בבית ורוצה לעזור לאביו ולסייע בפרנסה. "נושא בעול עם חברו", מארבעים ושמונה קניני התורה!

ההסתדרות הציונית. והנה, חלה אחד מראשי הסתדרות העובדים, אשר היה ידוע בשנאתו הגדולה לדת, במחלה קשה ואנושה.

במשך ארבעה שבועות אושפז בבית חולים אנגלי של המסיון, אולם המחלה הלכה והחמירה, עד כי הרופאים נואשו מחייו. בני משפחתו המודאגים פנו אלי, בהיותי אחד מן המקורבים אליו, והתיעצו אם ניתן לעשות עוד משהו כדי להציל אותו ממות, ואני, אשר הכרתי את ד"ר ולך ואת רופאי בית החולים "שערי צדק", וידעתי כי הם נמנים על טובי הרופאים, והמלצתי להם להעבירו לשם.

אולם הענין לא היה כה פשוט. שתי עובדות עלולות היו להביא לסרובו של ד"ר ולך לקבלו לבית החולים: האחת, עצם זהותו והיותו מפורסם כאחד המתנגדים הגדולים ביותר של היהדות החרדית, והשניה, העובדה שהוא מגיע מבית החולים של המסיון.

בני המשפחה היו מודעים לכך, אולם לא נותרה להם כל בררה אחרת. ומאחר והיו לי אי אלו מהלכים בחוגים החרדיים בזכות אבי, התבקשתי לבצע את ההעברה הזו.

שני סבלים גברתיים העבירו את החולה על גבי אלונקה לשערי צדק. כאשר הגיעו לפרוודור בית החולים, יצא אליהם ד"ר ולך, וערך בדיקה ראשונית, ומצא כי המצב חמור ביותר. הוא שאל כמה פרטים אודות הרקע הרפואי, וכאשר שמע שהוא הגיע מבית החולים המסיוני, הסמיקו פניו מכעס, והוא פנה וחזר לחדרו, מותיר אחריו את בני המשפחה המבולבלים ואת החולה האנוש.

רק אחד מסוגל לשנות את דעתו של ד"ר ולך – לחשתי לבני המשפחה – "רבי יוסף חיים זוננפלד", ומאחר ואבי היה אחד ממקורביו, נטלתי על צוארי את השליחות אליו, ובינתיים הורדה האלונקה עם החולה שעליה אל מאחורי בנין בין החולים, תחת אחד הברושים.

מיהרתי לביתו של רבי יוסף חיים בבתי מחסה – ממשיך המספר – תוך כדי הליכה החל לרדת עלי גשם שוטף שהרטיב אותי מכף רגל ועד ראש. טוב ורועד נכנסתי לביתו של רבי יוסף חיים, ועל אף שידעתי כי יש בלבו עלי, משום שאף אני נמנתי עם החוגים הללו, ונטשתי את דרך אבותי, לא ניכר היה מאומה מכל זה בקבלת הפנים החמה שערך לי.

קיוויתי לקבל ממנו מכתב המלצה לד"ר ולך, אבל להפתעתי, מיד כששמע את כל הפרטים, קיפל את קצה דף הגמרא שהיתה פתוחה לפניו, סגר את הגמרא, קם ממקומו והתעטף במעיל הפרוה שלו. נדהמתי. האם הוא באמת יוצא לשם כך מן הבית?!

נעמדתי בחלל הדלת, ונסיתי להפעיל את כל כח השכנוע שלי כדי למנוע את הליכתו, בפרט לא בגשם כה שוטף.

"באתי רק לשם מכתב", נסיתי להסביר, אך רבי יוסף חיים הישיש נותר בשלו. הוא הזדקף מלוא קומתו ואמר לי: "כשמדובר בהצללת נפשות, אין די במכתב... עלי ללכת לשם בעצמי... לא אזוז משם עד שאראה את החולה מוכנס לבית החולים וזוכה לטיפול מקצועי".

ואכן, תוך כדי כך הוא התחמק החוצה. רצתי אחריו, וכמעט שלא הצלחתי להדביק את קצב פסיעותיו של הרב, על שבעים וחמש שנותיו...

בדיוק אז התגבר הגשם. "אולי נמתין תחת קורת גג כלשהי עד שהמים יפוגו מעט?", נסיתי להציע. הרב אפילו לא ענה, הוא רק זרז את פסיעותיו ומלמל: "פיקוח נפש! כשהולכים להציל יהודי נבהלים מטיפות גשם?"

כשהגעתי לשער יפו, הצלחתי לשכור כרכרה שתוביל אותנו לעבר בית החולים. כשהגענו לחצר בית החולים מיהר רבי יוסף חיים לרדת מן הכרכרה. אני מהרתי לסלק לעגלון את המגיע לו ולרוץ אחריו.

מצאתי אותו כבר בחדרו הפרטי של ד"ר ולך, וספקתי לשמוע אותו אומר בתקיפות: "מאימתי נעשה הדוקטור פוסק בהלכות פקוח נפש? אני מבקש לקבל את החולה מיד לבית החולים, ואחר כך נתווכח..."

כשראה אותי אמר: "היכן החולה? נא להביאו מיד! כל רגע יקר!"

ושבועיים מאוחר יותר, ארע הבלתי יאמן, החולה עזב את בית החולים כשהוא בריא לחלוטין...

בידעי את היחסים המתוחים שבין רבי יוסף חיים ואותו מנהיג, נמנעתי מלספר לו את אשר קרה, אולם שנה לאחר מכן לא הצלחתי יותר להתאפק.

הדבר היה בשעת טקס הנחת אבן הפינה לישוב חדש בגליל. אותו מנהיג נשא במהלך הארוע את הנאום המרכזי, ובמהלך הדברים קרא בפתוס: "נבנה את הארץ בדרכנו ובכחנו! אבנה את ארצנו תוך מלחמת חרמה ביד השחורה של הרב זוננפלד ופמליתו!"

השחורה של הרב זוננפלד ופמליתו!"

(ומתוק האור)

אוכל כשר החזיר יהודי לדת אבותי

אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ השורץ ולא תטמאו... ונטמתם במ (יא, מג)

אכילת שקצים ורמשים מטמטמת את לבו של האדם ומרחיקה אותו מכל קשר ושייכות לקדושה, כפי שאומרת הגמרא (יומא לט ע"א): "תנא דבי רבי ישמעאל עבירה מטמטמת לבו של אדם שנאמר: 'ולא תטמאו בהם ונטמתם בהם', אל תקרי ונטמתם אלא ונטמטם".

לעומת זאת, הקפדה על כשרות האכילה זורעת בלב האדם זרעי טהרה, ויש בכוחה לקרב אותו לאביו שבשמים.

עד מה רב כוחה של אכילה כשרה, נוכל ללמוד מן הסיפור שלפנינו המובא בספר "ועמך כולם" של הסופר הדגול רבי חנוך טלר:

בבית מדרש לרבנים בניו יורק התקבלה שיחת חוץ. המזכיר, שענה לשיחה, מצא את עצמו מאזין למשפט הבא:

"שלום, מדבר אדון וולף, ראש הפדרציה היהודית של יהודי דרום מזרח טקסס".

"שלום וברכה. זוהי הפעם הראשונה שאני שומע על הפדרציה הזו... תרשה לי לשאול כמה יהודים יש אצלכם?"

"שלושה".

המזכיר כחכח בגרונו במבוכה, ולבסוף אמר: "ממ... ואתה רוצה שאשלח רב עבור שלשה יהודים?"

"לא, לא", הבהיר אדון וולף, "השלושה הם אני, אשתי ובתי היחידה... אנחנו פשוט עומדים לעזוב פה, ורציתי לדא שיהיה רב במקומי..."

"יש אצלכם בשר כשר?"

"לא", "יש בית כנסת?", "לא", "אלו-שהם שרותי דת?", "גם לא".

"סלח לי, מר וולף, על השאלה, אולם האם יש אצלכם איזושהו יהודי בפדרציה של דרום מזרח טקסס?"

"כנראה יש הרבה".

"כלומר?"

"בשיר השירים (א, ו) כתוב: 'אל תראוני שאני שחרחרת, ששזפתני השמש', כאן בטקסס יש שמש חזקה... כולם שזופים מאד וכולם – יהודים כגויים – נראים אותו דבר... אפשר להפקיר אותם ככה?"

"טוב", נכנע המזכיר, "אחפש מועמד מתאים".

בדיוק באותם רגעים נכנס למשרד רב צעיר לימים, שלא מכבר סיים את למודי הרבנות שלו. שמו היה מיכאל הלר.

"לא תאמין, מיכאל, כך המזכיר, 'מצאתי לך משרה! מה דעתך להיות ראש הפדרציה היהודית של יהודי דרום מזרח טקסס?'"

ר' מיכאל חפש אחר המילים המתאימות, ומשמצא אותן לבסוף, החל לשפוף אותם כמו גרגרי חול יבש מכוס הפוכה: "אני מתנצל, אבל אינני יודע לנאום כל כך טוב, וחוץ מזה עוד לא עשיתי אף פעם הליות..."

"זה בסדר, זה בסדר", מרגיע המזכיר, "נראה לי שלא תצטרך לערוך שם הליות בכלל... אל דאגה... סע לשם, אתה עומד להיות מלך בגדוד... גם הרב וגם הקהל... הכל תהיה שם!"

נסע ר' מיכאל לדרום מזרח טקסס, פגש שם בטקס רב רושם את ראש הפדרציה הפורש, והכריז על יום הכרתו לנשיא הפדרציה היהודית שם.

לא ידע איך יפגוש יהודי כאן, החליט לבדוק בספר טלפונים שם יהודי ולהתקשר.

עד מהרה מצא את השם הראשון. בלי להסס הוא חייג את מספר הטלפון שנרשם שם.

"שלום, אני הרב החדש, ר' מיכאל הלר".

יש גם מסעדות כשרות בלוס אנג'לס, אמר לעצמו בעודו מעלעל בספר הטלפונים ומחפש לעצמו כתובות.

הוא הגיע במהירות, אבל התאכזב – הדלת היתה סגורה. "למה?", לא מעט תסכול היה בשאלה הזו, "תשעת הימים" נכתב שם, וברני התקשה להבין את הקשר... למה זה קשור לאוכל?!

הוא עמד שם, כאילו נטע אותו משהו מתחת לשלט, וחש שאינו יכול יותר.

לפתע נגש אליו יהודי: אפשר לעזור? מה אתה מחפש?

שטף שלם יצא מפיו של ברני, והוא מצא את עצמו מספר לזר את הכל... "יש לי רעיון" אמר היהודי שהתגלה כבעל המסעדה, "בוא אלי הביתה, נאכל משהו ואסביר לך את הכל"...

וברני, אכן, בא ואכל, והזמן שוב לשבת, ובא ואכל, ואחר כך לעוד שבת, וגם אליה הוא בא, וטעם עוד פעם מן הטעם הרוחני.

אט, אט הוא פשט צורה ולבש צורה, וכעבור שלוש שנים כתב לרבאי הלך מכתב.

"שלום רבאי, הבטחתי לך שכשאתדר בחוף המערבי אכתוב לך מכתב. ובכן, לקח לי קצת זמן, אבל בסוף הסתדרתי... היום אני יהודי שומר מצוות, ברוך ה', קובע עתים לתורה, יש לי אשה ושני ילדים מתוקים, ואני מודה לך מאד על שעזרת לי להסתדר בחיים! שלך, בנימין פלדמן (ברני)..."

(ומתוק האור)

ויהי ביום השמיני

ביום הגדול והנשגב ביותר, מתחילת הבריאה, שחז"ל במסכת מגילה (י,ב) – מיום שברא הקב"ה שמים וארץ, לא היתה שמחה לפני הקב"ה, כיום חנוכת המשכן.

נאמר כאן ויהי ביום השמיני... ונאמר שם ויהי ערב ויהי בקר יום אחד.

אומרים חז"ל – מיום בריאת העולם לא היתה שמחה להקב"ה, כמו היום הזה. זה היום הכי משמח שהיה לפני הקב"ה.

שימו לב לדגש – לא כתוב מיום שברא הקב"ה את העולם, בשבת קודש, אלא מיום שברא הקב"ה שמים וארץ, שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד.

ל - ויהי ביום השמיני יש הקבלה ל - ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ואנחנו רוצים להבין מהי ההקבלה בין שתיים.

לפני שנכנס לענין, ביום הזה, שהוא היום הגדול ביותר בשנה, ביום שבו נחנך המשכן, לא היתה שמחה להקב"ה, כיום הזה.

ביום הזה מעניש הקב"ה את נדב ואביהוא, למה? בהקריבים אש זרה.

(י, א-ג) ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקרבו לפני ה' אש זרה אשר לא צוה אתם: ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם וימתו לפני ה': ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר ה' לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן

אלה הפסוקים שמופיעים בפרשה. כל אחד שואל את עצמו שאלה – אין יום אחר? למה דוקא ביום הזה? היום הכי שמח בעם ישראל, היום שהתבשר עם ישראל על כפרת העגל, רואים בחוש שהקב"ה מוחל לעם ישראל.

אומרים חז"ל (שבת פ"ז,ב) - ראשון למעשה בראשית ראשון לנשיאים ראשון לכהונה ראשון לעבודה ראשון לירידת האש ראשון לאכילת קדשים ראשון לשכון שכינה ראשון לברך את ישראל ראשון לאיסור הבמות ראשון לחדשים.

אותו יום נטל עשר עטרות, היום הכי גדול לפני הקב"ה. אין לך יום אחר? אין לך יום אחר לתת מכה לישראל בפטירתם של נדב ואביהוא?

צריך לדעת, אלו לא שתי אנשים פשוטים. נדב ואביהוא, אלו שתי היורשים של משה ואהרן.

כשמשה ואהרן היו אמורים להסתלק מן העולם, מי שהיה עתיד לרשת אותם, היו נדב ואביהוא.

הזוהר הקדוש, פרשת אחרי מות, אומר, שכל מי שמוריד דמעות ביום הכיפורים, על שתי בניו של אהרן, מובטח לו שלא ימותו בניו בחייו. הבטחה של הזוהר הקדוש.

אנחנו באים ביום כיפור בוכים – ריבונו של עולם, אם הם היו חיים, אנחנו היינו נראים אחרת, אם הירידה של עם ישראל לא היתה בצורה כזאת, של מה? ירידה שמורידה אותנו, ממשה ואהרן, למטה, עד יהושע בן-נון, היתה לנו הפסקה של נדב ואביהוא, אנחנו היינו נראים אחרת. כל כך הרה

"סליחה", קטע אותו קול מחוספס מעט, "אתה חושב שאני יהודי? הו, לא, אני הכומר המקומי..."

היו עוד כמה שיחות טלפון מבולבלות דומות, עד שר' מיכאל החליט לשנות כיוון ולערוך מסיבה של חומס ופלאפל, בהנחה שרק יהודים יגיעו לטעום מאכלים כאלו.

הוא תלה מודעה חגיגית על המסיבה המתוכננת בלוח המודעות של האוניברסיטה, הזמין כדורי פלאפל מניו יורק, קבל אותם קפואים לגמרי בטעם קפוא, ניסה לערוך אותם בצורה חגיגית, והתאכזב לראות שאפילו הזבובים ויתרו על התענוג המפוקפק, ולא הגיעו לבקר באזור המטבח...

הוא כמעט חזר הביתה, כשלתע נכנס מישוה... היה זה בחור מגודל למראה, רעמת תלתלים, מכנסיים קרועים.

ר' מיכאל עטה את הטוב שבחיוכו: "שלום, מה שלומך?"

"אני עובד כאן במסעדה מקסיקנית", אמר הבחור בלי שמץ של מבוכה, "והבוס שלי שלח אותי לגנוב, אה... כלומר לטעום קצת מהאוכל שלכם".

"איך קוראים לך?"

"ברני".

"נעים מאד, אני הרב מיכאל הלר. אני רוצה לדבר אתך, נפגש, נלמד קצת, אתה יודע, עוד מעט תשעת הימים, רוצה שאסביר לך מה זה?"

"אני לא אוהב את המוזיקה הזאת", ברני היה אדיש למדי, לבסוף הוסיף במידה מסוימת של טקט: "אתה יודע מה, אולי נדבר, נראה..."

הוא טעם קצת, אמר שלום והלך.

רק אז קלט ר' מיכאל הלר, שהוא לא השאיר שום שם, מספר טלפון או כתובת, מלבד את זו של המסעדה שלו...

אבל לא אדם כמותו יסכים להרים ידיים. הוא איתר את המספר וחייג לשם.

"הלו, ברני, אתה זוכר אותי?"

"הו, כן. עד עכשו כואבת לי הבטן מהפלאפל שלך..."

"אז מה אתה אומר? רוצה להפגש? לשבת קצת?"

"כן, לא... לא... לא... האמת היא שגמרתי את בית הספר כשהייתי בכתה ז'... קשה לי קצת ללמוד".

"אז רק נדבר".

לזה הוא הסכים.

עד למועד הפגישה ישב לו ר' מיכאל ותכנן את השיחה. הוא ניסה לשער מה עתיד לומר לו ברני, ומה יענה על כל שאלה, אבל המציאות עלתה על כל דמיון...

ברני הגיע מתנשם ומתנשף.

"תראה רבאי, אין לי מדי הרבה זמן, כי מחר אני טס ללוס אנג'לס... כן... כל מה שעבדתי כאן היה משום שלא היה לי מספיק כסף לגמור את הטיול שלי... כעת אספתי מספיק, ומחר אני טס..."

הפעם התקשה ר' מיכאל להסתיר את אכזבתו.

ברני כבר עמד בדלת, כשפתאום אמר, אולי כדי לרצות אותו: "אתה יודע מה, רבאי? לאמר לי משהו אחד ואעשה אותו בשבילך..."

ר' מיכאל הרהר מעט... מה כדאי לבקש? ולבסוף אמר: "אתה טס מחר, נכון? תזמין לך ארוחה אחת כשרה למטוס".

"בסדר", הרכין ברני את תלתליו, "בשבילך אני מבטיח".

"וכשאתה מגיע ללוס אנג'לס", קרא ר' מיכאל מאחורי כתפיו אל תרמיל הג'ינס המהווה שהלך והתרחק, "תשלח מכתב קטן, ותודיע לי שהסתדרת, אוקי?"

וברני הנהן בראשו.

למחרת הגיע ברני למטוס, הוא היה נראה בדיוק כמו כל שאר הנוסעים, ובהגיע שעת הארוחה לא העלתה הדילת על קצה דעתה שהוא זה שהזמין את האוכל הכשר, ונתנה אותו לאדם אחר, בעל זקן, ולברני הגישה מנה רגילה.

"הי סליחה רגע", כך ברני, "הזמנתי 'כושר פוד'..."

"אני אבדוק", היא אומרת, וחוזרת כעבור דקות ספורות, "אני מצטערת... קרתה תקלה ונתנו את המנה למישהו אחר... אולי תרצה אוכל רגיל?"

ברני הרגיש את בטנו מתהפכת... הוא רצה לומר כן, אבל ההבטחה לרב היתה חזקה ממנו... מילה זו מילה, החליט לבסוף, ואמר בקול: "לא אני לא רוצה..."

כשנחת המטוס בלוס אנג'לס היה ברני מורעב לגמרי, אבל כמו להכעיס, כל המסעדות שם היו טרפה. הוא, אמנם, הבטיח לשמור כשרות רק בטיסה, אבל מראהו הדואג של ר' מיכאל נותר חקוק בזכרונו...

דורות מנדב ואביהוא, אנחנו היינו נראים אחרת. מעין הקבלה שיש לנו, לפטירת תלמידי רבי עקיבא.

מה אנחנו מתאבלים היום? חסרים אנשים שמתו?

פשוט מאוד ראיתי את כותרות העיתונים היום בבוקר – 'הרופא ששום מחלה לא יכולה עליו, מגיע!'.
אם כולם יחשבו כך, יזניחו כולם את הבריאות, כל היום יוכלו סטייקים, צ'פסיים, כל בוקר עוגה עם קצפת, איך אני יוכל לרפאות כאלה דברים? אם אתם תהיו מלאים בכולסטרול, אני יוכל לעזור לכם?!
אני יכל לעזור אם האנשים בריאים, וקצת הם חולים, אז אני יכל לרפא אותם, אבל אם אנשים מזניחים את גופם, אני יכל לרפא אותם?!

אנחנו מתאבלים על עצמנו. אם 24 אלף תלמידי ר' עקיבא היו חיים, אנחנו היינו נראים לגמרי אחרת. אנחנו היום, כ"כ הרבה שנים מפטירת תלמידי ר' עקיבא, אנחנו היינו נראים אחרת. על זה אנחנו מתאבלים. זה פטירתם של נדב ואביהוא.

כותרת ראשית – 'הרופא ששום חולי לא יכל עליו' – אז מה הבינו התושבים? חברה תעשו חיים, תשתו כל היום וויסקי, תאכלו מה שאתם רוצים, לא צריך לשמור יותר על הבריאות, יש לנו רופא שפותר את כל המחלות !!!

הקב"ה רצה דוקא ביום הזה, הוא אמר למשה רבינו ונקדש בכבדי, אל תקרי בכבדי אלא במכוודי.

אמר לו הקב"ה – תדע לך, ביום חנוכת המשכן, אני אתן לעם ישראל עונש, מה זה עונש? תהיה מידת הדין מתוחה.

כולם יהיו מפלצות כאן, איך אני יוכל לעזור להם?
עכשיו כשראו שהשר מת, אני יוצא בהודעה לכל תושבי העיר, ואומר – רבותי, אתם ראיתם את השר הזה, השר הזה לא עשה פעילות גופנית, לא הזיע אף פעם, כל היום ישב במשרד, הביאו לו בבוקר קרמשיט בצדדים צ'פס וסטייק, בערב נתנו לו מלואח, תראו איך הוא היה.
אני יכל לרפאות אם אנשים משתפים פעולה, אבל אם אף אחד לא משתף פעולה, איך אני יכל לרפאות?

אמר משה לאהרון – אני הייתי בטוח או אני או אתה. עכשיו אני רואה שלקחו אותם, הם גדולים ממני וממך !

רבותי, אין כאן תשובה, למה דוקא ביום חנוכת המשכן, ונקדש בכבדי, אל תקרי בכבדי אלא במכוודי, אין כאן תשובה, למה בית המקדש צריך לחנך דוקא בפטירתם של אחד מגדולי ישראל, או משה ואהרון, או נדב ואביהוא, על מה ולמה?

התשובה לכך, אומר המגיד מדובנה, ואחרי זה ננסה ללכת קצת יותר לעומק.

אומר המגיד מדובנה – משל למה הדבר דומה?

אם ככה, אומר המגיד מדובנה – עשיית משכן, יכל להביא זלזול בחטא, למה?

כי כל בן אדם שלא בא לכפרה החטא שלו, אז הוא בלחץ, הוא אומר – מי יודע איזה עונש יעניש אותי הקב"ה?!

אבל עכשיו, שאפשר להביא קרבנות למשכן, אם אפשר להביא קרבנות למשכן, אז אין בעיה בעברות – עשית עבירה, הבאת קרבן, התכפרת!

משל למלך שהייתה לו ממלכה, הוא בנה עיר, שכל העיר שלו הייתה בנויה על איכות הסביבה, מי שיגור שם, לא יהיו לו דאגות, מעין קסריה של מטה. אבל הוא אומר, חייבים שהאנשים שם יהיו בריאים, אם הם לא בריאים אז מה זה שוה?

אמר המלך אני מביא את הרופא מספר אחד בעולם, שכולם משבחים אותו, כל מחלה שבאה אליו, הוא מוציא אותה.

הרופא הזה עובד בארה"ב, מקבל \$100,000 לחודש.

אמר לו המלך, אם אתה בא אצלי תקבל פי שתיים, אתה רק תשגיח שכל מי שגר כאן בעיר, כולם עשירי עולם, כולם יגורו פה, יהיו בריאים.

כמוכן הרופא הסכים לתנאים. באותו יום שהגיע, עשו לו קבלת פנים עם במה, קבלו אותו בכבוד גדול.

המלך עולה לנאום – רבותי הגיע גדול המומחים ברפואה, לא הייתה מחלה שלא מצא לה מרפא, וב"ה אנחנו שמחים לקדם את פניו, ותדעו לכם, בני הממלכה, שכל בעיה הכי קטנה, יש לכם רופא בחינם אין כסף, כחלק מהשירות שהממלכה נותנת לתושביה.

בעוד המלך מדבר, פתאום אחד השרים החשובים בממלכה התחיל לצעוק – יש לי כאבים בחזה !!!

נופל מהכיסא לרצפה, הרופא מתחיל לעשות לו הנשמות, עיסוי בחזה, אחרי כמה דקות ז"ל.

שוכב על הרצפה, פגר מת, מכסים אותו.

אוי לה לאותה בושא, אוי לה לאותה כלימה, בקבלת פנים של הרופא, אחד השרים החשובים מת.

בא המלך ואומר לרופא – מה עשית לנו? רופא מספר 1, פעולה ראשונה ולא עשית כלום, איזה מן רופא אתה?!

אמר הרופא למלך – צר לי על פטירת השר האהוב שלך, אבל למעשה אני שמח. צר לי על הפטירה, אבל אני שמח שזה קרה מול כולם עכשיו, למה?

חידות על הפרשה

1. היכן בפרשה מעל 30 פסוקים רצופים שמתחילים באותה אות?
2. פסוק עם חמש שמות של אנשים? [י, ד].
3. פסוק עם חמש שמות של בעלי חיים? [יא, ג].
4. פסוק עם חמש סוגי כלים? [יא, לב].
5. איזה חמש מקומות רטובים ישנם בפרשה. [יא, ט-ל].
6. שתי פסוקים שבכל אחד מהם יש שתי הבדלות? [י, יא - יא, מז].
7. שתי מילים זהות וצמודות בניקוד שונה? [י, טז].
8. שתי מילים, המופיעים בשתי פסוקים צמודים עם שינוי באות הראשונה? [י, ט-כ].
9. מהו מוכנה המשותף בין גמל שפן וארנבת? [יא, ד-ה-ו].
10. מה אכלה האש שיצא מלפני ה' (2 דברים) [ט, כד - י, ב].

בדרך הדרוש

והנה כל העם וירנו על פניהם: (ט, כד)
ברבה פ' זו ר' תנחום בשם ר' יודן תני כל ז' ימי מלואים היו משה ממשמש בכה"ג ולא שרתה שכניה על ידי ה' וירא כל העם וירנו ע"ש"צ"ע מאי מיייתי ראי לזה מקרא מלא הוא כי היום ה' נראה אליכם, גם מהאי קרא דמיייתי אין ראי אלא מרישא דקרא ותצא אש מלפני ה' ותאכל וגו', וי"ל בשים לב דאמר התם שוה היה עונש על שסרב בשליחות ואמר שלח נא ביד תשלח מאי מדה כנגד מדה הוא זה. גם צריך להבין הלא משה זכה להשרות שכניה על ישראל בשעת מ"ת יותר מאשר זכו במשכן ע"י אהרן, וי"ל התם זכו ע"י הכנה שהכינו עצמם לכך ג' ימים אל תגשו אל אשה והכא הוי בלא הכנה כלל והא"ש דהוי מדה במדה דאי במדרש שלח נא ביד תשלח ביד אהרן שרגיל כבר מאז להיות נביא שלוח לכן נענש ע"ש"צ זכו להשראת שכניה בלי הכנה והרגל כלל,

והנה מנה"מ שהי' או בלא הכנה והיכי רמזיא י"ל דאחז"ל [פסחים ק"ז]. לדוד מוזמר שרתה שכניה ואח"כ אמר שירה משא"כ מוזמר לדוד והכונה כשהי' צריך הכנה הי' מוזמר ומנגן וכנגן המנגן שרתה עליו שכניה משא"כ כשלא הי' צריך הכנה שרתה שכניה ואח"כ מוזמר, וא"כ ה"ג הא כתי' וירא כל העם ואח"כ וירנו ש"מ שלא הי' צריכי הכנה כלל,
וא"ש דהמדרש רוצה להביא ראייה שהי' זה לעונש למשה ושלא תאמר הלא כבר זכה לגדולה מזה בהר סיני ע"כ מיייתי מהך קרא ש"מ שהי' בלא הכנה כלל והוא יותר ממה שזכה בהר סיני וק"ל [תקני"ד - ג'ח]: (התם סופר)
קרב אל המזבח (ט, ז)
ברש"י על הפסוק קרב אל המזבח שהיה אהרן בוש וירא לגשת אמר לו משה למה אתה בוש הלא לכך נבחרת. יש לפרש על פי מה דאיתא במדרש מפני מה היה אהרן כהן

(חנוכת התורה).

זבל מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת שמיני תשפ"ד שנה י | גליון מס' 528

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

משונכנס ניסן מרבים באמונה

עומדים אנו בפתחו של חודש ניסן, שבו ראו ישראל בעיניהם את המראות הגדולים של יציאת מצרים, אלו שהיו בסיס האמונה לכל הדורות. דומה כי כפי שחדש אלול מכנה בפנינו "חדש הרחמים והסליחות", כן ראוי שיכנה חודש זה בפנינו "חדש האמונה והבטחון". הן לא לחנם כשצונו הקב"ה בסיני על האמונה: "אנכי ה' אלקיך", הסמיך לך את העבדה: "אשר הוצאתיך מארץ מצרים", שכן פאמור, יציאת מצרים היא בסיס האמונה.

חדש זה הוא עבורנו הזדמנות לחדש בקרבנו את האמונה המעברת אלינו מדור לדור. מחובתנו להעירה ולעוררה, כדי שנוכל לקיים פיאות את אמירתנו בהגדה של פסח: "בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים".

מסתבר כי הדרך הטובה ביותר לעשות זאת היא באמצעות עניית אמן, שהרי משמעותה של עניית אמן היא הצהרת אמונה מחלטת בבורא עולם, וכפי שמפרשת הגמרא (שבת קיט ב) שהמלה אמן היא ראשי תיבות: "א-ל מלך נאמן", ומפרש רש"י (שם ד"ה א-ל) שהעונה אמן מעיד על בוראו שהוא "א-ל מלך נאמן".

דברים נוקבים בענין כותב רבנו בחיי בספרו 'כד הקמח' (ערוך אמונה): "צריך אדם להזהר בתפלה ובברכות שיענה אחריהם אמן, שהיא מלה נגזרת מלשון אמונה. וכל מי שעמדו אבותיו על הר סיני וקבלו התורה הנקראת אמונה, והוא מזרעו של אברהם אבינו שהוא ראש האמונה, דכתיב בו (בראשית טו ו): 'והאמין בה', חייב הוא לכוון לבו ומחשבתו בעניית אמן".

אף לשון השלחן ערוך (או"ח סכד ו) בבאור פנות אמן: "אמת היא הברכה שברך המברך ואני מאמין בזה", מבהר היטב לפי היסוד האמור; בתוספת הלשון "ואני מאמין בזה" מדגיש השו"ע את החובה האמורה, לשלב בכנות האמן גם לשון אמונה, שהרי האמונה היא יסוד האמן. לא לחנם דרשו קדמונים כי אמן היא ר"ת: "אני מוסר נפשי", שכן אם מהותה של אמן היא אמונה, בודאי יש למסר את הנפש על כך!

חזק באמן בחדש זה יבסס את האמונה בלבנו למשך כל חדשי השנה, וכפי שנרמז בפסוק המדבר על אודות חודש זה (שמות יד ב): "החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה" - "ראשון הוא לכם" סופי תבות אמן.

בימים מברכים אלו ראוי שנעסק ביתר שאת בעבודת האמונה, נשכים לאמירת ברכות השחר בצותא, ובזכות זו תקיים בנו הבטחת חז"ל (רי"ה יא ב) "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל", אמן ואמן.

בקריאת "אני מוסר נפשי",
שבת שלום,

ד"ר מנחם מנדל

בני אמונים

בניית תפלה בפרשה

יצר כללי ויצר אישי

"ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה' תעשו וירא אליכם כבוד ה'" (טו)

חכמים (תו"כ טו) דרשו פסוק זה כך: "אמר להם משה לישראל: אותו יצר הרע העבירו מלבכם, ותהיו כלכם ביראה אחת ובעצה אחת לשרת לפני המקום... עשיתם כן, וירא אליכם כבוד ה'". ויש להבין: מהו "אותו יצר הרע" שהצטוו ישראל להעביר מלבם?

באר החדושי הרי"מ: לכל אדם נועד תפקיד מיוחד שלשמו נברא, ומטלת עליו חובה מיוחדת להשלים את יעודו זה. אלא שבמקביל היצר מכביד עליו באופן מיוחד בענין זה ופועל להניאו מממש יעודו. כיון שרק האדם עצמו מכיר ויודע את טיבו של אותו יצר אישי ומיוחד, על כן פונה משה לישראל ואומר להם: את "אותו יצר הרע" המיוחד לכל אחד ואחד מהם, "העבירו מלבכם", ובכך תזכו "וירא עליכם כבוד ה'" (אמרי הרי"מ).

יש שבאר ביסוד זה תמיהה העולה בנסח ה"הירצון" שבברכת "המעביר שנה": "לאחר שאנו מבקשים: "ואל תשלט בנו יצר הרע", אנו כופלים ומבקשים: "וכך את יצרנו להשתעבד לך", מדוע?

אלא שבתחלה מבקשים שלא ישלט בנו היצר הרע, הכללי, ולאחר מכן אנו מבקשים על "יצרנו" - המיוחד לנו, שיקף אותו הקב"ה לעבודתו ותברך (טללי אורות - שנים מקרא בשם אמרי תוד).

הבושה מהחטא מכפרת

"ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם" (טו)

פרש רש"י (ע"פ תו"כ טו ז): "שהיה אהרן בוש וירא לגשת. אמר לו משה: 'למה אתה בוש? לך נבחרת'".

מלשון "בוש וירא" נראה כי מלבד שנמנע אהרן לגשת למזבח מחמת

בושתו מחטא העגל, היתה לו אף יראה לעשות זאת, ויש להבין מדוע התייחס משה רק לענין הבושה, באמרו: "למה אתה בוש?"

רבי חיים הכהן רפפורט, רבה של אוסטרזהא, מבאר כי כונת רש"י היא כך: ראה משה שלמרות "שהיה אהרן בוש" בחטאו, עדין הוא "ירא לגשת", והתפלא: הלא הבושה מהחטא היא תקונו, וכמאמר חכמים (ברכות יב ב): "כל העושה דבר עברה ומתבייש בו - מוחלים לו על כל עונתיו, ולפיכך אמר לו: "למה אתה בוש" - דוקא מפני שאתה בוש, ובכך נתכפר לך חטא העגל, "לכך נבחרת" (אוצרות חיים, נדפס בסוף שו"ת 'מים חיים' ח"א).

כחה של עניית מצוה קלה

"להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל" (יא מט)

רש"י מביא את דברי חכמים (תורת כהנים יב ז) כי הכתוב "להבדיל בין הטמא ובין הטהור" בא ללמד על חובת האדם ללמד להבחין לא רק בין המינים הטהורים לטמאים, אלא גם בין המתיר באכילה לאסור באכילה, אף במקום שההבחנה ביניהם היא קטנה ביותר, וכגון: "בין נשחט חציו של קנה לנשחט רבו".

מוסר נפלא העולה מהדברים למד רבי משה שואב, המשגיח דגייטסהד: ההבדל "בין נשחט חציו של קנה לנשחט רבו" הוא דק כחוט השערה, ובכל זאת בחוט שערה זה תלויה כשרות הבהמה, והוא שיקבע אם בהמה זו כשרה, או שמה נבלה האסורה באכילה. מכך נוכל ללמד על משמעותה העצומה של כל פעולה קלה, ולהבין כי אפילו מצוה קלה כעניית אמן יכולה לשנות את מהותו של האדם ולהעלותו לדרגה גבוהה יותר. ואכן במסכת פלה רבתי (פרק ב) מספר כי רבי עקיבא הציל את נשמתו של חוטא גדול, בכך שלמד את בנו לומר קדיש ובכרו (מערכי לב' ח"ג עמ' צז).

הפעיל קשרים במקום הנכון

בסבלנות. הוא קבלו בכבוד רב, ולאחר ששאל את פרטי הילדים הודיע לו מיד על קבלתם, ואף פרט בדיוק להיכן ייעד כל ילד: "מוישי ישבץ בכתתו של הרב פין, ישראל מאיר בכתתו של הרב פרנק ויענקי בכתתו של הרב לוי".

המנהל נפרד ממנו לחיים ולשלום, ולר' זבולון לא נותר אלא לעפל את העבדה המגומרת. תפלתו התקבלה מהר מהצפוי. בלבו נקרו שאלות לרב. הוא ממש לא הבין כיצד קבל אותם המנהל אפלו מבלי לערוך אתם ראיון, אולם העדיף שלא לשאל כלום ובמקום זאת להודות לה' ותברך על כל הטוב שגמל עמו.

תקופה קצרה לאחר מכן, כשילדיו כבר התבססו בתלמוד-תורה החדש, זכה במפתיע לקבל את התשובה המדהימה לשאלה שנקרה בלבו - כיצד החליקו ילדיו בכזו קלילות למוסד המבקש.

כמה ימים לאחר אותו ראיון קצר נשמע שוב צלצול טלפון בתלמוד-תורה: "שלום, מדבר זבולון", נשמע הקול מעבר לקו, "אני מענין להכניס את ילדי לתלמוד-תורה". "הכתות מלאות", נשמעה התשובה הלקונית מפי המנהל, "וגם איננו רגילים לקבל ילדים באמצע השנה".

המנהל צפה לסים את השיחה בנקודה זו, אלא שמשום מה הלה התעקש:

"איך אתם דוחים אותי?? הרי הגביר ר' משה ליב אמר לי שהוא דבר אתכם וכבר קבל את הסכמתכם?"

"מההה???" נפלטת קריאת הפתעה מפי המנהל. "אתה הוא אותו זבולון שעליו דבר ר' משה ליב? איך זה יכול להיות, הרי רגע לאחר השיחה עם הגביר התקשר אלי אדם בשם זבולון, וילדיו התקבלו מיד לתלמוד-תורה!"

וכאן התבררה האמת המפלאה... היתה זו השגחה פרטית של ממש שר' זבולון מידענו התקשר ברגע הנכון לתלמוד-תורה, בדיוק רגע לאחר שאותו ר' משה ליב, מגדולי התורמים של המוסד, התקשר, וכך בקשתו, שהיתה אמורה להדחות על הסף, התקבלה בכבוד גדול.

לבסוף גם ילדיו של ר' זבולון המקורי התקבלו למוסד, אולם ההבדל היה ברור, ר' זבולון מידענו הפעיל קשרים במקום האמתי. הוא לא בטח בבשר ודם, כי אם בחר לפנות למי שאמר והיה העולם, הוא התפלל אליו ובקש ממנו מעמק לבו, וזכה לפתיחת דלתות שלכמותה זוכים רק יחיד סגלה.

'השגחה פרטית' - תצוה תשפ"ד

התעוררה בר' זבולון התחושה כי התלמוד-תורה שאליה שלח את ילדיו אינו מתאים עבורם, וככל שחלפו הימים התגבשה בלבו ההחלטה כי אין מנוס מלהעביר את הילדים למקום למודים אחר.

לאחר שקבל את ברפת רבו למחלה, מהר לברר אצל ילדים מביני עניו, ועד מהרה הגיע למסקנה כי תלמוד-תורה מסים הוא המתאים ביותר עבור ילדיו. באותו תלמוד-תורה למדו ילדים מבתיים שתאמו את הסגנון שר' זבולון בחר לחנך בו את ילדיו, אלא שעמדה בפניו בעיה כלל לא פשוטה: מדבר היה במוסד יקרתי ומבקש, שלא מהר למקלם.

הוא הפיר בעבדת היותו אברך צעיר ולא מפר, שלא בא מהגרם המצוה של יתר המשפחות ששלחו לאותו תלמוד-תורה, ומלכתחלה ידע שיהיה עליו להלחם כדי להצליח, והוא לא חשב לוותר.

קשרים עם עסקנים לא היו לו, אולם קשר עם מי שמנהל את כלם היה גם היה, והוא החליט להעזר רק בו, בקדוש ברוך הוא המלמד תורה לעמו ישראל. ר' זבולון נסע אפוא להר המנוחות, לשפך שיח על קברו של מורו ורבו, זכר צדיק לברכה.

על הצינו הקדוש הוא נשא תפלה לפני הקב"ה, בקש בתחנונים שירחם עליו ועל ילדיו, בטא את שאיפתו ושאיפת בני משפחתו לעבדו באמת וללמד את תורתו הקדושה בקדשה ובטהרה בדרך ישראל סבא, ואף התחנן מפרשות שילדיו יתקבלו בקלות לתלמוד-תורה שאליה חפץ לשלחם.

כשסים את תפלתו כבר היה רגוע יותר וכבר היה מוכן ומזומן להשתדלות המכריעה - לטלפן למנהל.

בבקר שלמחרת התקשר למשרדי התלמוד-תורה, הציג את עצמו ובקש לשוחח עם המנהל. להפתעתו נענה באהדה: "מה רצון כבודו?" שאל המנהל בטון מכבד שהפתיעו לחלוטין.

"שמי זבולון, ואני מבקש להעביר את שלשת ילדי לתלמוד-תורה שלכם". "בסדר גמור, בשמחה רבה" - הדהים המנהל בתשובתו המהירה, "אני מחכה לך עוד היום במשרד".

ר' זבולון לא האמין למשמע אזניו, אולם הוא לא הרשה לעצמו להתמהמה. חיש מהר סר למשרד, שם כבר המתין לו המנהל

מרגע שיצא ר' זבולון מבית הרב, החל מיד לחשב את צעדיו הבאים. בהכירו את פני המציאות ידע כי לא קלה היא הדרך שלפניו, ובלבו נשא תפלה שמאמציו ישאו פרי, וכי ילדיו יזכו לחינוך הטוב ביותר שהם ראויים לו, כשאיפתו הטהורה.

בשלושה בנים התברך ר' זבולון, ילדים

קשרים עם עסקנים לא היו לו, אולם קשר עם מי שמנהל את כלם היה גם היה, והוא החליט להעזר רק בו, בקדוש ברוך הוא המלמד תורה לעמו ישראל. ר' זבולון נסע אפוא להר המנוחות, לשפך שיח על קברו של מורו ורבו, זכר צדיק לברכה.

הר המנוחות

עדינים ומתוקים, שפינו שהוריהם היו נדשים באותה עיר שבה בחרו להתגורר ולחנך את ילדיהם, ולא הכירו לעמק את טיב המקום ויושביו, נשלחו ללמד בתלמוד-תורה שלא תאם כלל את רמתם הרוחנית.

היה זה תלמוד-תורה שבו למדו ילדים מפל הסגנונות ומפל הרמות, ומטבע הדברים שררה בו רוח שונה מהדרך שבה התחנכו ילדיו של ר' זבולון.

כשהחלו ילדיו של ר' זבולון להביא לביתם משגים שעד כה היו מרחקים מהם ומעולמם,

גדר נשיאת פנים בכרפת פהנים

"וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם וירד מעשת החטאת והעלה והשלמים" (ט כב)

מלשון "וישא" דרשו חכמים (סוטה לח א) שבעת אמירת פסוקי ברכת כהנים צריך להכהן להגביה ידיו [נשיאות פנים]. ואולם נחלקו הפוסקים: האם עליו לשאת את פפיו עוד בטרם ברכת "אשר קדשנו בקדשתו של אהרן", או שמוא רק לאחריה, לפני אמירת הפסוקים?

השלחן ערוך הרב (או"ח קכז ז) פסק שנשיאות הפנים נעשית רק לאחר הברכה, שכן נשיאות פנים היא עקור המצוה, ומאחר שברכת המצוה נאמרת תמיד לפני עשית המצוה, על כן אין לו לשאת פפיו בטרם ברך את ברכת המצוה.

ואולם רבי נחמן פהנא, רבה של ספינקא, העיר (ארחות חיים' שם יד, הובא ב"פ החיים' שם עו) שבספר 'פענח רזא' (במודבר ו כז) כתב כי מצות ברכת כהנים הוא אמירת פסוקי הברכה, ונשיאות פנים אינה מהמצוה, ועל כן אדרבה יש להקדימה לברכת המצוה, כדי שלא תהיה הפסק בין הברכה למצוה. הפענח רזא הביא סמוך לשיטתו מן הכתוב (תהלים קלד ב): "שאו ידכם קדש וברכו את ה'"; תחלה "שאו ידכם" ורק אחרי כן ברכו ברכת "אשר קדשנו בקדשתו של אהרן".

גם הבנין אריאל (ח"ב מסכת סוטה) עמד על נדון זה, והוא מבאר בכך את מה שאמרו בגמרא (סוטה לט א) שפמענה לשאלת "במה הארכת ימים?" השיב רבי אלעזר בן שמוע: "מימי לא נשאתי פפי

בלא ברכה". ולכאורה יש להבין, וכי בכך התפאר התנא, שקים את חובת ברכת המצוות? אכן לאור האמור יש לפרש את דבריו כפשוטם, שהתפאר בכך שהקפיד אף לא להגביה ידיו לברכת כהנים קדם אמירת ברכת המצוה, כיון שסבר שהגבהת הידים היא חלק מהמצוה.

אהרן סמן לעם לבנו

"וישא אהרן את ידו אל העם ויברכם וירד מעשת החטאת והעלה והשלמים" (ט כב)

יש להבין את פשר הסבה שכתבה התורה את תבת "ידו" בכתוב חסר, באופן שמשממע כביכול נשא אהרן רק את ידו האחת?

הנצי"ב מוולוז'ין מבאר כי אכן פונת התורה לרמז בכך שבטרם נשא אהרן את ידיו לברך את העם, הקדים ונשא לעברם את ידו האחת, ובכך סמן להם שהוא עומד לברכם, ועליהם לכוון לבם לברכתו. שאמלא כן לא היו יודעים שהוא עומד לברכם, ולא היו מכונים לבם לברכתו.

ומוסיף וכותב הנצי"ב, שפסוק זה, המלמדנו שטרם הברכה הקדים אהרן לרמז לישראל שיכונו לבם לברכתו, למדו חכמים (ירושלמי מגלה ד ה, וכן נפסק בשו"ע או"ח קכח כג) את ההלכה, שבשעה שהכהנים מברכים את העם, חייבים המתברכים לכוון את לבם לברכתם (שו"ת 'משיב דבר' ח"ב סי' צא).

תענה אמונים

פנינים על מצות התפלה

שישים רבוא - תנאי להשראת השכינה

"לאמר לך אתן את ארץ כנען חבל נחלתכם; בהיותם מתי מספר כמעט וגרים בה"

מדוע מכנה הכתוב את הארץ המבטחת: "ארץ כנען", ולא "ארץ ישראל"?

רבי שלמה מחלמא, בעל "מרכבת המשנה", מפרש שהתשובה לכך מתבארת בהמשכו של הפסוק: אמרו חכמים (ראה זה נח עג א; 'לקוט ראובני' וישב) שפאשר השכינה שורה בארץ מכנה היא "ארץ ישראל", וכשאינה שורה בה היא מכנה "ארץ כנען". ואולם השראת השכינה אינה תלויה רק בהתנהגותם של ישראל, אלא גם בכמותם, שכן אמרו חכמים (בר' עד ז): "אין שכינה שורה בפחות מששים רבוא". זוהי פונת הפסוק: כשהבטיח הקב"ה את הארץ לאבותינו, כנתה היא "ארץ כנען", ומדוע? מפני שהיו עדין "מתי מספר", ולא שרתה בה שכינה (מרכבת המשנה' עה"ת עמ' רעא).

וכל מאמינים

"לכך נקרא העונה אמן 'שמר אמונים' (שבת קיט ב), לפי שעל ידי עגית אמן משמרים את האמונה, פי עקר אמונה נתלה בעגית אמן" (מגלה עמקות' האזינו).

אגרת אמונים

מכתב מקורא נאמן

לכבוד נשיא 'בני אמונים'

הרב יעקב דב מרמורשטיין שליט"א,

שלום וברכה!

בשיר וקול תודה אודה לכם על פעלכם הרם והנשגב, ועל הגליונות הנפלאים שאתם מוציאים לאור מדי שבוע, בהם אני זוכה להנות מאור וזיו דברייכם הנפלאים והמדקקים, הקולעים אל השערה.

בבחינת 'נאה קורא ונאה מקים', הצלחתי בס"ד לפעל שבפנין שבו אני מתפלל, כל המתפללים משכימים לברך ברכות השחר בחרותא. כן, מלבד עצם זכות הקימה לתפלה וזכות עגית אמן, זכינו כלנו בזכות עצומה ומיוחדת - להתפלל במנין של עוני אמן.

בעלון פרשת בשלח הבאתם את דברי רבנו בחיי (שמות יד לא) המבאר שמצות עגית אמן נתקנה על ידי חכמים כדי להשריש את האמונה שהיא יסוד התורה בלב ישראל. בעגיי עלה בידי להביא לכך רמז נפלא מן הפסוק (תהלים פט ב): "חסדי ה' עולם אשירה לדר ודר אודיע אמונתך בפי". שהנה, מלבד שלפי פשוטו נתן לפרש שהכתוב: "אודיע אמונתך בפי", מכנו לעגית אמן, שכן פטוי האמונה בפה נעשה בעגית אמן, וכדברי רבנו בחיי, נתן לראות בכך אף רמז מפרש מן הכתוב לעגית אמן, שכן תבת "אודיע" היא בגימטריה "אמן"!

בתפלה פי יערה הקב"ה רוח סהרה מפרום על כלנו, להבין ולהשפיל על גדל כחה של עגית אמן, ונזכה כלנו לקים בפה מלא כדת וכהלכה את הפתוב: "אודיע אמונתך בפי".

בברכה וביקר, שלמה לייב טרויבע פה עיה"ק ירושלים תובב"א

נתן לשלח מכתבים לפקס שמספרו 08-9746102 או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

אשר יצר, אמן ואזרחות

לעשות", והפתע לשמע מישהו עונה אחריו "אמן" ברהיטות. הוא הביט לאחוריו וגלה יהודי הלבוש בהדור. מסתבר שאף הוא התכוון באותו רגע לברך "אשר יצר". "האם תוכל אף אתה לענות אמן אחר ברכתי?" שאל האיש, והרב ר' נענה בחיוב. הלה ברך את הברכה, והרב ר' ענה אחריו "אמן".

"מה מעשיך כאן?" התענין האיש בחביבות, והרב ר' השיב בקצרה, בפנים מכרפמות: "באתי הנה לראיון שאליו המתנתי במשך תקופה ארכה, ולחרדתי גליתי שהדרכון אינו ברשותי..."

"ומה אתה חושב לעשות?" קטע הלה את דבריו בשאלה. "כיון שאין לי בררה אחרת, אגש לראיון בלי דרכון, וה' יהיה בעזרי", השיב הרב ר' כשעיניו מביעות חשש מהול בתקנה.

"נעים להכיר; ג'קוב סטיין, עורך דין ממחה לעניי הגירה", הציג האיש את עצמו, והמשיך בקול תקיף: "אני רוצה להזיכרך שלא תעז לגשת לראיון מבלי הדרכון, כי אם תעשה זאת, תגרם שבששיתך תדחה על אתר, ואין לדעת מתי תוכל להגישה בשנית!"

נותרו עוד כשלוש שעות עד לסגירת המשדך, המשיך האיש והציע בטוב לב: "אני אמור להשאיר כאן עד סוף היום. אם תצליח להשיג שליח מהיר שביא את הדרכון מביתך, אעשה הכל כדי שתצא מכאן עוד היום כשהאשור המיחל בידך".

נרגש כלו, לא השתהה הרב ר' אף לרגע. הוא התקשר לחברת שליחיות מפרת, ובתוך כמה דקות התבשר מביתו כי השליח יצא בדירה לעברו כשבדידו הדרכון המיחל. כשעתים לאחר מכן כבר היה הדרכון בידו, ומכאן ואילך התהליך היה קצר; כפי שהבטיח עורך הדין האדיב, הוא לנה אותו במסירות לאורך כל התהליך, ובסיעתא דשמיא, בזכות קשריו המסעפים, הבקשה אשרה על אתר.

כיום, הרב ר' הוא אזרח ארצות הברית, אולם יותר מכל הוא "צדיק שמר אמנים", ביתר שאת וביתר עז. במיחד לאחר שזכה, כמו רבים אחרים, לחוות מקרוב גם גלוי שהתרחש עמו, בזכות עניית אמן.

הרב ר' הוא אזרח אירופאי אשר זה שנים רבות דר בארצות הברית עם משפחתו. כמו רבים הוא המתין במשך שנים לקבלת אזרחות ארצות הברית, פעלה הכרכה בבירוקרטיה ארכה ומתישה, וכאשר סוף סוף הצליח לעבר את כל המשוכות ולקבל תור לראיון במשדך ההגירה, לא היה מאשר ממנו.

ביום הראיון השכים קום, ברך ברכות השחר בחברותא כהרגלו, התפלל שחרית ויצא לדרכו, בואכה משדך ההגירה אשר בניו יורק רבתי.

בשעה עשר בבקר, שעה קלה לפני מועד הראיון המתכנן, כבר החנה את מכוניתו בסמוך למשדך. בטרם עלה אל המשדך, שב ובדק ליתר בטחון את המסמכים שברשותו, הטפסים המשקעים היו מסדרים היטב, גם התמונות נמצאו, אולם פרט אחד היה חסר... "היכן הדרכון??" נמלטה צוחה מפיו.

לחרדתו, הדרכון האירופאי שלו נשפח בבית, ובלעדיו לא ניתן היה לקיים את הראיון.

לאחר שונגע מההלם הראשוני החל לשקל את צעדיו; לנסע הביתה ולשוב לא היה בא בחשבון. הוא ידע כי התור הוא חד פעמי, והמאחר מפסיד, ולפי מצב הכבישים עתה הבין כי לא יספיק לנסע ולחזור לפני סגירת המשדך.

ביאושו החליט לגשת לראיון בלא הדרכון; מוטב שפך, סבר, מלהפסיד את התור המיחל...

הרב ר' עלה למשדך והמתין לתורו. בינתיים התחייב באשר יצר, ובטרם ברך הביט סביבו כהרגלו, בבקשו לקיים את הנהגתו הקבועה שלא לברך מבלי שיענו אחריו אמן. חדר ההמתנה היה מלא בבלייל אנשים בני אמות שונות. אף אחד מהם לא היה נראה כיהודי, ומשך הסתפק הפעם באמירת הברכה בקול ובכונה.

הוא סים את הברכה, תוך כדי שהוא מכון במיחד במלים: "ומפליא

שערי גן עדן

עניית אמן במשנת בעל ההלוא

רבקה ענתה אמן אחר פרפת יצחק

לאחר שיעקב התברך מפי אביו יצחק, נאמר (בראשית כז ל): "ויהי אף יצא יצא יעקב מאת פני יצחק". כפילות הלשון "יצא יצא יעקב" באה ללמד שבטעה שברך יצחק את יעקב, ענתה רבקה אמן אחר ברכותיו, שכן אמן בגימטריה צ"א. והטעם שפפלה התורה "יצא יצא", הוא כדי ללמדנו שעל כל אחד משני הפסוקים של ברכת יעקב ענתה רבקה אמן, וכפי שאנו עונים אמן אחר כל אחד משלשת פסוקי ברכת הפהגים. לפיכך אף לאחר שגלה יצחק את טעותו, חזר ואמר על יעקב (להלן פס' לג): "גם ברוך יהיה", לפי שידע שברכה שוענתה באמן - סופה להתקיים.

משום כך, אף כאשר צטטה רבקה באזני יעקב את דברי יצחק לעשו, אמרה (בראשית כז ו-ז): "הנה שמעתי את אביו מדבר אל עשו אחיך לאמר; הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברככה לפני ה'". רבקה הוסיפה את המלים "לפני ה'" שאותן לא אמר יצחק, לפי שידעה שכאשר תענה אמן אחר ברכתו, תחשב הברכה "לפני ה'", שהרי ידוע שאמן בגימטריה שמות הוי"ה ואדנות (חיי יצחק פרשת תולדות).

רבי חיים יצחק אייזיק יוסטמן ג' בניסן תרע"א

מצבתו של ר' חיים יצחק אייזיק יוסטמן בבית החיים ברובע גענשא בורשה

רבי חיים יצחק אייזיק יוסטמן נולד לאביו רבי יעקב אריה בשנת תקצ"ג. את עקר תורתו קנה אצל בעל ה'חדושי הרי"מ', ואף נמנה עם בחירי תלמידיו.

הרב יוסטמן עסק כל ימיו בתורה ולמד תלמידים הרבה, ושמו יצא ברחבי פולין כגאון הבקי בתורת הנגלה והנסתר. כתב חדושים על הש"ס, על התורה ועל ספר הזהר, חלקם נדפסו בספרו חיי יצחק על התורה, ובספר שייח' יצחק על הש"ס.

בהקדמתו לספרו חיי יצחק הבטיח: "כל מי שירצה לגשת אל המלאכה הזאת ולקח חבור להדפיס, או שיהיה עוזר וסומך, או יקנה חבורים שלי, אהיה לו למליץ ועוזר וסומך בכל צרה או חלי רחמנא לצלן שלא תבוא, וכדומה בכל האפשרות שאוכל".

נפטר בג' בניסן תרע"א, ומנוחתו כבוד בבית החיים גענשא בורשה.

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנצל ולהדפיס בלי רשות בכתב

לע"נ
אמריד
רבי
יששכר
בן הרב
מנחם
הצ'רזני
זצ"ל

שבת קודש כז אדר ב' תשפד: הדלקת נרות: ירושלים: 6:26 תל-אביב: 6:41 חיפה: 6:33 מוצאי שבת: ירושלים: 7:40 תל-אביב: 7:42 חיפה: 7:42 ר"ת: 8:19

פרשת שמייני

עצה מן הזקנים

טוב וראוי לכל אדם להזועץ ולהמלך בזקני הדור וחכמיו!

נלמד מהפסוק "ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל" (פרק ט-א)

ואמרו חז"ל במדרש (בד"ר יא-ח): "אמר רבי עקיבא נמשלו ישראל לעוף, מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפיים, כך ישראל אינם יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם". וזקנים היינו זקן שקנה חכמה, וכמו שנאמר על אברהם אבינו "ואברהם זקן" ועל יצחק "ויהי כי זקן יצחק" וביארו חז"ל "זקן ויושב ביישיבה", דאמר רבי חמא ב"ר חנינא, מימיהן של רבותינו לא פרשה ישיבה מהם, היו במצרים ישיבה עמהם שנאמר "לך ואספת את זקני ישראל". היו במדבר ישיבה עמהם שנאמר "אספה לי שבעים איש מזקני ישראל" (יומא כח:)

מדוע עצת החכם בחכמת התורה, טובה יותר ומוצלחת יותר משל כל אדם אחר מן השורה? מפני שמחמת רוב תורתו ועומק חכמתו ועבודת מדותיו מבחין ורואה דברים שאחרים אינם רואים וגם מתווסף לו סייעתא דשמיא מיוחדת לכך.

דוגמא לזה הביא הגרי"מ פיינשטיין זצ"ל מעצתו של יוסף הצדיק במצרים, לקבוץ אוכל שבע שני השובע ולשומרו לשבע שנות הרעב, אשר לכאורה היאך תצליח עצה זו עפ"י דרך הטבע וכי אפשר לשמור מזון מספר שנים? ובכ"ז קיבל פרעה עצתו לא בגלל שהיא הגיונית אלא משום שיוסף "איש אשר רוח אלוקים בו" ויש לו סיעתא דשמיא, וממילא הצלתו מובטחת.

על כח ראייתם של גדולי ישראל לחזות את הנולד כתב הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל (בספרו עלי שור): "כאשר גדולי גאוני ישראל חרצו משפט בשאלות הזמן, היו רואים בפיקחותם את הנולד אשר קטנים קצרי ראות לא ראו. ויש אשר עשרות בשנים אחרי שחיו דעתם, נוכחים גם קטנים לראות עד כמה הם צדקו אבל שלומי אמוני ישראל מאמינים בהם גם בטרם יראו.

ואולם, לא לכל אחד מישראל עומד החוש של אמונת חכמים, ולעיתים באורך הגלות רבה המבוכה. ואם החוש והאמונה נחרתו בכלל ישראל עוד מהר סיני, היאך לא יעמדו בזה בכל הדורות". עכ"ד הרב וולבה.

כאשר הקים הגאון מהר"ם שפירא מלובלין זצ"ל את ישיבת חכמי לובלין, הוא בנה אותה לארבע מאות בחורים (שאז היה נחשב לישיבה רבת תלמידים). ניגשו אליו אנשים שסברו שהלימוד בישיבה הוא רק כדי להכשיר רבנים, ושאלוהו: מהיכן תשיג ארבע מאות קהילות, עבור הבחורים האלו כדי שיכחנו שם ברבנות?

השיב להם רבי מאיר שפירא: "מתוך ארבע מאות אלו, אחד יכהן כרב ומורה הוראה, אבל 399 האחרים ילמדו כאן שצריך לשאול את אותו רב..."

עצה מן התורה...

מעשה ביהודי שהמתין שנים רבות להפקד בבנים. ביום מן הימים אמר לו רופא שישנה בעיה רפואית מסויימת ולדעתו יש לעשות ניתוח. נכנס אותו יהודי להתייעץ עם הגאון מטשיבין - רבי דוב בעריש וויידנפלד זצ"ל ושטח בפניו את פרטי הענין והניתוח שהרופא מציע לעשות.

חשב הרב מטשיבין מעט ואמר לו שלא מצינו בחז"ל שיש מציאות של מום כזה, ואם כן, כנראה שהרופא אינו צודק בתיאוריה שלו, ולא כדאי שיעשו את הניתוח. ואכן אותו יהודי נושע לבסוף מבלי שעבר את הניתוח.

שר התורה

"ונהנין ממנו עצה ותושיה"...

מעשה באשה שקיבלה אירוע מוחי קשה ודעת הרופא באיכילוב היה לנתח אף שהודה שישנן דעות חלוקות אצל הרופאים והיה ספק גדול מה לעשות. נכנס למשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שאמר שכיון שיש מחלוקת בין הרופאים לא ניתן לסמוך על דעת הרופא שיש לנתח. ושלא לשאול את הגר"י קניבסקי - הסטייפלער זצ"ל "כי דבר ה' בפיו ולא תצא תקלה תחת ידו".

שמע הסטייפלער את שני הצדדים, ודן בהם. לאחר מכן עיין בספר אחיעזר שהיה אפשר ללמוד ממנו על הנושא הנידון, ואז הכריע הסטייפלער שלא לעשות את הניתוח. עשו כעצתו וזכתה האשה לחיות עוד עשרים וחמש שנה.

מפי השמועה

שומע לעצת חכם...

יהודי שהיה לו חנות התלונן לפני הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל על פרנסתו שאינה מצויה לו. שאל אותו הרב צדקה: "במה הנך עוסק בין לקוח אחד למשנהו?" השיב האיש: "אני קורא בעתון..." אמר לו הרב צדקה: "אינני מתפלא על כך שנתקפחה פרנסתך. ואין בלבי שום ספק שאם תעזב את העתון ותתחיל במקום זה לקרוא ספר תהלים, תהיה פרנסתך מצויה לך בשפע!" התפלא האיש: "מה הקשר בין הדברים?"

הסביר לו הרב צדקה בטוב טעם: "כשהנך קורא עיתון, אתה עושה בזה רצונו של היצר הרע, והוא עושה כמיטב יכולתו שלא יפריעו לך הקונים... הוא שולח אותם לחנות אחרת... לא כן אם תקרא בספר תהלים, לא יניח לך היצר הרע לישב במנוחה ולהתפלל, את כל הקונים הוא יביא דוקא אליך כדי שיפריעו לך מאמירת התהלים..."

וזאת ליהודה

עלון "איש לרעהו" פרשת שמייני הזקדש לעילוי נשמות

ר' שלום בן ר' מרדכי מנדל ז"ל

שיום היאהרצייט ראש הודש ניסן

ה . נ . צ . ב . ה .

משפחת ר' מרדכי מנדל - וינה, אוסטריה

משפחת הגב' אסתר בילדר - בני ברק, ישראל

להזהר שלא לזלזל ולא לפגוע בכבוד חכמי התורה!

נלמד מהפסוק: "ותצא אש מלפני ה'" (פרק י-ב)

ואמרו חז"ל (עירובין סג): רבי אליעזר אומר לא מתו בני אהרן אלא על ידי שהורו הלכה בפני משה רבן וכו' ותלמיד אחד היה לו לרבי אלעזר שהורה הלכה בפניו. אמר רבי אליעזר לאימא שלום אשתו, תמה אני אם יוציא זה שנתו ולא הוציא שנתו. אמרה לו: נביא אתה! אמר לה: לא נביא אנכי... אלא כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה.

בשו"ת הרשב"א (ח"א סימן פד) כתב יסוד בענין כבוד התורה ולומדיה, וז"ל: "יש דברים שתלמידי חכמים נוהגין לכבוד התורה והם מחוקי כבוד לומדיה, וכל תלמיד חכם שמוותר עליהם כמוותר על כבוד התורה, שלא על כבוד עצמו וחוקיו הוא מוותר אלא על כבוד התורה".

"ועל כן אמרו שצריך תלמיד חכם להיות נוקם ונוטר כנחש, כלומר אם ביזו אותו או הקילו בכבודו. שהמקל בכבודו, מיקל בכבוד התורה, ואסור לו למחול על כבוד תורתו אלא אם כן ביקשו ממנו המחילה מכבוד תורתו".

עוד דברים נוקבים על זכותו וחובתו של תלמיד חכם להקפיד על בזיון כבוד תורתו כתב המאירי (על גמרא יומא כג.) וכך כתב: "תלמיד חכם ומלך וכיוצא באלו, אף על פי שאינם משתדלים בנקימה, מכל מקום ראוי להם שלא למחול מכל וכל, אלא יהא שמור בלבם לכבוד תורתם ומעלתם, ויניחו הענין למי שאינו מקפח שכר בריה עד שיהא זה נענש עליה על ידי מי שידמנו... וכשידמנו לא יהא הוא מוחל עליה. ויבין שמאת ה' והשגחתו יארע לו כן, מאחר שלא מחל החכם ולא העביר צערו מלבו שנמצא המקלה מעמידו כל יום ויום בצער".

"ועל זה אמרו, כל תלמיד חכם שאינו נוקם ונוטר כנחש"... כלומר: שמערים למצוא מקום למי שבא לקום עליו כדכתיב הוא ישוף ראש "אינו תלמיד חכם", כלומר: אין מדתו כמדת תלמיד חכם שראוי לו לייקר תורתו". עכ"ל.

ובפירושו (על גמרא פסחים כב:) כתב המאירי: כל המיקל בכבודם של תלמידי חכמים ואינו ירא מעונש גחלתן, הרי הוא בכלל פורקי עול יראת שמים!

ורבינו יונה ז"ל (בשערי תשובה שער ג-קח) קורא להם "שונאי השם" כמו שכתב: "וענין שונאי השם נמצא לפעמים גם באנשים שהם עושים המצוה וזהירים מכל עבירה... וכן האנשים אשר עינם צרה בכבוד תלמידי חכמים הישרים והצדיקים ושונאים עטרת תפארתם... וכל שכן אם יבקשו כבודם לכלימה או ישפילו".

לא רק מי שמבזה תלמיד חכם, אלא אף מי שמבזה את העוסקים בתורה באשר הם, עונו גדול מנשוא ועונשו חמור ביותר. הנה דברים נוקבים חדרי בטן שכתב הגאון **רבי חיים מוולוז'צין זצ"ל** (בספרו **נפש החיים** - פרק ג):

מי שמלאו לבו לבזות ולהשפיל ח"ו את העוסק בתורה ומצוות, אף שלא לשמה, לא ינקה רע ועתיד ליתן את הדין ח"ו. ולא עוד אלא שנמנה בדברי חז"ל (ר"ה יז.) בין אותם שאין להם חלק לעולם הבא לגמרי ח"ו, וגיהנםם כלה והם אינם כלים וכו', כי כיוון שהוא משפילו ומבזה את העוסק בתורה אף שלא לשמה, הרי הוא מרפה את ידיו מעסק התורה, ועי"ז לא יוכל לבוא לעולם למדריגת לשמה, להיות תלמיד חכם גמור... ואין לך חילול שמו יתברך ותורתו הק' יותר מזה, וכבר השפיל והוריד את יקר תפארתה של התורה הקדושה לארץ יגיענה עד עפר, והרס גם את כל העבודה בכללה ח"ו".

[ובנימה אקטואלית חשוב להוסיף כאן: מהו בזיון כבוד התורה בתקופתנו? מה נחשב בימים אלו לבזות את העוסקים בתורה? התשובה: כאשר לא מחשיבים את לימוד התורה ככח המגן הבלעדי של עם ישראל! שהרי כבר יותר משלושת אלפים ושלוש מאות שנה, מאז שניתנה התורה לעם ישראל ועד עצם היום הזה שורד עם ישראל בניסים ונפלאות למרות כל הרדיפות אף מעמים גדולים וחזקים ממנו, ואילו הוא חי וקיים לתדהמת כל העמים. והכל יודעים ומודים שזה רק מכח לימוד התורה וקיומה בכל זמן ומצב כפי שהארכנו להוכיח בעלון פרשת זו.

"מדוע רדפת את המלבי"ם?!"...

בימי שבתו של הגאון המלבי"ם זצ"ל בעיר לינטשיץ התעוררה מחלוקת נגדו. בעיר זו התגורר גביר גדול תלמיד חכם שהיה רודף את המלבי"ם עד חרמה. עד שהקפיד עליו המלבי"ם וירד הלה מנכסיו. הוא נעשה עני מרוד ובעל יסורים נורא. כל מה שהיה לו ירד לטמיון עם כל בני ביתו.

הלך האיש ובא לפני כ"ק האדמו"ר מגור בעל החידושי הרי"ם והתאונן בפניו על כל אשר קרהו. אמר לו החידושי הרי"ם: "מה אתה רוצה, מדוע רדפת את המלבי"ם והשפלת את כבוד התורה, הלא הוא איש גאון גדול וצדיק, ואתה עוד מבקש שיהיה לך טוב?! אלא מפני שסוף סוף הנך ירא שמים, משלמים לך זאת בעולם הזה, כדי שלכל הפחות לא תיטרד בעולם הבא"...

בישישים חכמה

"הזהרו בגחלתן..."

סיפר כ"ק האדמו"ר רבי יחזקאל משינאווא זצ"ל: בפרשבורג עירו של **החתם סופר** התגורר רשע בשם שמחה שעינו היתה צרה בתלמידי החתם סופר העוסקים בתורה, עד כדי שעמד ואיים שילשין עליהם למלכות כי משתמטים הם מעבודת הצבא. הוא התרברב כי ילבישם מכנסים אדומות של הצבא.

משנוכחו ראשי הקהל בסכנה המרחפת על בני הישיבה, אצו אל רבם החתם סופר, נכנסו אליו בעיצומו של מסירת שיעורו בישיבה כדי להודיעו על כך ולשמוע ממנו כדת מה לעשות.

מאחר והיה החתם סופר מקפיד שלא להפסיק בדיבור באמצע הלימוד רמו להם לומר מה בפייהם. הם סיפרו לו בבכיה שצריך דחוף לפעול לבטל רוע הגזירה. המשיך החת"ס בלימודו כאילו לא אירע דבר. חזרו העסקנים על טענתם שצריך לפעול דחוף, אך החת"ס הורה באצבעו על הגמרא ואמר "הרי אנו עושים" והמשיך להרצות את שיעורו.

לאחר השיעור הלך החת"ס בליווי ראשי הקהל אל ביתו של האיש כדי לנסות לדבר על לבו. אך ללא הועיל. אותו רשע התחצף ואמר שאין לו מה לדבר איתם כאן אלא רק בבית המשפט.

נענה החת"ס ואמר: "בוקר ויודע ה' את אשר לו" ומיד עזב את הבית. לאחר שיצא מהבית, נשתרבה לשונו של האיש ומחנק עלה בגרונו. אשתו רצה מיד אחרי החת"ס לבקש על נפש בעלה שיתפלל לרפואתו והוא ענה: "אני מתפלל עבורו תפלה ההוגנת לו, ולמלשינים אל תהי תקוה "וכל המינים כרגע יאבדו". תוך כדי דיבור יצא נשמתו של המלשין.

[החתם סופר שרצה לקדש שם שמים הלך להלוויתו של המלשין. בשעת דברי ההספד פתח ואמר: "שמחה לארצך - שמחה מובל לקבורה בארץ. וששון לעירך - העיר פרשבורג צהלה ושמחה"....]

הלמות עמלים - ח"ב

להזהר בכבוד גדולי ישראל...

סיפר הגרי"ש אלישיב זצ"ל על אביו **רבי אברהם זצ"ל:**

מעשה בתלמיד חכם גדול שחיבר קונטרס חידושי תורה, וביקש מהאבא שיעבור עליו ויתן הסכמתו, אבא שהיה טרוד מאוד בסדרי לימודו לא היה לו זמן לכך.

ואולם הלה חזר ביקש והפציר הרבה באבא שיעבור על חידושי תורתו, ואכן אבא פינה עצמו מעיסוקיו והתיישב לקרוא ולעיין בחידושים. לאחר שעייין בשני דפים סגר מיד את הקונטרס ולא המשיך לעיין בו.

כאשר שאלו אותו מדוע אינו ממשיך לעיין בקונטרס לאחר שכבר הסכים לעבור עליו והחל לעיין בו, השיב שראה בקונטרס ביטוי של זילזול וחוצפה כלפי הגאון המהרי"ל צינץ זצ"ל ולכן לא היה יכול להמשיך ולהביט בקונטרס ודחה מעל פניו.

הלמות עמלים

על כן, כשבאים לאותם לומדי התורה בישיבות ובכוללים, שעוסקים בתורה רק מתוך אמונתם הבהירה והשלימה בהוראות התורה הקדושה, שכך הם חייבים לעשות כדי להגן על העם מפני האויבים הרבים הקמים עליו, ובכל זאת מזלזלים בהם, בכך שמנסים להוציאם מלימוד התורה וקיומה, [רק מתוך חוסר ידיעתם ובורותם בהוראות התורה] ובכך לסכן את העם, אין בזיון התורה גדול מזה!

וכשם שלא יעלה על דעתם של אנשי השלטון להוציא לשדה הקרב - כמו חיילים מן השורה - את שר הבטחון והרמטכ"ל ואנשי המודיעין והמחשב, כי הם חיונים בתפקידם אף שמצויים בסיכון מופחת. כך על אחת כמה וכמה שאין לנסות להעביר את לומדי התורה מתפקידם החיוני ביותר להצלת העם אף שגם הם נמצאים בפועל בסיכון מופחת.

מדת הדין פגעה בהם...

לאחר שהוכתר הגאון רבי ישראל יעקב פישר זצ"ל כרבה של שכונת "זכרון משה" היתה קבוצת אנשים מדיירי השכונה שלא היו מחוגי החרדים. הם חששו שמא עתה תהפך השכונה עם בתי הכנסת שבה ל"מבצר חרדי" מה שיאלץ אותם לבסוף לעזוב את מקום מגוריהם.

מתוך הקבוצה הזו היו מספר אנשים חצופים ועזי פנים שהחליטו לצער את רבי ישראל יעקב בכל מיני אופנים. אחד מהם אף הגדיל לעשות והיה נוהג ללכת מידי יום ביומו אחרי רבי ישראל יעקב בצאתו מתפלת ותיקין, כשהוא מחרף ומגדף אותו עד הגיעו לביתו שבבתי הרודא.

רבי ישראל יעקב בגדלותו היה מהנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים, ואף לא סיפר את הדבר לאיש. אולם אכן נודע הדבר כאשר פגעה מדת הדין בכל אנשי החבורה החצופה הזו ופקדה אותם מחלה קשה רח"ל.

כשמע רבי ישראל יעקב על המחלה שחלו בה, הצטער מאוד בצערם. הוא הטריח עצמו לבקר אותם בבית החולים. הוא הפציר בהם בדברי ריצוי ותחנונים לעזוב את דרכם הרעה, והבטיח להם שיתפלל לרפואתם. ואכן הזיל רבי ישראל יעקב דמעות בתפלתו לרפואת האנשים שציערו ורדפו אותו. יש לציין כי אותם אנשים שהתחרטו ממעשיהם הרעים ניצלו ממחלתם הקשה ונתרפאו.

רועה ישראל

לכבוד התורה ולומדיה...

בשכינותו של הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א התגוררה אשה גלמודה ותמהונית שהתרחקה מחברת אנשים. איש לא ידע פרטים עליה. איש לא הכירה. והנה עברו מספר ימים עד שהבחינו תושבי השכונה שאותה אשה אלמונית לא נראתה בחוץ. הם הזעיקו את המשטרה וזו פרצה אל ביתה ומצאה אותה ללא רוח חיים.

המשטרה החלה לחקור את האירוע אך לא היה אצל מי לברר. הוחלט על ניתוח הגופה לברר סיבת המות. השכן רבי בערל פוברסקי ניסה למנוע את נתיחת הגופה ולשמור על כבוד המת, שהוא כמת מצוה שאין מי שיטפל בקבורתו. אך התקשה לעמוד מול כוחה של המשטרה. השעה היתה מאוחרת בלילה. בלית ברירה חייג למספרו של ידידו הגאון רבי נחום הכהן קוק זצ"ל (מרבני רמת גן). ולמרות השעה המאוחרת (שתים וחצי וחצי בלילה) נענה מיד. הוא התקשר למשטרה ודיבר עם הקצין האחראי. בהשפעת רבי נחום ביטל הקצין מיד את פקודת נתיחת הגופה, אך דרש שרבי ברוך דב יגיע לתחנת המשטרה כדי למסור עדות ולחתום על שיחרור הגופה.

אך רבי נחום לא הסכים לבקשת הקצין ונימוקו עמו: "אין זה מכבוד התורה לזמן את ראש ישיבת פוניבז' למשטרה, ולו רק כדי לחתום על עדות. כבוד התורה מחייב גם אותך, מפקד המשטרה! ומן הראוי שתבא אתה בעצמך אל ביתו של רבי ברוך דוב כדי להחתימו על העדות..." ורבי נחום יצא עם רכבו בשלוש לפנות בוקר להצטרף לקצין ולבוא לביתו של רבי בערל לכבוד התורה ולומדיה.

מתוך חוברת תולדותיו

מודה על האמת

הודה ולא בוש...

פעם אחת הסביר הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בשיעורו פשט בדברי התוספות. והנה קם אחד התלמידים וטען כי לכאורה הפשט בדברי התוספות שונה. הרב שטיינמן שב ועמד על דעתו, אבל הבחור התעקש והתווכח שוב ושוב. ואז קרה דבר חריג: הרב שטיינמן הרים את קולו בדברי תוכחה: "מה אתה רוצה שאני אהיה בכלל 'ארור עושה מלאכת ה' רמיה' שאסביר פשט מוטעה!?"

למחרת התרחש דבר מדהים ביותר שהראה את גדולתו הנשגבה של הרב שטיינמן בחינוך תלמידים: כאשר נכנס לאמירת השיעור היומי פתח בבקשת מחילה מהבחור שהתווכח עמו על הפשט בתוספות, באומרו כי התלמיד צודק והפשט כמותו! התלמידים אמרו לימים, כי היה זה השיעור החשוב ביותר שלמדו מרבם במשך כל השנה. **חכימא דיהודאי**

"לא אכחד תחת לשוני שגגתי"..

כתב הגה"צ רבי אליהו דוד רבינוביץ תאומים - האדר"ת זצ"ל בצוואתו: "כן מעודי האמת נר לרגלי, את השקר שנאתי, ואתעבנו בלבי עד מאד. ולא אחפה על אוהבי, ולא על קרובי, במקום שהוא מתנגד להאמת. ולא אעשה שקר בנפשי, שלא להודות על האמת. איני עושה סנגורין למעשי, במקום שיצא ממני שלא כהוגן בשגגה, ולא אכחד תחת לשוני שגגתי..." **נפש דוד**

להודות בטעות ולא להתבייש לומר "איני יודע"!

נלמד מהפסוק: "וישמע משה ויטב בעיניו" (פרק י-ב) וכתב רש"י: הודה ולא בוש לומר לא שמעתי. עכ"ל. ולשון הז"ל בגמרא: הודה ולא בוש לומר שלא שמעתי אלא שמעתי ושכחתי (דברים קא:).

יתר על כן הובא במדרש: הוציא [משה] כרוז לכל המחנה ואמר: אני טעיתי בהלכה, ואהרן אחי בא ולימד אותי (מד"ר ויקרא יג-א). לשם מה הוצרך משה רבינו לפרסם זאת בכל המחנה? אלא כדי ללמד, להדריך ולחנך את בני ישראל כיצד יש להודות בטעות ולא להתבייש. שהרי אם משה רבינו, מודה שטעה ואינו בוש. על אחת כמה וכמה לקטנים ממנו.

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל אמר בשיחתו כי הזוכה להודות בטעותו, זוכה ע"ז למדריגה רמה ונפלאה! כמו שמצינו אצל עכן שמעל בחרם ועבר על כל התורה כולה (סנהדרין מד.), ובשעה שאמר לו יהושע "תן לו תודה" (יהושע ז-ט), מיד הודה עכן, ובמעמד זה זכה לתקן את תפלת "על כן נקוה" (ר"ת עכן), שעניינו הוא הציפיה למלכות ש-ד-י על כל העולם, ולא ביקש בתפלתו עבור עצמו מאומה, כי אם אך ורק כבוד שמים, והיא מדריגה עליונה מאד. ולכל זאת הוא זכה ע"י ההודאה בטעותו ובחטאו.

מטעם זה אמרו חז"ל (ברכות יב:): "כל העושה עבירה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עוונותיו", שמכיון שנתגבר והודה בטעותו עד שהוא מתבייש על שהיתה בידו טעות, הרי נתרומם למדריגה כה גבוהה עד שמוחלין לו על כל עוונותיו.

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

חינוך עם חינוך [3]

לסיום נושא 'חינוך עם חינוך' נבקש לשמוע מה תפקיד ההורים ביחס למחנך. שהרי בסופו של דבר החינוך שבוקע מצד המחנך הוא "תמונת מראה" מהחינוך שמקרינים כלפיו ההורים...

"רַעְבַּע יוֹסֵל'ה": תשמעו סיפור; ניגש אלי מחנך ואומר בזה הלשון: תשמעו; אני "טיפוס יבש", המנהל גם טוען שדפי-הקשר שלי הם משנת תרפפ"ו... הוא ביקש איזו עצה שתוכל לגרום להלהיב את הילדים ובמקביל להרשים את ההורים. אמרתי לו: עוד מעט ראש-חודש, כל הילדים יגיעו עם חולצה לבנה. תשיג סטנדר ותצלם כל ילד כיצד הוא דורש ליד ארון-קודש מול כל ילדי הכיתה. מידי שבוע תכניס לעמוד השער של הדף-קשר תמונה צבעונית של הילד, ובעמוד פנימי את הווארט שהוא הכין על הפרשה.

סבר וקיבל.

אותו רַעְבַּע לימד בשכונת מגוריו, וכאשר הגיע בליל-שבת לבית הכנסת השכונתי פגש שם חצי מהורי ילדי הכיתה. אגב; תמיד טוב למחנך לא לעבוד בשכונת מגוריו - כי המקום למפגשים עם הורים זה באסיפת הורים ולא פעמיים ביום במכולת.

נחזור לענייננו. הוא מגיע לבית הכנסת ומצפה למילה טובה, ובמקום זאת כבר באמצע 'לכה-דודי', כביכול מדובר בפיקוח נפש, ניגש הורה עם שאלה: איך מותר לצלם ילדים עם הגב לארון-קודש, זו לא שאלה של "אַחֲרֵיהֶם אֶל הַיֵּכַל הַשֵּׁם" (יחזקאל ח, טז)?

עד סוף התפילה הצטברו עוד הערות. פלוני קלט מיד שהתמונה צולמה בראש-חודש ולא ביום שישי, ושאלתו בפיו האם אין כאן משום שקר והטעייה של הבריות? אלמוני התעניין האם הגמרא נפתחה במיוחד עבור התמונה, שאם-כן הרי זה זלזול בספר! בקיצור: עד סוף התפילה הוא יצא חבול ופצוע מכל הכיוונים...

הבסיס הראשון שהחינוך יגיע עם חינוך זה שלמחנך יהיה חשק לחייך. החינוך זו עבודה קשה, שוחקת, כל חינוך שאתם ההורים תעבירו למלמד יועבר במלואו לבנכם!

אם צריך להעיר למחנך על משהו, תעיר. אבל דבר ראשון תבדוק ותוודא שאכן יש מקום וצורך להעיר. אם לך יש חומרא מסוימת, אתה - עם כל הכבוד - לא יכול לכפות אותה על המחנך.

אני נזכר במסופר שבערב יום-כיפור, לאחר ברכת המזון של סעודה המפסקת, ניגש אדם לאשתו ואומר לה: את יודעת, ערב יום הכיפורים הוא הזמן להתרצות בעניינים שבין אדם לחבירו, אז יש לך עוד רבע שעה לבקש סליחה... ומה שנוגע לענייננו: כולנו יודעים לבקש מהמחנך שהיחס לילדינו יהיה עם חינוך, ומה עם היחס שלנו כלפיו - כאן החינוך מיותר!

בחודש שבו "מרבית בשמחה", ממשיך להציב בפנינו המחנך הוותיק הרה"ג רבי יוסף אייזנבאך שליט"א - "רַעְבַּע יוֹסֵל'ה" - את משנתו בקשר לחינוך, חינוך - ומה שביניהם... התובנות הכי רציניות, עם החינוך הכי רחב. פרק שלישי ואחרון.

לסיכום נושא השמחה, מהו הסוד שהופך את השמחה לכלי הכי עוצמתי בעולם?

"רַעְבַּע יוֹסֵל'ה": לא נתייחס כאן לדרגות של "שמחה של מצווה" אודותם מדבר האריז"ל - זאת נותר לטובים מאיתנו לבאר - אבל נתייחס לשמחה בתפישה הכי פשוטה שלה: כל מי שמתבונן מבחין שבמציאות אין כלי מדרבן, מפעיל ואפקטיבי יותר מאשר השמחה! נמחיש זאת.

בדנציג אירע הסיפור:

קבוצת יהודים מבוהלים ניצבו בשפת הנהר, קפצו, צעקו, פכרו בידיהם, חילקו עצות - ומה לא. מולם, בתוך המים נאבק יהודי בשניות האחרונות של חייו. בכוחותיו האחרונים ניסה להחזיק את עצמו מעל המים לפני שיטבע. אף אחד מהנוכחים לא העז לקפוץ למים הגועשים ולמצוא את עצמו במצב דומה לזה הטובע.

'הצילו!' 'הצילו!' נשמעו זעקות השבר למרחק - אך אין מושיע.

"תחזיק את עצמך מעל המים!" תרם יהודי עצה חכמה "אנחנו מחפשים חבל". "תירגעו! ותנסה לצוף על המים. אחרת תטבעו!" "אל תבלע מים!" תרם נוכח נוסף תובנה עמוקה.

ולפתע. צץ במקום חכימא דיהודאי. באלפית שנייה קלט את המתרחש. התקרב לקצה המים וצעק לטובע בכל כוחו: "אתה שמה! אל תשכח למסור ד"ש ללוייתן!..."

גם במצבו האומלל פּרַח הטובע בצחוק. צחוק ששחרר אותו מידיית מהטראומה בה היה שרוי - לא מעט בזכות הצעקות והעצות של שלל המצילים.

הוא התעשת. לקח פיקוד על אבריו והשתדל לשחות לכיוון החוף. זה לא היה קל אך בסופו של דבר הצליח לתפוס את חבל ההצלה שהושלך לכיוונו ולעלות ליבשה.

והיה זה אחד מגדולי ישראל שהגה את הרעיון החכם:

זהו לא משל אלא מעשה שהיה. ובעצם, מעשה שהיה כמעט עם כל יהודי. שכן מי לא יכול להיזכר ברגעים בהם היה על סף ייאוש - ואותו ניצוץ מתוק של שמחה נסך בו לפתע אדרנלין שחילץ אותו?

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

{ אז נדברו }

פרשת שמיני תשפ"ד | גליון מספר: 646 | לסדר: "והקדשתם והייתם קדושים..."

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

קראת? נהנית?

רוצה להיות חלק מאיתנו?

שאלת את עצמך איך

תורמים?

באופציות שלהלן:

בבנק: פאג

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מזכרת להחזיר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי:

052-7683095

054-8446691

תודה מראש!!!

בשורות טובות

לכל בית ישראל!

המצוה היקרה ביותר לפנינו: חודש של כיבוד הורים!!!

שבוע הבא רבבות אלפי בחורי הישיבות חוזרים הבייתה... ואז מתחיל בין הזמנים של פסח, כל ביה"ז והאתגרים שלו!!! אז אם ביה"ז של חודש אב הוא מאתגר מצד המפגעים הרוחניים ביציאה לנופש... הרי ביה"ז של פסח הוא בחיק הבית והמשפחה וממילא האתגר העיקרי זה האווירה הטובה... השלום בית... ואם מדובר בבחור ישיבה אז כיבוד הורים!!! זה האתגר העיקרי, ובדור שלנו הוא גם אתגר מורכב במיוחד... והוא קשה לשני הצדדים... גם להורים וגם לילדים... אם נרצה לנתח, ניתן לומר: שעיקר הקושי נובע מהקופליקט הכפול!!! שבדור שלנו, מצד אחד, התקשורת הבין אישית בין ההורים לילדים היא בגובה העיניים... אני לא מכיר היום אבא אחד שהיה רוצה שהבן שלו ידבר איתו בגוף שלישי... (אבא שלי עד היום לא מסוגל לסבול שאני קם בפניו, הוא מרגיש בזה ניכור משפחתי) אין מה לעשות... זה משהו במבנה האופי של הדור שלנו... זה מצד אחד!!! ואילו מצד שני: יש בדור שלנו פערים מאוד גדולים בין מושגי ההורים לילדים!!! בקיצור: האבסורד הוא שככל שהפערים בין הילדים להורים רק מתרחקים יותר ויותר... ככה ההורים רוצים יותר ויותר לתקשר עם הילדים בקירבה כמו חברים...

אתה מבין את הקונפליקט?? מילא פעם שהיה מרחק של יראת כבוד ודיסטנס בין הילד לאבא שלו... נו... אז מקסימום נוצרו פערי מושגים... זה לא נורא... כי כל זמן שיש בלאו הכי מרחק... אז הפער לא כ"כ מורגש... (זה כמו דירה עם אופציות לתוספת בניה... הפער בס"כ מצדיק את המרחק... הבנת את הנמשל?) אבל בדור שלנו שהייחסים מצד אחד כ"כ מקרבים... ומצד שני הפערים רק מתרחקים... הנה לך מתכון בדוק לפיצוץ על בסיס מובנה... אני צודק? המפה שהיצגתי נכונה?

תכל'ס... אם נסכם את זה בשפה מתכתית וקרה... **יוצא שלשני הצדדים יש חלק ב'הסלמה'!!!**

הדור הצעיר של הבנים 'אשם' בפער ובמרחק בינם לבין מה שהם קבלו מההורים.

ואילו ההורים, הם 'אשמים' בזה שלמרות שהמרחק רק נמשך, הם מתעקשים להמשיך לזרום עם הילדים בגובה העיניים ולא מוכנים להיכנע לפער ההכרחי שמציב אותם במקום רחוק.

אז זהו!!! שצריך לדעת שאף אחד מאיתנו לא 'אשם'!!! אין פה איזושהו מחדל... אף אחד מאיתנו לא תזמן את המרקם המאתגר הזה... זה מרקם שמימי שהקב"ה תזמן אותו בהשגחה פרטית... זה שמצד אחד ההורים לא מסוגלים היום לשמור מרחק מהילדים (משהו שלפי התיאורים עד לפני עשרות שנים הילדים היו רועדים מההורים) זה לא מחדל... וזה שהפערים הלכו והעמיקו זה בודאי לא באשמת הילדים... כל מה שנותר לנו זה לעמוד מול השחמט הנוכחי שה' הציב לנו ולעשות הכל שנדבר כל אחד עם הוריו או בנו בדרך הישר והרצוי לפניו יתברך.

וכאן אני פונה אליך אבא יקר... ואני רוצה להגיד לך חידוש נפלא שהתחדש לי- שנוגע אליך:

כשמרים הנביאה דיברה על משה והיא נענשה בצרעת, משה רבינו מתפלל לה' שירפא אותה, מה ה' עונה לו?? והלא אביה ירוק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים!!! כלומר: הרי אם אבא שלה היה ירוק בפניה בכעס... היא לא הייתה נכלמת שבעת ימים לכה"פ... אז קל וחומר אם הקב"ה כועס... (ומכאן חז"ל למדו את המקור לדין קל וחומר מן התורה דיו ואכמ"ל)

אתה קולט מה כתוב כאן??? **שכל הסיבה!!!** כל הסיבה שמרים צריכה כעת להיות מצורעת שבעת ימים זה **רק בגלל!!!** רק בגלל שהתורה עורכת השוואה מה היה קורה הסיפור הזה היה קורה עם אבא שלה, היא הייתה נכלמת שבעת ימים... אז ק"ו שכשה' כועס עליה מן הראוי שתכלם... זאת אומרת: לו יצויר שמרים הייתה בדורנו... היא הייתה מצורעת אולי שעתים... **ולמה??** כי בינינו... תנסה לדמיין ישיבוחר בדורנו שבער פסח הוא הכעים את אבא שלו מאוד... עד כדי כך שאבא שלו ירק עליו מרוב כעס... איך שאתה מכיר את הייחסים... האם הבחור הזה היה נכלם שבעת ימים?? מה זה חה... היית רוצה... לא רק שהבחור לא נכלם... ולא שבעה ימים... אלא אין היום אבא שחושב בכלל לעשות כזה דבר כי הוא יודע מראש שזה בכלל לא יכלים את הבן שלו ולא יזיז לו... (אתה יודע מה... בא נעזן את הדברים: אם אבא שלי היה ח"ו ירוק עלי הייתי נכלם... אבל שעתים... אולי שלוש!!) זאת אומרת: אם מרים הייתה חיה בדורנו, העונש שלי היה הרבה יותר קטן!!! ולמה?? כי הקב"ה באמת באמת משווה מוראו למורא אב ואם...

וממילא יהודי שעובר על רצון ה'!!! חומרת העונש שלו נמדדת לפי המדד איך אבא שלו היה מעניש אותו באותה סיטואציה...

אם אני צודק בוורט הזה... זה פשוט מצמרר!!!

המשמעות היא שאבא טוב שבשמים... כי הוא ידע יצרנו... הוא יודע איזה ניסיונות יש לילדים שלו... והוא רוצה לחפות עליהם כמה שאפשר... לכן מה הקב"ה עשה?? שינה את כל מבנה הייחס בין ההורים לילדים!!! ואתם ההורים הרבה פחות קשוחים מההורים של פעם... וברגע שיש תביעה משמים על הילד שלכם על חוסר רצינות בעבודת ה' ועל זלזול במצוות... ה' מסתכל משמים איך אתם!!! איך אתה הייתם מגיבים אם הבן שלכם היה ככה מזלזל בציווי שלכם... ומה ה' רואה??? עדיף לא להגיד מה ה' רואה כי... כי ס"ו... אחרי הכל זה מחדל!! ס"ו ההורים של דרנו יותר מידי נכשלים בזלזול הורים ומורים בייחס לעצמם... אבל תכלס... מה לעשות שחקק ה' בתורתו שישנה משוואה ש'אביה ירוק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים, כמו שאבא היה מגיב בייחס לבן שלו... כך הקב"ה מעניש במקביל!!! כעת תבין למה גזרה חכמתו העליונה שבדור שלנו יש כזו מידת הרחמים והוותרנות בין הורים לילדים... וכאן חשוב להדגיש: זה לא מצדיק את המחדל!!! במקום שההורים אמורים להעניש ולהגיב בחומרה על מעשה שלא יעשה... ההורים בעצמם יתבעו בענשו שלזה... על שהם נתנו לילד שלהם לגדול כמו עשב בר... **המשך בעמוד 2 בגיליון זה...**

איך נזכה במצות כיבוד הורים לאורך החודש הבעל"ט???

התמיד???

(המשך-) אוי ואבוי לאבא שיסיק מסקנות להפוך את המחדל לשיטה... ברור שילד שמתנהג לא יפה חייבים להציב לו גבולות ולהעניש אותו לפי העניין כלשון החכם מכל אדם במשלו... 'אל תמנע ממנער מוסר, כי תכנו בשבט לא ימות, אתה בשבט תכנו ונפשו משאלו תציל', ומי שיותר לילד שלו ויתן עד לגדול פרא, גם אם נניח שהקב"ה ימחל לו כמו שאתה מחלת לו, אבל לך הקב"ה לא ימחל עד זה!!! על כן הערת אגב נקודתית כדי לשלול טעויות שעלולות ח"ו לצמוח מכזה וורט... אבל כמדומני שהוורט הוא אמיתי והוא שופך לנו אור על התכונה שה' שתל בדורנו, שההורים כ"כ סבלנים ומכילים את משוגות הילדים שלהם...

עד כאן דיברנו עם ההורים... כעת נחזור אליך בחור יקר... אוהו... כך אפשר להתחיל לחבוט ללא רחמים... סו"ס אתה לא הבן שלי... ואין לי שום בעיה 'להיכנס' כך ולהגיד לך את מה שההורים של הדור שלנו לא יגידו לך... אבל דווקא לא!!! הפעם לשם שינוי לא!!! כבר כתבתי בעבר מספיק מאמרים שהבהרתי לך שאתה הסעיף קטן של ההורים שלך, ואתה אמור להבין אותם ולא הם אותך... כל השיח הזה שההורים צריכים להבין את הילדים, זה שפראך של חינוך!!! כשהיית בגיל חינוך ההורים היו צריכים להבין אותך... אבל היום אתה הוא זה שצריך לכבד אותם ולהתאמץ להבין אותם ולא הם אותך...

אבל זה קשה!!! וקשה מאוד!!! ובפרט שהפערים מאוד גדולים... ויש כל מיני מושגים היום שההורים מזהים אותם כדודור רוחני חמור... ואילו בדור שלנו ככה זה... זה מה שהולך, וזה מה שמקובל... וברגע שאני צריך להסביר להורים שהמוזיקה הזרה והביגוד המשוגע הזה זה לא אמר כלום על האישיות... הם צריכים להאמין לי... ואני ממש מרחם עליהם... כי אין לך מושג כמה זה מלחיץ... אני רק רוצה לשתף אותך ברמז עדין... כשאתם הבחורים הולכים לישיבה בתחילת הזמן... כולכם נעלמים מהשטח... ומי היחיד שנשארה?? הבעייתיים!!! אנחנו בשכונה ממשיכים לפגוש רק את הבעייתיים... אנחנו לא פוגשים בחורים קלאסיים... ואמא שלך מסתכלת בחלון ולפתע עולה לה גוש בגרון... רגע... מה קורה עם הבן שלי??? האם גם הוא נראה כמו חברות הנערים האלו?? אם היא הייתה מסתובבת בישיבה ורואה את ה-800 בחורים שאתה פוגש ביומיום... הכל היה בסדר... אז זהו שאת הבחורים כמון היא לא רואה, ואת מי היא כן רואה כל הזמן? את הנוער המתמודד והנה אתה חוזר הבייתה... ו... והיא רואה אצלך איזה משהו בביגוד שמזכיר לה את אותו בחור שהיא לא רוצה שתראה כמוהו... ולך תסביר לה ש... שיש לחלק!!! הבנת את הרקע?? אז מה אני בסה"כ רוצה להגיד לך...?? **תרגיע את ההורים שלך!!!** תכיח להם בכל הזדמנות אפשרית ש... שאבא ואמא... זה בסדר... אני פה!! אני בכיוון הטוב... כמו שיוסף הגיע מצויד לאבא שלו עם שטר כתובה כדי להרגיע אותו... אבא... אני שמור!!! אז מה מבקשים ממך?? תוציא מסמכים להורים שלך ואל תתקמץ במפגנים שירגיעו אותם שאתה מחובר לה' ולתורתו... תבין שהם לא חושדים **ברוץ!** הם בסה"כ פגשו לאורך החורף כל מיני דמויות שהם רוצים לשלול שאתה לא כזה... מה איכפת לך להרגיע ולשלול מהם נורות מיותרות?? חוץ מזה... תבין שישנם דברים קטנים שכשאתה עושה אותם ההורים שלך מפרשים את זה הרבה יותר רחוק ממה שאתה מדמייני... **ותבין לליבם**... לדוגמא: בשביל אבא שלי, מנגל זה גוי!!! זה מופקע!!! כשפעם חזרתי מטיול וסיפרתי לאבא שלי שעשיתי מנגל... הוא כמעט בא לבדוק אותי האם גם עשיתי קעקוע... אז אם הייתי טיפס הייתי מתחיל להסביר לו למה אין בזה... וככה כולם עושים... אבל עזוב... **יש פה גם משהו רגשי בין הייתרו!!!** במקום לצפות לאבא שלי שיפתח ראש ויבין שהוא "לא צודק" ומנגל זה בסה"כ 'בשרא אגומרי'... אז לא!! לא הוא יבין אותי... אלא אני אבין לרגשותיו ואני אמנע מזה כי אני מחויב אליו... אני רק יכול להוסיף שחלק גדול מהאמהות של החיילים כבר לא דואגות להם... כי הרבה מהחיילים כבר חזרו בריאים ושלמים, ואילו אמא של כל בחור ישיבה ממשיכה להיות בחרדה תמידית לו בני יחיה לפניך- ביראתך!!!

עוד פרט שחשוב לעדכן את הבחורים: צריך לדעת ש- 90% מה-לפום צערא אגרא של כיבוד הורים זה עד החתונה!!! כי יום אחרי החתונה מצוות כיבוד הורים זה עולם אחר לגמרי... זה אפס קצהו מלפני החתונה... כך שיש כאן הזדמנות שלא תחזור!!! **ולמה??**

אני אסביר לך למה... תגיד לי: יצא לך לאחרונה להתארח אצל מישהו בסעודת שבת? איך התנהגת שם?? הוי תודה... לא נעים... **לא!!! זה בסדר, תרגיש בבית**... אבל לא נעים... שאתם טורחים כ"כ... והוי תודה על האוכל... משהו משהו... **לא, זה כלום, ממש בכיף... תבואו תמיד**... מכיר את ההתייפיות הזו של האורחים?? אז זהו ש-לא תאמין!!! ככה אתה הולך להתנהג אצל ההורים שלך יום!!! יום אחרי החתונה!!! אתם מגיעים בתור זוג להורים... אוהו... שלום... איזה כיף... הנה החדר שלכם... **אוהו... איזה מסודר... תודה תודה**... ואז לאשתך לא נעים... אז היא הולכת למטבח ומנסה לעזור... ואמא שלך נזעקת... לא... מה פתאום... לא צריך... ומאז ככה הולך להיות השיח עד!!! עד זיבולא בתרייתא!!!

כל זמן שאתה בחור, הבית של ההורים זה הבית שלך, וכאן יש נקודות חיכוך ופיצוצים ורגעים לא קלים של ניסיון קשה בכיבוד הורים, אבל ברגע ובשניה שיהיה לך בית משלך!! ואתה תגיע עם אשתך להורים... אתה הולך להרגיש כמו אורח, אתה תדבר כמו אורח וגם תדע להעריך כמו אורח... (אם יש לך אח או אחות נשואים אתה מוזמן לראות את זה במו עיניך...) וממילא!!! מבחינה מסוימת ברגע שאתה מתחתן אתה יוצא מהמגרש!!! אתה כבר לא תוכל לזכות אפילו בעשירית מהכיבוד הורים המתאגר שהיה לך בתור בחור... (כמובן שאחרי עשרות שנים, כשההורים מתבגרים או סיעודיים ח"ו אז כיבוד הורים שוב חוזר להיות מאתגר... אבל אף אחד מאיננו לא 'בוני' על זה)... בא נסכם!!! אם שבת לב: אני לא לוקח לך את הקושי!!! זה קשה! זה לגשר על פערים!! זה לשתוק ולהיכנע... זה לא קל!! אבל תדע לך שזו מצוה מאוד גדולה שהיא לא חוזרת!!! ואם אתה כבר בחור בישיבה גדולה, אתה כמעט יכול לספור את הימים... כמה הזדמנויות עוד יהיו לך לעמוד בניסיון הזה... בקיצור: בא נקרא לזה ככה: מצות כיבוד הורים היא דבר שיש לו מיתרי!!! כמה שזה קשה... אבל יום אחד זה נגמר... ולא רק נגמר אלא מחמיצים אותנו... ויום אחד גם מקבלים שכל ומתגעגעים אליו... ואני רוצה להגיד לך עוד משפט אחד אחרון: בחור יקר... אני לא חשוד אצלך על תמימות... וכמוך כמוני... גם אני הייתי בטוח שאני יותר חכם מאבא שלי... ולא תאמין... יום אחד אתה עוד תגיע על ארבע ותודה לאבא שלך!!! אל תשאל אותי איך... אבל אני כבר שם... כך שאל תמרה להנהן לאבא שלך בחצי רחמים שהוא לא זכה להיות משופשף כמוך כי גם אדון אז נדברו ריחם על אביו ה'תמים' והתברר שישמע בני מוסר אביך...

במגילת תענית כתוב שמר"ח ניסן ועד ח' בניסן אלו הם ימים טובים שאסור להתענות בהם ולהספיד בהם... מה קרה???

בימים אלו איתוקם תמידא!!! מה פירושו?? היה יוכוח נקודתי בין הצדוקים לחכמים, הצדוקים סברו שאת קרבן התמיד אפשר להביא מגדבת יחיד!! דהיינו: אדם פרטי מכלל ישראל יכול לתרום את העלויות של קרבן התמיד... ואילו חכמים סברו שלא!! קרבן התמיד חייב להגיע מתרומות הלשכה שכל הציבור נתנו את חלקם במחצית השקל וזוהי רוכשים...

(הסיבה שהיוכוח התקן דווקא בתאריך הזה, כי בר"ח ניסן מתחילים להקריב מתרומה חדשה...) זהו!!! זה כל הויכוח!! בינינו... מדובר בוויכוח די נקודתי... לא מדובר פה ב"ו בתמוז שבטל התמיד. יש פה בסה"כ ויכוח סביב 'פרנס היום', האם אפשר לתת קרדיט לגביר מוסים, או שכל כלל ישראל שותפים בתמיד??

היות והויכוח נמשך במשך שמונה ימים!!! אז כשחכמים נצחו, עשו את כל השמונה ימים ליום טוב, לא רק את יום הנצחון, אלא גם את כל שלבי ההכרעה... וזה כמובן אומר דרשני...

ולא צריך הרבה לנחש שהביאור הזה הוא פשוט: קרבן התמיד זה בסה"כ שעפסאלע אחד בודד!!! כולא כבש אחד!!! כבש אחד לא אמור להיות שווה יחס... אז למה עושים כ"כ הרבה עסק מקרבן התמיד?? מילא קרבן פסח... מדובר במיליונים של כבשים... אבל קרבן התמיד הוא אחד בודד!! אז למה הכבש הבודד הזה הוא יותר חשוב וקודם לכל מיליוני קרבנות הפסח גם יחד?? נו... למה???

כי נכון שהוא בסה"כ כבש אחד!!! אבל כל כלל ישראל ביחד שותפים בו!! כולם השכיבו עליו מחצית השקל... ממילא הוא מייצג את כל כלל ישראל... עם כל הכבוד למיליון כבשים של פסח... אבל כל כבש מייצג חבורה פרטית... כל כבש וה'טרנויט' שלו... אבל כבש אחד שמוציא את כל כלל ישראל...??! תביא כבש אחד ובואותו יום המשיח מגיע!!! הקב"ה כבר מחכה אליים שנה לכבש הבודד הזה... ואין! אנחנו מוכנים להביא לו מאה אלף כבשים... אבל בתנאי שכל קהילה תביא את הכבש שלה... תסכים אתי שאתה לא מוכן להביא יחד אתי כבש משותף... אבל אני מסכים!!! ובעזרה"ש גם אתה...

עכ"פ זה היה הויכוח של הצדוקים!! לצדוקים לא היה נאה להקריב כבש יחד עם כל כלל ישראל... הם רצו שיתנו להם לפחות יום אחד להקריב כבש אחד משלהם!!! די... שלפחות יום אחד הרבש"ע יהיה שמח לגמרי!!! שהוא יקבל את קרבן התמיד מהאנשים הנכונים!! וחכמים נלחמו בהם בכל הכח... בקרבן התמיד ה' רוצה את כל הקומה השלימה!!! מקדוק ועד הציפריניים... ה' רוצה פעם ביום דרישת שלום מכל המשפחה שלו ביחד!!! ושיבינו שהם זקוקים ותלויים אחד בשני.

ואת זה לעת עתה הפסדנו!!! אחינו כל בית ישראל הנתונים בצרה ובשבביה העומדים בין בים ובין ביבשה... אנחנו מתפללים עליהם ודואגים להם... והנה בשבוע האחרון בית המשפט העליון החליט בשבילים ובמקומם שאין להם חלק בקרבן התמיד של הכלי התורה ובני הישיבות!!! והכל לנו... כואב לנו בשבילים... בימים אלו נשמעים קולות ש... עזוב... לא צריך אותם... אנחנו נסתדר לבד... נקים קרן של תמיכה בבני התורה וטוב שיש כאלו דברים!!! בודאי שטקטית ופוליטית זה נכון להעמיד כוז קרן ניטרלית שלא תלויה בחסדי הצינונים... אבל מה יהיה עם אחינו כל בית ישראל... איזה חלק יהיה להם בקרבן התמיד?? או מה... נתפלל שהעניינים יסתדרו ויחזרו לנו הכמה שקלים שלהם?? וכי זה הסיפור??

לא!!! אם כבר נתפלל... נתפלל ש-איתוקם תמידא!!! נתפלל שיערה ה' רוח ממרום ומלאה הארץ דעה את ה', וכל כלל ישראל יטו שכם אחד לעבדך... ואז נזכה באיש אחד בלב אחד לחזור להעלות נר תמיד וקרבן התמיד בבית המדרש ובבית המקדש... למען אחי ורעי... למען בית ה' אבקשה טוב לך.

תפילה או אני??? במי יותר חמור לזלזל? בי או בתפילה???

עם כל הכבוד לתפילה!!! אבל אני הוא חלק אלוך ממעל!! כל הסיבה שתפילה היא כ"כ חשובה, זה רק בגלל שה' מתגעגע לשמוע את הקול המתוק שלי!!! אבל איזה?? מי אני? יש מישהו כזה שקוראים לו אני???

זו הסיבה שלאחרונה אני מוצא את עצמי מתעסק עם עבודת ה' אחת ויחידה... עם הקרטון המעוך והקדוש שנקרא אני!!! לעשות הכל כדי לרומם אותו... להעריך אותו... לייקר אותו... כי זה יקר לה' כמו כל התרי"ג המצוות וכל היידיש'ייט כולו... בשנים האחרונות אין לנו את הלוקוסוס להתעסק עם הייליגע מצות... בו בזמן שהייליגע בני בכורי ישראל מרגיש שששק... אי אפשר לברוח הייליגע חודש ניסן... כשאין בשביל מה... הרי מה כל המעלה של חודש ניסן?? שבחודש הזה אני נולדתי!!! והייתי מושלך בגועל נפשי... כן... זה תיאור של יחזקאל הנביא. ומולדותיך ביום הולדת אותך... ותושלכי לארץ בגועל נפשך... הייתי מלוכלך במ"ט שערי טומאה... ובכל זאת אבא שבשמים רכן עלי... רחץ אותי... ונשק לי בחום ואמר לי: אתה הייליגער!! הכי חשוב בעולם!! בני בכורי ישראל...

עכשיו: מה הבעיה הכי גדולה???

שלבדבר על הייליגע מצה וד' כוסות ואפיקומן וקמחא דפסחא זה כ"פ... זה קדוש... זה מעניק תחושה של קדושה ורוממות... זה נאמר ברקע של בית המדרש וארון הספרים... אפשר להגיד את זה בלשון הקודש... כשאתה מדבר על ליל הסדר אתה נשאב לגובה... לרוממות...

אבל כשאתה מתחיל לדבר על ההייליגער קרטון...? ! ? ! ?

פה השפה היא מאוד פרקטית... טכנית... עניינית...

כי בשביל שאני לא ארגיש קרטון מעוך... מה צריך בשביל זה? שאני ארגיש שווה!!! ואין אני ארגיש שווה?? כאן יש עצות די פרקטיות ומעשיות... ואני אפרט לך חלק מהם בקצרה... דבר ראשון: לא להיות משועמם!!! אסור לבחור ישיבה להיות משועמם בחודש ניסן!!! שמעתי?? הלוואי ותהיה עסוק בחזרה של המאה דפים לקראת המבחן ב'ושנתם', הלוואי וזה מה שימלא אותם ויעסיק אותך... אבל גם אם לא... אין ברירה!! להיות משועמם במשך חודש ימים... זה לקחת את החלק אלוך ממעל שבך ולעשות ממנו קרטון ולזרוק אותו לכביש ולתת למשאיות של פיתויים ונסיונות למעוך אותו סופית... ולכן העבודת ה' שלך היא לשבור את הראש ולדאוג להעסיק את עצמך, שיהיה לך בשביל מה לקום בבוקר ולא להיות משועמם... מצדי תשטוף רכבים... תצבע בתים... תרכיב דקלים... והעיקר שתבין: שכעת לדאוג לעצמי לתעסוקה- זה עבודת ה'!!!!!!

שמעתי?? מי שדואג לשעון מעורר כדי לקום לשחרית ולא לזלזל בתפילה, אתה מבין שזה עבודת ה'?? אז

סמרטוטי שאני בלאו הכי מרגיש חצי מעוך... כעת מספיק פיתוי הכי קטן... ניסיון הכי נקודתי ו... טראח... הלך האיש... הקרטון נמערך לגמרי וכעת אני מרגיש כאפוט לגמרי...

ותכל'ס: הקרטון החצי מעוך הזה הוא ההייליגער הגדול ביותר!!!

אני הקרטון- חשוב לקב"ה אלף פעמים יותר מהייליגע מצה, והייליגע מועדים, והייליגע שבת... כל התורה כולה נדחית מפני ספק פיקוח נפש של הקרטון החצי מעוך הזה... **זה מה שהשתנה אצלי בראש!!!**

אם פעם היה לי את הפניות לעסוק בעבודת הכנה לפסח... ובעבודת ה' של אכילת המצה וד' פרשיות... והעבודת ליל שימורים... אז זהו שיום אחד הפנמתי שהעבודת הגדולה ביותר בעבודת ה'... זה השששק הזה שקוראים לו אני!!! חייבים לרומם אותו... כי למייעשה הוא פה הסיפור האמיתי!!! **תכל'ס... כלפי מה הדברים אמורים??**

אתן לך דוגמא קיצונית... פעם כשהייתי רואה בחור מתפלל בשטיבלאך בשעה... הייתי מזדעזע... אין בחור ישיבה יכול ככה לזלזל בתפילה... בכזו שעה... ואיזה צורה... זה מה שזעזע אותי!!!

אבל היום התפיסה שלי השתנתה... היום אני קולט שזמן ק"ש ותפילה זה הסיפור הקטן... אז כבר התחנה **השניה**... כי התחנה הראשונה היא: שעה **שבני אדם** קמים!!! מי שמתפלל בכזו שעה... מה המשמעות?? שאתמול בערב הוא נגרו ונסחב וממרח עד שאיכשהו הוא נפל במיטה... ואז הוא ישן וישן... וישן והמשיך לישון עד שאיכשהו הוא נפל מהמיטה ולכן הוא הגיע לכאן והוא מרגיש סמרטוט רצפה...

נו... אז הוא מזלזל בתפילה? מזלזל בקריאת שמע?? זה הנושא??

הוא!!! הוא מרגיש מזלזל מעצמו!! הבחור הזה מרגיש דפוק כמו איזה קרטון בתוך מכונת דחיסה... וזה הרבה יותר חמור מזלזל בתפילה!!! אני מקווה שאתה כבר מעודכן ש-90% מהמעידות הרחוניות של חרדי בדורנו... זה לא כי חסר לו בקיאות בהלכה והוא לא יודע ש'זה אסור', ולא בגלל שלא לומדים מוסר אלא בגלל שהוא מרגיש קרטון מעוך!!! יש היום כ"כ הרבה הסחות דעת שיוצרים כ"כ הרבה פיזור נפש... שאם אתה לא תופס את עצמך קצר לידיים האישיות שלך מתפזרת 5 אחוז בעיתון, 5 אחוז שם... והאישיות שלך נהיית מעוכה וחסרת תוכן רציף ועקבי, וממילא בחור ישיבה שמתחיל בין הזמנים ללא הכנה מראש וללא סדר יום מראש, הוא מתחיל להיגרר... חצי שעה קווי נייעס... חצי שעה עיתון... חצי שעה נמרח... עוד רבע שעה במייל (והכל הכי כשר ונקי שיש) ותכל'ס הוא מוצא את עצמו שבוע ימים מסתובב סביב הזנב של עצמו ומרגיש לא עושה כלום... יצור אנושי שלא עושה כלום מרגיש קרטון מעוך... ומכאן ועד צניחה רחנית הדרך מאוד מאוד קצרה...

נו... אז תגיד לי: איזה עבודת ה' יותר חשובה??

נאום הקרטון המעוך רגע לפני הדחיסה...

כשמגיע לחודש ניסן, אני מתרפק בגעגועים על שנים עברו... שהייתי עוסק בעבודת הימים הקדושים הבעל"ט... אם זה שבעת ימי המילואים שאנחנו כעת בעיצומם... ואח"כ קראתי בספה"ק את גודל מעלת יום ר"ח ניסן שזה בבחינת 'רצה תפילתי כמו קרבן נחשון- חביב כבת אישון...' יום שנטל י' עטרות... ואח"כ בכלל... עבודת ה' של כל חודש ניסן שמדובר בימים גדולים שאפשר להתעלות בהם לאין שיעור... (עד כדי כך שנוהגים שלא ללכת לבית קברות כי לרוב קדושת ימי חודש ניסן הנשמות אפילו לא צריכות סיוע...) והעניין של י"ב נשיאים... כל יום והנשיא שלו והבחינה שלו... וכשהתקרב ליל הסדר התחלתי להתכונן הייליגע מצה וד' כוסות, והקערה, ואיזה השפעות יורדות בגדלות ראשון ושני... ואח"כ ספירת העומר וכו'...

גם כשכבר התחלתי לכתוב עלון... עדיין כשהיו מתקרבים הימים הקדושים... כמו חנוכה, פורים, פסח, הייתי כותב על העבודה הנשגבה של קריאת המגילה, והדלקת הנרות... ועבודת ההכנה לפסח וכו'...

כל זה היה פעם... אבל היום??? איפה... הזמן עשה את שלו... והתחלתי להנמיך עוף ועם הזמן מצאתי את עצמי במקום אחר לגמרי!!! עבודת ה' בזירה אחרת לגמרי... לא!! שלא תבין... זה לא שאני חוזר בי ח"ו... זה לא שעד עכשיו טעיית ח"ו... זה גם לא שירדתי ברוחניות... (יכול להיות שכן... אבל לא העניין...)

אז מה קרה לי??

העניין הוא: שעם השנים גיליתי שעם כל הכבוד הייליגע מצה, והייליגע חודש ניסן, יש עוד הייליגע אחד יותר גדול מכולם!!!! שהוא בסכנת הכחדה ממשית... תנחש מי זה?? **אני!!!**

אני מסתובב לי בחודש ניסן בעולמו של הקב"ה... ונראה כמו שק!! מסתובב סביב עצמי ומרגיש דפוק... מרגיש זבל... ולמה??

כי תחשוב: תכנתי לקום מוקדם בבוקר... ולעשות כל מיני דברים... ותכל'ס, הייתי ממזה עייף... ולא בא לי לקום... אז יאלה... התהפכתי לצד השני והחלטתי לצפצף על עצמי... וקמתי בשעה... לא משנה... סו"ס חזרתי מבית הכנסת... ואז שמעתי קצת מהקו מידע... ואח"כ רציתי אולי ללמוד... אבל הצצתי קצת בעיתון... ואז כבר נהיה מאוחר... ואז שוב התעייפתי והלכתי למיטה... ואח"כ הלכתי לבדוק במקור אולי השתנה משהו... ואח"כ חזרתי לציתוקים ולטלפונים... וככה נמרח כל הבוקר... ותחשוב שכל השבוע הראשון של בין הזמנים ככה נמרח לי...

התיאור הזה מוכר לך מאיזהו מקום פחות או יותר???

בשורה התחתונה הרגשתי כמו קרטון חצי מעוך שמונח על הכביש!!!

כעת כבר לא צריך משאית... מספיק רכב הכי קטן שמגיע ומוערך אותה לגמרי... אחרי בוקר כזה

עצמך... אבל לפחות תאפשר לעצמך להתעצבן!!!
לפחות תעמיד את הדברים כמות שהם. שה' מעריך אותי!! ה' נותן בי אימון שאני הנסיך שלו ויש לי את הכח לשלוט... רק מה? יש פה כל מיני מחטפים שמנסים למעוך אותי ולהכניס אותנו בתוך מכונת דחיסה תעורר מרי פנימי... תתבשל בתוך עצמך ותשאל כל פעם מחדש: רגע... סליחה... מי פה הבעה?? מי פה קובע? תאפשר לעצמך להיות מתוסכל... שים לב: לא מיואש אלא מתוסכל!!! ותתכונן למתקפת פתע... כי אם באמת תהיה מתוסכל יום אחד זה יתפוצץ... תופיע בכעס עצור ותכריז מלחמת עצמאות!!! אני בן של ה' ואני החלטתי שיש לי סדר יום ויש לי ערכים שאני עומד מאחוריהם וזה הולך לקרות כי אני הבוס פה!! ואני בחרתי לעשות רצון ה'!!! זה קורה!! זה ילך!! מביטח לך!

וה' ינשק אותך בראשך ויאמר: בני אתה... ישראל אשר בך אתפאר...

אבל בחור יקר: תמיד תזכור... גם אם אתה לבנתיים מרגיש מעוף!!! תמיד תזכור את הפסוק: ותשת עלי כפך, שחז"ל דורשים על זה: שאדם הראשון היה גדול מסוף העולם ועד סופו ותפוח עקבו היה מאיר יותר מגלגל חמה, וכיוון שחטא הקב"ה מינך אותו!!! שים לב: ה' לא חתך אותו... לא גזר אותו... אלא **מעך אותו!!!** אתה יודע מה זה??

זה כמו הממתק הזה של שערות סבתא שמחלקים ב'מתנפחים', זה נראה גדול ומרשים וכשאתה מועך את זה, זה נהיה בגודל של קופסת גפרורים!!! **אבל זה זה!! רק במרוכז!!!** אני הייתי בכוונה מכווץ את זה ואוכל את זה ב'כריכה אחת', **אז זהו!!! שתדע לך שאתה גדול!!** ה' מחשיב אותך מסוף העולם ועד סופו... אה... אתה מרגיש מעוף??

אז מה... גם כשאתה מעוף!! זה אותו אחד!! אבל אותו חלק אלוך ממעך, רק דחוס במרוכז!!! אבל אתה עדיין נשאר אתה מוצר יקר!! אתה עדיין אותו 'דמות אדם' שהוא למעלה מהכסא... רק מעוף...

אז בעז"ה ש'נחצק' נתאושש... נאסוף את עצמנו ונחזור לפרוש כנפיים ונפסיק להיות מעוכים... אבל גם כשאתה מעוף אתה עדיין התינוק של ה' כחתן שלם... תאמין לי... היום אני כבר מטר שבעים... ואילו כשנולדתי הייתי פספוס... הייתי ככולא שלוש קילו... אבל אבא שלי אהב אותי אותו דבר!!! כי הוא ידע להעריך את השלוש קילו הזה!! הוא ידע שבשלוש קילו הזה טמון שיעור קומה של בן אדם שלם שכעת הוא מעוף בתוך שלוש קילו... זה הכותרת וזו העבודה של חודש ניסן!! המסר החד והברור שהקב"ה מעביר לפרעה: כה אמר ה' בני בכורי ישראל!! אל תספר לי סיפורים... אל תעמוד לי בתינוקה ותגיד לי אני לא מצליח להבחין בין יהודי לגוי... אל תגיד לי שהבחור הזה הוא סתם עוד אחד... זה הבן שלי!! וגם אם הוא עכשיו שלוש קילו הוא בני בכורי ישראל!!!

לדעת את זה לא רק בליל הסדר... אלא בעיקר בבין הזמנים...

אני אתן לך מוסר... ואסביר לך את מעלת התפילה... מקסימום אני אאיים עליך ואיכשהו נתפוס חיזוק בתפילה...

אבל יש משהו הרבה יותר חמור שקרה כאן!! צפצפת על עצמך!!! בזית את התשמיש קדושה הכי יקר בעולם: הלא הוא אתה!!! ברגע שאתה מצפצף על עצמך פעם ועוד פעם ועוד פעם... מעכת ורמסת את הדבר הקדוש והיקר ביותר לאבא שבשמים: הלא הוא **בני בכורי ישראל!!!** וההשלכות הם מיידידות... אתה תפגוש אותם עוד באותו בוקר... אתה תראה איך שפתאום יש לך פחות כח לעמוד בניסיונות... כי אתה מעוף... תבין: לקילו מצות אתה לא תעשה את זה... כי אתה יודע שקילו מצות יד שווה 200 שקל וכשאתה דורך עליו אתה מועך מאתיים שקל... אבל לצפצף על עצמך זה למעוף קילו של ערך של חלק אלוך ממעל ששווה אצל ה' אין סוף יותר מקילו מצות. ולא תעשון כן לה' אלוכים!!! אל תעשה את זה לאבא שבשמים!!!

תלחם על הכבוד העצמי שלך!!! תאבק בעצמך ותתעקש לעמוד בהחלטות של עצמך, ולו בגלל שזו החלטה שלי ואני אוכף אותה על עצמי

תבין: יש כאלו שעושים הפגנות על כבוד השבת!! הפגנות על כבוד התורה!! הגיע הזמן שגם אתה תעשה הפגנה!! הפגנה על כבודו של יהודי!!! הפגנה הזו תהיה במיטה... כשהשעון מעורר מצלצל ומכריז: ההלו מוטי... סיכמנו שאתה קם בשעה 8.30... ואז מגיעה דודה עייפות ומנסה לעשות מחטף... מנסה להוכיח לך שלא אתה מחליט אלא היא... ואתה תקום על שתי רגליך האחוריות!!! ותכריז מלחמת עצמאות... לא גברת עייפות, אני קם עכשיו כי אני הביג בוס פה!!! לצורך העניין קח איזה ארבע כריות ותזרוק אותם באויר בתור איום והכרזת ריבונות!!!

ואז במשך היום... אם תראה שאתה יותר מידי מתמכר לקו נייטס ומתקשר אליו... ואז בזהירות תחליט שאתה מסייג את עצמך... בשלושה ימים הקרובים אני שומע את הקו נייטס הזה לא יותר מ___ ואתה תחליט כמה זמן... (ותשמע לי... שזה יהיה הרבה זמן... אל תהיה קמצן... לא שלוש דקות... מצדי 20 דקות... אבל כמה שהחלטת ולא יותר!!) ואז כשזה מגיע ל-20 דקות אתה מכבה!! ולמה?? כי ביטול תורה?? לא!!! אני מכבה כי ככה הבוס החליט, הלא הוא אני!! וכן הלאה... תעשה את זה בכמה דברים ותרגיל את עצמך להיות מושל על עצמך **ותבין שזו עבודת ה' הגדולה ביותר שנחוצה בדורנו!!!** להחזיר לנסיך של ה' את השליטה העצמית!!! למחות את הדמעות על ה' על כבודם של ישראל שמוטל בעפר!!!

ואני מוכרח לספר בנימה אישית... את המסר הזה כתבתי בדיוק שנה שעברה בערב בין הזמנים פסח (בגלל שביה"ז פסח יש בו סיכון גדול מתמיד כי אנחנו בבית הרבה זמן, ואין את המערכת שנושפת בעורף ומצמידה אותנו לל"ז...) ואני מודה בכנות... למרות שאני בעצמי כתבתי את זה... זה לא עבד!! כל השבועיים שלפני פסח לא הצלחתי לתפוס מושכות... הייתי מתוסכל מאוד... וכל יום נוסף התסכול הלך והעמיק... ואז ביום אחד נתקפתי בחמת זעם... ואז נעמדתי לפתע על שתי רגלי האחוריות ויצאתי לקרב חייל!!! ואז זה הלך!!! והלך עד הסוף... (עד שכמובן שוב חזרתי לבוץ ושוב תפסתי את עצמי... סו"ס אנחנו פה בעוה"ז ב"ה) **מה אני בא לומר??** שאל תבהל אם זה לא הולך אוטומטית כמו שתיארתי... כי יכול להיות שאתה עוד תמצא את עצמך מצפצף על

זהו!! שלדאוג ל'בני בכורי ישראל' שבי שלא ירגיש סמרטוט רצפה זו עבודת ה' הרבה יותר קריטית!!!

הלאה... אתה חייב סדר יום!!! חייב!!! אני לא נכנס לפרטים מה תעשה במשך היום... אני כעת לא מטיף לך ללמוד... שעה או שעתיים... אין לי את הלוקוס להיכנס לזה... אני כעת מדבר על סדר יום!!! שזה אומר שאני יודע פחות או יותר מה אני עושה בבוקר, ומה בצהריים ומה בערב... אתה יודע מה?? מצדי תקצה שעתיים לקריאת עיתון!!! אבל שזה יהיה רשמי!! שזה לא יגיע ממקום של מריחה... אתה רוצה לקום מאוחר? מצדי תקום!! אבל תתכנן את שעת הקימה כבר בשעה תשע בערב... שזה יהיה רשמי... שלא תהיה כמו איזה שקית ניילון שעפה ברוח... בשעתיים האחרונות היא נתקעה באיזה עמוד חשמל... אח"כ היא המשיכה לעוף ונחה על איזה גג של רכב... מה שנקרא 'בור המתגלגל'... זה אסור שיקרה!! כי אם אתה נסחב... אתה מרגיש שששק... מרגיש קרטון וכאן אתה מזלזל בעבודת ה' הגדולה ביותר שנקראת: יהודי!!!

עד כאן לבנתיים... עכשיו בינינו... מה שכתבתי עכשיו זה נשמע הרבה פחות צדיק וקדוש מאשר לדבר על גדלות ראשון וגדלות שני בד' כוסות, לדבר על סדר יום ועל תעסוקה בבין הזמנים, זה נשמע יותר טיפול רגשי וקאוצ'ינג מאשר עבודת ה'... **אז זהו!!! שאין מה לעשות...**

בדיוק בשביל זה כתבתי בפתיחת המאמר שאני מתרפק על העבר שהייתי מתהלך במושכלות ו'כן בקודש חזיתיך לראות עוזך וכבודך'...

אבל מה לעשות... שעם כל הכבוד לכל עבודת ה'... יש עבודת ה' אחת עיקרית שהיא יותר מהכל... הלא היא: כה אמר ה' בני בכורי ישראל!!!

עבודת ה' שנקרא: אני!!! אני בעצם הווייתי!! אני יקר לה'!! ה' רוצה אותי!!! רוצה אותי עם ראש מעל הכתפיים... רוצה שאני אהיה!!! שאני לא אמעך לו... שאני לא אדחס לו כמו קרטון מעוף...

ותכל'ס, בעבודת ה' שנקראת אני, יש בזה הרבה שיעורי בית מעשיים... רק שוב: זה שיעורי בית כמעט בלי לשון הקודש... מדובר במשימות טכניות. אבל בעצם גם באפיית מצות יש שיטות מאוד טכניות איך להוציא את המצה הכי מהודרת... אז קח בחשבון שק"ו בן בנו של ק"ו שכדי להוציא מעצמי את המירב והמיטב ולהיות כלי שרת בעבודת ה'... יש פה משימות טכניות ממה צריך לזהר ואין לשמור על הערך של עצמי...

אז זהו!!! שאסור להיות מושועמם כבר אמרתי מקודם... זה שצריך סדר יום גם כבר דברנו... והלאה: למשימה השלישית: **להיות אסרטיבי!!!** מה זה אסרטיבי?? לעמוד מאחורי המילה שלי!! אם אני החלטתי שבשעה 8.30 בבוקר אני קם לשחרתי!!! אז אני קם... לא בגלל שהיו... תפילת שחרית... כמה שחשוב להתפלל בזמן וכמו שצריך... לא!!! אני קם בגלל שכך החלטתי!!! ואני קובע את הלוח הזמנים של עצמי!! ושום פיתוי אחר לא יגרום לי לצפצף על עצמי... **שתבין:** אם החלטת לקום בשעה 8.30 ובסוף צפצפת על עצמך וקמת בשעה... עם הביזיון של התפילה אנחנו עוד נסתדר...

עשרים ואחד בבית אחד -- שלושים ואחד בחבורה אחת!!!

הילד שלי הביא הבייתה ספר של ילדים שנקרא "עשרים ואחד בבית אחד", הרעיון של הספר שהוא מתאר הוא של משפחה ברוכת ילדים... עשרים ואחד ילדים בבית אחד... כל ילד והתכונות שלו... כל אחד וה'ציאות' שלו... ואני דווקא התלהבתי מהרעיון!!! אני חשבתי לקחת את זה ל-שלושים ואחד בחבורה אחת בקרבן פסח אחד! כן... בדיוק בשביל זה יש לנו כעת פרשת החודש... שהתורה מכינה אותנו- בני החבורה, לחזור שוב ולתאם עמדות ולהתארגן לקראת קרבן פסח... כל אחד והסיפור שלו... כל אחד והקבוצת סיכון שלו... וכל בני החבורה מתאספים... ואתה מבין לבד שבמשך החיים כל אחד צבר לעצמו את הסיפורים האישיים שלו... את הקרבן פסח שלפני 43 שנים שהוא לא שוכח אותו... כל אחד והטעויות שהוא כבר הספיק ללמוד מהם לקח, וכמובן הטעויות שהוא עדיין לא עשה... עכ"פ יצאתי לדרך בעזרת כמה תלמידי חכמים והצלחנו לגייס שלושים ואחד אנשים שונים ומגוונים לתוך פונדק וחבורה אחת... שלושים ואחד סגנונות של אנשים ומצבים שונים בחבורת פסח אחת... רק כאן חשוב לי להדגיש: ה'פרק' הזה בעיקרו נועד לגיליון 'אהלי טהרות', או יותר מדויק 'אהלי מועד' שיצא לקראת הפסח... לכן במסגרת הזו אני רק אתחיל!!! אתחיל למנות חלק מהרשימה... ואת השאר 'קחנו משם', אני מבקש את התנצלות מהקוראים... כי מה לעשות שגם אין כאן מקום לכתוב את כל ה-31 בני חבורה... וגם אל תשכח שעדיין מוקדם והרשימה עדיין פתוחה ועשויים להיות המון שינויים בהתפתחויות... לכן על הרשימה הסופית ניתן לקרא 'שם' בחג הפסח...

ובכן: הראשון ברשימה: סבא!!! ראש המשפחה, עטרת ראשינו, הוא הציר המרכזי שסביבו כלנו מתאספים, הוא החוליה שמחברת את המשפחה שלנו עד דור יוצאי מצרים, סבא מעתיק השמועה ועוד זכה ליצוק מים ע"י הלל הזקן והוא כמו עיני ראה אותו מקדיש פסחו בעזרה ומביא שלמים ועולות ביו"ט וסומך עליהן... **מספר 2 ברשימת 'חבורה': דוד שמריהו!!!** הדוד הגדול, הבן הבכור של הסבא, שהוא נבחר ע"י סבא להיות ראש החבורה!!! הוא עובר על הרשימות... מצרף אנשים לחבורה... ומסנן לפי העניין ולפי מבחני הרצינות משנים עברו... הוא אחראי על כל המנויים ועל כל המשתמע מכך... **מספר 20 ברשימה:** הנכד, הבה"ח אבריימי המופלג והירא חטא, אבל לאחרונה הוא הלך ללמוד אצל רבי יוסי הגלילי דס"ל שקרבן פסח בזריקה ולא בשפיכה, והוא כנראה יאלץ להצטרף לחבורה של השכנים, כי אנחנו הולכים בדרכו של ר"ע שפסח בשפיכה... אם כי זה אינו מעכב, אבל אפילו בברכות זה קצת מסובך, עיין דף אחרון דפסחים, **מספר 18 ברשימה:** הבה"ח יענקי השובב שיהיה בריא... בדרך לעליה לרגל הוא היה 'מוכרח' לעשות איזה מסלול למטיבי לכת והוא נקע שם את הרגל, ולעת עתה הוא הולך עם כביים, לבנתיים הוא הלך לכמה טיפולי פיזיותרפיה אינטנסיביים מתוך תקווה לשיפור רזיז עד ט"ו בניסן, כדי שלא יהיה בגדר חיגר ביום ראשון ונתפשט ביום שני שהרי כולוהו תשלומין דראשון. (אגב: שיאר בנינו, הסיפור האמיתי היה שהוא הלך להתנדב ביריחו במירוץ נגד כיוון השעון להספיק להרכיב דקלים עוד לפני פסח, ושם ממרומי הדקל הוא נפל מגובה רב ולכן הוא עיקם רגל, את זה לא מעיזים לספר לסבא כי אז הוא יחטוף על הראש שזה מה שהוא עשה בערב פסח שלא ברצון חכמים) **מספר 8 ברשימה:** דודה צילה, גם היא השנה לא תהיה איתנו! היא יולדת בתוך ז' ללידתה והברית לא פחות ולא יותר בי"ד בניסן, (כל הבכורים מוזמנים לסעודת מצוה) מיותר לציין שהיא טמאה לידה ואין לה מה להיות איתנו, אבל בכל זאת התאמצה להגיע, כדי שלא יהיה לבעלה נערווען בפרק 'הערל', **מספר 28 ברשימה:** שימי ודודי- שניהם הדחיינים הסדרתיים!! גם בשנה שעברה הם הגיעו ברגע האחרון, אבל בסוף התברר שבתחילת הכת השניה הם כבר היו לפנים מן המודיעית שבדיוק אז הקרבנו את הפסח, כך שהם 'בפנים' ב"ה!!! אבל השנה סבא הבהיר להם חד משמעית שאם הם לא מופיעים כאן באור לארבעה עשר, שיחפשו להם חבורה אחרת... (עכ"פ התפקיד שסבא השית עליהם זה לדאוג לכמות של גזירי עצים ליום ט"ו לצורך מעמד שריפת עצמות הנותר, כדי שלא נצטרך להינות מעצי המערכה) **מספר 9 ברשימה:** הנכד הבה"ח שלמה שכעת מסיים נזירות, ובעזרה"ש החגיגת י"ד שלו, תהיה איל נזיר, יתכן שנסתפק השנה רק בחגיגת י"ד אחת, כי יש לנו גם את האיל נזיר שלו... בברכת מזל טוב!!! **מספר 4 ברשימה:** דודה מלכה שילדה נקבה בדיוק לפני שלושה חודשים!!! וממש לפני שלושה ימים מלאו לה יום שמונים ואחד... (מפאת הביקוש האדיר בקניון, המחירים המריאו והדודה נאלצה לשלם על בן יונה אחד לחטאת כמעט דינר זהב, אמנם למחרת רש"ג הצניח את המחיר לאדמה אבל בעלה שמח שהוא זכה לשלם שליש מנכסיו על המצוה) **מספר 29 ברשימה:** אביגיל בת התשע שאביה קיבל קידושיה מהצורבא ר' אהרן, ולפני חודש ננסה, והיא כעת שנה ראשונה, ומסתמא היא רדופה ללכת לבית אביה, להגיד שבחה שנמצאת שלימה בבית חסיה... **מספר 5 ברשימה:** דודה אסתר, והיא לשם שינוי מתפללת ומקווה להספיק להקריב קרבן פסח לפני הלידה, היא ניגשה לסבא וביקשה בדמעות שיעתיר עליה, כי אם ח"ו לא תזכה, היא תפסיד לא רק פסח ראשון אלא גם פסח שני.

מספר 31 ברשימה: נפתלי ומוישי שושי ודודי בני השלוש שאכלו יפה ארוחת צהרים במשך החורף והוכיחו את היכולת שלהם לאכול כזית בשר בכדי אכילת בשר, עברו מבחן גם אצל סבא בארוחת צהרים וקיבלו מדבקה של חיוך שכתוב עליה 'כל הכבוד, ילד שיכול לאכול קרבן פסח'... **מספר 18 ברשימה:** ארבעת הנכדים, הבחורים המופלגים והבני עליה, שהם הולכים להתלוות לר' שמריהו בשחיטת הפסח, בימים האחרונים סבא יושב ומתדרך אותם בדקדוק גדול, כל אחד מהם תפקידו, כדי שסידור פסח יהיה כהלכתו ככל משפטו וסידורו... כל אחד ותפקידו הוא!! יענקי אחראי על הרכבת הטלה, מוטי החסון מופקד על ההגנה האוירית לסוכם בגופו על הטלה ממכות מחץ שעלולות להטיל בו מום, וקובי שסבא שלך אותו לקורס מיוחד במשך החורף באומנות הצליה המדויקת, שלא יהיה מצד אחד נא, וגם לא יהיה חרוך שזה הפסד קדשים...

מספר 2 ברשימה: הדוד הישיש ר' תנחום אח של סבא... כולנו תפילה שזה יעבור בשלום, הוא זקן מופלג, במשך החורף האחרון הוא מסר כבר כמה פעמים דיותיקי וכתב כל נכסיו לדוד שלמה שהוא מתגורר אצלו ומתמסר אליו, והוא ב"ה הוא חזר לחיים, וזה תלוי בשעות... כולנו תפילה שהוא יהיה בדעת צלולה 'משעת שחיטה עד שעת זריקה, ושיהיה ראוי לאכול כזית דגן בכדי אכילת פרס.

מספר שבע ברשימה: יוכבד בת ה-11, כלילת המעלות, ובשנה זו ההתרגשות כפולה ומכופלת לקראת הצטרפותה למשפחתנו!!! מדובר בילדה שהגיעה ממשפחה הרוסה, ולפני שלוש שנים, אבא שלה מכר אותה לדוד יצחק בתור אמה העבריה (במסגרת שיקום משפחות), בשלוש שנים האחרונות הכרנו אותה כאן בתור אמה העבריה, ובפסח הקודם כבר התחילו ההתלחשויות... שמשוה פה אמור לקרות. וכפצוי... לפני חודשיים עברה השמועה המרגשת שדוד יצחק החליט ליעד אותה לבנו אבריימי, אז השנה היא שוב תאכל אצלנו בשעה טובה, לא בתור אמה, אלא בתור ארוסה, (שלידעו... לבנתיים אינה רדופה לילך לבית אביה) עד כאן הרשימה החלקית... לבנתיים אנחנו כבר יודעים על כמה שיצאו מהרשימה... ומה אתה חשוב יש את רשימת הממתניים והמתנדבים שמחכים לתפוס 'תור שהתפנה', הרשימה כאמור עשויה להתעדכן... אי"ה בהמשך החודש, מועד אחרון להצטרפות- שעת השחיטה!!! אגועל חודש שבת החודש.

הבהרה ומסירת מודעה כללית ופרטנית...

בשבוע שעבר נכתב כאן מאמר אודות הפרה האדומה שמתהרת את הטמאים ומטמאת את הטהורים, ונכתב שזה רלוונטי ביחס להתקרבות מוגזמת בחצרות הרבנים שזה עלול להיות בגדר מטמאת את הטהורים... והגיעו תגובות, שהיו שטענו שהיה נשמע כביכול שהתכוונתי לאנשים מסוימים... לכן חשוב לי למסור מודעה באופן פרטי למאמר זה, ובאופן כללי ביחס לכל שאר המאמרים, כשאני כותב על תופעות מסוימות, אני לא מדבר על אף בן אדם מסוים, ולמה?? כי אני כבר מדבר על מישהו אחר!!! הלא הוא אני!!! אם תשים לב: כל פעם שאני כותב משהו, הנושא הוא איך אני רואה את הדברים!!! איך אני מגיב על זה...

תבין: הרבה פעמים קורה שאחרי שאני כותב משהו... אנשים לפתע מתקשרים ומתחילים לשאול אותי: תשמע... איזה אומץ יש לך לכתוב נגד...?? ואני עוצר אותו באמצע משפט!!! אל תגלה לי נגד מי דיברתי!! כי אני לא יודע ואני לא מעוניין לדעת... כי אני מדבר אך ורק על עצמי!!! אם תיארתי בית של אחד מגדולי ישראל... אני מדבר נטו על עצמו!! מה עלול לקרות לי כשאני אהיה לשם!!! אה... הגיעו אנשים וטענו לי שלהם זה לא עשה מה שזה עשה לי? אז זהו שבשביל זה- זה עלון שלי, ואני מייצג רק את עצמי!! מה שזה עושה לי... אם לרבות אפלי ישראל- אחריהם זה עושה משהו אחר... יופי... בשביל זה אני לא הדובר שלהם!! אני בסה"כ הדובר של עצמי.

אני כן מודה בכנות, ש-לו יציירי שהייתי קצת יותר מעורבב, והייתי יודע מה שאחרים יודעים, הייתי הרבה יותר זהיר ומחושבן והולך על גחלים ומתפתל בכל משפט, וזה היה נראה בהתאם... כל הסיבה שאני מרשה לעצמי להנחית את הדברים כמות שהם!! זה רק בגלל הבן כפר שבי שמדבר על התכונות כמות שהם, בלי למתוח קוים של 'מי אמר למי'...

אני מקווה שיצאתי ידי חובה במסירת מודעה זו!!!

ובשביל והייתם נקיים אני אתן דוגמא קטנה ל-מה התכוונתי בשבוע שעבר, היה זה בלווייה של הרב שטיינמן זצוק"ל... אני נסעתי לאשכנזיה דרבי, ואילו אשתי נשארה בבית והייתי איתה בקשר טלפוני, והנה, אני מעדכן את אשתי, שכעת המיטה הגיעה לבית הקברות... ואשתי בוכה ובוכה בטלפון, ופתאום היא שומעת מחיאות כפיים... והיא שואלת אותי: מה זה?? אמרתי לה: בחור אחד הצליח לחמוק מהשוטר ולקפוץ לתוך בית הקברות וכולם מבוססים ומוחאים לו כפיים...

ואז קלטתי את האבסורד!! אשתי נמצאת אי שם רחוק, והיא בוכה על גדול הדור שנסתלק, ואילו אני שנמצא כאן!! מה אני רואה? מחיאות כפיים ברמה של גן!!! הנה לך מדגם חצי משעשע חצי עצוב להתקרבות שלא עושה אותך יותר מחובר, אלא רק מצמצמת אותך בסיטואציה נקודתית... ואם כבר הגענו לזה... חזרתי אחרי הלוויה וכל הזמן הייתי מהורהר, והרגשתי צורך לנסוע לב"ב... לחוש את האווירה של האבל... אני רק מגיע לחזון איש 5... אני רואה שדוחפים... מה אני רואה? המפכ"ל הגיע!!! אה... המפכ"ל?? גם אני התחלתי לדחוף... אחרי שזכיתי לראות את מפכ"ל המשטרה חוזרת הביתה והבנתי שאם אני רוצה להתאבל על הרב שטיינמן זה פה!!! ככל שאני מתקרב לזירה, ככה הנושא מוסט לכל מיני נושאים אחרים... לזה פחות או יותר התכוונתי... גדול הדור מייצג תורה!! בתוך הבית יש כל מיני דברים אחרים שגדול הדור בעצמו נאלץ להתעסק מתוקף תפקידו כמנהיג... מזה לא יוצאים גד'לים... דברים הכי פשוטים, ולא דברתי על אף אחד... רק על התכונה כמות שהיא, והיא נכונה להחריד, בין תרצו ובין לא תרצו!!! לא יעזור לכם בני ברקים וירושלמים, תפסיקו לחשוב שהאמת מוחכה לכם בהתכנסויות, האמת המהורהר מחכה לכם הרחק מהשאון... בין תסכימו ובין לא תסכימו...

מיוחד למשתמט שחזר רק עכשיו מהשיבה...

בעקבות החלטת הג"ץ להכריז על בחורי ישיבות כעריקים... מיותר לציין שכזו הצהרה באה לעורר אותנו... כל אחד מאיתנו צריך לעשות חשבון הנפש ולדעת במה להתחזק... אי לכך ובהתאם לזאת... תרשה לי בחור יקר לפנות אליך בשורות אלו ולבקש ממך-

אנא!!! צא להתאורר!!! צא להתרענן!!! הפעם זו חובה!!!

בבין הזמנים הזה אתה חייב לטייל ולהחליף כוחות!!!

קוראים נכבדים: אני לא יודע אם אתם אוהבים ראש... אבל החיילים שלנו! כוחותנו נמצאים בירת הישיבה כמעט רצוף מראש חודש אלול!!! בחודש תשרי לא היה להם בין הזמנים נורמלי... ואח"כ עוד היה להם חורף מעובר וארוך... ו... והנה כעת!!! לקראת סוף זמן חורף... עוד מגיעים ראשי השלטון ובעזות מצח לא מכירים בערך של בחור ישיבה... לא יודעים להעריך מה זה בחור ישיב שמונה חודשים בישיבה!

סטופו!!! עד כאן!!! אי לכך ובהתאם לזאת!!! בחור יקר:

בבין הזמנים הזה אתה חייב להחליף כוחות!!!

בצבא מבינים שהחיילים צריכים ריענון... אין מי שלא מבין שחייל שנאבק בחזית חייב להשתחרר... חייב להחליף כוחות... אבל אנחנו הלוחמים מתוך בית המדרש... השתדלנו עד כמה שאפשר להסתיר את עצמנו... כדי לא למשוך עיניים... ס"ס יש אנשים שלא יודעים להעריך תורה ואנחנו לא הולכים לנהל איתם רב שיהי... הם לא מבינים שבחור ישיבה שיושב בבית המדרש והעיניים שלו ממוקדות בתורה ה' במשך שעות ביום והעיניים שלו טהורות ונקיות הוא הלוחם הקרבי שהחייל הכי קרבי לא יכול לעשות איתו כיפופי כוחות... (אנחנו מוכנים לעימות פומבי... נראה חיל שחוזר מהחזית... נראה אותו מוכן לפרוש מהדחפים היצריים שלו לשבוע ימים וד"ק היטב) אז במשך החורף ניסינו להתחבאות משיקולי 'למה תתראו...' למה יהיו הכל מסתכלים בכם, ומתמיהים בכם... אבל עכשיו שאין לנו מה להפסיד... כעת שיצא השפן והצינוני בין כך מכריז עלינו מלחמה... אם ככה, כעת הגיע הזמן כן לתת את מלא הכבוד והערכה לאותו בן עליה שכבר חצי שנה תמימה עמל בתורה!!! ו... ומי דיאג לרעיקן שלו? מי זיכר לו שגם הוא בן אדם? ב בשביל זה אנחנו פה!!!

הההלוו חיייל יקר... אתה חייב להחליף כוחות!!! ולו בשבילנו!!!

בבין הזמנים הזה אין תירוצים!!! אתה חייב לתפוס תרמיל ולצאת לטייל ולא סתם... אלא טיולים מושקעים... (מכוון- לא מסוכנים חלילה) אתה חייב להינטרס צבאי שלנו!!! אנחנו חייבים אותך עם כוחות מחודשים...

אבל!!! בקשה אחת קטנה ומוזרה: חייל יקר: נא להצטייד עם מדים!!!! וכעת יותר מתמיד... יתכן שבבין הזמנים כתקנם אתה לא רגיל לצאת לרחוב עם כובע וחליפה... אבל עכשיו חייבים!!! **אין בריחה!!!** צריך תעודה מזהה... צריך שכל החילונים ידעו שאתה הוא המשתמט שעליו כולם מדברים!!! **שתבין**: יש את הדור המבוגר שאצלם 'כובע וחליפה' זה בוער להם בנשמה... אני לצערי לא זכיתי לקנאות הזו... מה לעשות... ירידת הדורות... מידי פעם יש כאלו שמעוררים אותי לכתוב על החשיבות של כובע וחליפה ואני איכשהו מתחמק... (מה לעשות... אין לי את האקוסוס לכתוב אגפית על אינטרנט... ובר בדד לעורר על כובע וחליפה בחזית... אלא עכשיו אפילו 'אני' מצליח להבין את החשיבות של הליכה ברחוב במדים... תחשוב: אם אתה בימים אלו הולך בלי כובע וחליפה! ייתכן שחילוני שמאלני יראה אותך ברחוב ו... והוא **אפילו לא ידע שהוא אמור לצעוק עליך משתמט...** הוא יחשוב שאתה עוד איזה חרדי משועמם... שאפילו אם הוא היה רוצה להתגייס... אף אחד לא רוצה אותו בצבא... אתה לא מתבייש? קצת כבוד הבריות... **אני לא הייתי מותר!!! ולו בשביל הכבוד שלי!!!** לו בשביל ה-180 יום שעשיתי שטייגן בתור אברך כולל... אני מעוניין להופיע בגאווה ובגאון עם המדים שלי ולהצהיר בפני כל מי שרק מוכן לשמוע: אני לא משתמט מבית המדרש!!! אני לא מנעתי את עצמי מבית המדרש לאורך כל ה-180 יום האחרונים... כן... אני בעד להוציא לו את העיניים!!! כן... זה אני!!! זה אני שאתה מת לגייס אותי וזה לא יקרה על אפך ועל חמתך!!!

וכאן אני רוצה לחזור שוב על משפט שנכתב כאן לאחרונה:

חשוב לדעת ש-90% מכלל ישראל הם יהודים מסורתיים... יש קצר מוחלט בין מקבלי ההחלטות במדינה שהם 'נשמות ערב רב' לבין כל שאר הנשמות הטהורות ששביות אצלם... ולכן אתה הולך עם כובע וחליפה בבין הזמנים... וחילוני אחד זורק לך מילת גנאי... משתמט... פרזיט וכ'... **תשמע לי!!!** בחיים אל תתגונן, ואל תנסה לתרץ לו את עצמך... כי אז אתה הופך את עצמך למותקף שמנסה להצטדק...

אלא מאי?? תחזיר לו בחזרה בהתקפה... **אתה הוא** המשתמט!!!! **אתה הוא** היהודי שבוגד באמונתו ולא שומר שבת ולא אוכל כשר... תתבייש לך... **ככה תענה לו!!!** ואני אומר לך שהוא יעלב עד עמקי נשמתו וזה כמעט יגמר במכות... הוא יעלב ממך **הרבה הרבה יותר** ממה שאתה נעלבת ממנו... כי החילוני המצוי בדורנו יודע שהוא משתמט מלקבל על עצמו עול מלכות שמים!!! הוא מודע לזה עמוק בתוך הלב ולא טוב לו עם זה... אם יש מישהו שלא מבין את זה, זה דווקא אתה- החרדי מבטן ומלידה!!! החרדי דווקא מרגיש נחיתי שהוא כאילו משתמט מהצבא... והוא לא קולט שהחילוני הזה בעצמו שאומר לו את זה... **מרגיש פי כמה וכמה משתמט מחובתו כיהודי!!!** כי תבין: עד כמה שהאזרח הישראלי לא מפגר מושלם... הוא קולט שהוא נרדף לאחרונה בכל מקום בעולם ו... ועל מה?? **על עצם היותו יהודי!!!** כך ש'יהודי' זו לא המצאה חרדית... זה משהו שכל חילוני פוגש אותו בכל שדה תעופה... כל חטוף בעזה וכל חייל שנהרג... הכתובת רשומה על הקיר!!! אין אחד שלא יודע שאנחנו נרדפים על זה שאנו יהודים!!! כך שהחילוני יודע טוב מאוד שיש משהו כזה שקוראים לו 'יהודי' שתכל'ס הוא לא עושה עם זה כלום... והוא כן מבין שאם יש מישהו שעושה משהו עם היהדות זה אתה... ולכן כשהוא מוסט בתקשורת ולכן הוא מתקף אותך שאתה משתמט!!! אתם תחזיר לו באותו מטבע לשון: אתה הוא המשתמט!!!

הוא יבין אותך יותר מידי טוב!!! זה לוחץ לו על היבלת הכי מאבנת!!!

(האם אתה בעצמך תבין מה אמרת לו?? לא בטוח... אבל הוא בטח יבין...)

אז מילא כשמדובר בימים כתקנם... אין עניין להיגרר לחילופי אש מול אחינו התועים, אבל בימים אלו שמכריזים עלינו כעריקים... אין לנו את הרשות למחול על כבוד התורה שאנחנו מייצגים ולבלוע... לכן גם אם עד עכשיו כשהחילוני התקף השתדלנו להתחמק ולבלוע... אין לי רשות להשאיר אותו צודק!!! אם הוא אומר לך משתמט תחזיר לו באבי אבותיו... במילים הכי עממיות...

אתה המשתמט!!! אתה יהודי כמוני (על משקל: אזרח כמוני) ואלוקים רוצה ממך שתתנהג כמו יהודי... ואתה משתמט ואתה מתנהג כמו גוי!!! תתבייש לך!!! (תדבר איתו כמו שני חרדים שמתווכחים בהשקפה מי יותר גוי מהשני...) תגיד לו את זה ו... ותברח... לא כי אתה משתמט... אלא בגלל שהוא עלול להגיב באלימות... אבל אין ברירה... אם אני לא אעליב אותו, הוא יעליב אותי... ולמה שאני זה שאעלב?? איזה היתר יש לי להעליב את עצמי יותר ממנו?? (מילא אם העלבתי אותך ואמרת לך שאתה מכוער... זה עניין שלך... תהיה מהנעלבים ואינם עולבים... אבל כאן מעליבים את העול תורה שאתה מייצג...) כאן חובתך להוציא **אותו** קטן ולא שתישאר אתה הקטן!!!! (אגב: האם אני אעשה את זה בפועל? כנראה שלא! כי ס"ס אני פחדן ואם הוא יתחיל מכות... אז לא יודע מספיק **להחזיר** מכות... אבל אם אתה יודע להחזיר מכות... תכבד אותו להיות המנונח **שמחול**...)

אבל!!! כל זה יכול להיות רק בתנאי שאתה מייצג את התורה שלך **בגאווה ובגאון וללא התפתלותיות!** ולכן אין ברירה... כעת חייבים!!! לצאת לרחובה של עיר ולטייל עם כובע וחליפה... יתכן שבמסלול עצמו אתה תוריד... אבל לפחות להצטייד!!! להצטייד עם המדים של הכובע וחליפה מתוך נכונות שאני כעת לא הולך להחביא את המעמד שלי כבן ישיבה אלא להפגין אותו בייתר שאת... כי... אם אתה מתבייש בכובע וחליפה אז אתה באמת שנוי... אתה באמת אבק אדם ומגיע לך קריאות גנאי ובצדק... כי ממה נפשך... או שתהיה חיל גאה, או שתהיה בן תורה גאה... אם אתה לא זה ולא זה... אז אתה אפילו לא שווה להיקרא עריק... גם אם היית הולך לצבא היו שולחים אותך משם... לא חסר להם אנשים מנומנים וטרוטי עיניים שלא שלמים עם עצמם...

מון הראשון לציין שליט"א הצהיר לפני כמה שבועות שאם לא יתנו לנו להמשיך לחיות כמו בני ישיבה... אנחנו נאלץ לעזוב את הארץ...

מישהו אמר לי על דרך המליצה... שזה ההבדל בין הגישה של כמעט כל גדולי ישראל מרנן ורבנן שליט"א ושיבדחט"א... לבין הגישה של מרן ר' שמואל אוירבך צצוק"ל והקנאים... ההבדל הוא שכמעט כל גדולי עולם הגיעו מאירופה... המקום הטבעי שלהם היה בגלות... ויום אחד הם עלו לא"י ולכן מרן הגרא"מ שך צצוק"ל היה כל הזמן מצהיר... עליתי לארץ ישראל אבל לא בכל מחיר... אם לא יתנו לנו לחיות כאן על התורה ועל העבודה, אנחנו נאלץ לתפוס את הרגלים ולשוב על עקבותנו לעיירה היהודית... לקובנא, לורשא, לקראקא... אבל לעומת זאת מרן ר' שמואל וכל הישוב הישן היו ירושלמים!!! הוא נולד בארץ ישראל!!! והוא לא מוכן לוותר כ"כ מהר לצינונים... הוא היה מצהיר: אני הייתי פה לפניכם, ואני אהיה פה אחרים, אם אתם הצינונים תתחילו לעשות לנו בלגנים... נדמה לכם שאנחנו נלך מכאן? מה פתאום... אתם!!! אתם תסתלקו מפה... אנחנו נעמוד כחלמיש על העקרונות שלנו... ואתם תתקפלו ותסתלקו מכאן בבושת פנים... אז כמובן שבסופו של דבר רוב מנין ובנין גדולי ישראל כן הגיעו מהגולה ונקטו בגישה לפעול בדרך תחנונים ואם לא תהיה ברירה או שנמסור נפש או שנחזור לשטעטאלע שממנו הגענו...

אבל בינינו לבין עצמנו... לבנתיים אין שזה נראה עכשיו... זה נראה שהם הולכים לעזוב את ארץ ישראל הרבה הרבה לפנינו... התרנגול השמאלני נופח את נשמתו... זה אמנם אורך לו זמן ולבנתיים הוא רוקע ברגלים ומרעיש אבל זה חלק מסימני הפרכוס האחרונים... ואילו העם היושב בציון... וישב עמי בנוה שלום, ובמשכנות מבטחים, ובמנוחות שאננים, ושב יעקב ושקט ושאנן ואין מחריד...

אגב: אם כבר הגענו לזה... אולי כאן ההזדמנות לסגור פינה... אם אתה זוכר... לפני חצי שנה... כשהמלחמה התחילה... היה אז של הילה של הערצה וכבוד לצבא ולחיילים... כולם חיבקו ועטפו אותם... ואז היו בחורי ישיבות שהסתובבו נחיתיים והרגישו שאפ"ס... כולם מעריכים את החיילים, ואילו אנחנו בני הישיבות... מזלזלים בנו... מסתכלים עלינו לא שוים וכ' וכ'... ואני תמיד התחמקתי בלהתחיל לדון לגופו של עניין מהזוית ההשקפתית... כי יש דברים הניכרים שהכל פה נושא רגשי נטו... תחושה של נחיתיות ממי שכעת היומולדת שלו ומקבל את הזדקורים...

אז אני רק לסגור עוד פינה על אותו מהלך!!! ובכן: בחור ישיבה חי בתוך בועה, וכשהוא רואה שעושים טאראאם מהחיילים... הוא מצידו בטוח שכולם בעיניו **ורק הוא** בתור בן ישיבה נשאר מחוץ למשחק ומזלזלים **רק בו**... אז ההלו... אתה כנראה לא מעודכן... שתדע שאתה האחרון ברישמת הנפגעים פה בסיפור... הגיע הזמן שתבין: שבצבא עצמו יש 300.000 חיילים... ומתוכם רק 15.000 קרביים... וכל השאר מרגישים נחיתיים וזנוחים... יש הרבה מאוד חיילים סדיים שזדקו אותם אי שם באיזה מוצב זניח, או שבכלל השאירו אותם בבית ולא קראו להם מחוסר עניין... כך שמספר החיילים נחיתיים... הוא הרבה יותר מכל הבחורי ישיבות יחד!!! מכל הבחורי ישיבות גם ביחד... (וקח בחשבון שהם היו 'מתים' להיות סנובים כמו כל בחור ישיבה, שהתחננו לפניו שיתגייס והפילו ממשלות בשביל שהוא יואיל בטובו להתגייס והוא סירב באדיבות... לעומת זאת מאה אלף חיילים הרי הן כן התגייסו, ובכל זאת נתנו להם בעיטה והותירו אותם מאחור...) וחכה!!! זה לא נגמר בזה... בתוך חזית הקרב עצמה ישנם הרבה יבלות מאוד רגישות... יש את החייל האמין ביותר שחוקר את נפשו ולוחם ללא חת ומסכן את החיים שלו... ובכל זאת יש מי שבוהש בקלחתו ודחוק ללדחוק את הקידום של פלניו כי... כי הוא לא שייך לצד ה'נכון' במפה הפוליטית... כי הוא לא לומד בישיבת 'קפלן'!!! בקיצור: אם אתה מרגיש נחיתי מול החיילים... שתדע שאתה האחרון ברישימה!!! אתה הכי פחות נחיתי מכולם... אצלם אתה מצטייר ההיפך הגמור... אתה מצטייר אצלם כאישיות חזקה ועקרונית שבחרת להישאר מבחוץ כמו מלך!!! בו בזמן שאצלם זה להיפלט בחוקן!!! אז נא לקרא את המפה נכון... אם כבר החילונים מתפוצצים מקנאה ממך... לפחות שגם אתה תבין שיש בעד מה!!!!

גיליון מס' 558 פרשת שמיני החודש
תשפ"ד שנה שתיים עשרה

לזכות
בחורי הישיבות
מחזיקי העולם
חזקו ואמצו

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל

בעלי אסופות - שואלין ודורשין קודם החג

עוסק במצוה בשואלין ודורשין

כתב רבינו זצ"ל, דאע"פ שבמצות ת"ת אין פטור עוסק במצוה פטור מן המצוה, כשעוסק בשואלין ודורשין קודם החג יש פטור עוסק במצוה, דהוא מצוה בפ"ע, (שם סי' י"ז ובפרט אם הטעם דל"ש בת"ת בגלל שגדול תלמוד שמביא לידי מעשה דכאן עיקר החיוב הוא להביא לידי מעשה כשיבא החג, וכמשי"כ הבית יוסף (סימן תכט אות א ד"ה תניא שואלין) דדיני פסח על כל פנים צריך להודיעם לעם קודם לפסח שלשים יום כדי שיהיה להם שהות רב להתעסק בטחינת החיטים ואפיית מצה והגעלת כלים וביעור חמץ דאילו בפסח לית להו תקנתא אי לא עבדו להו כהלכתיהו מקמי הכי, וגם הטעם שכ' הגרעק"א יו"ד סי' רמ"ו דבת"ת אין פטור עוסק במצוה דכל תיבה מצוה בפ"ע ל"ש כאן (וע"ש בתל תלפיות סי' תתקס"א לגבי דרשת החג). וע"ע בס' דרך שיחה ח"א עמוד תצ"ט בעוסק בלימוד עם בנו דאינו ככל ת"ת שאין פטור ממצוה דמקיים מצות ושנתם לבניך, וע"י במועדי הגר"ח שם דאשה העוסקת ללמוד הדינין שלה יש לה פטור דעוסק במצוה).

שואלין ודורשין בפרשת החדש ופרה

רבינו זצ"ל היה חושש לעמוד בד' פרשיות לחוש להדעות שהם של תורה, דיש מהראשונים שכתבו בחיוב קריאת פרשת פרה והחדש שהם מה"ת מצד שואלין ודורשין קודם החג, ע"י בחק יעקב (סי' תכ"ט סק"ג) מהרוקח (הל' פורים סי' רמ"א) שקריאת פרשת החודש ופרשת פרה הם בכלל שואלין ודורשין קודם החג, וכן ע"י מחזור ויטרי (סי' ר"מ) וס' הפרדס לרש"י (סדר פרשיות) שקורין פרה קודם הפסח משום שואלין ודורשין קודם הפסח ל' יום. ו"א דה"ה בכל ד' פרשיות וכמו שהביא רעק"א (סי' רפ"ב ס"ד) והמשנ"ב (שם סק"ג) והביאוה"ל (שם ס"ד סוד"ה או) דדעת הגינת ורדים (כלל א' סי' ל"ו) דכל ד' פרשיות מה"ת, וכמו שהביא הא"ר (סי' תרפ"ה סק"ב) להוכיח מחידושי הרשב"א ברכות (י"ג א' ד"ה לימא) וכו"ה בתוס' ריה"ח (שם), וכן ע"י בשו"ת בנין שלמה (סי' נ"ד ד"ה ועוד), ולכן היה עומד בכל הד' פרשיות בקריאת"ת כמו בקריאת פ' זכור דאורייתא, וע"י בשערי רחמים על שערי אפרים (שער ד' סק"ח) שיש מקומות שנוהגים לעמוד בקריאת כל ארבע פרשיות.

מדור זה נכתב לעילוי נשמת
אבי מורי הרב ברוך מאיר בר"ר יעקב ישעיהו ויסברג זצ"ל
ואמי מורתי מרת רבקה בת רבי פסח יעקב אנגל זצ"ל תנצב"ה

איך מקיימים שואלין ודורשין קודם לחג

קי"ל (פסחים ו' א' או"ח סי' תכ"ט ס"א) דשואלין ודורשין בהלכות החג קודם לחג ל' יום, ואיכא נפק"מ לענין שאלה בעלים כמבואר בחו"מ (סי' שמ"ו סי"ג), וכדאי' במסכת בבא מציעא (צ"ז א') אמרו ליה רבנן לרבא שאל לן מר, אקפיד, אמר להו, לאפקועי ממונאי קא בעיתו, אדרבה, אתון שאילתון לי. דאילו אנא מצי אישתמוטי לכו ממסכתא למסכתא, אתון לא מציתו לאישתמוטי. ולא היא, איהו שאיל להו ביומא דכלה, אינהו שאילו ליה בשאר יומי. וכמבואר בט"ז (או"ח שם סק"א), דכל אלו הל' יום הרב שאול לתלמידים ההלכות החג, ויש להסתפק אם באלו ההלכות החג גופיהו יכול הרב לברר איזה מהם ללמדם אם הלכות ליל הסדר או בדיקת חמץ וכיו"ב, ולכאורה אם יכול להשתמט לאיזה שירצה שוב אין שאול להם, ואפשר דכיון דעכ"פ מחויב ללמד דוקא בהלכות החג שאול להם מיקרי, אך לכאו' הטעם ששאלו להם שיש לו להודיעם ההלכות הנצרכות להם וא"כ אינו יכול לברר רק מה שהם צריכים, ושאלתי ד"ז מקמיה רבנו זצ"ל, והשיב במכתב, עליו ללמד כל המשנה ברורה ה' פסח.

מצוה מן התורה בפסח ושאר מועדות

רבינו זצ"ל כתב בתשובה, דשואלין ודורשין קודם החג הוא מצוה מן התורה, (מועדי הגר"ח ח"ב סימנים נ"ח נ"ט וכדיליף לה בפסחים ו' ב' מקרא דמשה עומד בפסח ראשון ומזהיר על פסח שני, וכדעת הב"ח סי' תכ"ט, והגר"ז שם ס"ל דהוא מדרבנן וכו"ה בלבוש ס"א, דקרא אסמכתא בעלמא, וע"י מאירי פסחים שם וקוב"ש אות כ"ב). ואף דקרא דמייתי קאי על פסח שני מ"מ אין בין פסח ראשון לשני אלא מה ששנו בפסחים (צ"ה א') ע"ש ובזה שוין, וה"ה שאר מועדות, (שם סי' ס"ב), וכתב רבינו זצ"ל דיתכן דיוצאין בלימוד ההלכות יו"ט ולא רק בהל' הפסח, (שם ח"א סי' י"ט).

ת"ח היודע ההלכות והסמוך על שולחן אביו

כתב רבינו זצ"ל, דגם ת"ח היודע כל ההלכות חייב מדין שואלין ודורשין לחזור ההלכות, (שם סימן ס), וגם בחור ישיבה שסמוך על שולחן אביו, ואביו יודע וחוזר ההלכות, לא סגי בהכי, וגם על הבן ללמוד ההלכות (שם סי' ס"א) וגם קטן כתב רבינו דבדואי חייב בזה, (שם ח"א סי' ט"ז).

להקדים שואל בענינו של יום

הר"ן כתב בפסחים (ו' א') ובמגילה (ב' ב' ד"ה פורים) דכיון דשואלין ודורשין קודם החג בהלכות החג, נחשב השואל בענין החג שואל כענין, ויש להקדימו לשואל אחר, וכתב רבינו זצ"ל דכל זה בשואל שלא בענינו של יום, אבל אם בא א' בפורים ושואל בהלכות פורים השואל בענינו דיומא קודם, (שם סי' ס"ג ויל"ע אם הוא דוקא כיו"ב דשואל מענין מועד או ה"ה כל שאלה של או"ח וחו"מ שנוגע ג"כ בו ביום כמצוי בכל שואל בבית הוראה, וע"י בפר"ח סי' תכ"ט דתמוה לומר דהשואל בפורים ההלכות פסח יהיה קודם לשואל בהלכות פורים גופיהו).

שואלין ודורשין בנשים ובקטנים

כתב רבינו זצ"ל, דנשים אינם בחיוב שואלין ודורשין קודם החג, כיון דהוא פרט בחיוב הכללי של ת"ת, ונשים אינם בת"ת, (מועדי הגר"ח ח"א סי' י"ד וכ"כ הקהילות יעקב מגילה סי' ג' דנשים פטורות משואלין ודורשין שפטורות מת"ת), וכתב רבינו זצ"ל דאע"פ שנשים חייבות בלימוד ההלכות שעליהם לקיים מ"מ 'שואלין ודורשין' לא שייך בהם (שם סי' ט"ח), ולגבי קטנים כ' דבדואי חייבים במצוה זו כמו בת"ת, (שם סי' ט"ז) ובמכתב אחר כ' טוב שיתחנך, והיינו שיתחנך גם במצוה זו של שואלין ודורשין.

הפצת ספרים שע"י מערכת "קובץ גליונות"
להזמנות: **053-3145900** k.gilyonot@gmail.com

משלוחים חינם ברחבי הארץ בכפוף למוקדי הפצה

רשימת הספרים

אדרת אליהו (רבי אליהו דושניצר) - 65 ₪

דעת נוטה ויקרא - 40 ₪ אריד בשיחי ח"ב - 30 ₪

דברי שי"ח ח"א - 40 ₪ כח התורה - 40 ₪

עבדא (על מרן המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין) ב' חלקים - 120 ₪

אגרת הגר"א (ביאורים מהמשגיח הגה"צ רבי דן סגל) - 25 ₪

אגרת הרמב"ן (ביאורים מהמשגיח הגה"צ רבי דן סגל) - 25 ₪

קונטרס הזכרונות (ממרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זצוק"ל) - 40 ₪

עורך: יצחק גולדשטוף

ליצירת קשר: ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה - 1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה - 4310

שָׁנִים קְדָמוֹנִיּוֹת

עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל!

השבועות הבאים בעזה"י:

חודש ניסן ובין הזמנים - החברותא הגאון רבי אלעזר צדוק טורצ'ין (י"ב ניסן תשנ"ח)

חודש אייר - בן דודו של רבינו הגר"ח גריינמן, הגאון רבי אברהם רייסנר.

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

מרן הגאון רבי יעקב קמינצקי זצ"ל (כ"ט אדר"א תשמ"ו)

רב גדול ומפורסם, והילדים ביקשו לכתוב עליו לכל הפחות תואר הרב, הם באו בבקשתם ובשאלתם אם מותר להם לשנות מצוואת אביהם, וענה להם רבי יעקב בעוד ימים אחדים נוסע אני לארץ ישראל ובודאי אבקר את הסטייפלר ואשאל ממנו את השאלה.

ובבוא אל הסטייפלר מצא אותו שוכב במיטה ומעיין בספר, הוא הניח את הספר על הכסא וקם מהמיטה, ודיברו זמן מה, אח"כ שאל אותו רבי יעקב את השאלה.

'מענין מאוד' ענה הסטייפלר, עכשיו אני מעיין בשאלה זו והנה פה בספר...

והיה מסיים רבי יעקב קמינצקי בהתפעלות: הלא תראה שרוח הקודש שרתה בבית מדרשו.

תמונה נדירה בפרסום ראשון:

רבי יעקב קמינצקי במדרגות ביתו של מרן הסטייפלר

קניתי מעיל לספר תורה

רבי יעקב זצ"ל התגורר בארצות הברית אבל מצודתו היתה פרוסה על מרחבי העולם, והיה לו הערכה נדירה כלפי רבינו, למרות הבדלי השנים.

מסופר, שבשנת תש"מ הגיע לארץ ישראל להשתתף ב'כנסיה הגדולה' שהתקיימה בירושלים. עם שובו נשאל על ידי אחד מתלמידיו, האם קנה דבר מה בארץ... הוא השיב ברצינות שכן, 'קניתי מעיל לספר תורה' סיפר בהתרגשות. לפליאת מקורבו סיפר שהיה בבני ברק ופגש את בנו של הסטייפלר, רבינו זצ"ל ונוכח בו שהוא בקי בכל מכמני התורה, וראה שבגדיו בלויים במקצת, וביקש רשות לקנות לו חליפה עבורו, ורבינו הסכים. וזה כוונתו שקנה מעיל לספר תורה...

רבי יעקב קמינצקי זצ"ל

[א"ה, עובדא זו התפרסמה בכמה מקומות אך אין לו מקור מכלי ראשון, נודה אם מאן דהוא יוכל לכון אותנו למקור מוסמך, יפנה אלי, יצחק גולדשטוף, עורך הגליון.]

טלפון בקול רם

על הערכתו הרבה של רבי יעקב כלפי רבינו ניתן ללמוד מעובדא אחרת. היה זה כאשר הגיע אל רבי יעקב עסקן פלוגי מארץ ישראל וביקש את סיועו אודות בעיות שהתעוררו עם 'בית החיים' בארץ ישראל שיש שם חשש חילול עצמות וכו', והעסקן הזכיר שמוותיהם של הרבנים שמכירים את פעליו, ובין השאר הזכיר את שמו של רבינו. למשמע שמו של רבינו נענה רבי יעקב, ואמר שיואיל לסייע אך ביקש תחילה לשמוע מרבינו עם כך הם פני הדברים.

מכיון שהדרך היחידה לשוחח עם רבינו היה רק על ידי מכתב או פנים אל פנים, כי לא החזיק בביתו מכשירי טלפון, הוא יצר קשר טלפוני עם בן רבינו הגאון רבי אברהם ישעיהו שליט"א, וביקש שרבינו ישוחח עמו בטלפון. הבן עשה כדבריו וביקש מרבינו שיזדמן לביתו, והתקשר אליו. ואכן מפני כבודו הגיע רבינו לבית הבן, שחייג אל ביתו של רבי יעקב.

אך מכיון שרבינו היה מופקע מכל עניני הקידמה והמכשירים המתקדמים, לא ידע איך לשוחח בטלפון, ולכן הבן שליט"א השמיע את קולו של רבי יעקב על מצב הרמקול, וכך שוחח עם רבינו. והיה זה אחד מהפעמים הבודדות שרבינו ניהל שיחה דרך הטלפון.

בן רבינו רבי אי"ש קניבסקי שליט"א

בנו הגאון הגדול רבי שמואל קמינצקי שליט"א

זקן ראשי הישיבות בחו"ל

רבי שמואל שליט"א הגיע כמה פעמים לרבינו, והיה מתבטל אליו מתוך ענווה מופלגת, רבינו לעומתו החזיר לו כבוד ונהג בו חשיבות רבה.

באחת הפעמים כשהגיע, שאל את רבינו כמה שעות צריכים ללמוד בימי 'בין הזמנים' כשאין את המסגרת הרגילה, וענה לו רבינו בפשטות, כל היום צריכים ללמוד, 'בין הזמנים' זה רק בקבר...

היכן יותר מתעלים

במקרה אחר הגיע רבי שמואל עם גדולי תורה נוספים מחוץ לארץ, הגר"א שכטר ועוד ושאלו את רבינו מדוע לא גדלים בתורה באמריקה, כמו בארץ ישראל ורבינו ענה אוירא דארץ ישראל מחכים (ב"ב קנ"ח ב').

וכשהלכו, אמר לשואל כי אמנם הטעם שאמר נכון אבל יש עוד טעם, ששם בחוץ לארץ הרדיפה שם אחרי הממון היא רבה מאד, ודבר זה מפריע. וראה לדבר שמצינו במבול שכתוב 'ותשחת הארץ', היינו שזו מציאות במקום המשפיעה על בני האדם, וממילא גם בענין ההתעלות ברוחניות הוא כך, שהרדיפה של אנשים אחרי הממון משפיעה על המקום.

הגאון רבי משה צביון זצ"ל - שלושים לפטירתו

היכן הוא

רבי משה זצ"ל מחשובי התלמידי חכמים בעיר בני ברק, למד עם רבינו בילדותו בישיבת תפארת ציון ובהמשך בישיבת לומז'א בפתח תקוה ואח"כ בכולל חזון איש. וסיפר חתן רבינו הגאון רבי יהושע צביון שליט"א, שהינו בן אחיו של רבי משה, שבשמחות המשפחתיות היה רבינו מצפה לבואו של רבי משה וכשהגיע

רבינו (מימין) יד ביד עם ידידו מילדות רבי משה צביון בעת שמחה משפחתית

היה מדבר עמו בחביבות רבה, ולא פעם כשהיה מתאחר היה רבינו כבר שואלו 'היכן משה'לה', - זה הכינוי שהיה זוכרו עוד מימי הילדות עת שהו יחד.

[א"ה, יש בינו לבין רבינו דו"ד בדין אין מתכוין בשביעית ומחוסר מקום השמטנו]

הביקור אצל מרן הסטייפלר

רבי יעקב זצ"ל ביקר בארץ ישראל כמה פעמים, וסיפר רבינו שבאחת הפעמים האחרונות שהיה בארץ, כאשר רבי יעקב היה בערך בגיל תשעים, הוא אמר להסטייפלר שהיות והוא כבר חלש ואין לו כוח ללמוד, אז מה הוא עושה, נותן ברכות ליהודים....

בענין זה בנותן טעם להעתיק כאן מספר 'הסטייפלר' מה שסיפר נכדו הגאון רמ"ז שליט"א: סיפר חתנו של רבי יעקב קמינצקי מה ששמע מחמיו, פעם בעמדו לנסוע לארץ ישראל, נכנסו לביתו אנשים ושאלו ממנו שאלה, אביהם נפטר לפני כמה חודשים, ועליהם להקים מציבה על קברו, אולם יש להם בעיה קשה מאוד, היות ואביהם ציוה לפני מותו שלא לכתוב עליו שום תארים, אביהם היה